משרד העבודה הרווחה
והשירותים החברתיים
אגף קשרי חוץ ודוברות

אגף בכיר
קשרי חוץ ודוברות
WWW.MOLSA.GOV.IL

דין וחשבון לשנת 2019

מוגש לפי חוק חופש המידע, תשנ"ח 1998

רונית ספיר, מנהלת תחום העמדת מידע לציבור

תוכן עניינים

תוכן עניינים 2
דברי מנכ"ל המשרד 4
דו"ח חופש המידע במשרד העבודה, הרווחה
והשירותים החברתיים לשנת 2019 5
מידע אודות בקשות שטופלו ב-2019 6
יצירת קשר עם מנהלת תחום העמדת מידע לציבור
במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים 8
כיווני פעולה עיקריים 2019-2020 9
המבנה הארגוני של המשרד 10
תקציב המשרד באלפי שקלים 11
התפלגות כוח אדם לפי מגדר ודירוג 14
מינהל שירותים אישיים וחברתיים 16
אגף בכיר משפחות, ילדים ונוער בקהילה 16
השירות למען הילד (אימוץ) 28
אגף משאבי קהילה ועבודה קהילתית 30
תחום התנדבות 30
המחלקה לוועדות ערר וסיוע ליחידים ומשפחות 37
אגף בכיר חוץ ביתי: משפחה, ילד, נוער והשמות
מיוחדות 40
התוכנית הלאומית הבין-משרדית למניעת
אלימות במשפחה 47
שירות האומנה 48
מינהל מוגבלויות 51
אגף בכיר הערכה, הכרה ותוכניות 52
אגף בכיר קהילה 64
אגף בכיר דיור 77
מינהל סיוע לבתי המשפט ותקון 83
השירות לנוער, צעירות וצעירים 83
השירות לטיפול בהתמכרויות 86
השירות לחקירות ילדים 88
השירות לשיקום נוער 90
שירות המבחן למבוגרים 93
יחידות הסיוע לבתי המשפט ובתי הדין הרבניים 96
חסות הנוער 106
שיקום של נשים במעגל הזנות 109
השירות לטיפול בדרי רחוב 110
מינהל אסטרטגיה, תכנון כלכלי, מחקר ורגולציה 113
אגף בכיר ארגון, מינהל ופיתוח ברשויות המקומיות 114
מינהל איכות, פיקוח ובקרה 117
אגף בכיר מתו"ה (מחקר, תכנון והכשרה) 911
מינהל רכש, תשתיות ותפעול 127
אגף בכיר פיתוח 128
אגף רכש, נכסים ולוגיסטיקה 129
אגף א' רכש, מכרזים והתקשרויות 131
תחום מוסדות ציבור 133
אגף בכיר קשרי חוץ ודוברות 134
תחום העמדת מידע לציבור 134
מחלקת דוברות 134
המחלקה לפניות הציבור - זרוע הרווחה 136
המחלקה לפניות הציבור - זרוע העבודה 137
מוקד 118 139
המחלקה ליחסים בין-לאומיים 140
תחום קשרי כנסת וממשל 141
אגף בכיר לאזרחים ותיקים 143

תוכן עניינים

אגף בכיר ביקורת פנימית 146
אגף בכיר טכנולוגיות דיגיטליות ומידע 147
תחזוקה ופיתוח יישומים - מערכות תשלומים 148
תחזוקה ופיתוח יישומים - מערכות ייעודיות 149
יישומי מטה ואתר המשרד 151
תחזוקה ופיתוח תשתיות 154
תחום מתודולוגיות ואבטחת איכות 156
נציבות פניות ילדים ונוער בהשמה חוץ-ביתית 157
360° – התוכנית הלאומית לילדים ונוער בסיכון 164
עיזבונות 165
המועצה לביטחון תזונתי 166
הלשכה המשפטית 169
מינהל תעסוקת אוכלוסיות 172
המטה לקידום תעסוקת חרדים 172
המטה לקידום תעסוקה בקרב האוכלוסייה
הערבית, הדרוזית והצ'רקסית 174
תוכניות להעלאת שיעור התעסוקה של אוכלוסיות
ייחודיות 176
המטה לשילוב אנשים עם מוגבלות בעבודה 178
מטה תעסוקת אוכלוסיות רווחה 179
הגדלת היצע כוח האדם המיומן לתעשייה
עתירת הידע 180
מינהל הסדרה ואכיפה 182
חוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם,
התשנ"1-1996 183
חוק עבודת נשים 184
חוק עבודת הנוער - היתרים לשנת 2019 185
חוק שעות עבודה ומנוחה 186
אכיפה מינהלית ופלילית של חוקי עבודה 186
אגף בכיר אסדרת עיסוקים 194
רישום ורישוי מהנדסים ואדריכלים 195
רישוי חשמלאים 197
היחידה לרישום הנדסאים וטכנאים 199
המכון הממשלתי להכשרה בטכנולוגיה ובמדע (מה"ט) 201
היחידה ליחסי עבודה 208
האגף לכוח אדם לשעת חירום 210
מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית 212
אגף בכיר להכשרה מקצועית ולפיתוח כוח אדם 218
הכשרה מקצועית למבוגרים 218
מענקים ומלגות קיום 219
קורסים והכשרות מתוקצבות 220
הכשרת נוער 225
תחום הפדגוגיה - יחידת המטה 228
פיקוח מקצועי פדגוגי 235
אגף בכיר מעונות יום ומשפחתונים לגיל הרך 236
מערך המעונות הממשלתיים 241
רשימת מאגרי מידע – זרוע הרווחה
והשירותים החברתיים 243
רשימת מאגרי מידע – זרוע העבודה 245
פירוט מוסדות ציבור מקבלי תמיכה 246
אגף בכיר חירום וביטחון 259
בעלי התפקידים הבכירים בזרוע הרווחה
והשירותים החברתיים 261
בעלי התפקידים הבכירים בזרוע העבודה 263

דברי מנכ"ל המשרד

דו"ח חופש המידע לשנת 2019

אנו שמחים לפרסם את הדו"ח השנתי ל-2019 על פעילות המשרד ותחומי אחריותו.

דו"ח זה מוגש לעיון הציבור במסגרת פרסום הדו"ח השנתי של הממונה על העמדת מידע לציבור, בהתאם להוראות סעיף 5 א' לחוק חופש המידע, תשנ"ח-1998. הוא כולל מידע על פעילות המשרד ותחומי אחריותו, והסבר על תפקידיו וסמכויותיו.

משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים מופקד על מכלול רחב של נושאים, הקשורים לעולם הרווחה והתעסוקה ושלובים זה בזה. המשרד אמון על מתן מענה למגמות, לצרכים ולאתגרים בתחומי הרווחה והתעסוקה. בין פעילויותיו אפשר למנות פיתוח פתרונות מותאמים לרמת התפקוד האישי של אנשים עם מוגבלויות, צמצום האלימות במשפחה ופיתוח מענים לנפגעים, העלאת רמת הביטחון האישי והכלכלי של אזרחים ותיקים, מימוש זכויות חברתיות וכלכליות של צעירים בסיכון, הרחבת מעגל ההשתתפות בשוק העבודה, מתן הכשרות מקצועיות איכותיות וקידום הבטיחות בענף הבנייה.

כמדי שנה, המשרד שוקד על העמדת המידע לציבור, בהתאם לעקרונות השקיפות ולפי הנקבע בהוראות החוק ותקנותיו. הדבר נעשה תוך הבנה כי הוראות החוק ויישום עקרונות השקיפות השלטונית תורמים לחיזוק אמון הציבור במערכת הציבורית בכלל וחיזוק אמון הציבור בפעילות של המשרד בפרט, על עובדיו המסורים שפועלים כשליחי ציבור נאמנים למען שלומן ורווחתן של אוכלוסיות היעד של המשרד.

אני מצרף את ברכתי לכלל העושים במלאכה.

בברכה,

ד"ר אביגדור קפלן
מנהל כללי

דו"ח חופש המידע במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים לשנת 2019

אנו מתכבדות להגיש לציבור את הדו"ח השנתי של חופש המידע במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים לשנת 2019.

לחופש המידע חשיבות עליונה בשיפור הנגשת המידע לציבור. חוק חופש המידע, אשר נחקק בשנת 1998, עיגן את זכותו של כל אזרח או תושב לקבל מידע המצוי בידי רשויות ציבוריות. התכלית המרכזית שעומדת בבסיסו של החוק היא שקיפות פעולותיהן של הרשויות הציבוריות.

מטרתו של תחום העמדת מידע לציבור במשרד היא מתן מענה מקיף ומקצועי לפונה, תוך עמידה בזמני המענה על פי תקנות החוק ושמירה מיטבית על רמת שירות גבוהה.

הדו"ח מספק מידע נרחב על המשרד ופעולותיו, והוא פרי דיווח של השירותים המקצועיים במשרד. הוא מפורסם במתכונת דיגיטלית, שתאפשר ניווט נוח בין הנושאים השונים המוצגים בו.

הדו"ח נערך מתוך אמונה ותפישה כי שקיפות פעולותיהן של רשויות הציבור והאפשרות לבקרן על בסיס המידע שגילו, מובילות לחיזוק האמון הציבור ברשויות ולייעול המערכות. השקיפות השלטונית היא תנאי בסיסי לקיומו של משטר דמוקרטי.

אנו מבטיחות כי גם בשנה הקרובה נדאג לקדם מהלכים שישפרו את שקיפות פעולות רשויות השלטון ולסייע ביצירת תרבות ארגונית של הנגשת המידע לציבור.

ברצוננו להודות למנהל הכללי ולעובדי המשרד, אשר היו שותפים מלאים בעדכון המידע המופיע בדו"ח, וכן לעובדי המשרד על המאמץ הכרוך באיתור והעברת המידע לשם פרסומו לטובת האינטרס הציבורי ולתועלתו.

תקוותנו כי הדו"ח יהיה לעזר ולתועלת.

ענת רז
מנהלת אגף בכיר קשרי חוץ ודוברות

גב' רונית ספיר
מנהלת תחום
העמדת מידע לציבור

מידע אודות בקשות שטופלו ב-2019

פירוט הבקשות שסורבו

העילה	מספר בקשות	באחוזים
8(1) - הקצאת משאבים	7	15.9%
8(2) - נוצר לפני 7 שנים	0	0.0
8(3) - לא ניתן לאתר	0	0.0
8(4) - פורסם ברבים	0	0.0
8(5) - נוצר בידי רשות אחרת	22	50.0%
9(א)(1) - פגיעה בביטחון הציבור	0	0.0
9(א)(1) - פגיעה ביחסי החוץ	0	0.0
9(א)(1) - פגיעה בביטחון הציבור	0	0.0
9(א)(1) - פגיעה בביטחונו או בשלומו של אדם	0	0.0
9(א)(2) - צו	0	0.0
9(א)(3) - פגיעה בפרטיות	5	11.4%
9(א)(4) איסור על פי דין	0	0.0
9(ב)(1) - שיבוש תפקוד הרשות	0	0.0
9(ב)(2) - מדיניות בעיצוב	4	9.1%
9(ב)(3) - משא ומתן	0	0.0
9(ב)(4) - דיונים פנימיים	4	9.1%
9(ב)(5) - ניהול פנימי	0	0.0
9(ב)(6) - סוד מסחרי	2	4.5%
9(ב)(7) - תנאי לאי מסירה	0	0.0
9(ב)(8) - שיטות עבודה ונהלים של רשות אכיפה	0	0.0
9(ב)(8) - ענייני משמעת של עובד ברשות ציבורית	0	0.0
9(ב)(9) - ניהול פנימי	0	0.0
9(ב)(10) - פרטיות הנפטר	0	0.0
14 - החוק אינו חל	0	0.0
20 - קיים הסדר אחר למסירת המידע	0	0.0
עילת דחיה אינה ידועה	0	0.0
סה"כ	44	100.0

אופן המענה לבקשה	מספר בקשות	באחוזים
הרשות מסרה את כל המידע המבוקש	286	71.3%
הרשות מסרה את המידע המבוקש באופן חלקי	3	0.7%
הרשות דחתה את הבקשה למסירת מידע	44	11.0%
הטיפול בבקשה הופסק בשל אי תשלום אגרה	4	1.0%
הטיפול בבקשה הופסק מטעמים הנוגעים לפונה	35	8.7%
הטיפול בבקשה טרם הסתיים	29	7.3%
סה"כ	401	100%

זמני הטיפול בבקשות שנענו

זמן הטיפול	במספר	באחוזים
עד 15 יום	102	27.4%
בין 16 ל-30 יום	73	19.6%
בין 31 ל-60 יום	67	18.0%
בין 61 ל-120 יום	71	19.1%
מעל 120 יום	59	15.9%
סה"כ	372	100%

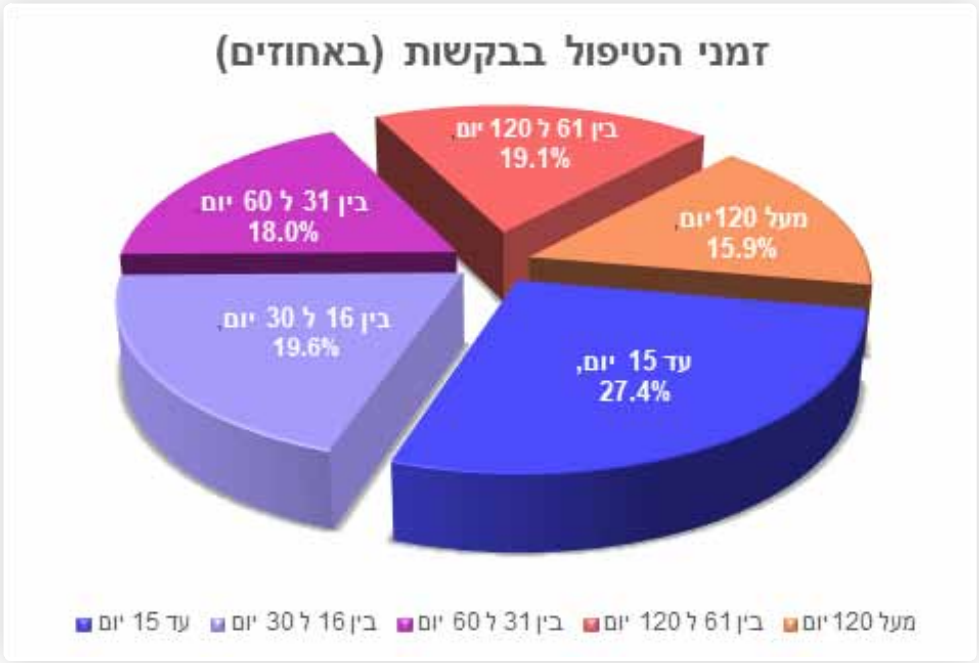

יצירת קשר עם מנהלת תחום העמדת מידע לציבור במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים

שם: רונית ספיר
כתובת: רח' קפלן 2, ירושלים 9195016
טלפון: 02-6752591
דואר אלקטרוני: Hofmeida@molsa.gov.il

את אגרת הבקשה ניתן לשלם באמצעות:

1. **האינטרנט, דרך** אתר שירות התשלומים הממשלתי.
2. **בנק הדואר או כל בנק אחר. את התשלום יש להעביר לבנק הדואר (09) סניף ראשי (001) חשבון מספר 0-02485-0, על שם "משרד הרווחה - חוק חופש המידע". יש לצרף את השובר על ביצוע התשלום לטופס בקשת המידע.**

**ההוראות המינהליות של משרדנו,
"תקנון ותעריפים (תע"ס)",
מתפרסמות ומתעדכנות באתר האיטרנט של המשרד**

דו"ח חוק חופש המידע מתפרסם
באתר האינטרנט של משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים וניתן להורדה.
באתר האינטרנט קיים מידע נוסף שמפרסם המשרד.

כיווני פעולה עיקריים 2020-2019

יעדי המשרד

יעדים בתחום הרווחה

- הוצאה של משפחות ויחידים הנתונים בעוני, בהדרה ובתלות לעצמאות ולתפקוד אישי, חברתי וכלכלי תקין.
- פיתוח מענים המותאמים לרמת התפקוד האישי עבור אנשים עם מוגבלות.
- סיוע לקהילות, למשפחות וליחידים בהתמודדות עם מצבי משבר וסיכון לאורך החיים.
- היערכות להזדקנות האוכלוסייה.
- הפחתת מספר הילדים, בני הנוער והצעירים בסיכון ובסכנה, תוך הרחבת השירותים.
- השלמת השינויים במבנה הארגוני ושיפור יכולות המשרד בפיתוח כלי ניהול ובשימוש בהם.

יעדים בתחום העבודה

- הגדלת היקף התעסוקה, תוך יצירת הזדמנויות להתקדמות ולמימוש הפוטנציאל האישי של כל עובד.
- פיתוח הון אנושי מיומן ואיכותי, המותאם לצרכיו המשתנים של המשק.
- עיצוב נורמות וקידום תעסוקה הוגנת ובטיחותית במשק.
- שיפור המיצוב של תחום התעסוקה בקרב הציבור ובעלי עניין.
- שיפור השירות, קידום דיגיטציה והפחתת הביורוקרטיה.

המבנה הארגוני של המשרד

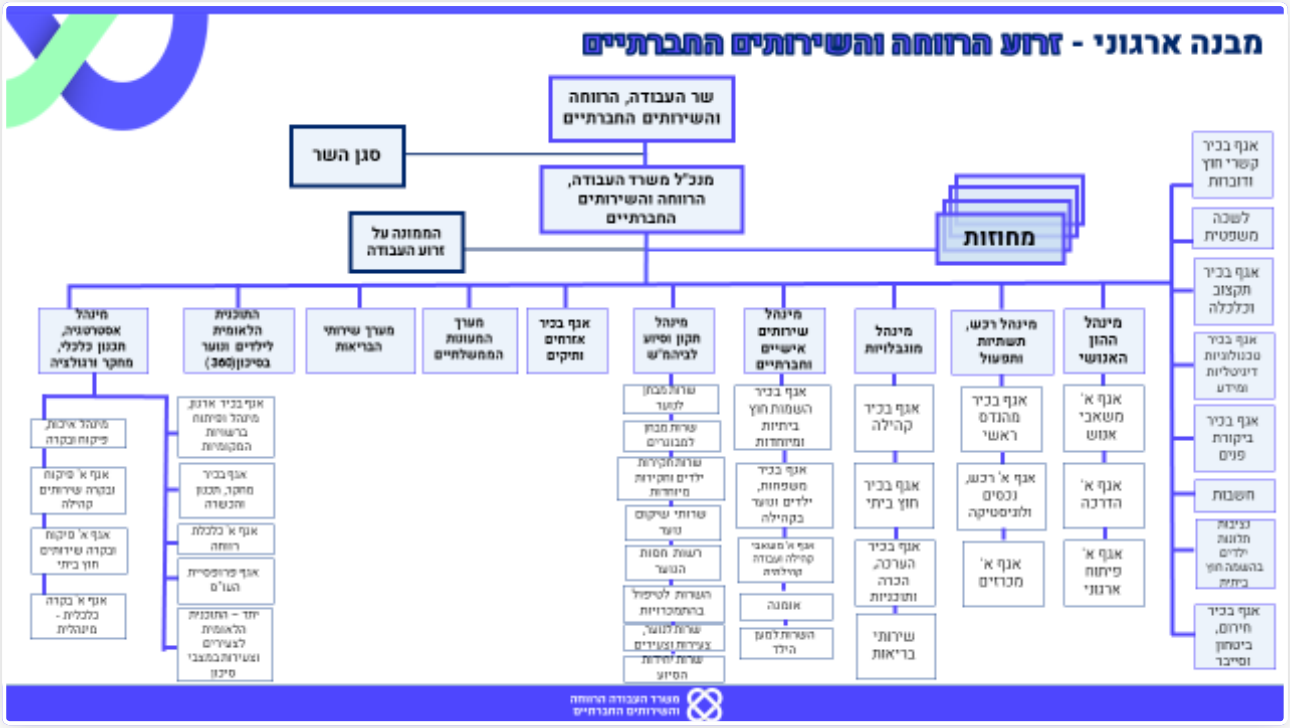

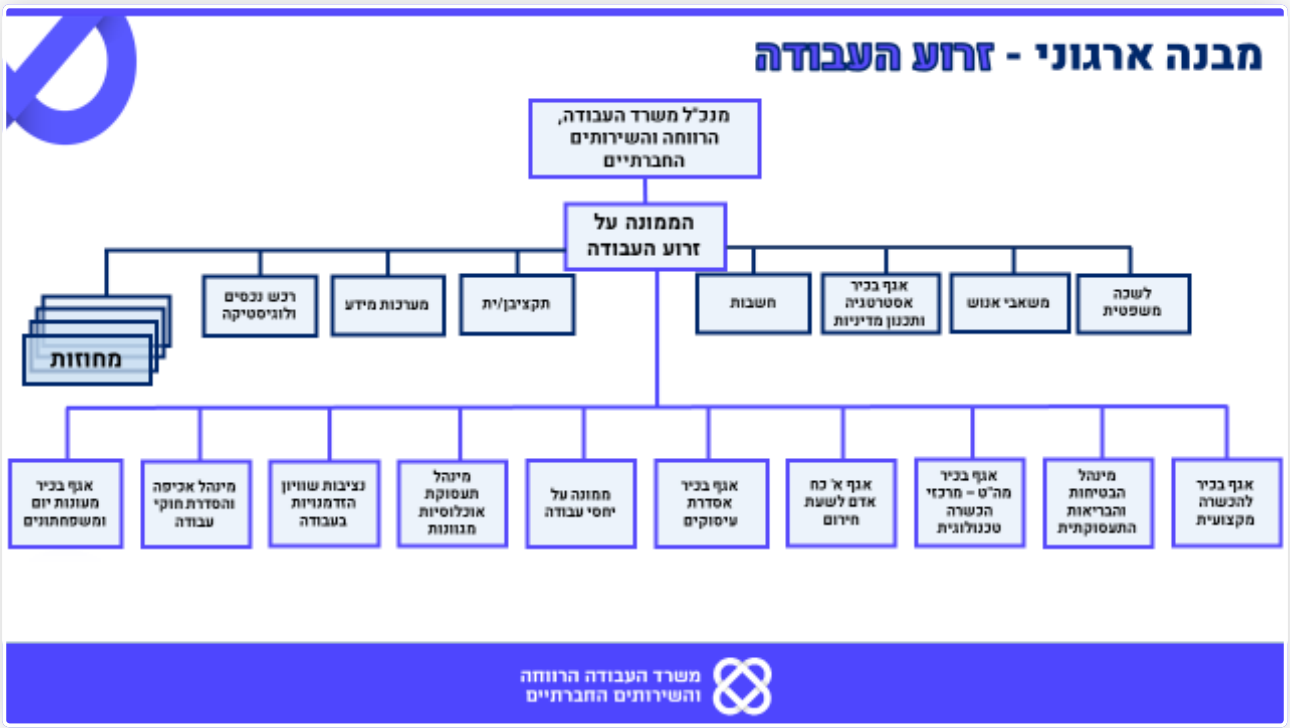

תקציב המשרד באלפי שקלים

תקציב מטה המשרד ושירותי משרד

פריט התחייבות	שם היחידה	תקציב 2017 נטו	תקציב 2017 ברוטו	תקציב 2018 נטו	תקציב 2018 ברוטו	תקציב 2019 נטו	תקציב 2019 ברוטו
230101	מטה המשרד - כ"א	752,701	759,681	778,630	791,686	810,825	817,805
230120	שירותי משרד מרכזיים	337,977	340,242	366,427	368,312	250,258	252,323
2301	סה"כ	1,090,678	1,099,923	1,145,057	1,159,998	1,061,083	1,070,128

תקציב אגף משאבי קהילה

פריט התחייבות	שם היחידה	תקציב 2017 נטו	תקציב 2017 ברוטו	תקציב 2018 נטו	תקציב 2018 ברוטו	תקציב 2019 נטו	תקציב 2019 ברוטו
230501	שירותי קהילה	123,375	124,855	118,492	119,872	97,389	98,889
2305	סה"כ	123,375	124,855	118,492	119,872	97,389	98,889

תקציב אגף השיקום

פריט התחייבות	שם היחידה	תקציב 2017 נטו	תקציב 2017 ברוטו	תקציב 2018 נטו	תקציב 2018 ברוטו	תקציב 2019 נטו	תקציב 2019 ברוטו
230621	נכים במסגרות חוץ	345,218	526,138	376,269	572,097	293,939	487,859
230622	טיפול קהילתי וביתי	662,706	799,691	749,376	907,582	626,084	781,730
2306	סה"כ	1,007,924	1,325,829	1,125,645	1,479,679	920,023	1,269,589

תקציב האגף לטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית

פריט התחייבות	שם היחידה	תקציב 2017 נטו	תקציב 2017 ברוטו	תקציב 2018 נטו	תקציב 2018 ברוטו	תקציב 2019 נטו	תקציב 2019 ברוטו
230855	טיפול קהילתי וביתי	347,312	499,112	384,699	553,299	334,054	507,009
230856	טפול חוץ ביתי	1,065,130	1,628,130	1,137,435	1,721,321	982,944	1,563,871
230880	טיפול חוץ ביתי	266,025	322,125	329,259	390,109	294,728	350,778
230881	טיפול קהילתי באוטיסטים	54,247	75,247	66,357	91,357	82,995	109,325
2308	סה"כ	1,732,714	2,524,614	1,917,750	2,756,086	1,694,721	2,530,983

תקציב רזרבה להתייקרויות

פריט התחייבות	שם היחידה	תקציב נטו 2017	תקציב ברוטו 2017	תקציב נטו 2018	תקציב ברוטו 2018	תקציב נטו 2019	תקציב ברוטו 2019
2309	סה"כ	-	-	-	-	231,801	231,801
231013	כוח אדם ברשויות מקומיות	718,814	973,169	813,953	1,072,178	764,391	1,051,921
231025	פרט ומשפחה - צרכים	45,561	60,861	52,394	68,724	47,178	63,455
231026	פרט ומשפחה - טיפול	314,539	350,954	344,327	384,287	319,635	358,010
231038	השירות לילד ונוער חוץ	1,055,380	1,339,880	1,100,729	1,399,229	960,388	1,261,358
231039	השירות לילד ונוער טיפול קהילתי	570,771	770,671	582,237	783,557	546,164	750,391
231042	השירות לזקן - טיפול חוץ ביתי	155,583	301,983	164,433	317,033	139,535	284,292
231043	השירות לזקן - טיפול קהילתי	188,322	255,642	200,982	268,812	207,716	275,861
231051	השירות למען הילד - (אימוץ)	24,457	24,457	25,517	25,517	24,238	24,238
231072	עבודה קהילתית	60,404	65,764	55,540	59,400	20,349	23,994
2310	סה"כ	3,133,831	4,143,381	3,340,112	4,378,737	3,029,594	4,093,520

תקציב נוער צעירים ושירותי תקון

פריט התחייבות	שם היחידה	תקציב נטו 2017	תקציב ברוטו 2017	תקציב נטו 2018	תקציב ברוטו 2018	תקציב נטו 2019	תקציב ברוטו 2019
231125	שירותי מבחן, שיקום טיפול - באוכלוסיות בקצה הרף	185,933	206,533	198,575	218,640	191,858	212,581
231165	השירות לטיפול בנוער - צעירים וצעירות	188,362	218,632	234,578	268,178	274,533	297,913
231166	רשות חסות הנוער- טיפול חוץ ביתי	213,950	214,250	231,734	231,849	211,427	211,497
2311	סה"כ	588,245	639,415	664,887	718,667	677,818	721,991

תקציב תמיכה בפיתוח

פריט התחייבות	שם היחידה	תקציב נטו 2017	תקציב ברוטו 2017	תקציב נטו 2018	תקציב ברוטו 2018	תקציב נטו 2019	תקציב ברוטו 2019
231203	מוסדות ולשכות	28,119	28,119	34,678	34,678	32,540	32,540
231204	פיתוח שירותים למפגר	5,628	10,128	11,385	12,385	3,128	7,628
231205	מעונות ומפתנים	34,704	34,704	46,944	46,944	17,662	17,662
231206	התקנות המשרד	2,996	2,996	4,805	4,805	4,725	4,725
231209	שירותים לזקן	1,700	1,700	2,042	2,042	519	519
231210	שירותי שיקום	2,677	2,677	2,519	2,519	1,513	1,513
231212	תמיכה בפיתוח במגזר הדרוזי והצ'רקסי	18,668	18,668	19,634	19,634	-	-
2312	**סה"כ**	**94,492**	**98,992**	**122,007**	**123,007**	**60,087**	**64,587**

התפלגות כוח אדם לפי מגדר ודירוג

רווחה ושירותים חברתיים

דירוג	גברים	נשים	סה"כ
001 מינהלי	410	880	1290
011 מח"ר	86	393	479
012 מהנדסים	4	10	14
013 הנדסאים/טכנאים	7	74	81
021 משפטנים	199	1253	1452
024 עובדים סוציאליים	2	3	5
027 עיתונאים	2	2	4
031 רופאים		1	1
039 אחיות	35	148	183
041 הוראה	36	31	67
047 פרא-רפואיים		2	2
049 מרפאים בעיסוק		1	1
081 משפטנים מתמחים		3	3
סה"כ	781	2801	3582

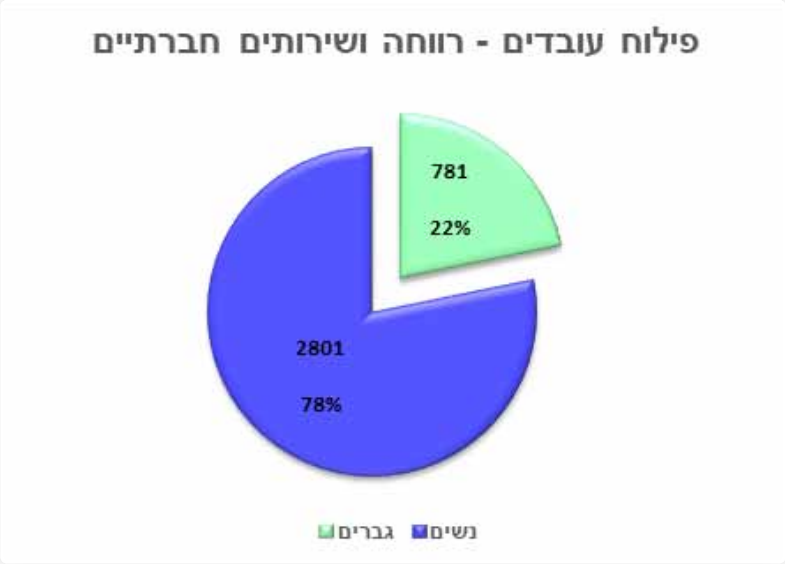

זרוע העבודה

דירוג	גברים	נשים	סה"כ
001 מינהלי	28	148	176
011 מח"ר	19	81	100
012 מהנדסים	13	5	18
013 הנדסאים/טכנאים	11	5	16
021 משפטנים	1	4	5
187/987 שכר כולל משפטנים	8	33	41
587/087/090 חוזה שכר כולל דירוג	125	142	267
551/014 כלכלנים דירוג	7	9	16
555 מומחים	37	8	45
024 עובדים סוציאליים		1	1
031 רופאים	1		1
041 הוראה	12	2	14
עובדי הוראה אופק חדש	32	35	67
בכירים	5	9	14
081 משפטנים מתמחים	2	1	3
525 אזרח ותיק	1		1
סה"כ	302	483	785

מינהל שירותים אישיים וחברתיים

תפקיד המינהל הוא להעניק שירותי רווחה אישיים וחברתיים לפרט, למשפחה, לילדים ונוער, לזקנים ולאוכלוסיות מיוחדות. זאת באמצעות פיתוח תוכניות ופעולות ברמת הפרט, המשפחה והקהילה, ביסוס נהלים, הנחיות עבודה וקידום חקיקה.

אגף בכיר משפחות, ילדים ונוער בקהילה

תפקידים ויעדים

- אגף בכיר משפחות, ילדים ונוער בקהילה אמון על הבטחת שלומם ורווחתם של גברים, נשים, משפחות, ילדים ובני נוער. הוא מחזק את החוסן האישי והמשפחתי שלהם, ובכך מסייע להם לקדם את יכולתם, לממש הזדמנויות ולמצות את זכויותיהם. האגף אחראי על עיצוב המדיניות, פיתוח התורה המקצועית, מתן מענים איכותיים בקהילה, וקידום החקיקה והתקצוב לטובת משפחות, ילדים ונוער במשבר, סיכון וסכנה. הוא גם עוסק במניעה וצמצום תופעות חברתיות כגון אלימות במשפחה, עוני והדרה, וילדים ונוער בסיכון - כולל פעולות על פי חוק ובהתאם לצווים שיפוטיים - ובתכנון שירותים מותאמים.

- התפיסה המקצועית של האגף היא שכדי שאפשר יהיה לקדם את מצבם של פרטים ומשפחות יש להציב את המשפחה במוקד ההתערבות במחלקה לשירותים חברתיים - כשעו"ס משפחה הוא איש המקצוע המרכזי שאמון על ניהול ההתערבות.

- האגף מקדם פרדיגמה של עבודה סוציאלית מודעת עוני, שמאפשרת התערבות מותאמת עבור משפחות בעוני ובהדרה ואף עם אוכלוסיות שלא חיות בעוני והדרה ומתמודדות עם חסמים אחרים.

פעילויות האגף העיקריות

אגף בכיר משפחות, ילדים ונוער בקהילה אחראי על איתור, מניעה, טיפול, הגנה, שיקום וסיוע לגברים, נשים, ילדים, בני נוער ומשפחות הנתונים במצב משבר זמני או מתמשך. זאת תוך חתירה להבטחת שלומם הפיזי והרגשי, פיתוח ותכנון שירותים עבורם ומימוש ההזדמנויות שעומדות לרשותם.

תחת מינהלת האגף פועלות שלוש מינהלות שירותים מקצועיים, שאמונות על טיפול באוכלוסיות לפי תחומי בעיה ותוכן. לכל שירות כמה תחומי פעולה, בראשות עובדים סוציאליים מנהלי תחומים. תחת מינהלת האגף פועלות גם שתי עו"סיות ראשיות לפי חוק הנוער וסדרי דין, כאשר תחת אחריותן מנהלי תחומים נוספים.

1. השירות לרווחת המשפחה והילד

א. טיפול בפרט ובמשפחה ברשויות המקומיות – עו"ס משפחה

- 38,837 לקוחות טופלו בשנת 2019 על ידי עו"ס משפחה באמצעות המחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות. היקף התקציב השנתי לתחום זה היה 48.77 מיליון שקל.
- בתחום סיוע בצרכים מיוחדים ניתנו שירותים ל-15 אלף לקוחות, שקיבלו מענה פרטני, קבוצתי וקהילתי.

ב. ועדות תכנון טיפול והערכה

- בשנת 2019 פעלו ב-208 רשויות מקומיות כ-17,277 ועדות תכנון טיפול והערכה, שדנו במקרים של כ-28,593 ילדים (הנתונים לגבי הוועדות נאספו והתקבלו באופן ידני, מפני שתהליך הטמעת המערכת הממוחשבת טרם הסתיים. בשנת 2020 כל המחלקות יעבדו באופן ממוחשב).

ג. תוכניות לטיפול בעוני ובהדרה

- **"נושמים לרווחה במרכז עוצמה":** תוכנית לסיוע אינטנסיבי למשפחות ואנשים החיים בעוני ובהדרה, המקודמת ב-113 רשויות מקומיות. ב-2019 היא טיפלה ב-2,868 משפחות באמצעות מענים פרטניים, קבוצתיים וקהילתיים.
- **"יחדיו":** תוכנית סיוע למשפחות במצוקה קשה, שבמסגרתה פועלות כ-12 קבוצות ב-9 מחלקות לשירותים חברתיים.

ד. תוכניות לשיקום משפחות וילדים בסיכון

- **"השביל המיטיב"** (איחוד תוכניות "בשביל הצמיחה" ו"משפחה מיטיבה קבועה"): תוכנית לחיזוק ושיקום משפחות עם ילדים במצבי סיכון גבוה מגיל לידה ועד 18. בתוכנית השתתפו 340 משפחות מ-17 יישובים, שלהן כ-1,300 ילדים בסך הכל.
- **סדנאות להעשרת חיי המשפחה ולשיפור תפקוד:** נערכו 38 סדנאות בהשתתפות 978 מטופלים של המחלקות לשירותים חברתיים. את הסדנאות מעבירים ארגונים שזכו במכרז.
- **"פנימה":** תוכנית המתמקדת בעבודה עם משפחות בקצה רצף ההזנחה, שיש החלטה או המלצה להוציא את ילדיהן מהבית. מטרתה היא להפחית את מספר מקרי ההוצאה מהבית, תוך ביסוס הגנה לילדים בביתם ובמשפחתם וחיזוק המסוגלות ההורית. התוכנית פועלת במחלקות לשירותים חברתיים בחמישה יישובים ומטפלת ב-60 משפחות. שותפות בה הקרן לפיתוח שירותים לילדים ולנוער בסיכון של הביטוח הלאומי וקרן רש"י.
- **"מפגש":** תוכנית המתמקדת בעבודה עם משפחות המתמודדות עם הזנחה חמורה של הילדים, במטרה לשפר את מצבם ותפקודם של ההורים ולצמצם את השלכות ההזנחה על הילדים בבית. היא פועלת במחלקות לשירותים חברתיים ב-12 יישובים ומטפלת ב-360 משפחות. התוכנית נבנתה כמיזם משותף של משרד הרווחה, הקרן לפיתוח שירותים לילדים ולנוער בסיכון של הביטוח הלאומי וקרן רש"י, וכיום פועלת במימון מלא של המשרד.

ה. שותפויות בין-משרדיות ומגזריות

מינהל תחום השותפויות הבין-משרדיות ומגזריות אמון על קידום השותפויות באגף. ליבת העשייה בנושא היא קידום שותפויות עם גופים אחרים לצורך שיפור השירותים עבור משפחות ויחידים החיים בעוני ו/או בהדרה חברתית.

- השותפות המרכזית היא עם משרד הבריאות. בראשית 2019 הושקה תוכנית עבודה משותפת בנושא עוני, הדרה חברתית ובריאות, שמטרותיה הן חתירה לצמצום העוני; מניעת ובלימת השפעות הדדיות של עוני על בריאות, רווחה ושלמות פיזית - הן נפשית והן חברתית; הורדת הנטל הכלכלי הקשור בהוצאות על שירותי בריאות ועל קידום ושמירה על אורח חיים בריא; והסרת חסמים במערכות חברתיות המונעות מימוש זכויות והטבות.

- קיימות שותפויות נוספות שמטרתן לקדם את מצבם של יחידים ומשפחות. הן מופעלות עם משרדי ממשלה על יחידותיהם השונות (כגון משרד הבינוי והשיכון, המוסד לביטוח לאומי ומשרד המשפטים) וכן עם ארגוני החברה האזרחית.

ו. שירותי סמך מקצועיים

כ-8,590 לקוחות אגף בכיר משפחות, ילדים ונוער בקהילה הסתייעו ב-2019 בשירותי סמך, הכוללים טיפול אישי, מטפלת בית, סומכת, עזרה בניהול משק בית וטיפול כוללני בטיפול תומך.
בכלל המשרד, כ-16,010 לקוחות הסתייעו בסמך המקצועי על כל תחומיו, כולל אזרחים ותיקים ומינהל מוגבלויות.

2. השירות למסגרות ותוכניות טיפוליות למשפחה ולילד

א. תוכניות ומענים טיפוליים רב-תחומיים למשפחות ולילדים

- **מרכזי קשר הורים-ילדים:** המרכזים הם מסגרת מוגנת לקיום מפגשים בין הורים לילדיהם במצבים של קונפליקטים וסיכון במשפחה על רקע של פירוד, גירושים ו/או אלימות. המפגשים במרכזי הקשר מתקיימים בהתאם להחלטות בית משפט. בשנת 2019 פעלו 63 מרכזי קשר הורים ילדים, שבהם הסתייעו יותר מ-2,462 משפחות ויותר מ-4,186 ילדים.

- **תחנות לטיפול זוגי ומשפחתי:** בשנת 2019 פעלו 122 תחנות לטיפול זוגי ומשפחתי במחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות. התחנות טיפלו בכ-19,766 אנשים (10,399 משפחות). בממוצע, 1,240 משפחות המתינו לכניסה לטיפול בזמן נתון. סיבות הפנייה לתחנות היו: יחסים עם הילדים (31%), יחסים זוגיים ומשבר גירושים (40%), אובדן ושכול (8%), אלימות במשפחה (3%), תעסוקה (1%), יחסים עם משפחה מורחבת (3%), ניכור הורי (3%), תיאום הורי (5%), אחר (6%).

- **תיאום הורי:** התיאום ההורי הוא מודל התערבות המיועד להורים בתהליכי פרידה וגירושים בקונפליקט גבוה, המתקשים לנהל את הורותם המשותפת למרות החלטות שיפוטיות ברורות בנושא. רמת הקונפליקט הגבוהה, תחושת חוסר היציבות והפגיעה האפשרית בתפקוד ההורי חושפים את הילדים למצבי סיכון, שלהם השפעה על המצב הרגשי והתפקודי במערכות החיים השונות. התוכנית פועלת כפיילוט ב-5 תחנות לטיפול זוגי ומשפחתי, ונותנת שירות אזורי.

- **מרכזי ילדים-הורים ונתיבים להורות:** תוכניות אלה נותנות מענה לילדים והוריהם, הנמצאים במצבי סיכון שונים על רקע תפקוד הורי ו/או תפקוד הילדים. המטרה היא לשפר את תפקוד ההורים ואת מערכות היחסים בינם ובין ילדיהם ובכך לתרום להתפתחותם התקינה של הילדים. בשנת 2019 פעלו 79 מרכזים (לגיל הרך, יסודי ומתבגרים), שבהם קיבלו טיפול 9,928 ילדים והורים. במקביל פעלו כ-250 תוכניות של נתיבים להורות (לגיל הרך, יסודי ומתבגרים), שבהם קיבלו טיפול 10,612 ילדים והורים.

- **מטפחים (חונכות):** בשנת 2019 קיבלו 4,394 ילדים ובני נוער מטפח.

- **תוכניות רגישות תרבות לאוכלוסיות עולים:** בשנת 2019 פעלו 40 תוכניות שבהן קיבלו טיפול 992 משפחות.

ב. מענים לגיל הרך – מסגרות שהייה ותוכניות

- **חוק פעוטות בסיכון (הזכות למעון יום):** בשנת 2019 שהו 23,635 פעוטות ותינוקות ב-3,561 מעונות יום ובמשפחתונים.
- **תוכנית הקן:** התוכנית מיועדת לסייע למשפחות שאינן משתפות פעולה עם עובדים סוציאליים וגורמים מקצועיים אחרים. בשנת 2019 טופלו בה 168 משפחות שלהן ילדים בגיל הרך.
- **מעונות רב-תכליתיים:** בשנת 2019 פעלו 75 מעונות, שהעניקו בשנת הלימודים טיפול לכ-3,000 ילדים והוריהם. במעונות פועלות תוכניות טיפוליות מגוונות ברמה פרטנית, משפחתית וקבוצתית, בהתאם לצורך.
- **מעטפת רכה:** תוכנית טיפולית חדשה לפעוטות בגיל ינקות, השוהים במעונות יום על פי חוק פעוטות בסיכון. בסך הכל פעלו 10 מסגרות, שבהן טופלו 212 פעוטות.
- **סייעות שילוב במעונות יום ובמשפחתונים:** בשנת 2019 ליוו הסייעות 735 פעוטות ותינוקות ב-96 מסגרות.
- **שחקיות:** השחקיות פועלות להגביר את המודעות של אימהות צעירות לתהליך התפתחותו של התינוק. בשנת 2019 השתתפו בתוכנית 351 ילדים.
- **תוכנית ראשית:** תמיכה טיפולית, העשרתית ורגשית לילדים בגיל הרך בסיכון גבוה ולהוריהם, המתבצעת בבית המשפחה. בשנת 2019 פעלו 51 יחידות של התוכנית, שטיפלו ב-638 משפחות.
- **משפחות:** תוכנית תמיכה קבוצתית למשפחות עם ילדים בגיל הרך. בשנת 2019 פעלו 18 תוכניות, שמהן נהנו 402 משפחות - 70 נפשות לתוכנית.

ג. מסגרות שהייה לילדים ולנוער

- **מועדוניות לגיל הרך, יסודי ומתבגרים:** בשנת 2019 טופלו 18,399 ילדים ב-1,070 מועדוניות.
- **תמיכה ביתית ומועדוניות ביתיות:** בשנת 2019 טופלו 3,447 ילדים ב-683 מסגרות.
- **פנימיות יום:** מסגרת שהייה אינטנסיבית, המיועדת לילדים בני 6 עד 12 שנמצאים במצבי סיכון גבוה, ובה מקבלים טיפול גם ההורים. הילדים שוהים בפנימיית היום לאחר שעות הלימודים ועד 19:00 ומקבלים טיפולים רגשיים, חינוכיים והעשרתיים, כשההורים הם חלק אינטגרלי מהמערך הטיפולי. ילדים הזקוקים לכך מקבלים גם תוכנית בוקר להיערכות לקראת יום הלימודים. בשנת 2019 פעלו פנימיות יום ב-17 פנימיות, שבהן טופלו כ-750 ילדים.
- **מרכזי חכ"מ (חיזוק כוחות משפחתיים):** תוכנית זהה לתוכנית פנימיית היום, המאפשרת מתן שירות בקהילה במקומות שבהם אין אפשרות להקים פנימיות יום לאוכלוסיית יעד דומה. בשנת הלימודים 2019 פעלו 14 מרכזים, שבהם שהו 210 ילדים שקיבלו טיפול עם הוריהם.

ד. תוכניות ומסגרות לנוער

- **"יש מצ"ב" ו"להב"ה" למתבגרים:** שתי תוכניות הפועלות בשותפות עם משרדי ממשלה נוספים. בשנת 2019 פעלו 25 תוכניות להב"ה ו-11 מרכזי "יש מצ"ב", שאותם פקדו כ-2,913 מתבגרים באינטנסיביות טיפול משתנה.

3. השירות לטיפול והגנה במצבי טראומה ומשבר

3.א. טיפול והגנה באלימות במשפחה

מרכזים למניעה וטיפול באלימות במשפחה

- ברחבי הארץ פועלים 111 מרכזים ויחידות למניעה וטיפול באלימות במשפחה, המטפלים ביותר מ-10,000 משפחות. 36 מהמרכזים הם ייעודיים לחברה הערבית, וארבעה מרכזים מיועדים לחברה החרדית. ב-2019 נסגרו המרכזים בעמק חפר ובקלנסואה, אך מרכז חדש מוקם בטירה.
- בשנת 2019 ובתחילת 2020 בוצעו תוכניות הכשרה לקראת קליטה של עובדי ילדים במרכזים ונמשך תהליך קליטת העובדים ברשויות.
- בתחום הילדים נקלטו 50 תקנים מתוך 68 שהוקצו.
- בתחום הגברים נקלטו 30 תקנים מתוך 60 שהוקצו.
- תוכנית המניעה "חברות וזוגיות ללא אלימות", בשיתוף משרד החינוך, פועלת בבתי הספר התיכוניים ב-30 יישובים.
- תוכנית עו"ס משטרה, בשיתוף משטרת ישראל והרשות למאבק באלימות, אלכוהול וסמים, פועלת בתחנות משטרה ב-35 רשויות מקומיות - לגיוס נשים וגברים לטיפול עם הגשת התלונה.
- תוכנית "גשרים", בשיתוף משרד העלייה והקליטה, מפעילה עובדים סוציאליים ייעודיים לטיפול רגיש-תרבות בעולים במסגרת מרכזי הטיפול באלימות במשפחה. התוכנית פעלה בשנת 2019 ב-30 יישובים שבהם יש ריכוזי עולים דוברי רוסית ואמהרית.
- 8 ועדות מחוזיות משותפות עם שב"ס דנות בעניינם של אסירים המרצים את עונשם על עבירות אלימות במשפחה וגילוי עריות, וכן בעניינן של משפחות נפגעי העבירה.
- 4 ועדות מחוזיות משותפות עם משרד הבריאות (בריאות הנפש) פועלות להערכת פוטנציאל מסוכנות.
- הוועדה לבדיקת מקרי רצח: פורום בין-משרדי בניהול משרד הרווחה, שפועל על בסיס החלטת הממשלה 1820 משנת 2004. מטרתו היא ללמוד על תהליכי ההתערבות והטיפול שננקטו טרם הרצח, בניסיון להפיק לקחים ולשפר תהליכי עבודה למניעת מקרים דומים בעתיד.

מוקד 118

מוקד חירום חברתי של משרד הרווחה

פניות שהתקבלו לגבי אלימות במשפחה בין בני זוג (באחריות אגף דוברות וקשרי חוץ)

שנה	סה"כ פניות בנושא אלימות במשפחה בין בני זוג	פניות של נשים שדיווחו על אלימות של בני זוג	פניות של גברים
2012	1,106	970	136
2013	664	619	45
2014	857	810	47
2015	992	923	69
2016	1,310	1260	50
2017	1,380	1,380	--
2018	1,272	1,219	53
2019	1,431	1414	17

מקלטים לנשים נפגעות אלימות במשפחה וילדיהן ודירות מעבר

שנה	מספר מקלטים	מספר פניות	מספר נשים שהתקבלו	מספר ילדים ששהו	תקציב (באלפי שקלים)
2010	13	937	644	1,097	18,190
2011	13	934	732	972	18,015
2012	14	710	671	990	18,015
2013	14	692	627	1,079	18,115
2014	14	787	623 (לא כולל 132 נשים נוספות ששהו עוד מ-2013)	1,083	18.115
2015	14	767	600 (לא כולל 138 נשים נוספות ששהו עוד מ-2014)	989	18,115
2016	14	722	585 (לא כולל 138 נשים נוספות ששהו מ-2015)	910	18,115
2017	14	652	564 (לא כולל 122 נשים נוספות ששהו מ-2016)	945	20,165
2018	14	630	542 (לא כולל 140 נשים נוספות ששהו מ-2017)	1,011	27,315
2019	14	603	554	1,046	27,075

- בישראל פועלים 14 מקלטים לנשים נפגעות אלימות וילדיהן, המספקים הגנה וטיפול על רקע אלימות במשפחה. בשנת 2019 שהו במקלטים 654 נשים ו-1046 ילדים (כולל נשים שהתקבלו ב2018).

- המשרד מפעיל גם 17 דירות מעבר לנשים נפגעות אלימות וילדיהן, שבהן נשים יוצאות מקלט או כאלה שטופלו בקהילה מקבלות טיפול המשך - בדגש על שיקום בכל היבטי החיים. בדירות אלה שהו בשנת 2019 39 נשים ו-77 ילדים. 6 דירות מעבר נוספות מופעלות במימון עמותה, ובהן שהו 11 נשים ו-18 ילדים.

3.ב. טיפול בנפגעי תקיפה מינית

מרכזי טיפול אזוריים לילדים ובני נוער נפגעי תקיפות מיניות ובני משפחותיהם

בשנת 2019 פעלו בארץ 15 מרכזי טיפול אזוריים למתן טיפול רגשי לילדים ובני נוער שנפגעו מינית ולהוריהם. ברבעון האחרון של השנה נפתחו ארבעה מרכזים חדשים, ובכך הושלמה פריסה ארצית מלאה של 19 מרכזים וכ-50 שלוחות טיפוליות. את מרכזי הטיפול מפעילות שמונה עמותות, שנבחרו במכרז של המשרד. את הפיקוח על מרכזי הטיפול מבצעות מפקחות נפגעי עבירה קטינים במחוזות.

בשנת 2019 הוענקו 62,418 שעות טיפול לילדים ובני נוער ולהוריהם.

טופלו 2,285 קטינים מגיל 3 עד 18.

2,011 קטינים טופלו בגין פגיעות מיניות שחוו בתוך המשפחה או מחוצה לה, ובנוסף טופלו 275 קטינים אשר הפגינו התנהגות מינית לא מותאמת ו/או פוגעת (קטינים שלא הובאו בפלילים בגין התנהגות זו).

באזורים שבהם טרם הוקם מרכז טיפולי אזורי מימן המשרד, באמצעות המחלקות לשירותים חברתיים, טיפולים פרטיים ל-700 ילדים נוספים (בנים ובנות, 428 נפגעים ו-272 פוגעים מינית). מודל מימון זה ("קופות טיפול") יסתיים עם פתיחה מלאה של מרכזים ייעודיים בכל מקום בארץ, מלבד במקרים חריגים ביותר.

בשנת 2019 טופלו במרכזים 928 בנים (41% מהמטופלים) ו-1,357 בנות (59%). רוב הבנים שטופלו היו עד גיל 13 ורוב הבנות היו בגילאי 13 עד 18. יותר בנות מבנים חוו פגיעות מיניות בתוך המשפחה הגרעינית. פגיעה מינית שביצעו אח או אחות הייתה הפגיעה הנפוצה ביותר בקרב אלה שהתרחשו במשפחה הקרובה. בנים ובנות חווים במידה כמעט שווה פגיעות במסגרת המשפחה המורחבת או על ידי גורמי סומכות ומכרים מחוץ למשפחה. הפגיעות הנפוצות ביותר עבור כלל הנפגעים היו מסוג "מגע מתחת לבגדים" או "חדירה אוראלית ו/או גניטאלית". רוב המטופלים בגין התנהגות מינית לא מותאמת ו/או פוגעת טופלו בגין פגיעה באח/אחות או בתלמיד במסגרת החינוכית. חלק קטן יותר טופל בגין התנהגות מינית חריגה ללא נפגע.

מרכזי הטיפול העסיקו כ-230 מטפלים מקצועיים במשרה חלקית. כ-20% מהמטפלים דוברי ערבית וכ-30% מהם מתאימים להענקת טיפול למשפחות מהחברה החרדית. המטפלים במרכזים מלווים על ידי מנהל מרכז בעל מומחיות בתחום פגיעות מיניות בילדים ונוער, ומקבלים הדרכה פרטנית וקבוצתית וכן הכשרה שוטפת על מנת לשמר את רמתם המקצועית.

ב-34% מהמקרים שטופלו בשנת 2019 התקיים הליך פלילי בנוגע לפגיעה המינית. ביתר המקרים לא הייתה מעורבות פלילית בזמן הטיפול במרכז. בחלק מהמקרים המשפחה מנהלת הליכי תביעה אזרחית נגד הפוגע/ת בילד.

בשנת 2019 ערכו מרכזי הטיפול האזוריים עשרות ימי עיון, ימי למידה ופעולות הסברה וייעוץ בנושאים הקשורים באיתור וטיפול בקטינים שנפגעו מינית ובהתערבות במקרים מורכבים אלה.

בשנת 2019 פתח השירות שתי הכשרות למטפלים בילדים ובני נוער שנפגעו מינית, שבכל אחת מהן 24 תלמידים. בנוסף, 24 עובדים סוציאליים ברשויות מקומיות עברו הכשרה בנושא "מיניות ואלימות מינית" במסגרת תוכנית הפיילוט הבין-משרדית "מיניות במרחב בטוח". כ-100 עובדים סוציאליים לחוק הנוער השתתפו בהכשרות בנושא "התערבות במקרים של פגיעות מיניות".

שירותי הטיפול בנפגעות ונפגעי תקיפה מינית בגירים

אוכלוסיית היעד: נפגעים ונפגעות תקיפה מינית בגיל 18 ומעלה.

היקף השירותים: 62 מרכזים ויחידות טיפול, 5 מערכי יום, 3 תוכניות לשיקום תעסוקתי, הוסטל "בית אלה" המשמש כחלופה אשפוזית ודירת מעבר בראשון לציון. מטרת כל השירותים היא קידום הטיפול הנפשי וייצוב ביטחונם של נפגעים אשר סובלים מההשלכות של פגיעה מינית.

1. **מרכזים ויחידות טיפול בקהילה:** בשנת 2019 פעלו ברחבי הארץ 62 מרכזים ויחידות טיפול, ששירתו 2,129 מטופלים. 9 מהמרכזים נותנים מענה בו-זמנית ל-120 מטופלים, ואילו השאר נותנים מענה ל-24-80 מטופלים.

2. **מרכזי היום** פועלים בחמשת המרכזים הגדולים (בחיפה, ראשון לציון, בני ברק, באר שבע ונתניה), ומשרתים 69 מטופלות בסך הכל.

3. **הוסטל בית אלה:** מסגרת חוץ ביתית שנותנת מענה טיפולי ייחודי ל-12 נשים בגילאי 18 ומעלה הנמצאות במצב משברי. נשים אלה נזקקות לשירותי טיפול וסיוע במסגרת מגינה ומכילה יותר מזו שמציעים המענים הטיפוליים הרגילים בקהילה.

4. **דירת מעבר** אחת, הנמצאת בראשון לציון, טיפלה ב-6 נפגעות תקיפה מינית הזקוקות למסגרת.

5. **מרכזי סיוע לטיפול בנפגעות ונפגעי תקיפה מינית:** בשנת 2019 הופעלו באמצעות עמותות 12 מרכזי סיוע בפריסה ארצית - תל אביב, תאיר, השרון, נצרת, חיפה, אלסוואר, קריית שמונה, מסלן, ירושלים, תהל, מענה ואילת. מרכזי הסיוע פועלים בכמה תחומים: סיוע ראשוני להתערבות במשבר, העלאת מודעות, הסברה, חינוך וחיזוק הקשר לקהילה. ב-2019 הם קיבלו מהמשרד תמיכה בהיקף של 8 מיליון שקל.

1.3 תסקירי נפגעי עבירה קטינים

בשנת 2019 נערכו 208 תסקירי נפגע על אודות קטינים, כחלק מהליך פלילי בבתי המשפט. העבירות הכלולות בחוק סדר הדין הפלילי התשמ"ב-1982, שמאפשרות עריכת תסקיר נפגע, הן עבירות מין, אלימות ורצח והמתה.

בשירות המבחן למבוגרים נערכים תסקירים על נפגעי עבירה בגירים. תסקירים על נפגעי עבירה קטינים נערכים על ידי מפקחות מחוזיות נפגעי עבירה קטינים באגף משי"ק - חוץ מאשר במקרי עבירות רצח והמתה, אז התסקיר כולל גם בני משפחה בגירים.

בשנת 2019 אוישו עוד 3.5 תקנים של מפקחות מחוזיות נפגעי עבירה קטינים, מתוך כוונה להגיע ליותר נפגעי עבירה ולסייע במיצוי זכויותיהם החוקיות - אשר כוללות, בין השאר, עריכת תסקיר נפגע לבית המשפט.

במחוז צפון התקבלו 63 בקשות לעריכת תסקיר נפגע עבירה. במחוז מרכז התקבלו 58 בקשות, במחוז ירושלים התקבלו 66 ובמחוז דרום - 21 בקשות.

נכתבו 68 תסקירים על בנים ו-140 על בנות. 28 מהתסקירים עסקו בעבירות אלימות, 127 בעבירות מין, 9 בעבירות מין ואלימות ו-44 בבני משפחה בעבירות רצח והמתה.

רק 112 מתוך 208 נפגעי העבירה שפגשנו לשם עריכת תסקיר היו בטיפול רגשי בעקבות הטראומה שחוו. מבין 96 הנותרים היו כאלה שלא היו מעוניינים בכך או שלא היו מודעים לזכותם לקבל טיפול או לצורך

בו. במהלך הפגישה עם נפגעי העבירה והוריהם הצגנו בפניהם את זכויותיהם למידע, טיפול וליווי, ובמידת הצורך תיווכנו בינם לבין מסגרות רווחה, טיפול וסיוע משפטי.

3.ד. טיפול במשפחות שכולות על רקע תאונות דרכים, התאבדות ועבירות המתה

בשנת 2019 טיפלו 8 מרכזים אזוריים בנפגעי אובדן ושכול. בעמותת "בשביל החיים" 5 עובדים ומנהלת תוכנית, בעמותת "מרכז אלה" 10 עובדים ו-2 אנשי ניהול.

במרכזים טופלו בסך הכל 573 משפחות חדשות, הכוללות 1,734 נפשות, וזאת בנוסף ל-445 איש שהמשיכו את הליווי מהשנה הקודמת.

מרכזי הסיוע יצרו קשר עם 87% מהמשפחות בחודש הראשון שחלף מאז מקרה המוות. עם 11% נוספים נוצר קשר בשלושת החודשים הראשונים ועם 2% מהמקרים במועד מאוחר יותר.

748 איש טופלו בתחנות לטיפול זוגי ומשפחתי ברשויות המקומיות על רקע שכול. 331 טופלו בעקבות התאבדות, 315 לאחר תאונות דרכים ו-102 - רצח.

319 איש טופלו באופן פרטי דרך מרכזי הסיוע, 131 הסתייעו בליווי רוחני, 495 השתתפו בקבוצות תמיכה טיפוליות (ב-47 קבוצות) ו-835 לוו על ידי המרכזים ללא הפניה לטיפול אחר.

פילוח גיל ומגדר של בני המשפחות המלוות: 55% נשים, 23% גברים, 11% צעירים ובני נוער, 11% ילדים.

4. סדרי דין ואפוטרופסות

4.א. כוח אדם בתחום סדרי דין

בינואר 2019 הקצה משרד הרווחה ל-113 מחלקות לשירותים חברתיים 75 תקנים קבועים חדשים של עו"סים לסדרי דין, במטרה לצמצם את רשימות ההמתנה ולאפשר מתן מענה מקצועי למשפחות בלוח זמנים סביר.

4.ב. התערבות של עובדים סוציאליים לעניין סדרי דין

עובדים סוציאליים לעניין סדרי דין מהרשויות המקומיות מגישים לערכאות משפטיות תסקירים בעניינם של ילדים במשפחות בפרידה וגירושים, אפוטרופסות, אלימות במשפחה ועניינים נוספים (היתרי נישואים, אמנת האג, שינוי שם, שינוי דת ועוד).

בשנת 2019 נכתבו 25,866 תסקירים בעניינם של 20,588 אנשים ומשפחות.

4.ג. תסקירים על קטינים במשפחות בסכסוך על רקע פרידה או גירושים

בשנת 2019 כתבו עובדים סוציאליים לעניין סדרי דין 15,042 תסקירים בעניינן של 10,294 משפחות בתהליכי פרידה וגירושים.

זוהי ירידה מזערית ביחס למספר המשפחות שטופלו ב-2018 (10,062), אך עלייה משמעותית של 8% במספר התסקירים שנכתבו (13,917 בלבד). נתון זה מצטרף לעלייה נוספת של 2% שנרשמה ב-2017 - כלומר, יותר תסקירים נכתבים על פחות משפחות.

1,880 משפחות טופלו על ידי עו"סים לעניין סדרי דין במשך יותר משנתיים. מדובר במספר רב של ילדים החיים במשפחות שבהן ממשיך המאבק בין ההורים במשך שנים.

891 משפחות טופלו במשך יותר מ-4 שנים - ירידה משמעותית של 13% ביחס ל-2018.

בקרב 3,717 משפחות קיבלו עובדים סוציאליים לעניין סדרי דין סמכות להכריע בעניינם של ילדים שהוריהם אינם מגיעים להסכמות ביניהם. ב-1,436 משפחות חודש הקשר של הקטינים עם ההורה השני בעקבות התערבות עו"ס לעניין סדרי דין - עלייה של 7% ביחס ל-2018.

בשנת 2019 המתינו 2,495 משפחות ויחידים (ירידה של 16% יחסית לשנה קודמת) לטיפול של עובדים סוציאליים לעניין סדרי דין.

5. חוק הנוער (טיפול והשגחה) ומערך מאו"ר

5.א. עו"ס לחוק הנוער

חוק הנוער (טיפול והשגחה) נחקק ב-1960 (תש"ך) במטרה לסייע לילדים ובני נוער בסיכון. הוא מאפשר להגן על שלומם וביטחונם הפיזי והנפשי באמצעות מתן טיפול, סיוע והגנה בתוך מסגרות בקהילה ומחוצה לה.

5.ב. מענים חוץ ביתיים לילדים בסיכון גבוה

- 11 יחידות אינטרניות במרכזי חירום טיפלו ב-477 ילדים ב-2019.
- קלטי חירום בפנימיות טיפלו ב-76 ילדים.
- 20 משפחות קלט חירום טיפלו ב-159 ילדים.

5.ג. יחידות טיפוליות ייעוציות

לצד מרכזי החירום פועלות 10 יחידות טיפוליות-ייעוציות בקהילה, שסיפקו ב-2019 שירותי טיפול לכ-338 משפחות.

5.ד. מרכזי הגנה

8 מרכזים מספקים שירותי הערכה, סיוע ראשוני וחקירה לילדים ובני נוער נפגעי אלימות מינית, פיזית או רגשית. במרכזים טופלו בשנת 2019 5,889 ילדים ובני נוער, מתוכם 4,683 בשל פגיעות מיניות, 1,072 בשל פגיעות פיזיות ו-134 בשל פגיעות אחרות. להלן פירוט מספר המטופלים בכל מרכז:

- **שיב"א:** 913 בסה"כ, מתוכם 738 בשל פגיעות מיניות ו-143 בשל פגיעות פיזיות, 32 אחר.
- **ירושלים:** 1,437 בסה"כ, מתוכם 1,235 בשל פגיעות מיניות ו-200 בשל פגיעות פיזיות, 2 אחר.
- **באר שבע:** 969 בסה"כ, מתוכם 702 בשל פגיעות מיניות ו-231 בשל פגיעות פיזיות, 36 אחר.
- **חיפה:** 406 בסה"כ, מתוכם 307 בשל פגיעות מיניות ו-88 בשל פגיעות פיזיות, 11 אחר.
- **נצרת:** 422 בסה"כ, מתוכם 323 בשל פגיעות מיניות ו-99 בשל פגיעות פיזיות.
- **אשקלון:** 600 בסה"כ, מתוכם 466 בשל פגיעות מיניות ו-112 בשל פגיעות פיזיות, 22 אחר.
- **צפת:** 471 בסה"כ, מתוכם 385 בשל פגיעות מיניות ו-57 בשל פגיעות פיזיות, 29 אחר.
- **נתניה:** 671 בסה"כ, מתוכם 527 בשל פגיעות מיניות ו-142 בשל פגיעות פיזיות, 2 אחר.

5.ה. המטה הלאומי להגנה על ילדים ברשת – 105

המטה הלאומי להגנה על ילדים ברשת מטפל במגוון רחב של פגיעות בקטינים המתרחשות ברשתות החברתיות - אזרחיות, פליליות ומשולבות. משולבים בו גורמי מקצוע ממשרדי ממשלה (רווחה, חינוך, בריאות, משפטים וביטחון פנים) וכן משטרת ישראל. המטה מפעיל מוקד המספק מענה 24/7 ומאויש על ידי אנשי המשטרה ונציגי המשרדים.

במטה הלאומי 105 מוצבות מטעם משרד הרווחה והשירותים החברתיים 5 עובדות סוציאליות מחוזיות לפי חוק הנוער וכן מנהל תחום רווחה עו"ס ארצי לפי חוק הנוער. המענה הניתן הוא בפריסה ארצית.

תפקיד העו"סיות במטה הלאומי 105 הוא לסייע לצוות הרב-מקצועי שמאייש את המוקד, לבצע הערכת סיכון של הקטין הנפגע, לבחון את הפרמטרים השונים כדי לקבוע אם קיים צורך בהתערבות ע"פ חובת דיווח, לבנות תוכנית התערבות ראשונית מתואמת עם שאר המשרדים, לחבר את האירוע לגורמים בקהילה ובמקרים מסוימים לוודא עם גורמי הקהילה את ביצוע התוכנית הטיפולית שהוחלט עליה.

7,665 אירועים בשנה

דיווחים למוקד 105 על פגיעה בקטינים ב-2019

סוג האירוע	פירוט	מספר דיווחים	באחוזים
אירועים משולבים פלילית ואזרחית	שידול והטרדת קטינים, עבירות מין ברשת, פריצה למחשב, הפצת תמונות וסרטונים ברשת	3,695	54%
אירועים אזרחיים	בריונות, ביוש והצקה	1,997	30%
אירועי חרום	איום באובדנות, חשש לחיי אדם	750	11%
התייעצות והסברה		315	5%
סה"כ		**7,665**	**100%**

פירוט הנפגעות/ים לפי גיל

מספר הנפגעות/ים	גיל
1,197	11-9
887	12
954	13
875	14
655	15
1,082	18-16

מי דיווחו על האירועים

המדווח	באחוזים	הערות
הנפגעים עצמם	28%	לרוב בגיל 12-16
הורים	38%	
אנשי מקצוע	10%	מתחום החינוך
גורמים שונים	24%	אגודות, פורומים, עדים, קרובי משפחה, עו"ס

6. כללי

פיתוח כוח אדם, הכשרות והשתלמויות

בשנת 2019 התקיימו הכשרות ל:

- 25 עובדים סוציאליים מנהלי מרכזי ילדים-הורים ומרכזי תוכנית נתיבים להורות, בנושא התערבות ממוקדת טראומה והתקשרות.
- 15 עו"סים שהוכשרו להדרכה בתחום הטיפול בילדים במצבי סיכון והוריהם בתפיסה של טראומה והתקשרות.
- 25 אימהות בית במחוז הצפון ממרכזי ילדים-הורים ונתיבים להורות, פנימיות יום, מרכזים חכמי"ם ומרכזי טיפול, שלהן תפקיד משמעותי בתהליך הטיפולי.
- 26 יושבי ראש ועדות לחוק פעוטות בסיכון.
- 40 עובדים סוציאליים במעונות רב-תכליתיים - הדרכה מקצועית בתחום יחסי הורה-ילד בגיל הרך סביב טראומה והתקשרות. 4 קבוצות הדרכה ב-4 מחוזות.
- 20 עובדים סוציאליים עברו הכשרה בפיילוט מעטפת רכה - עקרונות עבודה טיפולית ביחסי הורה-ילד בגיל הרך במצבי טראומה והתקשרות.
- 10 מעונות רב-תכליתיים קיבלו ייעוץ מלווה בנושא מדיניות ועבודה בשותפות רב-מקצועית.
- הכשרות לעובדים סוציאליים מועדוניות וצוותים חינוכיים.
- הכשרות למדריכים בתוכניות רגישות תרבות.
- הדרכות והטמעת ידע לעובדי תוכנית "משפחות".
- הדרכות לעו"סים בתוכנית ראשית על תהליכי ההתערבות, על ידי צוות המנחות של התוכנית.
- הכשרות לצוותי תוכנית "בשביל המיטיב" - תפיסת הטיפול של עבודה סוציאלית מודעת עוני והתערבות במשפחות וילדים במצבי סיכון. הוכשרו העו"סים בתוכנית, מדר"צים, יו"ר ועדות ועו"סים לחוק הנוער (17 מחלקות, כ-75 עובדים).
- הכשרות לעו"סים בתחום אלימות במשפחה - מטפלים בילדים ובגברים, מטפלים במקלטים, עו"ס משטרה ועוד.
- הכשרות למטפלים בתחום אובדן ושכול.
- הכשרות לצוותים הפועלים בתוכנית "נושמים לרווחה" ובמרכזי עוצמה.

השירות למען הילד (אימוץ)

חזון השירות

- הבטחת זכותו של ילד ללא הורים מסוגלים לבית קבוע בדרך של אימוץ.
- הבטחת עמידות האימוץ וחיזוק קהילת האימוץ.
- הסדרת מעמדם של קטינים במשפחות מיוחדות (אימוצי קרובים ופונדקאות).

המצע החוקי שבמסגרתו פועל השירות

- חוק אימוץ ילדים התשמ"א-1981, תיקון התשמ"ו-1996 (הסדרת האימוץ הבין-ארצי), תיקון התשע"א-2010 (הסדרת חתימה על הסכמת הורה לאימוץ).
- חוק ההסכמים לנשיאת עוברים (פונדקאות) התשמ"ו-1996.

האוכלוסיות המטופלות

- ילדים שהוריהם אינם מסוגלים לגדלם וזקוקים לבית קבוע בדרך של אימוץ (תינוקות, פעוטות וילדים גדולים).
- מאומצים בכל שלבי החיים.
- משפחות ביולוגיות שילדיהן נמסרו לאימוץ.
- נשים לא נשואות המתלבטות בקשר לעתיד העובר שייוולד.
- משפחות מועמדות לאמץ.
- משפחות מאמצות לאורך כל שנות האימוץ.
- מאומצים בוגרים - בני 18 ומעלה.
- אימוץ קרובים - אימוץ על ידי בן הזוג של ההורה הביולוגי, כולל במשפחות חד-מיניות.
- מאמצים ומאומצים באימוץ הבין-ארצי.
- אימהות נושאות והורים מיועדים לפי חוק ההסכמים לנשיאת עוברים.

כלים ופעולות

- ביצוע חוק אימוץ ילדים, החתמת הורים על הסכמות הורה לאימוץ, הגשת תסקירים להכרזת קטינים כבני אימוץ, הגשת תסקירים בבקשות לצווי אימוץ.
- נציגות קבועה בוועדות לתכנון טיפול ומעקב ברשויות המקומיות, הדנות בעניינם של קטינים בסיכון בגיל הרך.
- מסירת ילדים לאימוץ.
- עבודה עם הורים שילדיהם עשויים להימסר לאימוץ ועם הורים שילדיהם נמסרו לאימוץ.
- טיפול בנשים/נערות בהריון השוקלות למסור את ילדיהן לאימוץ.
- עבודה ישירה עם משפחות מועמדות לאימוץ, כולל אבחון והכנה להורות מאמצת.
- סבסוד האימוץ של ילדים קשי השמה, ילדים עם צרכים מיוחדים, ילדים המאומצים על ידי משפחות אומנה וקבוצות אחים הנמסרים יחד.

ביצוע החלטות בית המשפט לאימוץ פתוח (צמצום תוצאות האימוץ) – הכנה וליווי הקשר של שלוש צלעות האימוץ: מאומץ, הורה ביולוגי והורה מאמץ

- פיתוח והפעלת שירותי טיפול וייעוץ פרטניים, קבוצתיים ומשפחתיים למשפחות המאמצות.
- פיתוח קבוצות תמיכה להורים מאמצים ופיתוח מנהיגות בקרבם, והפעלת שירותי טיפול לאחר האימוץ הפורמלי במשך כל שנות האימוץ.
- מענה למשפחות ביולוגיות שילדיהן נמסרו לאימוץ במתכונת של אימוץ עם קשר (אימוץ פתוח).
- טיפול בפניות מאומצים בוגרים בני 18 ומעלה בבקשות לפתיחת תיק האימוץ, היתרי נישואים, מימוש ירושות וקצבאות.
- ליווי, ייעוץ והדרכה לגורמים השונים בקהילה בנושא אימוץ.
- פעילות קהילתית והסברה.
- ליווי עמותות בתחום האימוץ.

פעולות בנושא אימוץ בין-ארצי

- מתן רישוי לעמותות לפעול בתחום האימוץ הבין-ארצי, בסיוע ועדה מייעצת לשר.
- פיקוח, הדרכה וייעוץ לעמותות.
- פיתוח קשרים בין-לאומיים עם רשויות אימוץ בחו"ל.
- עבודה משותפת עם משרדי הממשלה השונים העוסקים בתחום (משפטים, חוץ, פנים ודתות).
- רישום בפנקס האימוץ.

נתוני שנת 2019

- 95 ילדים נמסרו לאימוץ קלאסי, מתוכם 32 ילדים עד גיל שנתיים ו-63 ילדים מעל גיל שנתיים.
- 137 ילדים אומצו במסגרת אימוצי קרובים, מתוכם 70 למשפחות הטרוסקסואליות ו-67 למשפחות חד-מיניות.
- 15 פניות חדשות התקבלו מנשים בהריון.
- 11 ילדים אומצו באימוץ בין-ארצי, מתוכם ילד אחד עד גיל שנתיים ו-10 ילדים מעל גיל שנתיים
- 61 צווי הורות ניתנו לתהליכי פונדקאות בארץ.
- 613 משפחות נעזרו בסבסוד במסגרת האימוץ.
- 696 פניות של מאומצים בוגרים טופלו, מתוכן 292 של מאומצים בוגרים, 68 של מאומצים בוגרים מחו"ל, 70 בנושאי רבנות, 212 בעניין איתור הורים ביולוגיים, 165 פניות של משפחות ביולוגיות ו-43 טיפולי ירושה.

אגף משאבי קהילה ועבודה קהילתית

אגף משאבי קהילה שינה לאחרונה את מבנהו הארגוני, והוא כולל עתה ארבע יחידות:

1. תחום ההתנדבות.
2. תחום מיצוי זכויות.
3. מחלקת ועדות ערר, תמיכות וסיוע לבודדים ומשפחות.
4. השירות לעבודה קהילתית.

האגף הוא חלק ממינהל שירותים חברתיים ואישיים במשרד הרווחה, אך פועל רוחבית עם כל מינהלי המשרד, אגפיו ושירותיו, כמו גם עם משרדי ממשלה נוספים וארגוני החברה האזרחית.
מטרת האגף היא לפתח ולמצות את התפיסות הקהילתיות וההתנדבותיות - ולהנגיש אותן לכל המערכות המקצועיות והאזרחיות שחותרות לחיזוק קהילות, לפיתוח מערך ההתנדבות ולהנגשת זכויות. הדבר מתבצע תוך ריכוז משאבים קיימים ופיתוח משאבים חדשים, ובאמצעות שותפויות בין-מגזריות רחבות שכוללות שיתוף של הציבור.

תחום התנדבות

תחום ההתנדבות במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים הוקם בשנת 2012 במטרה לפתח תשתיות שיתרמו להגדלת מספר המתנדבים. תחום ההתנדבות פועל גם לשיפור איכות הפעולה ההתנדבותית, לקידום החברה האזרחית, לקידום שיתופי פעולה בין מגזרים המבוססים על התנדבות ולסיוע ביצירת פתרונות לצורכי הקהילה והמערכת באמצעות מערך המתנדבים בארץ.

שנת 2019 במספרים

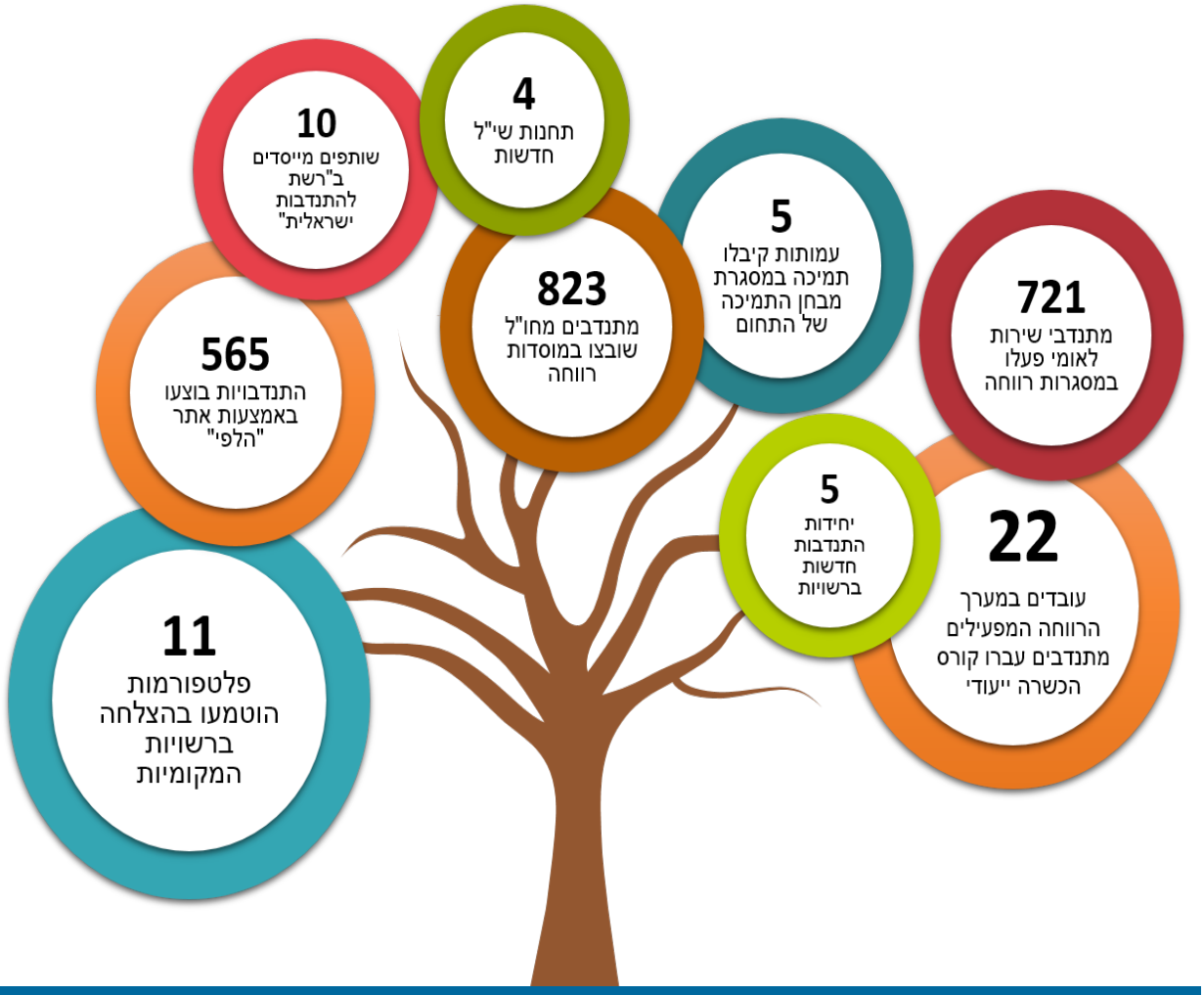

1. יחידות התנדבות של הרשויות המקומיות

יחידות ההתנדבות ברשויות המקומיות הן הבית של ההתנדבות בקהילה. אלה מרכזים מקצועיים העוסקים במגוון תחומים: גיוס, הכשרה והפעלה של מתנדבים; ייזום פרויקטים התנדבותיים; מתן ליווי ותמיכה מקצועית; ומקסום היכולות של המתנדבים למען חיזוק הקהילה שבה הם פועלים. יחידות ההתנדבות פועלות בכ-160 רשויות מקומיות. במרבית המקרים, רשויות שבהן אין יחידה שכזו מונות 10,000 תושבים או פחות.

תפקידי יחידות ההתנדבות

פיתוח פרויקטים התנדבותיים בהתאם לצורכי הקהילה והרשות (לאחר מיפוי).

- תמיכה ביזמות חברתית של הקהילה וארגונים מקומיים.
- הכנת מערך להפעלת מתנדבים בשעת חירום.
- חיזוק ערך ההתנדבות ביישוב ופיתוח פלטפורמות חדשות לאוכלוסיות שאינן מתנדבות.
- גיוס, השמה וביטוח מתנדבים.
- ביצוע פעולות הדרכה, הכשרה, מדידה ופיקוח לשיפור מקצועיות הפרויקטים.
- ביצוע פעולות העשרה והוקרה לשימור המתנדבים.
- הובלת פורומים הקשורים לפעילות בקהילה, כגון פורום עמותות או עסקים מתנדבים.
- חיזוק המנהיגות ההתנדבותית בקהילה והכשרת רכזי פרויקטים מתנדבים.
- איגום משאבים.

הגדלת כוח האדם

בשנת 2019 נפתחו **5 יחידות התנדבות חדשות** ברשויות המקומיות.

תשתיות התנדבות ברשויות המקומיות

2019 היתה השנה השלישית שבה תקציב התחום שהועבר לרשויות המקומיות חולק לשניים: תקציב שוטף לצד תקציב עבור "סל פלטפורמות", הכולל תקצוב כל יחידה לבניית תשתיות מקומיות לקידום התנדבות (בשונה מפרויקטים ממוקדים). במסגרת התוכנית הוצעו 11 פלטפורמות אפשריות לבחירת הרשויות, ורובן הוטמעו בהצלחה ביישובים שונים.

תוכניות מיוחדות ושיתופי פעולה

- **"קרן תחום התנדבות לחדשנות"** חילקה זו השנה הרביעית תקציבי פעולה ל-8 רשויות מקומיות לצורך הפעלת תוכניות התנדבות חדשות. התוכניות מבטאות חדשנות ויצירתיות, מאפשרות שכפול ליישובים נוספים, מביאות להשפעה רחבה על מוטבי התנדבות ומדגימות ניהול מתנדבים אפקטיבי. בין התוכניות שתוקצבו: תוכנית הוקרה ייחודית למתנדבים במועצה האזורית שער הנגב; תוכנית התנדבות למשתתפים בחוגי המתנ"ס במועצה המקומית יואב; ומיזם תפירה משותף לנשים מתמודדות נפש ונשים מהקהילה, שבו תפרו בגדים וחפצים לטובת הקהילה.

- ב-2019 המשיך התחום זו השנה השנייה **במיזם משותף עם** אתר "הלפי". האתר מאפשר חיבור פשוט ומהיר בין מתנדבים זמינים לבין הזדמנויות התנדבות חד-פעמיות ונקודתיות, כגון הרצאות במרכזי יום או הסעת אדם עם נכות פיזית לבדיקה. כל המתנדבים הם עובדי חברות עסקיות השותפות ל"הלפי", כך שהאתר מבטיח סינון מוקדם של המתנדבים, וכן מאפשר מעורבות של אוכלוסייה שבדרך כלל מתנדבת פחות. בשנת 2019 בוצעו באמצעות האתר 565 התנדבויות בהיקף של כ-10,000 שעות, אשר סייעו לכ-8,000 מוטבים.

- בשנת 2019 חבר תחום התנדבות לראשונה **לעמותת "יד תמר"** לפיתוח מודל חדשני ומבוסס התנדבות לתמיכה של קהילות במשפחות במצבי משבר. במסגרת הפיילוט בנושא נבחרו שלושה יישובים - קיבוץ גברעם, מושב נבטים ומושב תקומה - שבהם עבר צוות ייעודי הכשרה וליווי מתמשך להקמת מערכי תמיכה.

התנדבות בחירום ב-2019

בשנת 2019 התרחשו שני אירועי חירום שבהם לקח חלק תחום התנדבות:

- **השריפה במבוא מודיעים:** בחודש מאי פרצה שריפה שכילתה את בתי התושבים ביישוב מבוא מודיעים. רכזת ההתנדבות במועצה האזורית חבל מודיעין, יחד עם הפיקוח המחוזי ושותפים ב"רשת להתנדבות ישראלית" תפסו מקום נכבד בשעות והימים שלאחר השריפה, וסייעו לתושבי המקום באמצעות מתנדבים ותרומות. אחד מתפקידיה המרכזיים של יחידת ההתנדבות במקרה זה היה ניווט והכוונת התרומות וההצעות לסיוע לגורמים המתאימים ולמקומות שבהם היה בהן צורך אמיתי.

- **מבצע "חגורה שחורה":** בחודש נובמבר יצא צה"ל למבצע ברצועת עזה, אשר שיתק אזור נרחב למשך יממה ולווה באזעקות במקומות רבים בדרום ובשפלה. ביישובי הדרום, שבהם נמשך מצב החירום כמה ימים, פתחו יחידות ההתנדבות הרשותיות את חמ"ל ההתנדבות לזיהוי צרכים בשטח ומתן מענה. במקביל, מתנדבי חו"ל במסגרות שנמצאות בשטחים אשר בהם הוגדר מצב חירום היוו כוח עזר משמעותי שסייע הן פיזית והן מנטלית לדיירי המסגרות ולצוות.

2. הרשת להתנדבות ישראלית

באפריל 2019 הוקמה באופן רשמי "הרשת להתנדבות ישראלית" - שותפות בין-מגזרית, בין-משרדית ובין-ארגונית, שמטרתה קידום והרחבת ההתנדבות וההשתתפות החברתית בחברה הישראלית, בשגרה ובשעת חירום. הרשת מופעלת על ידי ארגון גג מתכלל: **המועצה הישראלית להתנדבות**. ברשת שותפים כיום, לצד משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים (כמתכלל הממשלתי) גם משרד החינוך, המשרד לשוויון חברתי, רשות החירום הלאומי, המרכז לשלטון מקומי, ג'וינט ישראל, קרן רש"י, קרן גנדיר, מפעל הפיס ואינטל.

ערוצי הפעולה של הרשת

הרשת מורכבת מארבעה ערוצי פעולה, שבכל אחד מהם מוקמות תשתיות שהן אבני היסוד לפיתוח תחום ניהול ההתנדבות. בין התהליכים שבוצעו בשנת 2019:

- מיסוד ביה"ס הבין מגזרי לניהול התנדבות, שבו התקיימו במשך השנה קורסים, ימי הדרכה, סדנאות מקוונות ואף כנס בינ"ל למנהלי התנדבות ומתנדבים בכל המגזרים, בהשתתפות 920 לומדים.
- **פיתוח ידע** באמצעים שונים, בהם כתיבת סקירות ספרות, מאמרים ומערכי שיעור.
- **ביצוע סקר** מקיף על אודות ההתנדבות בישראל, בדגש על חסמים להתנדבות. הסקר אמור להתקיים בכל שנה, כדי לזהות מגמות ותהליכים.
- סיום פיתוח **כלי להערכת האימפקט** של ההתנדבות ויציאה לפיילוט לקראת השקתו בשטח.
- "מאיץ התנדבות" במחוז צפון, שבמסגרתו פותחו 14 מיזמים חדשים מבוססי התנדבות.
- חבירה לחברת "טריביו" לשם הקמת **מערכת ייעודית לניהול מתנדבים** לשימוש כל המגזרים.
- פיתוח **קהילה של מנהלי התנדבות** בשלושת המגזרים, כולל מפגשים ייעודיים וקידום קבוצה מקוונת לשיתוף ידע ולמידת עמיתים.

3. קידום התנדבות בקרב שירותי המשרד

פיתוח תפיסה וקידום מדיניות ההתנדבות במשרד

שנת 2019 הוקדשה להבניה ולביסוס של תפיסת עבודה מוסדרת של תחום התנדבות בקרב אגפי ושירותי המשרד השונים. במשך השנה המשיך התחום לקדם את ממשקי העבודה הקיימים עם שירותי משרד מגוונים, תוך ביסוס עקרונות פעולה מנחים ואחידים. במקביל הוקדשה המחצית השנייה של 2019 לחשיפה והיכרות רוחבית של כלל המינהלים והשירותים במשרד עם תחום התנדבות ופעילותו כגוף המלווה, מייעץ, תומך ומכשיר אגפים ושירותים מקצועיים במשרד.

מלבד חשיפה והיכרות פנים משרדית עם תחום התנדבות, עיקר הפעילות הרוחבית התמקדה בהנחת היסודות ובניית תשתית ערכית להתנדבות במטה המשרד ובמחוזות, זאת באמצעות קידום שיח מקצועי פנים משרדי בנושאי התנדבות. חלק מרכזי משיח זה הפנה זרקור לאנשי אוכלוסיות היעד של המשרד כמתנדבים בעצמם, כחלק מתפיסת **"גיוון התנדבותי" – התנדבות של לקוחות שירותי הרווחה ואוכלוסיות בסיכון**, עבורן התנדבות עשויה להיות חלק מתהליך שיקום, שילוב והעצמה.

מעטפת ליווי ופיתוח פנים ארגונית

כאמור, תחום התנדבות פעל כגוף מלווה, מייעץ, תומך ומכשיר עבור שירותים נוספים במשרד. עם תהליכי הליווי ארוכי הטווח של התחום בקרב שירותי המשרד בשנת 2019 ניתן למנות:

- **מיזם "מקושרים" של תוכנית "יתד":** מיזם לליווי צעירים וצעירות על ידי מנטורים שהם מתנדבים מהקהילה. תחום התנדבות מהווה חלק מפיילוט המיזם, ומלווה אותו מקצועית וארגונית.
- **המרכזים למשפחות:** שירות משלים למשפחות לילדים עם מוגבלות. תחום התנדבות מלווה מקצועית את רכזי המתנדבים הפועלים במרכזים למשפחות. במסגרת זו הופקה השנה מעטפת הכשרתית מקוונת לרכזים, הכוללת קורס מקוון, סרטוני הדרכה ומערך מלווה, ובמקביל התקיימו מפגשי עמיתים פרונטליים לחיזוק תחומי הידע.
- במסגרת המרכזים למשפחות בוצע השנה גם תהליך **חילוץ ידע וכתיבה** של תדריך להקמת תוכנית "הכי אחי" במרכזים - תוכנית המדמה תנועת נוער לאחים של ילדים עם מוגבלות.
- **תוכנית "לשם שינוי":** תחום התנדבות לקח חלק בתוכנית "לשם שינוי", לשילוב בני נוער עם מוגבלות בהתנדבות. במסגרת תוכנית זו הופק השנה תדריך מקצועי בנושא והושק אתר התוכנית, שבו חומרים מקצועיים רלוונטיים. עם סיום פיילוט התוכנית פעל התחום להנגשה והטמעת התוצרים במשרד.
- במסגרת **מבחן התמיכה** של תחום התנדבות, המעניק תמיכה לארגונים המפעילים אוכלוסיות רווחה כמתנדבות לצורך שיקומן, חולק בשנת 2019 תקציב כולל של 153 אלף שקל לחמש עמותות, המפעילות יחד 605 מתנדבים השייכים לאוכלוסיות רווחה.

4. מתנדבי חו"ל

פריסת התוכנית

בשנת 2019 הגיעו לישראל 823 מתנדבים מחו"ל, אשר פעלו ב-102 מסגרות רווחה ברחבי הארץ, מהן 10 חדשות. המתנדבים הגיעו מ-54 מדינות, 9 מתוכן חדשות.

פיתוח ותוכניות מיוחדות

- הטמעה בעבודה השגרתית של **מערכת דיגיטלית לניהול מתנדבים** - Communiteer. המערכת מאפשרת ניהול לוגיסטי של המתנדבים, פיקוח וקבלת פידבק מהשטח, וכן יצירת קהילת מתנדבים המשתפת רעיונות, חוויות וסיפורים.
- **כתיבת תע"ס חדש**, המסדיר את עבודת המסגרות עם מתנדבי חו"ל (נמצא בתהליכי אישור).
- עבודה צמודה עם המחלקה ליחסים בינ"ל **לפיתוח אפיקי שיווק חדשים** לגיוס מתנדבים בחו"ל, כגון סרטון שיווקי, דף פייסבוק ודף אינסטגרם לתוכנית.

מרכזת תוכנית מתנדבי חו"ל - תחום התנדבות: אילנה טורבסקי-אסף.

5. שירות לאומי-אזרחי

שירות לאומי-אזרחי הוא שירות התנדבותי לתועלת הציבור, שפתוח לכל מי שקיבל פטור מהצבא או שלא נקרא לשרת בצבא (ובכלל זה בני המגזר הערבי). בין השאר, השירות מתבצע במשרדי הממשלה - ובכלל זה במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים. בני ובנות השירות מסייעים במסגרת זו לאוכלוסיות בעלות מוגבלויות שונות ולגורמים שונים בעבודה סיעודית וחינוכית, וכן בבתי אבות, בשירות למפגר, בטיפול בילדים ונוער בסיכון ועוד. 721 תקני שירות לאומי בתחום הרווחה החברתית והסיוע לנזקקים הופעלו ב-2019 באמצעות חמש עמותות ברחבי הארץ: אגודה להתנדבות, בת-עמי, עמינדב, שלומית וחיבור חדש. התקנים חולקו ל-320 מסגרות רווחה. 132 מהם היו חוץ-ביתיים במימון מלא של המשרד ואילו השאר (589) ממומנים שווה בשווה על ידי המשרד ומסגרת הפעילות.

מרכזת בכירה שירות לאומי-אזרחי: עפרה לוי.

המחלקה לוועדות ערר וסיוע ליחידים ומשפחות

1. ועדות ערר

ועדות ערר פועלות מתוקף חוק שירותי הסעד תשי"ח-1958 וחוק בתי דין מינהליים תשנ"ח-1992.

בוועדת ערר 3 חברים: עו"ד (יו"ר הוועדה), נציג ציבור ועו"ס.

תפקידיה של הוועדה הם: להבטיח מימוש זכויותיו של האזרח הפונה למחלקה לשירותים חברתיים; לבדוק אם אמנם המחלקה פעלה בהתאם להוראות במקרים שבהם האזרח ערער על החלטתה; ולדאוג לכך שהמחלקה תודיע לאזרח על החלטותיה במקרה שבו הוא טוען כי לא קיבל תשובה.

בשנת 2019 הוגשו 249 ערעורים בתחומים הבאים:

- פרט ומשפחה - 155 ערעורים.
- ילדים ונוער - 44 ערעורים.
- אנשים עם מוגבלויות - 34 ערעורים.
- אזרחים ותיקים - 16 ערעורים.

החלטות הוועדה בעררים היו:

- נדחו - 174 (69.88%).
- בדיקה חוזרת - 55 (22.09%).
- החלטת ביניים - 11 (4.42%).
- שונו - 9 (3.61%).
- בוטלו - 0.

2. סיוע למשפחות ויחידים

לאדם נזקק הזכות לפנות למחלקה לשירותים חברתיים ולבקש סיוע חומרי או טיפולי.
תקציב המחלקה מוגבל, ולא תמיד ביכולתה לסייע ללקוח - או שביכולתה לסייע באופן חלקי או חלקי מאוד.
עם זאת, למשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים יש תקציב נוסף לסיוע לאוכלוסייה במצב כלכלי קשה מאוד.

הסיוע יכול להינתן בתחומים הבאים:

- הוצאות לציוד אישי בסיסי, אשר יתרום לקידום מצב הנזקק.
- הוצאות לציוד ביתי בסיסי לשיקום משפחות, בהתאם לתוכנית טיפול.
- הוצאות לציוד אישי וביתי בסיסי במקרי שריפה (כאשר אין ביטוח).
- הוצאות עבור פריטים ושירותים מיוחדים ובנסיבות מיוחדות.
- טיפולי שיניים, ללא שתלים.

הפנייה למשרד יכולה להיעשות רק באמצעות עו"ס המחלקה לשירותי חברתיים. בבקשות דנה ועדה המחליטה אם ניתן לסייע, ואם כן - בכמה.
בשנת 2019 אושר סיוע בהיקף **1,269,850 שקל** עבור **460 בקשות**.
התחומים המרכזיים שבהם ניתן הסיוע הם טיפולי שיניים, ציוד ביתי ומכשירי שמיעה.

מנהל המחלקה לוועדות ערר וסיוע ליחידים ומשפחות ויו"ר ועדת תמיכות: אבנר אחדות.

3. סיוע ליתומים מהאפוטרופוס הכללי, משרד המשפטים

האפוטרופוס הכללי במשרד המשפטים (הוועדה הציבורית לקביעת ייעודם של עיזבונות לטובת המדינה) מקצה מדי שנה למשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים תקציב לשם סיוע לילדים יתומים בקהילה ובמסגרות חוץ ביתיות ולילדים נטושים.
המענק מיועד אך ורק להשלמת צרכיו האישיים של הילד שאין כל מקור אחר למימונם.
כשמדובר בילד שגר במסגרת חוץ ביתית, המענק יהווה תוספת לסל הוצאות נלוות. המענק מיועד לשימוש מידי ולא לחיסכון.

הזכאים למענק

- ילד יתום - ילד שאביו או אימו נפטרו.
- ילד נטוש - ילד הזכאי לגמלה של המוסד לביטוח לאומי לאחר שנעזב על ידי שני הוריו, או שננטש על ידי הורה אחד וההורה השני נעדר או אינו גר עמו, ונבצר ממנו למלא דרך קבע את חובותיו כלפיו.

תקציבים שאושרו בשנת 2019

- **יתומים בקהילה** (גרים בביתם) - אושרו 687.5 אלף שקל עבור 415 ילדים מ-183 משפחות. התחומים המרכזיים שבהם ניתן הסיוע: הנעלה וביגוד, השתתפות בהוצאות לציוד בי"ס, שיעורי עזר, חוגים, ריהוט לחדר ילדים ומחשבים. התקציב שהתקבל מהוועדה הציבורית יועד למטרות חינוך בלבד, לרבות משלחות לפולין.
- יתומים במסגרת חוץ ביתית (באומנה ובפנימייה) - אושרו 80 אלף שקל עבור 40 ילדים. רובו המוחלט של הסיוע ניתן עבור מטרות חינוך ומשלחות לפולין, כפי שקבעה הוועדה הציבורית.

4. סיוע מקרנות והקדשים של האפוטרופוס הכללי, משרד המשפטים

המחלקה אחראית על טיפול בבקשות לסיוע כספי מכמה הקדשים וקרנות שמנהל האפוטרופוס הכללי (מחלקת עיזבונות לטובת המדינה). כאשר בקשה מאושרת מועבר הכסף באמצעות המחלקה.

להלן פירוט הקרנות

- **קרן שוקן** - תמיכה כספית ליתומים עבור העשרה תרבותית ופיתוח כישרונות (כולל חוגים ונסיעה במשלחת לפולין).

  בשנת 2019 אישרה הוועדה סיוע בסכום של **177,244 שקל** עבור 45 בקשות.

- **קרן שטרנהיימר לינה** - סיוע לילדים יתומים נזקקים.

  הוועדה דנה בבקשות כאשר הכסף מהוועדה הציבורית נוצל ואין מקור אחר. בשנת 2019 אישרה הוועדה סיוע בסכום של **117,500 שקל** בחלוקה הבאה:

  - 115,500 שקל עבור 30 משפחות (66 ילדים) בקהילה.
  - 2,000 שקל עבור ילד אחד במסגרת חוץ ביתית.

- **קרן פיוניקה הנרייטה** - סיוע ליתומים.

  הוועדה דנה בבקשות כאשר הכסף מהוועדה הציבורית נוצל ואין מקור אחר. בשנת 2019 אישרה הוועדה סיוע בסכום של **70,000 שקל** בחלוקה הבאה:

  - 2,000 שקל עבור ילד אחד בקהילה.
  - 68,000 שקל עבור 35 ילדים במסגרות חוץ ביתיות.

- **קרן פיוניקה הנרייטה** - סיוע לעניים.

  בשנת 2019 אישרה הוועדה סיוע בסכום של **65,705 שקל** עבור 22 בקשות. עיקר הסיוע ניתן עבור טיפולי שיניים, אך הוקצו כספים גם עבור ציוד ביתי והוצאות לבית הספר.

- **קרן גרוס הנרייטה** - סיוע לקשישים (הבקשות לסיוע לקשישים מאותרות מתוך הבקשות המוגשות לסיוע ליחידים ומשפחות).

  הסיוע ניתן בעיקר לטיפולי שיניים, אך גם עבור ציוד ביתי ומכשירי שמיעה.

  בשנת 2019 הוועדה אשרה סיוע בסכום של **21,800 שקל** ל-8 משפחות.

- **קרן לנגס אידה** - לטובת חינוכם ושיקומם של ילדים הסובלים משיתוק מוחין.

  בשנת 2019 אישרה הוועדה סיוע בסכום של **11,400 שקל** ל-2 משפחות.

- **קרן רוזן הרברט** - לטובת ילדים מוכי גורל.

  בשנת 2019 אישרה הוועדה סיוע בסכום של **15,500 שקל** ל-2 ילדים.

אגף בכיר חוץ ביתי: משפחה, ילד, נוער והשמות מיוחדות

אגף בכיר חוץ ביתי, משפחה, ילד, נוער והשמות מיוחדות אחראי על מסגרות חוץ ביתיות לילדים ולנוער במצבי סיכון. המסגרות מספקות מענים מקצועיים וחינוכיים למגוון הצרכים של החניכים ושל משפחותיהם בסביבה בטוחה. ההשמה במסגרת חוץ ביתית היא אחד האמצעים לשמירה על שלומם ורווחתם של ילדים שאינם יכולים לקבל טיפול הולם במשפחה ובקהילה.

האגף גם מפעיל מסגרות ארציות ייחודיות לטיפול בקורבנות סחר בבני אדם למטרת עיסוק בזנות, עבדות ועבודות כפייה, וכן מסגרות ארציות לטיפול בתינוקות, פעוטות, אימהות וילדיהם.

אוכלוסיית היעד בפנימיות

ילדים בני 6-21 הזקוקים למעטפת טיפולית חינוכית מחוץ לביתם לצורך התפתחותם התקינה ורווחתם הנפשית. הילדים מוצאים מביתם בעקבות קושי לספק את צורכיהם, בין השאר על רקע רגשי-נפשי, היעדר מוגנות ו/או קשיים משפחתיים.

הבסיס החוקי

האגף פועל מתוקף החוקים והתקנות הבאים:

חוק הפיקוח על המעונות, תשכ"ה-1965 ותקנותיו.

חוק נוער טיפול והשגחה, תש"ך-1960.

חוק אומנה לילדים, תשע"ו-2016.

חוק אימוץ ילדים תשמ"א-1981.

העבודה מתוקף חוקים אלה מטילה על המדינה את האחריות לשלומם ולביטחונם של ילדים שהוצאו מבתיהם והושמו במסגרות, ומעניקה לה את הסמכות לפקח על יישום החוקים.

הפעלת מקלט לקורבנות סחר בנשים מתבססת על החלטת ממשלה 2806 מיום 1.12.2002.

הפעלת מקלט לקורבנות סחר, עבדות ועבודות כפייה מתבססת על החלטת ממשלה 2670 משנת 2007.

יעדי האגף

הדאגה לשלום החניכים היא יעד מרכזי בעבודת האגף החוץ ביתי, והוא פועל להעניק לכל אחד מהם מסגרת מוגנת ומעצימה - מסגרת המאפשרת הזדמנות לשיפור מצבו הפיזי, הרגשי, ההתנהגותי, הלימודי, החברתי והמשפחתי, ולמימוש הפוטנציאל האישי שלו. כל זאת במטרה לאפשר לכל חניך לחוות ילדות מיטיבה.

האגף מוביל תפיסה כוללת כי הפנימייה היא מקום שנועד למימוש עקרון טובת הילד ומימוש זכויותיו. זאת באופן שמאפשר לו להשמיע את קולו בקבלת החלטות הנוגעות לענייניו ולהיות שותף בכל תהליך קליטתו והשתלבותו בפנימייה ובבניית התוכניות עבורו.

הכנת החניך ליציאה לחיים עצמאיים היא אחד היעדים המרכזיים של האגף. בהתאם לכך, האגף פועל להקנות לחניך כלים ומיומנויות שונים, הכוללים חינוך פורמלי, חינוך בלתי פורמלי ותוכניות להכשרה מקצועית.

מבנה האגף

מטה אגף בכיר חוץ ביתי משפחה, ילד, נוער והשמות מיוחדות הוא זה שאחראי לגיבוש המדיניות ודרכי העבודה.

האגף כולל שני שירותים

1. **שירות השמות חוץ ביתיות:** השירות כולל תחומי ליבה הפועלים בפנימיות: תחום חינוך וחינוך בלתי פורמלי, תחום הכשרות מקצועיות, תחום טיפול, תחום משפחות וילדים נעדרי עורף משפחתי, תחום בוגרים ומיצוי זכויות, ותחום תזונה ובריאות.

2. **שירות השמות מיוחדות ומצבי חירום ומשבר:** השירות כולל את תחום הכשרות כוח אדם, תחום השמות והשמות מיוחדות, מסגרות ייחודיות, תחום חירום ביטחון ובטיחות, רישוי וחקיקה, ותחום תקצוב, רכש מכרזים והתקשרויות.

בנוסף, מפעיל האגף תחום ניהול ידע ומחקר, העוסק בשיח ושיתופי פעולה עם האקדמיה, פיתוח מחקרים בפנימיות, למידה מפרקטיקות בעולם, קידום תהליכי מדידה והערכה למדידת תוצאות בפנימיות, ופיתוח כלים אבחוניים להשמה מיטבית.

מערך הפיקוח על המסגרות החוץ ביתיות משולב במחוזות ופרוס ברחבי הארץ.

העבודה באגף מתבצעת בשותפות עם אגף בכיר משפחה וילד בקהילה במינהל שח"א.

מבנה הפנימייה על פי מודל ההפעלה

1. **מודל קבוצתי:** מודל הפעלה המיועד לכמה קבוצות של ילדים בהובלת צוות מדריכים.

2. **מודל הורי:** מודל הפעלה המיועד לכמה קבוצות של ילדים בעלי פרופיל מעוף, בהובלת בני-זוג (נשואים או שאינם נשואים), המתגוררים באופן קבוע במקום.

3. **מודל הורי מפוזר:** מודל הורי שאינו נמצא במתחם אחד, אלא מפוזר בפריסה גיאוגרפית ברדיוס של עד 2,000 מטר.

תקציב האגף החוץ ביתי בשנת 2019

תקציב מכסות השמה בפנימיות: כ-600 מיליון שקל. מיליארד שקל.

תקציב מכסות השמה במסגרות ארציות לטיפול בקורבנות סחר: כ-8.5 מיליון שקל.

תקציב הכשרות כ"א ותכניות לשיפור איכות חייהם של ילדים בפנימיות: כ-16 מיליון שקל.

הרפורמה במערך החוץ ביתי

בעשורים האחרונים חלו שינויים במאפיינים של לקוחות הרווחה ובצרכים שלהם, ובכלל זה במאפייני החניכים המופנים לפנימיות. שינויים אלה חייבו חשיבה מחודשת על המענים הניתנים לאוכלוסייה זו. כתוצאה מכך, ולאור ממצאי דו"ח מבקר המדינה ל-2016, האגף החוץ ביתי פעל לעדכון המדיניות, לכתיבת נהלים ולבניית מודלים להפעלת הפנימיות בהתאם לצורכיהם המשתנים של החניכים ולמען קידומם.

המדיניות החדשה משקפת את מחויבותה של המדינה ליטול אחריות מלאה על ילדים שהושמו במסגרת הפנימייה ולתת להם מענים מגוונים בהתאם לצורכיהם.

בתהליך גיבוש המדיניות הקים האגף בשנת 2017 את ועדת הפנימיות. הועדה לוותה על ידי חברת לוטם והיו בה שותפים רבים: אנשי אקדמיה, נציגים מהמגזר השלישי, מנהלי פנימיות, הורים לחניכים בפנימיות, בוגרי פנימיות, נציגי אגף ילד, פרט ומשפחה בקהילה, עובדי מחלקות לשירותים חברתיים ועוד. הוועדה פעלה במשך שנה בכינוסים שונים ובפורומים מגוונים כדי להבנות תהליך אחיד, סדור ומוכוון לצורכי החניכים. תוצרי עבודתה היו הבסיס לגיבוש מדיניות ההשמה החוץ ביתית.

בשנת 2019 פרסם האגף את המדיניות החדשה להשמה החוץ ביתית לפנימיות ילד ונוער, והוחל בתהליך הטמעתה. מסמך המדיניות מציג את העקרונות המנחים ואת מודל ההפעלה של הפנימיות ויוצר אחידות בדרכי העבודה שלהן ובפיקוח עליהן.

שינויי המדיניות באים לידי ביטוי בעדכון נהלים, בעדכון תעריפים ובפרסום מכרז הפעלה חדש, המגדיר את מערך היחסים בין המשרד לבין העמותות שמפעילות את המערך הגדול של ההשמה החוץ ביתית לילדים ולבני נוער.

המדיניות החדשה כוללת שינויים מקיפים במבנה ובגודל של הפנימייה ושל הקבוצה. המדיניות גם מגדירה את מאפייני החניכים ואת הרכבי הקבוצות על פי חלוקה גילית ומגדרית. שינויים הוכנסו במערך הלמידה, תוך שילוב למידה פורמלית ולמידה בלתי פורמלית בפנימיות והבניה של מערך ההכשרה המקצועית. משאבים רבים הושקעו כדי לאפשר את השגת היעדים. מערך כוח האדם בפנימיות הורחב באופן משמעותי, תוך הוספת תקנים ותפקידים רבים ובייחוד תוך הגדלת התשומות לכל ילד/ה ונער/ה.

נתונים

- פנימיות ילד ונוער מונות 109 מסגרות בכ-220 מתחמי מגורים.
- הפנימיות נותנות שירות לכ-8,000 ילדים ובני נוער, עם מגוון צרכים בהתאם לפרופיל החניך.
- בשנת 2019 הושמו בממוצע חודשי 6,593 חניכים.

סיווג הפרופיל של החניכים

הצורך בהשמה מיטבית של הילדים בפנימיות בהתאם למאפייניהם וצורכיהם הוביל לסיווג המענים בפנימיות לשלושה פרופילים.

פרופיל מעוף (טיפולי): חניכים שאי אפשר לספק את כל צורכיהם במסגרת המשפחתית והקהילתית, ואשר ועדת תכנון טיפול והערכה החליטה על הוצאתם לפנימייה עקב קשיים התנהגותיים, חברתיים או חינוכיים או עקב קשיים משפחתיים.

פרופיל עוגן (פוסט אשפוזי) ופרופיל מעוז: חניכים שאי אפשר לספק את כל צורכיהם במסגרת המשפחתית והקהילתית, ועדת תכנון טיפול והערכה החליטה על הוצאתם לפנימייה, והם בעלי מאפיינים ייחודיים ברמות התפקוד והסיכון שלהם (כמפורט במסמך המדיניות 2019).

בסיוע מכון מאיירס-ג'וינט-ברוקדייל מגבש האגף את הפרופילים של הילדים במסגרות, כך שניתן יהיה לסווגם באופן מדויק ומדיד בהתאם לצרכים ולמאפיינים שלהם. זהו נדבך ראשון במהלך כולל לבנייה של מערכת למדידת תוצאות ושל כלי אבחוני-יישומי להשמה מיטבית.

פעילויות מרכזיות בשנת 2019

- ### מכרז לאספקת שירותים

לראשונה זה שנים ארוכות פרסם האגף מכרז אחוד עבור כל פנימיות ילד ונוער. זהו מכרז דגל המלווה על ידי משרד ראש הממשלה.

ב-22.10.2018 פורסם שלב מיון מקדים של המכרז, שאיפשר מיפוי של המענים לצד יצירה של שיח שוויוני עם השותפים במערך הפנימיות. בשלב זה המשרד הציג את צרכיו בתחום הפנימיות, תוך ניתוח נתונים בכל מחוז ובכל פלח אוכלוסייה על הצרכים הייחודיים לה.

שלב ב' של המכרז פורסם במאי 2019, כשהוא מוציא אל הפועל את עקרונות הרפורמה תוך בחינה של תוצאות בתחום הפנימיות בשנים הבאות ושילוב של מדדי איכות לרמת השירות שמקבלים החניכים במסגרות.

מאחר שהמכרז מביא לידי ביטוי את הרפורמות שמוביל האגף החוץ ביתי בתחום, וכהמשך לשלב מיון מוקדם, המשרד ערך שלושה סבבים של שאלות ותשובות שבהם התאפשר שיח עם הספקים ודיוק של המכרז. המציעים הגישו את ההצעות הסופיות למכרז ביוני 2020.

- ### רישוי פנימיות

פנימיות ילד ונוער עובדות בכפיפות לחוק הפיקוח על המעונות ולפי הליכי רישוי סדורים. 95% מהפנימיות חידשו רישיונות בשנת 2019.

- **הכשרת צוותי כוח אדם של הפנימיות**

האגף החוץ ביתי שם לנגד עיניו את חשיבות תהליכי הפיתוח והלמידה של הצוותים המקצועיים והטיפוליים בפנימיות. לכן הוא מפתח עבורם מגוון רחב של קורסים והשתלמויות. ב-2019 התקיימו הקורסים הבאים:

- אוריינטציית "כשיר" למדריכים - 8 קורסים.
- מדריך "מוסמך" למדריכים - 3 קורסים.
- רכזים חינוכיים.
- אימהות בית מרכזיות.
- עו"ס בסיסי.
- מנחי הט"מ (החזקה טיפולית מרסנת) - 2 קורסים.
- ריענוני הט"מ (החזקה טיפולית מרסנת) - 2 קורסים.

ב-2019 פותחו קורסים חדשים:

- קורס רכזי טיפול.
- קורס מנהלים.
- קורסי מדריכים, המחולקים גיאוגרפית ומגדרית.

ב-2019 הוכפל מספר אנשי הצוות שהוכשרו לתפקיד. בסה"כ הוכשרו 470 אנשי צוות בקורסים השונים.

ב-2020 מתכנן האגף לפתח מתווה צמיחה לעובדים סוציאליים בפנימיות.

- **הורי הילדים וקהילת המוצא**

במדיניות האגף מושם דגש על הגברת השותפות של ההורים בחיי ילדיהם בזמן שהותם בפנימייה ועל הגברת מעורבותם בחיי הפנימייה. יצירת שותפות בין הורים לבין אנשי המקצוע וחיזוק הקשר בינם לילדיהם חיוניים להתפתחותם התקינה של הילדים.

ב-2019 הושם דגש על הטמעת התפיסה של שותפות ההורים בתהליך הטיפולי-חינוכי בתוך המערך הפנימייתי. המשרד מממש את תוכנית העבודה שעיקרה שמירת רצף הטיפול ילד-משפחה-קהילה-פנימייה ואת רצף העבודה בין עו"ס המשפחה במחלקות לשירותים חברתיים לעו"ס הפנימייה.

- **ילדים נעדרי עורף משפחתי (ילדי נע"מ)**

כ-20% מילדי הפנימיות הם נעדרי עורף משפחתי, והאגף שם דגש על הצרכים הייחודיים שלהם ועל פיתוח מענים מותאמים עבורם.

ב-2019 יצאה לדרך תוכנית "משפחות מלוות לילדים חסרי עורף משפחתי". התוכנית מופעלת בכל הפנימיות וכוללת מיפוי מעמיק של הילדים, שיווק ערבי מתעניינים למשפחות מלוות, הליך אבחון ראשוני למשפחות, פיתוח מאגר דיגיטלי של משפחות מלוות הזמין לכל הפנימיות ותהליך הטמעה מובנה בארבעת המחוזות.

התוכנית פועלת בשיתוף עם עמותת "ילדים בסיכוי" בהיקף של 662 אלף שקל.

ב-2019 שולבו יותר מ-30 חניכים נעדרי עורף משפחתי במשפחות מלוות. משפחות אלה ממשיכות לקבל ליווי של איש קשר מטעם הפנימייה ושל אנשי מקצוע מטעם עמותת "ילדים בסיכוי".

האגף פועל להמשיך ולהרחיב את הפתרונות עבור הילדים המוגדרים כנעדרי עורף משפחתי - הן מבחינה תקציבית והן מבחינת יישום המענים הקיימים ופיתוח מענים נוספים.

כמו כן, האגף מוביל תוכנית אופרטיבית למיצוי זכויות כל החניכים, בדגש על ילדים נעדרי עורף משפחתי בשיתוף עם הביטוח הלאומי.

- **בוגרים**

האגף שוקד על פיתוח מדיניות ותוכניות לחניכים בוגרים בני 16-18 לקראת סיום שהותם בפנימייה. התוכנית מותאמת לגיל הבוגרים ולצורכיהם ותיתן מענה לחניכים בתחומים הבאים: כישורי חיים, חוסן, השתלבות בצה"ל או בשירות הלאומי, הכשרה מקצועית, פתרונות דיור ותעסוקה. האגף מפתח את התוכניות תוך שיתוף פעולה עם גורמים בצה"ל, בעמותות השירות הלאומי ובזרוע העבודה במשרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים.

פותח מתווה עבודה בשיתוף עם "יתד" (התוכנית הלאומית לצעירים בסיכון) במטרה להנגיש לבוגרים רצף מענים והשמה בתוכניות המשך לאחר סיום שהותם בפנימייה.

ב-2019 הושמו כ-150 בוגרי השמה חוץ ביתית בתוכניות המשך "גשר לעצמאות". כחלק ממדיניות העבודה עם בוגרים והכנתם ליציאה מהפנימייה האגף פועל למסד באופן סדור את הקשר בין המסגרות לצה"ל. המטרה היא להביא לעלייה בשיעור המתגייסים לצבא או לשירות לאומי, לסייע בהצלחת השירות הצבאי לעזור במיצוי זכויות החניכים כחיילים.

במכרז החדש לאספקת שירותים הוצג תפקיד רכז בוגרים כחלק מצוות הפנימייה. הרכז יפעל ליישום מתווה העבודה והכנת החניכים לקראת יציאתם לחיים עצמאיים.

- **צה"ל**

ב-2019 פותח מערך משולב עם הצבא, הכולל הגעת מש"קיות ת"ש לכל הפנימיות וקיום צווים אחודים לפנימיות הרלוונטיות, כשהמטרה היא להנגיש את הליך הגיוס לילדי הפנימיות. בנוסף, קודם הליך למיצוי זכויות החניכים והכרתם כחיילים בודדים, תוך מיקוד בצורכיהם הייחודיים.

- **מיצוי זכויות**

חניכים השוהים בפנימיות הרווחה זכאים למגוון זכויות אשר יש לפעול למימושן. כדי שהדבר יבוצע באופן מיטבי ערך האגף בשנת 2019 לכלל העובדים הסוציאליים שש הכשרות ייעודיות למיצוי זכויות, הנגשת מידע וכלים יישומיים.

האגף פועל לקידום וזירוז הליך ההכרה בנכות נפשי בשיתוף עם הביטוח הלאומי ומשרד הבריאות. זאת כדי לקדם את תוכניות ההמשך לחניכים בוגרי הפנימיות הפוסט אשפוזיות, אשר מתעתדים להשתלב במענים הקיימים מתוקף חוק סל שיקום.

- **נציבות פניות ילדים ונוער**

האגף רואה בנציבות תלונות ילדים אמצעי לשמיעת קולם של ילדים הנמצאים במסגרות. ערוץ זה מאפשר לילדים לפנות ולהתלונן באופן עצמאי ופרטי ללא חשש. הוא גם מאפשר לוודא כי הילדים אכן מקבלים את צורכיהם בהתאם לסטנדרטים שהאגף הציב למסגרות.

ב-2019 עסקו מפקחי המחוזות בהגברת חשיפת הנציבות לחניכי המסגרות. בין השאר, חולקו כרטיסים לכל החניכים עם כל פרטי ההתקשרות לנציבות, והובטח כי בכל פנימייה יש מקום ייעודי שבו חניכים יכולים להתקשר לנציבות.

התלונות שמגיעות לנציבות נבחנות גם על ידי המפקחים בהיבטים של התנהלות המסגרות על פי קובץ הנהלים, ביצוע ההמלצות שגובשו ומעקב אחר ביצוע התיקונים הנדרשים.

- **לימודים**

האגף רואה בלימודים נושא מרכזי במוביליות של החניכים. כדי להבטיח את עתידם שוקד האגף על מערך תוכניות העוסקות בכישורי חיים והרחבת ארגז הכלים. בין השאר, הוא מפתח מדיניות ותוכניות עבודה בתחום הלימודי למסגרות, בשיתוף פעולה עם משרד החינוך.

הפנימייה מופקדת על מימוש הפוטנציאל של החניכים בתחום הלימודי-חינוכי, שמירה על זכויותיו במסגרת בית הספר וקבלת מענים לצרכיו. ב-2018 נוצר תפקיד של רכז לימודים בכל מסגרת, שאחראי על קידום תחום החינוך בפנימייה ועוקב אחר תהליך הלמידה ומיצוי זכויות החניכים.

בשנת 2019 נבנתה תשתית לשיתופי פעולה עם משרד החינוך על אגפיו השונים, וב-2020 ייקבעו נוהלי עבודה משותפים ודרכי התקשרות למתן מענים לחניכי הפנימיות.

- **חינוך בלתי פורמלי**

הפנימייה אחראית לחינוך הלא-פורמלי הניתן בה, ובכלל זה חינוך לערכים, לימוד כישורי חיים, הקניית מיומנויות בכלכלת בית וחינוך לעצמאות.

כפועל יוצא מכך קבע האגף החוץ ביתי כי הפנימייה, באמצעות רכז חינוך, תפעיל מערך מגוון של תוכניות תרבות, פנאי וחוגי העשרה, בדגש על פיתוח כישרונות ייחודיים של החניכים.

בנוסף הושם דגש על פיתוח היכולות החברתיות של החניכים, תוך שימת דגש על מערכות יחסים בין-אישיות מיטיבות - הן בתוך הפנימייה והן מחוץ לה. פיתוח יכולות אלה נעשה באמצעות יצירה של פעילויות חברתיות מותאמות גיל, הפעלת מערך חוגים מגוון בפנימייה ומחוצה לה, התנסות ביצירת קשר בין-אישי מיטיב עם אנשי הצוות ועם החניכים האחרים ולמידה מהתנסויות אלה.

בשנת 2019 התקיימו הכשרות לצוותי הפנימיות והנחיה קבוצתית ופרטנית לרכזי התחום בפנימיות, לצורך הטמעת עקרונות העבודה ומתן כלים אופרטיביים לתחום.

- **הכשרות מקצועיות לחניכים**

הכשרות מקצועיות לחניכים והענקת כלים תעסוקתיים ותעודת מקצוע מכינות את החניכים ליציאתם לחיים עצמאיים ולהשתלבות בחברה.

בימים אלה מפתח האגף, בשיתוף עם קרנות הביטוח הלאומי, תוכניות בתחום התעסוקה וההכשרה המקצועית עבור חניכי הפנימיות לקראת סיום שהותם בפנימייה.

- **תהליכי ניהול ופיקוח באמצעות פיתוח דיגיטלי**

תוכנת המט"ר פותחה לניהול פנימייה ולניהול תיק חניך, והיא מותאמת למדיניות החדשה ולנהלים. במהלך 2020 יושלם תהליך מקיף של דיגיטציה והעברת כל תיקי הטיפול ומערך ניהול הפנימייה לתוכנה. המערכת תפעל בתיאום ובממשקים עם מערך הדיגיטציה של המשרד.

התוכנית הלאומית הבין-משרדית למניעת אלימות במשפחה

התוכנית הבין-משרדית למניעת אלימות במשפחה ולטיפול בה גובשה על ידי ועדה בין-משרדית, שהוקמה על רקע הצורך בפיתוח והרחבה של שירותים ובשיתוף פעולה בין גורמי המקצוע המעורבים בטיפול בנפגעי אלימות במשפחה. בשנת 2017 אימצה ועדת השרים למאבק באלימות את עיקרי תוכנית הפעולה והתחייבה לפעול ליישומה. נקבע כי הגורם המתכלל את יישום התוכנית הוא משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים. בשל המגבלות התקציביות, בכל שנה נקבעים סדרי עדיפויות בהתאם לתקציב בפועל. נקבע שפריסת יישום התוכנית תסתיים בשנת 2024.

הכשרות בין-משרדיות בתחום טיפול ומניעת אלימות

במסגרת התוכנית הלאומית מפותחות ונפתחות הכשרות בין-משרדיות, המותאמות לאנשי מקצוע שונים שיש לעבודתם נגיעה בתחום האלימות במשפחה. ההכשרות מותאמות למגזרים השונים ולתרבויות השונות.

- קורס הכשרה לעו"ס משטרה.
- קורס הכשרה למתן כלים לכשירות תרבותית.
- קורס הכשרה לעו"ס המטפל בגברים אלימים.
- קורס הכשרה לעו"ס המטפל בילדים החשופים לאלימות במשפחה.

פיתוח כלים ובניית מודלים מקצועיים לקידום התחום

- פותח מודל מקצועי לעבודה עם גברים אלימים.
- פותח מודל עבודה עם ילדים.
- בפיתוח מודל לבחינת מסוכנות.
- DATATON - פיתוח כלי ניתוח נתונים לבדיקת משתנים המנבא אלימות (מתמשך).

מיזם תוצאות

- נבנו 5 מודלים לוגיים כבסיס לעבודה מוכוונת תוצאות.
- הותנע מחקר למדידה והערכה בתחום הטיפול באלימות במשפחה.

הסברה והגברת מודעות

- הושק קמפיין טלוויזיוני.
- הושק קמפיין הסברה ברדיו.
- הוקצו משאבים להכשרת מוקדנים במוקד 118.
- הוקצו משאבים לתוכנית מניעתית בבתי הספר - "חברות וזוגיות".

פיתוח מענים חדשים

- נפתח הוסטל נוסף לטיפול בגברים אלימים.
- נפתח מרכז יום לטיפול בגברים אלימים.
- נפתח מרכז ערב לטיפול בגברים אלימים.
- פותח מודל הפעלה למרכז חירום והגנה רב-תחומי לנפגעי אלימות במשפחה, הוקצו משאבים **ונקבע זוכה במכרז.**

שירות האומנה

כללי

משפחות אומנה מציעות חלופה טיפולית לילדים במצבי סיכון וסכנה. משפחה אומנת פותחת את ביתה לקליטת ילד אחד או יותר, אשר גורם מוסמך החליט כי לפרק זמן מסוים ומסיבות שונות לא יוכלו להמשיך לגדול בחיק משפחתם. הדבר מאפשר לילדים להתייחס לדמויות הוריות/בוגרות קבועות, לפתח דפוסים בריאים של התקשרות ולהפנים מודל תקין של יחסים משפחתיים.

אוכלוסיית היעד היא ילדים מגיל לידה עד 21 במצבי סיכון וסכנה, שהגורם המוסמך החליט על העברתם למשפחות אומנה.

החזון הוא מתן מענה טיפולי מיטיב ומפתח לילדים במסגרת משפחתית יציבה ומגינה באמצעות מערך משפחות אומנה אשר נבחרו לתפקיד ומקבלות ליווי, ייעוץ, והכוונה עם פיקוח ובקרה.

השירות ניתן באמצעות חמישה גופי אומנה, שלהם חוזה התקשרות מכוח מכרז עם משרד העבודה והרווחה.

הבסיס החוקי

חוק אומנה לילדים, תשע"ו-2016.

חוק נוער טיפול והשגחה, תש"ך-1960.

חוק אימוץ ילדים, תשמ"א-1981.

חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ו-1962

העבודה מתוקף חוקים אלה קובעת את דרכי הטיפול וההתערבות.

חוק אומנה לילדים, התשע"ו-2016 קובע כי ילדים יגדלו בבית הוריהם או באומנה או בפנימייה או בכל סידור אחר שעד כניסת החוק היה מחויב בהסדרה. החוק עיגן בחקיקה **זכויות ילדים, חובות וזכויות הורים וכן סמכויות משפחות אומנה לניהול שגרת היומיום של** הילדים הגדלים בביתן.

החוק קובע שכל השמה של ילד מחוץ לבית הוריו תהיה קודם באומנה בבית קרובי משפחה מדרגה ראשונה. אם לא יימצא סידור בקרב המשפחה, יושם הילד באומנה מחוץ למשפחה - ורק אם לא תמצא משפחת אומנה מתאימה, הוא יושם במסגרת פנימייתית.

החוק הרחיב את אוכלוסיית היעד למקבלי שירות, כך שאפשר להאריך את תוכנית הטיפול באומנה עד גיל 21.

השירות הוא כלל-משרדי רוחבי, ומטפל באוכלוסיית אגף משפחה ילד ונוער בקהילה (מינהל שירותים חברתיים ואישיים) ובאוכלוסיית ילדים בעלי מוגבלויות שונות - מש"ה, אוטיזם ושיקום (ממינהל מוגבלויות).

האומנה נותנת שירות ומענים בהתאם לצורכי הילדים בשני מבנים שונים:

- **אומנה רגילה,** המיועדת לילדים המסוגלים לתפקד במסגרות חינוך רגילות ולהשתלב ללא סיוע ייחודי בקבוצת בני גילם בקהילה שבה גרה המשפחה האומנת.
- **אומנה טיפולית,** המיועדת לילדים הנמצאים בטיפול פסיכיאטרי וזקוקים לליווי טיפולי אינטנסיבי.

תהליך רישוי אומנה

חוק אומנה לילדים מחדש וקובע כי משפחת אומנה אשר הציעה עצמה למילוי תפקיד מורכב זה ועברה את תהליך הערכה בהצלחה, תוכר על ידי ממונה על רישוי משפחות האומנה. יש לחדש את הרישוי בכל שלוש שנים. את הערכת כשירות המשפחות מבצעים גופי האומנה, ומסקנותיהם מועברות להמלצת ואישור הפיקוח המחוזי והחלטת ממונה הרישוי.

משפחה אומנת מוכרת כמתנדבת, ומקבלת דמי אחזקה עבור הטיפול בצורכי הילדים.

החוק קבע את תפקיד נציב תלונות לילדים המסודרים בסידור חוץ ביתי (אומנה ופנימיות). הילדים יכולים לפנות לנציבת התלונות בכל תחום שמטריד אותם במסגרת שבה שוהים - טיפול, חינוך, מזון, סדר יום ועוד.

תוכניות טיפול

- **מימד:** מדיניות שירות האומנה היא לחזק ולשקם את הקשר בין הילד להוריו. הדבר נעשה באמצעות תוכנית ההתערבות "מימד", שאותה מפעילות מנחות האומנה. המנחות מקיימות טיפול דיאדי אינטנסיבי עם הילד והוריו במשך חמישה עשר חודשים, במטרה להביא למיצוי היכולות של ההורים ולבחון אפשרות להחזרת הילד לחיק משפחתו. צוותי האומנה השונים מקבלים הכשרה והדרכה מיוחדים במסגרת פיילוט זה.

- **קבוצות אומנים:** מפגש תקופתי של משפחות אומנה להעלאת סוגיות, שיתוף, ייעוץ ותמיכה.

- **קבוצות אחים קולטים:** מפגש תקופתי של אחים קולטים באומנה, שבו דנים בסוגיות משותפות, חוויות, המקום במשפחה ועוד.

קבוצות למידה: תורת העבודה נקבעת על ידי קבוצות למידה בתחומי העשייה בתחום האומנה - הליך הערכת כשירות, עבודה טיפולית עם אומנים קרובי משפחה, איתותים לאיתור חשד לפגיעות מיניות או אלימות, ואומנה על רצף אומנה-אימוץ.

הכשרה: בבית הספר לעובדים סוציאליים מופעל מערך הכשרה לתפקידים השונים - מנחות אומנה, ראשי צוותים, פיקוח ובקרה וכן הכשרה לתוכנית ההתערבות הדיאדית מימד.

נתונים לשנת 2019

- **תקציב:** כ-200 מיליון שקל. מתחלק בין תשלום דמי אחזקה לאומנים, תשלום לגופי האומנה לבניית תוכניות טיפול לילדים ותשלום עבור ניהול מערכת האומנה.

- במשך השנה טופלו 4,500 ילדים בקרב 3,700 משפחות אומנה.

- 550 מהילדים היו בעלי צרכים מיוחדים (מוגבלות שכלית התפתחותית, אוטיזם, נכויות שונות).

- 2,075 מהילדים הושמו ב-1,625 משפחות של קרובי משפחה.

- 2,425 מהילדים הושמו ב-2,075 משפחות שאינן של קרובי משפחה.

- מתוך כלל הילדים, 3,700 היו באומנה רגילה וכ-844 במסגרת האומנה הטיפולית.

- שירותי האומנה ניתנים באמצעות חמישה גופים שזכו במכרזים להפעלתם: שח"ר, מכון סאמיט, אור שלום, א.ד.נ.מ ומטב.

- שירות האומנה גם מעניק שירות של אומנת חירום. במסגרת זו טיפלו במשך השנה 30 משפחות אומנת חירום בכ-200 ילדים.

מינהל מוגבלויות

מינהל מוגבלויות הוקם בפברואר 2017, תוך שינוי תפיסת עבודה ואיחוד שלושה אגפים שהיו מחולקים עד אז בהתאם לסוג הלקות:

- אגף מש"ה - מוגבלות שכלית התפתחותית.
- אגף השיקום - נכויות פיזיות וחושיות והנמכה קוגנטיבית.
- השירות לטיפול באדם עם אוטיזם.

הקמת המינהל, שהיתה מהלך אסטרטגי יזום של המשרד, לוותה בשינוי תפיסה לגבי אנשים עם מוגבלות והאופן שבו ניתנים להם שירותים: משירותים הניתנים קודם כל על פי אבחנת הלקות של האדם - לשירותים המכוונים לצורכי האדם, רצונותיו ורמת תפקודו בתחומי חייו השונים.
מינהל מוגבלויות מורכב כיום משלושה אגפים מרכזיים, שכל אחד מהם נותן שירות לפי נושא לאנשים עם כל סוגי המוגבלויות, מגיל לידה ועד זקנה:

- **אגף בכיר הערכה, הכרה ותוכניות** - אמון על תהליכי האבחון וההכרה של מקבלי השירותים במינהל, פיתוח ומתן שירותים לאנשים עם מגבלות חושיות, וכן על פיתוח ידע, מומחיות מקצועית ושיטות התערבות.
- **אגף בכיר קהילה** - אמון על פיתוח ומתן שירותי יום לאנשים עם מוגבלות החיים בבתיהם בקהילה ובאמצעות מסגרות היום בקהילה.
- **אגף בכיר דיור** - אמון על מתן שירותי טיפול חוץ ביתי.

במינהל פועלות 3 יחידות מקצועיות נוספות: שירות בריאות, עו"ס ראשי לחוקי הגנה ויחידת תכנון תקצוב.

אוכלוסיות היעד

אוכלוסיות היעד של המינהל כוללות אנשים עם מוגבלות מלידה ועד זקנה. הם נמצאים על רצף תפקודי נרחב ומתמודדים עם מוגבלות משמעותית, המשפיעה על תפקודם בתחומי חיים מרכזיים:

- פעוטות וילדים עם עיכוב התפתחותי.
- אנשים עם אוטיזם.
- אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית.
- אנשים עם מוגבלות קוגניטיבית וקשיי תפקוד.
- אנשים עם מוגבלות מוטורית.
- אנשים עם מוגבלות בראייה.
- אנשים עם מוגבלות בשמיעה.

אחד השינויים הבולטים בהגדרת האוכלוסיות הוא התפיסה כי יש צורך לגבש מענים לאנשים המאופיינים בריבוי מוגבלויות.
בשנת 2019 סיפק המינהל שירות בפועל ל-148.9 אלף אנשים עם מוגבלות ולבני משפחותיהם.
אנשים אלה קיבלו מגוון רחב של שירותים ותוכניות בהיקף תקציבי של יותר מ-4.5 מיליארד שקל ברוטו.

אגף בכיר הערכה, הכרה ותוכניות

עקרונות מנחים בעבודת האגף

האגף אחראי על כל הנושאים בשער הכניסה למינהל מוגבלויות, ובהם הגדרת האוכלוסייה, תהליכי אבחון והכרה, והפעלת ועדות אבחון על פי חוק.

האגף פועל לקביעת מדיניות, פיתוח תורה מקצועית ומומחיות, ופיתוח ידע והכשרה לאנשי המקצוע בשדה. כמו כן, האגף ממונה על תחומי רוחב הרלוונטיים הן למשתתפים בתוכניות בקהילה והן בשירותי הדיור: תוכניות אישיות, התערבות בתחום מיני חברתי, התנהגות מאתגרת ועוד.

כחלק מהחזון של מינהל מוגבלויות, וכדי לאפשר שירות מיטבי, האגף פועל לפי תפיסת שירותים מוכווני אדם ולפי עקרונות מודל ארגון הבריאות העולמי לסיווג התפקוד האנושי (ICF). באגף שוקדים על פיתוח כלים יישומיים של התפיסה, הטמעתה בקרב עובדי המינהל במטה ובמחוזות והנחלתה לכלל נותני השירותים.

עוד אחראי האגף על מתן שירותים ישירים לאנשים עם מוגבלות בראייה ולאנשים עם מוגבלות בשמיעה, על הכרה בזכאים לקבלת השירותים וסיוע במיצוי זכויותיהם, וכן על ניהול הידע המצטבר בתחום זה.

באגף שני שירותים:

- **שירות הערכה והכרה** - אמון על שער הכניסה של מינהל מוגבלויות והגדרת אוכלוסיית הזכאים לשירותים מטעם המינהל. אחראי גם על תוכניות אישיות וייחודיות, כמו התערבות בתחום המיני חברתי והתנהגות מאתגרת, ועל הכשרות כוח האדם בשדה.
- **שירות ראייה, שמיעה וטכנולוגיה (רש"ט) –** אמון על השירותים האישיים לאנשים עם מוגבלות שמיעה וראייה, על שיקום תפקודי והנגשה, ועל שימור ופיתוח מומחיות בתחום האוטיזם.

בנוסף פועל **תחום תכנון מדיניות,** האמון על בניית תוכנית העבודה של המינהל, איגום ידע ומידע עבור מטה מוגבלויות ויצירת תחזיות צרכים בקרב אוכלוסיית המינהל.

הערכה והכרה

אבחונים וועדות אבחון במרכזי אבחון

מהות השירות

הפעלת ועדות אבחון על פי חוק הסעד (טיפול באנשים עם מש"ה) תשכ"ט-1969.

חברי הוועדות ממונים על ידי שר הרווחה. מינוי הרופאים לוועדה מתבצע לפי חוק בהיוועצות עם שר הבריאות. הוועדות מיועדות הן לאנשים מהקהילה והן מהדיור החוץ ביתי. לרוב, טרם התכנסות הוועדה מתבצע אבחון מקדים ומקיף במרכז אבחון. הוועדות והאבחונים מתקיימים בפריסה ארצית. תהליך האבחון וועדות האבחון ממומנים במלואם על ידי המדינה.

אוכלוסיית היעד

- אנשים עם יסוד סביר למוגבלות שכלית התפתחותית (מש"ה).
- אנשים אם אבחנה כפולה, כמו מש"ה ואוטיזם.
- אנשים עם חשד ללקות שכלית הנמצאים בהליך פלילי.

מקבלי השירות בשנת 2019

- התקיימו 5,200 אבחונים וועדות אבחון לילדים ובוגרים.
- מתוכם התכנסו 1,640 ועדות ראשונות ו-3,560 ועדות חוזרות.
- מתוך 1,640 ילדים ובוגרים שעברו ועדות לראשונה, 1,080 הוכרו כאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית.

תהליך ההכרה של אנשים עם אוטיזם לצורך קבלת שירותים ממינהל מוגבלויות

מהות השירות

המינהל מכיר באנשים עם אוטיזם לצורך קבלת שירותים במסגרתו. תהליכי ההכרה שונים במקצת בין ילדים עד לגיל 18, בוגרים שלא אובחנו בילדותם, וצעירים בני 18 ומעלה שכבר הוכרו במינהל ומבקשים להמשיך לקבל שירותים במסגרתו.

אוכלוסיית היעד

ילדים ובוגרים שיש יסוד סביר להניח שהם עם אוטיזם.

בוגרים שעברו את תהליך ההכרה בילדותם (בטרם הגיעו לגיל 18) ויש לבצע הערכת צרכים עם בגרותם.

מקבלי השירות בשנת 2019

3,458 ילדים ובוגרים ביקשו לקבל הכרה וזכאות לשירותים על רקע אבחנה על הרצף האוטיסטי. מתוכם 3,176 נמצאו זכאים.

הכרה בעיוורים ובחירשים

מהות השירות

בחינת זכאותם של אנשים עם מוגבלות בראייה או בשמיעה בהתאם לקריטריונים הקבועים בהוראות התע"ס או בהסכמים, לצורך הכרה בזכאות לשירותים ולזכויות הנלוות.

אוכלוסיית היעד

- **עיוורים:** אנשים בכל הגילאים העונים לתנאים לתעודת עיוור הקבועים בהוראת תע"ס 6.3 וכן נושאי תעודת עיוור העונים לקריטריונים הנקובים בהוראת תע"ס 6.1 לדמי ליווי.
- **חירשים:** אנשים העונים לתנאים הקבועים בהוראת תע"ס 5.7 וזכאים לקבלת שירותי תמיכה בתקשורת.

מקבלי השירותים בשנת 2019

עיוורים: 2,800 אנשים ביקשו לקבל הכרה וזכאות לתעודת עיוור, מתוכם 2,032 נמצאו זכאים.

חירשים: 219 אנשים הוכרו לצורך קבלת שירותים ללקויי שמיעה וחירשים.

תוכניות אישיות

עקרון העבודה שהמינהל מוביל הוא שלכל אדם המשולב במסגרותיו תיבנה תוכנית התערבות מותאמת אישית למצבו ולצרכיו, שתיטיב עימו ותקדם אותו בתחומי חיים שונים. התוכנית האישית נבנית על ידי אנשי מקצוע שמכירים את האדם, בשיתוף עימו ותוך התחשבות ברצונותיו.

אוכלוסיית היעד

אנשים עם מוגבלות המקבלים שירות במגוון תוכניות המינהל במסגרות החוץ ביתיות ובקהילה.

תוכניות ייחודיות

התערבות בתחום המיני-חברתי

מהות השירות

פיתוח מגוון תוכניות התערבות בתחום המיני-חברתי בהתייחס לצרכים חברתיים-מיניים של האדם.

פיתוח הכשרות וידע לצוותים ממסגרות הדיור והקהילה.

טיפול, ייעוץ והדרכה במקרים ייחודיים בתחום המיני-חברתי ובמצבי סיכון, משבר וטראומה על רקע פגיעות מיניות, באמצעות מרכזים חיצוניים במימון מלא של מינהל מוגבלויות. התוכניות מיועדות לאנשים עם מוגבלות, כשהצוותים במסגרות השונות והמשפחות משמשים סוכני שינוי. הטיפול מתקיים באופן פרטני, זוגי, משפחתי וקבוצתי ובאמצעות סדנאות להקניית ידע למיניות בריאה.

אוכלוסיית היעד

אנשים המקבלים טיפול במסגרות המינהל החוץ ביתיות ובקהילה. בני משפחה של אנשים עם מוגבלות כסוכני שינוי. אנשי צוות במסגרות השונות (דיור וקהילה) כסוכני שינוי.

מקבלי השירותים בשנת 2019

1,249 אנשים החיים בקהילה ובמסגרות הדיור של המינהל קיבלו טיפול פרטני.

סך תקציב הטיפולים ב-2019: כ-7 מיליון שקל.

אנשים שקיבלו טיפול פרטני בקהילה ובמסגרות החוץ ביתיות

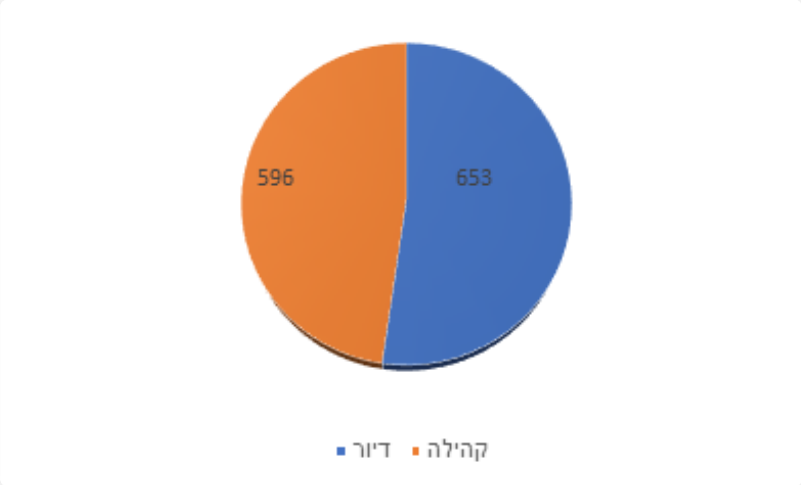

אנשים שקיבלו טיפול פרטני, לפי מחוזות

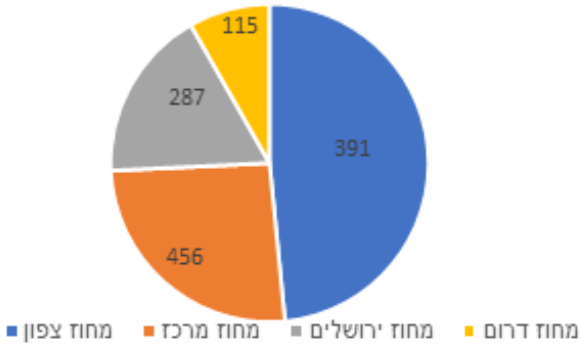

אנשים שקיבלו טיפול, לפי מהות הצורך

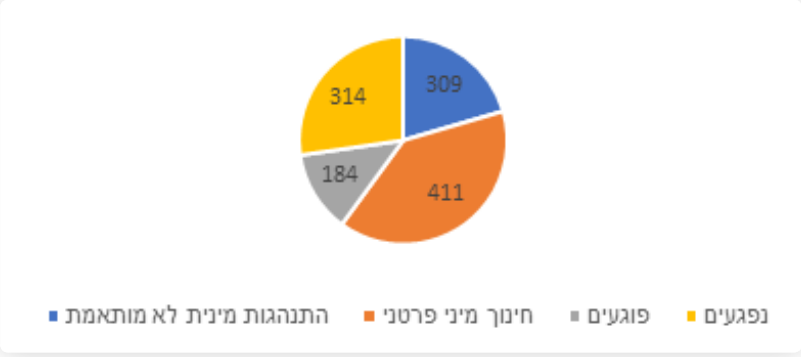

רשת חברתית מקוונת לאנשים עם מש"ה

מהות השירות

רשת חברתית מקוונת המיועדת לאנשים עם מש"ה, המנוהלת על ידי אנשי מקצוע יחד עם מדריכים עמיתים ועם מש"ה שקיבלו הכשרה לכך. הרשת מיועדת להרחבת המעגלים החברתיים, לייזום פעילות פנאי מותאמת ולהפעלת ערוצי מידע זמינים ונגישים.

שינויים מתוכננים: הרחבת המענים והתאמתם לאוכלוסיות נוספות היכולות ליהנות מרשת חברתית זו.

התנהגות מאתגרת

מהות השירות

העמקת הידע והכשרת צוותים בהתמודדות עם התנהגות מאתגרת של מקבלי השירות מהמינהל בקהילה ובמסגרות הדיור.

תחנות מידע והכוונה לאנשים עם מוגבלות בראייה או בשמיעה

מהות השירות

תחנות הממוקמות במרפאות עיניים גדולות או במכוני שמיעה, אשר מטרתן לספק מידע והכוונה לאנשים שזה מקרוב התבשרו על היותם סובלים מירידה משמעותית בשמיעה או בראייה. התחנות מספקות תמיכה ראשונית ומהוות גשר לשירותים השונים ולמיצוי זכויות במשרדי הממשלה וברשויות המקומיות.

בנוסף, השירות מסייע לאנשים עם מוגבלות בראייה, נושאי תעודת עיוור ותיקים, במיצוי זכויותיהם ובהכוונתם לקבל סיוע הולם.

אוכלוסיית היעד

אנשים עם מוגבלות בראייה - מתעוורים חדשים וותיקים.

אנשים עם מוגבלות בשמיעה - מתחרשים חדשים.

מקבלי שירות בשנת 2019

עיוורים: 3,200 אנשים קיבלו את השירות, כולם מתעוורים חדשים.

חירשים: 4,816 אנשים קיבלו את השירות ב-6 תחנות מידע.

שינויים מתוכננים

תחנות המידע לעיוורים יחלו לתת שירות מידע והכוונה גם לנושאי תעודת עיוור.

דמי ליווי לעיוורים

מהות השירות

גמלה חודשית הניתנת לזכאים לצורך סיוע בניידות.

אוכלוסיית היעד

נושאי תעודת עיוור עם מגבלת ראייה קשה, העונים לתנאים הנקובים בהוראת תע"ס 6.1.

מקבלי השירות בשנת 2019

7,608 אנשים קיבלו את הגמלה.

עלות

122 מיליון שקל.

סבסוד נופש לעיוורים

מהות השירות

סבסוד פעילות נופש קבוצתי מונגש לעיוורים זכאים.

אוכלוסיית היעד

נושאי תעודת עיוור העונים לתנאים הנקובים בהוראת תע"ס 6.14.

מקבלי השירות בשנת 2019

237 זכאים קיבלו סבסוד נופש.

עלות

150 אלף שקל.

דמי תקשורת לחירשים

מהות השירות

השתתפות חודשית בהוצאות הנובעות מלקות בשמיעה, הניתנת לזכאים בכפוף להוראת תע"ס 5.7 על-פי הסכם שנחתם בין הממשלה לארגוני החירשים בשנת 2002.

אוכלוסיית היעד

מי שעונה לתנאים הנקובים בהוראת תע"ס 5.7.

מקבלי השירות בשנת 2019

6,347 זכאים קיבלו את הגמלה.

סל תקשורת ושירותי תרגום/תמלול/העתקת סימנים לחירשים

מהות השירות

שירותי תרגום, תמלול והעתקת שפת סימנים וכן סיוע ברכישת עזרי תקשורת.

אוכלוסיית היעד

- **סל תקשורת:** אנשים מגיל 18 ומעלה עם לקות שמיעה של 70 דציבל לפחות באוזן הטובה, בתנאי שמצב זה התחיל עד גיל שלוש ושהאדם לא הגיע לגיל זקנה ב-15.8.2002.
- **שירותי תרגום/תמלול/העתקת סימנים:** אנשים מגיל 12 ומעלה עם לקות שמיעה של 50 דציבל לפחות באוזן הטובה.

מקבלי השירות בשנת 2019

סל תקשורת: סיוע ברכישת עזרי תקשורת ניתן ל-2,027 זכאים.

שירותי תרגום, תמלול והעתקת סימנים: ניתנו ל-3,100 אנשים באמצעות 223 מתורגמנים. סך שעות התרגום שניתנו: 82,285.

עלות

סל תקשורת: 6,036,445 שקל.

שירותי תרגום: 8,080,387 שקל.

סבסוד עזרים והחזרי מס לעיוורים

מהות השירות

סבסוד עזרים שתורמים לתפקוד מיטבי בכל תחומי החיים (אישי, חברתי וכו'). הסבסוד ניתן מתוקף הוראות תע"ס 6.7 1-6.4.

אוכלוסיית היעד

נושאי תעודת עיוור.

גופים נותני שירותים לעיוורים.

מקבלי השירותים בשנת 2019

סבסוד עזרים: 4,200 אנשים.

החזרי מס: 1,142 אנשים.

עלות

5.5 מיליון שקל.

השאלת עזרים ושירותי הקראה לעיוורים

מהות השירות

השאלת ציוד טכנולוגי לנושאי תעודת עיוור שמשתלבים במקום לימודים או עבודה, עד לקבלת העזרים מהמקור הממשלתי או המעסיק. השירות נועד לגשר על הצורך עד למיצוי ההליכים הביורוקרטיים, כדי להקל על שילוב מידי.

אוכלוסיית היעד

נושאי תעודת עיוור בגיל העבודה, המשתלבים בלימודים או בתעסוקה.

מקבלי השירותים בשנת 2019

159 אנשים קיבלו עזרים בהשאלה.

42 אנשים קיבלו שירות הקראה.

עלות

מאגר השאלה: 600 אלף שקל.

שירותי הקראה: 138.8 אלף שקל.

שיקום תפקודי לעיוורים

מהות השירות

מורים שיקומיים מקנים לאנשים עם עיוורון או לקות ראייה טכניקות ועקרונות המאפשרים תפקוד עצמאי, ככל שניתן, בכל תחומי הפעילות היומיומית. זהו שירות מרכזי בתחום השיקום התפקודי.

אוכלוסיית היעד

אנשים עם מוגבלות בראייה, עם וללא תעודת עיוור, בכל הגילאים.

מקבלי השירות בשנת 2019

2,203 אנשים קיבלו את השירות.

עלות

8 מיליון שקל.

כלבי נחייה

מהות השירות

כלב נחייה מאפשר לאדם עם עיוורון ניידות מחוץ לבית. קבלת כלב שכזה מותנית בעמידה בדרישות ניידות והתמצאות, וכן בהשתתפות בהדרכה ייעודית הניתנת בתי ספר מיוחדים בארץ ובחוץ לארץ.

אוכלוסיית היעד

נושאי תעודת עיוור מעל גיל 16 העונים על הקריטריונים שבהוראת התע"ס 6.2.

מקבלי השירות בשנת 2019

32 כלבי נחייה הוצמדו לזכאים.

עלות

630 אלף שקל.

דמי אחזקת כלב נחייה

מהות השירות

תשלום חודשי הניתן לאנשים הנעזרים בכלב נחייה לצורך סיוע באחזקת הכלב.

אוכלוסיית היעד

נושאי תעודת עיוור הנעזרים בכלב נחייה.

מקבלי השירות

237 זכאים קיבלו את התשלום.

עלות

1.29 מיליון שקל.

מכונים לשיקום הראייה הירודה

מהות השירות

השירות מקנה כלים להתמודדות עם הראייה הירודה, וכולל ייעוץ אופטי, התאמת עזרי ראייה, תרגול וטיפול תומך רגשי להתמודדות עם המגבלה.

אוכלוסיית היעד

אנשים עם מוגבלות בראייה העומדים בקריטריונים הנקובים בהוראת תע"ס 6.11.

מקבלי שירות בשנת 2019

4,500 אנשים קיבלו את השירות ב-4 מכונים.

עלות

3.26 מיליון שקל.

תמיכה חזותית בחירשים עיוורים

מהות השירות

אדם שהוכשר לתפקיד תומך חזותי מעניק תיאור ויזואלי של הסביבה לאדם עם מוגבלות הן בראייה והן בשמיעה. התיאור החזותי מסייע בהכרת הסביבה במצבים שגרתיים (כמו קניות, סידורים או טיפולים רפואיים) ובמצבים לא שגרתיים (כמו טיולים). מטרתו לאפשר לאנשים עם מוגבלות בראייה ובשמיעה עצמאות רבה ככל האפשר, כדי שיוכלו לקחת חלק פעיל בקבלת החלטות ובביצוע פעולות.

אוכלוסיית היעד

אנשים עם נכות חושית כפולה - חירשים-עיוורים.

מקבלי השירות בשנת 2019

השירות ניתן ל-96 אנשים, בהיקף של 4,975 שעות.

סבסוד שיחות טלפון

מהות השירות

סבסוד שיחות טלפון לאנשים עם מוגבלות.

אוכלוסיית היעד

- נושאי תעודת עיוור.
- מקבלי גמלת נכות בגין מוגבלות פיזית.

מקבלי שירות בשנת 2019

40 אלף איש קיבלו את הסיוע.

עלות

20 מיליון שקל.

שינויים מתוכננים

תשלום ישיר לזכאים ללא צורך בפנייה אישית ומתן אפשרות לבחירה חופשית של ספק השירות.

אגף בכיר קהילה

עקרונות מנחים בעבודת האגף

אגף קהילה פועל לשילובם של אנשים עם מוגבלות באופן מיטבי בקהילה. האגף רואה חשיבות רבה בפיתוח שירותים ותוכניות בקהילה עבורם ועבור בני משפחותיהם, במטרה לאפשר להם להתפתח ככל האפשר בסביבתם הטבעית והתומכת.

בשנים האחרונות פותחו תוכניות ושירותים נוספים, המסייעים להורים לגדל את ילדיהם באופן מיטבי בחיק משפחתם ובקהילה.

חזון האגף הוא לאפשר חיים עם משמעות לכל אדם עם מוגבלות, ולפעול לשיפור מתמיד באיכות חייו, רווחתו וקידומו בהתאם לצרכיו, יכולותיו ורצונותיו. על כל זאת להתבצע בשיתוף בני המשפחה והקהילה, עם הקפדה על ערכים של כבוד האדם, בחירה אישית, פרטיות, הכללה בקהילה, מקצועיות, חדשנות ויזמות.

בשנת 2019 נתן האגף שירות ל-75,916 יחידים ומשפחות ב-1,578 מסגרות שונות.

תוכניות ושירותים לפעוטות, ילדים, בני נוער וצעירים

מעונות יום שיקומיים

מהות השירות

מסגרת יומית במתכונת של מעון יום רגיל, שניתנים בה שירותי חינוך, טיפול אישי, העשרה, שירותים פרא-רפואיים ושירותים פסיכו-סוציאליים לפעוטות ולבני משפחותיהם. מעונות אלה פועלים מתוקף חוק מעונות יום שיקומיים ונותנים מענה לפעוטות עם עיכוב התפתחותי ומוגבלות העונים לדרישות הזכאות המצוינות בחוק.

אוכלוסיית היעד

פעוטות בני חצי שנה עד 3 עם עיכוב התפתחותי ניכר על פי הגדרות חוק מעונות יום שיקומיים.

מקבלי שירות בשנת 2019

השירות ניתן ל-3,250 לקוחות ב-133 מעונות יום שיקומיים.

תוכנית מסיכון לסיכוי

מהות השירות

שילוב קבוצתי של פעוטות עם מוגבלות במעונות יום רגילים. במסגרת זו מקבלים הפעוטות טיפולים משלימים במקצועות הבריאות וכן ליווי אישי על ידי סייעת במעון.

התוכנית מרוכזת על ידי עובדות סוציאליות המתמחות בטיפול בגיל הרך, ותשומות אלה ממומנות על ידי השירות.

אוכלוסיית היעד

פעוטות בני חצי שנה עד 3 עם עיכוב התפתחותי קל.

מקבלי שירות בשנת 2019

3 פעוטות מקבלים את השירות.

שילוב במעון יום רגיל

מהות השירות

שילוב פעוטות עם מוגבלות במעונות יום רגילים בקהילה באמצעות סייעת לקידום אישי, אשר מקבלת הדרכות מצוותי מקצועות הבריאות המטפלים בפעוט.

אוכלוסיית היעד

פעוטות בני חצי שנה עד 3 עם עיכוב התפתחותי ניכר, הזכאים למעון יום שיקומי על פי חוק אך הוריהם מבקשים לשלבם במעון רגיל.

מקבלי שירות בשנת 2019

השירות ניתן ל-325 פעוטות ב-24 מעונות.

מועדוניות שיקומיות

מהות השירות

המועדוניות הן שירות שיקומי, חברתי וחווייתי. המסגרות פרוסות ברחבי הארץ ומספקות תמיכה והעשרה בשעות אחר הצהריים. המענה הניתן במסגרת זו הוא אוניברסלי ומותאם לכל המגזרים ולילדים עם כל סוגי המוגבלות על מאפייניהם הייחודיים, בחלוקה בין קבוצות הגיל השונות. העבודה הטיפולית במועדוניות מתבצעת בהתאם לכלי לקידום אישי אשר נבנה בהתאמה ומלווה את תהליך העבודה עם כל ילד המשולב במסגרת.

אוכלוסיית יעד

ילדים עם מוגבלויות מגיל 3 ועד 21 אם הם בחינוך המיוחד.

מקבלי השירות בשנת 2019

בשנת 2019 ניתן השירות ל-6,700 ילדים ובני נוער בכ-320 מסגרות.

מרכזי נוער

מהות השירות

השירות נועד להקנות כישורי חיים, להוביל לעצמאות תפקודית, לשפר כישורי תקשורת ולאפשר התנסות תעסוקתית. המרכזים מופעלים בשעות אחר הצהריים על פי מודלים דיפרנציאליים, כאשר חלקם משלבים את בני הנוער עם קבוצות נוער אחרות בקהילה והם חלק ממערך תוכניות המעבר בקהילה. המרכזים פרוסים ברחבי הארץ.

אוכלוסיית היעד

מתבגרים עם מוגבלות בני 15 עד 21.

שילוב בני נוער במכינות קדם צבאיות

מהות השירות

תוכנית המשותפת למשרדי הרווחה, הביטחון והחינוך בשיתוף והובלה של אשלים - ג'וינט ישראל. השירות נועד לצעירים בוגרי תיכון ומטרתו שילוב מיטבי במכינה הקדם צבאית, תוך התנסות בתרומה לקהילה, הובלה ומנהיגות - וכל פעילות אחרת המתקיימת במכינה. הצעירים משתתפים בתוכנית במשך שנה עד שנה וחצי, ולאחר מכן משתלבים במערך ההתנדבותי של צה"ל בליווי אגף קהילה.

מקבלי השירות בשנת 2019

50 אנשים ב-22 מכינות.

עלות

את הפיילוט תקצבו אשלים - הג'וינט ומשרד הביטחון.

מועדונים חברתיים לצעירים – תוכנית "רעים"

מהות השירות

פעילות חברתית במועדונים קהילתיים ובמתנ"סים לבני נוער המשולבים בבתי ספר רגילים (לא בתי ספר לחינוך מיוחד). התוכנית מזמנת מפגש עם "קבוצת השווים", שמטרתו לסייע לנערות ונערים עם מוגבלות בהשתלבות בחברה ובהכנה לחיים עצמאיים. כ-700 בני נוער לוקחים חלק בפעילות זו ברחבי הארץ.

שילוב בפעילות פנאי משלבת

מהות השירות

שילוב יחידני וקבוצתי של בני נוער עם מוגבלות ברשת תנועות הנוער. המשרד תומך בארגונים שפועלים לשלב בפעילויות פנאי ילדים עם מוגבלות ביחד עם ילדים ללא מוגבלות. בין הארגונים הגדולים הנוטלים חלק בקיום הפעילות: "כנפיים של קרמבו", "קו לחיים" ו"שמחה לילד".

אוכלוסיית היעד

בני נוער עם מוגבלות.

מקבלי שירות בשנת 2019

כ-4,500 בני נוער עם מוגבלויות משולבים כיום ב-14 ארגונים.

קייטנות

מהות השירות

בחודשי הקיץ ובחופשות הגדולות מבית הספר מבקרים ילדים עם מוגבלות בקייטנות ברחבי הארץ, המופעלות בשני אופנים:

- קייטנות ייעודיות לילדים עם מוגבלות.
- שילוב בקייטנות עירוניות.

אוכלוסיית היעד

ילדים עם מוגבלות בגיל 3 עד 21, המתגוררים בבית הוריהם.

מקבלי השירות בשנת 2019

השירות ניתן לכ-2,200 ילדים ובני נוער באמצעות 40 ספקים.

עלות

כ-1.5 מיליון שקל.

מטפחים, חונכים ומטפלים אישיים

מהות השירות

קידום בתחומי חיים אישיים באמצעות קשר בין-אישי עם מטפח. בין השאר, מעניק הקשר כלים להתפתחות עצמאות תפקודית וחברתית, ומסייע לפיתוח ביטחון עצמי ומיומנויות חברתיות ואישיות. המטפחים מונחים על ידי עו"ס המחלקה.

אוכלוסיית היעד

ילדים ובוגרים עם מוגבלות.

מקבלי השירות בשנת 2019

3,900 אנשים, רובם ילדים עד גיל 17, קיבלו יותר מ-520 אלף שעות טיפול.

עלות

כ-42 מיליון שקל.

תוכניות לבוגרים ומזדקנים

תעסוקה מוגנת

מהות השירות

מפעלים המספקים שירותי תעסוקה מותאמים לאנשים עם מוגבלות, שלהם יכולת תעסוקתית מופחתת.

אוכלוסיית היעד

אנשים עם מוגבלות בעלי חסמים תעסוקתיים מורכבים מגיל 21 ומעלה.

מקבלי שירות בשנת 2019

השירות ניתן ל-12,245 אנשים ב-306 מפעלים.

עלות

205 מיליון שקל.

שינויים מתוכננים

- האחדת תעריפים ותע"סים, והפעלת מערכת לניהול מיטבי של המפעלים.
- בניית תעריפים לפי רמות תפקוד.

מתעסוקה מוגנת לשילוב תעסוקתי בקהילה

מהות השירות

השמת אנשים עם מוגבלות מורכבת וקשה בעבודה בשוק החופשי, באמצעות ארגונים מומחים בהשמת אנשים בעבודה. ההעסקה מתבצעת ביחסי עובד-מעביד ובשכר מינימום מותאם (בהתאם לקביעת משרד העבודה). התוכנית כוללת הכנה וליווי אינטנסיביים, שמטרתם לסייע בקליטה ובהישארות לאורך זמן במקום העבודה.

מקבלי שירות בשנת 2019

השירות ניתן לכ-1,000 אנשים על בסיס מפעילי התעסוקה המוגנת.

עלות

20.5 מיליון שקל.

שינויים מתוכננים

- פיתוח מודלים נוספים של הכנה לקראת שילוב בתעסוקה בקהילה.
- פרסום מכרז חדש והרחבת האפשרות להפעלת תוכנית מח"ר ותעסוקה מוגנת בשוק החופשי.

מרכזי יום טיפוליים סיעודיים לבני 21+ רב-נכותיים

(אנשים עם נכות פיזית קשה, עם אוטיזם בתפקוד בינוני-נמוך ועם מש"ה בתפקוד נמוך ועמוק)

מהות השירות

מרכזי יום לאוכלוסייה עם מוגבלות מורכבת ובתפקוד נמוך, הזקוקים למענה יומי לצורך הישארות בקהילה.
מטרת הפעילות במרכז היום היא שימור היכולות הפיזיות והקוגניטיביות. היא כוללת פיזיותרפיה, ריפוי בעיסוק וריפוי בדיבור, וכן פעילויות כגון מלאכת יד, יצירת מוצרי נוי ופעילות חברתית לפי בחירה ובהתאם ליכולת.
במרכזים מתקיימים חוגים ומוגשת ארוחת צהריים חמה.

אוכלוסיית היעד

אנשים מעל גיל 18 או 21 שהם נכים פיזיים קשים, על רצף האוטיזם בתפקוד בינוני-נמוך ואנשים עם מש"ה בתפקוד נמוך ועמוק - לכולם צרכים טיפוליים סיעודיים.

מקבלי השירות בשנת 2019

אנשים עם נכות פיזית קשה - 450; אנשים עם אוטיזם - 1,173; אנשים עם מש"ה - 2,800.

עלות

217 מיליון שקל.

שינויים מתוכננים

- האחדת תעריפים ובניית תעריפים לפי רמות תפקוד.
- בניית מערכת לניהול ושיפור השירות במרכזי יום 21+.

מסייעים שיקומיים

מהות השירות

ליווי אישי לבוגרים לטיפוח מיומנויות אישיות, במטרה להגיע לעצמאות תפקודית מרבית, ולהשתלבות מיטבית בחברה.

מרכזים לחיים עצמאיים

מהות השירות

המרכזים לחיים עצמאיים הם רב-שירותיים קהילתיים, המנוהלים על ידי אנשים עם מוגבלות למען אנשים עם מוגבלות. הם פועלים בארבעה תחומי ליבה: ייעוץ עמיתים, הכשרות לחיים עצמאיים, סדנאות לאביזרי עזר ופעולות לקידום ושינוי חברתי.

אוכלוסיית היעד

בוגרים עם מוגבלות.

מקבלי השירות בשנת 2019

כ-1,260 אנשים ב-6 מרכזים.

תוכניות שילוב בצה"ל ובשירות הלאומי

מהות השירות

מטרת התוכנית היא שילוב בהתנדבות בצבא או בשירות הלאומי, והיא כוללת מעטפת ליווי ותמיכות נדרשות בכמה שלבים: איתור, הכנה, ליווי והכנה לשחרור. התוכנית מאפשרת לבני נוער עם מוגבלות השתלבות בחברה כאזרחים תורמים ופעילים.

בשנת 2019 החל לפעול בשירות הלאומי מודל עבודה עם הצעירים המשתתפים בתוכנית, שממוקד בשלושה תחומים מרכזיים: תעסוקה, כישורי חיים ופנאי. העבודה עם הצעירים נעשית הן בליווי קבוצתי והן בליווי פרטני.

אוכלוסיית היעד

- **שירות לאומי:** צעירים בני 18-24 עם מוגבלות, המוכרים במינהל מוגבלויות.
- **צבא:** בני 16-26 עם מוגבלות, המוכרים במינהל מוגבלויות.

מקבלי השירות בשנת 2019

- בתוכניות שילוב צעירים עם מוגבלות בצבא השתתפו כ-520 צעירים במסגרת 5 תוכניות שונות שנתנו מענים בהתאם למוגבלות.
- בתוכניות שילוב בשירות הלאומי השתתפו 1,100 צעירים.

עלות

- תוכנית שילוב צעירים עם מוגבלות בצבא: 6,076,000 שקל.
- שילוב בשירות הלאומי: 1,020,000 שקל לטובת המעטפת הציבורית.

שינויים מתוכננים

תוכניות לשילוב צעירים עם מוגבלות בצבא: סיום כתיבת מכרז אחוד לתוכניות לפי רמות תפקוד ומעטפת תמיכה, ולא בהתאם לסוג מוגבלות כפי שהיה עד כה. הוא אמור לצאת לפועל בינואר 2021.

תוכניות שילוב באקדמיה ולימודי המשך

מהות השירות

התוכנית מיועדת לאנשים עם מוגבלות אשר אינם מתקבלים ללימודים מן המניין במוסדות השכלה גבוהה בארץ, ומאפשרת להם בחירת מסלול לימודים מתוך מגוון קורסים אקדמיים.

אוכלוסיית היעד

צעירים בני 18-25 עם מוגבלות.

מקבלי השירות בשנת 2019

150 אנשים.

עלות

התוכנית נמצאת בשלב הפיילוט, במימון ישראל מעבר למוגבלות - ג'וינט ישראל.

מועדונים חברתיים לבוגרים ומזדקנים

מהות השירות

פעילות חברתית לאנשים עם מוגבלות, המתקיימת פעמיים בשבוע בשעות אחה"צ והערב, וכוללת הרצאות ומגוון פעילויות חברתיות משותפות. מטרתה יצירת מרחב למפגש חברתי, העשרה תרבותית והפגת הבדידות.

אוכלוסיית היעד

בוגרים ומזדקנים עם מוגבלות החיים בקהילה.

מקבלי השירות בשנת 2019

5,230 אנשים עם מוגבלות ב-258 מסגרות.

עלות

18.8 מיליון שקל.

שינויים מתוכננים

- פיתוח מודלים להפעלת מועדון סביב עניין משותף (ספורט, קיימות ואיכות סביבה, אורח חיים בריא) ומועדונים לזקנים ומזדקנים.
- האחדת תעריפים לפי רמות תפקוד (ולא לפי לקות, לפי מבנה האגפים הישן).
- כתיבת תע"ס והנחיות להפעלת מועדונים.

פנאי משולב (לרון)

מהות השירות

פעילויות פנאי, נופש והפגה לבוגרים עם וללא מוגבלות, כגון חוגי סיור, טיולים, נופש, מקהלות או חוגי ריקוד.

אוכלוסיית היעד

אנשים עם וללא מוגבלות בכל הגילאים ובני משפחותיהם.

התוכנית מופעלת דרך מיזמים משותפים למשרד ולחברה האזרחית.

מקבלי השירות בשנת 2019

כ-2,000 אנשים ב-37 מיזמים.

עלות

3.5 מיליון שקל.

סביבה תומכת

מהות השירות

מעטפת לתמיכה, ליווי והכוונה אישיים, חברתיים ותעסוקתיים המיועדת לבוגרים עם מוגבלות שכלית המתגוררים בגפם או עם הוריהם או הנמצאים במצבי סיכון. למשתתפים נבנית תוכנית אישית בהתאם לצורכיהם, ומלווים אותם מדריכים שמסייעים להם להשתלב בפעילויות חברתיות ותעסוקתיות.

אוכלוסיית היעד

בוגרים עם מוגבלות שכלית-התפתחותית בגיל 21 ומעלה.

מקבלי השירות בשנת 2019

השירות ניתן לכ-700 אנשים ב-40 רשויות.

עלות

12,952,440 שקל.

קהילה תומכת

מהות השירות

רשת ביטחון לאדם עם מוגבלות פיזית, המסייעת לו להמשיך לנהל את חייו בביתו ובקהילה בביטחון, בתחושת שייכות ובאופן מותאם לגילו. זאת באמצעות הענקת שירותים תומכים, הכוללים שירותי תחזוקה קלים, חיבור למוקד מצוקה, פעילות חברתית וטיפולים.

אוכלוסיית היעד

בוגרים מעל גיל 18 עם מוגבלות פיזית או ליקוי נוירו-פסיכולוגי, שלהם לפחות 40% נכות מהמוסד לביטוח לאומי.

מקבלי השירות בשנת 2019

1,528 אנשים ב-70 רשויות.

עלות

6,600,960 שקל.

שינויים מתוכננים

פתיחת התוכנית לאנשים לפי רמות תפקוד ורמות תמיכה.

מגורים עצמאיים (דיור נתמך)

מהות השירות

ליווי תהליך מעבר למגורים עצמאיים, המוענק לאנשים עם מוגבלות שגרים בבית הוריהם או במסגרות חוץ ביתיות ומעוניינים לחיות באופן עצמאי בקהילה. לכל חבר נבנית תוכנית אישית מותאמת לצרכיו בכל תחומי החיים. התוכנית כוללת, בין השאר: מציאת דירה והתאמתה לצרכים שונים (מגורים לבד או עם שותף - לפי בחירת החבר); רכישת כישורי חיים, כולל הכשרה בניהול משק הבית; תיווך לשירותים קהילתיים ולתעסוקה; פעילויות פנאי וחברה; שירותים רפואיים; מוקד מצוקה; הסעות; ותיקונים.

אוכלוסיית היעד

בוגרים בני 21-55 עם מוגבלות, המתגוררים בקהילה בבית הוריהם, במעונות או בהוסטלים, היכולים להתגורר באופן עצמאי בקהילה.

מקבלי השירות בשנת 2019

320 אנשים.

עלות

התוכנית נמצאת בשלב הפיילוט, במימון ישראל מעבר למוגבלות - ג'וינט ישראל.

קהילה נגישה

מהות השירות

התארגנות מקומית של אנשים עם מוגבלות, הפועלים בליווי אנשי מקצוע לשילוב מלא בקהילתם. ההתארגנות מתמקדת בארבעה תחומי עשייה: הסברה והעלאת מודעות, הגברת הנגישות, היערכות לחירום והשתלבות בפנאי.

אוכלוסיית היעד

רשויות רווחה בשילוב תושבים עם וללא מוגבלות.

מקבלי השירות בשנת 2019

התוכנית פעלה ב-30 רשויות.

עלות

320 אלף שקל.

שינויים מתוכננים

שינוי המודל התקציבי ומודל ההפעלה של התוכנית, שיחזק את תשתיות התוכנית בכל יישוב ויאפשר את הפעלתה לאורך זמן.

תוכניות למשפחות

מרכזים למשפחה

מהות השירות

מסגרת הנותנת מענה רחב למשפחות המתמודדות עם גידול ילד עם מוגבלות. היא משלימה את עבודת המחלקה לשירותים חברתיים וניתנים בה השירותים הבאים: מתן מידע, ידע והכוונה להורים (מיצוי זכויות), קבוצות וסדנאות להורים, פעילות קהילתית/חברתית למשפחות, גיוס והפעלת מתנדבים ופיתוח מנהיגות הורים.

אוכלוסיית היעד

משפחות המגדלות ילד עם מוגבלות.

מקבלי השירות בשנת 2019

כ-13.5 אלף משפחות נהנו משירותים שניתנו ב-56 מרכזים משפחתיים ברחבי הארץ.

שינויים מתוכננים

הקמת מרכזים למשפחה במועצות אזוריות ואשכולות יישובים (על פי החלוקה של משרד הפנים).

נופשונים ונופשון הקלה

מהות השירות

- **נופשון:** מסגרת נופש לילדים עם מוגבלות המתקיימת בפנימייה, בית הארחה או מלון. בנופשון נערכות פעילויות חינוכיות ופעילויות בילוי ונופש. הוא מאפשר לילדים ליהנות ממסגרת חברתית-שיקומית ולהורים לצאת לחופשה (הפגה) או למלא אחר כל צורך משפחתי אחר.
- **נופשון הקלה:** מסגרת שמטרתה הקלה על הורי ילדים עם מוגבלות, שבה הילדים מבלים כמה ימים במשפחה מארחת, המקבלת הדרכה כיצד לטפל בהם.

אוכלוסיית היעד

אנשים עם מוגבלויות הנמצאים בביתם - בכל הגילאים, אך בעיקר בני נוער וצעירים.

מקבלי השירות בשנת 2019

6,234 אנשים נהנו מנופשונים ונופשוני הקלה. סה"כ ימי נופשון: 66,174.

עלות

כ-27 מיליון שקל.

משפחות אומנה

מהות השירות

גיוס, הכשרה וליווי משפחות המגדלות ילד שאין ביכולת הוריו הטבעיים לגדלו. מסגרת האומנה מאפשרת לילדים ובוגרים אלה לגדול במשפחה מיטיבה לפרק זמן קצר או ארוך. משפחות האומנה עוברות תהליך מיון קפדני, מקבלות רישיון לפי חוק ומלוות באופן סדיר על ידי עו"ס מנחת אומנה. הן דואגות לצרכיהם הפיזיים, הרגשיים, ההתפתחותיים והחינוכיים של ילדים ובוגרים עם מוגבלות, בהתאם לתוכנית הטיפולית הנבנית עבור כל ילד תוך שמירת קשר עם הוריו הטבעיים.

אוכלוסיית היעד

תינוקות, ילדים ובוגרים עם מוגבלות שאינם יכולים לגדול בבית הוריהם, והשמה במסגרת משפחתית עשויה להיטיב עמם.

מקבלי השירות בשנת 2019

760 ילדים ובוגרים עם מוגבלות חיו במשפחות אומנה. הם קיבלו ליווי מאחד מ-5 ארגוני אומנה הפועלים לפי מכרז בפריסה ארצית ומלווים משפחות אומנה המטפלות בילדים עם וללא מוגבלות.

שינויים מתוכננים

פיתוח מודל ייחודי לאומנת חרום לילדים עם מוגבלות.

מרש"ל – מרכז רב שיקומי לעיוורים

מהות השירות

מרכז רב שירותים לעיוורים וללקויי ראייה, המקיים גם פעילות לשעות הפנאי. המרכז הוא חלק ממחלקת הרווחה, והוא מעניק שירותי מועדון חברתי, מועדונית, שיקום תפקודי, ייעוץ והכוונה.

אוכלוסיית היעד

נושאי תעודת עיוור בכל גיל.

מקבלי השירות בשנת 2019

1,539 אנשים ב-10 מרש"לים ברחבי הארץ.

עלות

5,785,368 שקל.

אגף בכיר דיור

העקרונות המנחים בעבודת האגף

- ראיית האדם במרכז ושירות מוכוון אדם: פיתוח ומתן שירותים; ובניית תוכניות טיפול וקידום אישיות, המותאמות לרמת תפקודו, לצרכיו, ליכולותיו, לרצונותיו ולבחירותיו של האדם.
- אספקת תנאי דיור מותאמים ואיכותיים לאדם עם מוגבלות, שיאפשרו לו להתפתח בהתאם ליכולותיו וליהנות מאיכות חיים ראויה ומכבדת.
- פיתוח מיומנויות, עצמאות ואוטונומיה של הדיירים בתחומי החיים השונים.
- שימור ושיפור רמת התפקוד היומיומי של דיירי המסגרות.
- בניית רצף מענים בדיור - מגוון מותאם לרמות התפקוד השונות, המאפשר בחירה.
- שילוב מיטבי של הדיירים בקהילה.
- פיתוח מסגרות בראייה רב-נכותית.
- האגף יוזם, מפתח ומפעיל רצף של מעני דיור לאנשים עם מוגבלות, המעוניינים וזקוקים להשתלב במסגרת דיור מסיבות שונות: קשיים הנובעים מהנכות עצמה; קשיים בתפקוד המשפחתי; או כחלק מתהליך של התפתחות ועצמאות.
- האגף מציע דיור על רצף של סוגי מסגרות בהתאם לרמת התפקוד של האדם ולרמת התמיכה והמוגנות לה הוא זקוק.
- מסגרות הדיור פועלות 365 יום בשנה ומשמשות בית העונה על כל צרכיו של האדם עם המוגבלות.
- בעת שהותו של דייר במסגרת דיור, היא אחראית על שלומו וביטחונו בכל תחומי החיים. המסגרת דואגת לצורכי המגורים, תזונה, ביגוד, טיפול רפואי ותרופתי, טיפולים נפשיים על פי הצורך, טיפולי שיניים, תעסוקה ועוד.
- לצורך מתן מענה טיפולי ההולם את צורכי הדיירים מפעילה המסגרת צוות רב-מקצועי על פי מודל כוח אדם שקבע המשרד. המסגרת בונה לכל דייר תוכנית טיפולית-שיקומית בהתאם לצרכיו וליכולותיו, הכוללת התייחסות גם לנושאי תרבות ופנאי, לפי העדפותיו.
- מרבית המסגרות מהוות בית לחיים עבור הדיירים המטופלים בהן. מקצת מהמסגרות הן זמניות (3-5 שנים) ומהוות מכינה לחיים עצמאיים, המכשירה אנשים עם מוגבלות המסוגלים לכך לחיות חיים עצמאיים בקהילה.

מבנה האגף

באגף שלושה שירותים

- **שירות לדיור תומך:** אמון על מסגרות הדיור לאנשים ברמת תפקוד נמוכה-בינונית, הזקוקים לרמת תמיכה גבוהה ו/או למוגנות גבוהה.
- **שירות לדיור בקהילה:** אמון על מסגרות הדיור לאנשים ברמת תפקוד בינונית וגבוהה, הזקוקים לרמת תמיכה ו/או מוגנות בינונית-נמוכה.
- **שירות לתמיכה וסטנדרטים:** אמון על תחום ההשמה בכל מסגרות הדיור במינהל, כולל תחומי העבודה הסוציאלית, החינוך, הטיפול והסטנדרטים.

בשנת 2019 נתן האגף שירות ל-17,122 דיירים עם מוגבלויות ב-346 מסגרות שונות, הכוללות כ-1,000 יחידות קצה של בתים/דירות/ מבנים (בכל מסגרת יכולים להיות כמה בתים/מבנים/דירות).

רצף מסגרות הדיור

רצף מסגרות הדיור

מעון / פנימייה

מהות השירות

מסגרות דיור לאנשים הזקוקים לתמיכה ו/או מוגנות גבוהה. מסגרת כוללנית, הפועלת 365 ימים בשנה ונותנת מענה של 24/7 - כולל מרכז יום ו/או תעסוקה לאוכלוסייה הבוגרת.

מקבלי השירות בשנת 2019

9,533 דיירים (כולל דיירי השלוחות) גרו ב-144 מעונות / פנימיות.

שלוחה

מהות השירות

מסגרת שבה גרים דיירים של המעון מחוץ לו, במבנה/בית/דירה בקהילה, כחלק מתהליך של שילוב בקהילה.

מקבלי השירות בשנת 2019

1,166 אנשים גרו ב-146 שלוחות.

הוסטלים

מהות השירות

מסגרות דיור בקהילה עבור 24 דיירים לכל היותר - לרוב אנשים בתפקוד בינוני-גבוה.

מקבלי השירות בשנת 2019

2,451 דיירים גרו ב-67 הוסטלים.

מערכי דיור

מהות השירות

רצף של מסגרות דיור בקהילה, שבהן דירות הכשרה, הוסטלים ודירות המיועדות לאנשים עם מוגבלות בתפקוד גבוה. מטרתו של הרצף היא הכנה למעבר לדירות עצמאיות בקהילה עם סל תמיכות וליווי מקצועי.

מקבלי השירות בשנת 2019

5,162 דיירים קיבלו מענה ב-127 מערכי דיור.

- חלק ממערכי הדיור הם **קהילות ייחודיות** - 70 דירות רב-נכותיות שנתנו מענה לכ-350 דיירים. מערכי דיור בקהילת המוצא מאפשרים שילוב מרבי בסמוך לבית המשפחה.
- 2 מערכי דיור נתנו מענה לצעירים במצב סיעודי.

מכינות לחיים עצמאים ותוכניות מעבר

מהות השירות

המכינות (חלקן רב-נכותיות) מיועדות לצעירים בני 18-25 שסיימו את לימודיהם וזקוקים לתוכנית הכשרה והכנה למעבר מבית הספר לחיים הבוגרים. במכינות מושם דגש על הקניית מיומנויות והכנה להשתלבות בקהילה ובעולם העבודה (שילוב בשירות לאומי, גיוס/התנדבות לצבא, שילוב בלימודים ובעבודה).

מקבלי השירות בשנת 2019

- 267 צעירים עם מוגבלות השתתפו ב-8 מכינות.
- פעלו 11 תוכניות מעבר, הכוללות התנדבות לצבא, שבהן השתתפו צעירים עם מוגבלות.

תוכניות ומסגרות ייחודיות

קרן 30%

מהות השירות

הקרן עוסקת בפיתוח וקידום תרבות הפנאי והעשרה לדיירי מסגרות הדיור של אנשים עם מוגבלויות. הפעילות מתבצעת הן במסגרות והן ברמה ארצית באמצעות אירועים משותפים מרכזיים.

תקציב ב-2019

כ-131 מיליון שקל.

התנהגות מאתגרת

מהות השירות

תוכנית להכשרת צוותים להתמודדות עם התנהגויות מאתגרות בקרב אוכלוסייה עם מוגבלות במסגרות החוץ ביתיות. ההכשרה מותאמת לצורכי כל מסגרת.

הכשרות בשנת 2019

הוכשרו צוותים ב-76 מסגרות.

עלות

702,463 שקל.

מסגרת לאנשים עם מוגבלות ומסוכנות מינית

מהות השירות

מסגרת (בשיתוף עם מינהל תקון) ל-24 אנשים גבוליים ופוגעים מינית ו/או שאובחנו על ידי גורם מקצועי כבעלי רמת מסוכנות מינית גבוהה, ואשר אינם יכולים לקבל מענה טיפולי בקהילה. 8 מתוך המשתתפים במסגרת הם בעלי מוגבלות.

מסגרת לאנשים על הרצף האוטיסטי עם התנהגות מאתגרת ומסכנת

מהות השירות

מסגרת (בשיתוף עם משרד הבריאות) הפועלת בבית החולים איתנים, שבה מטופלים 12 אנשים עם אוטיזם ומאפיינים נלווים מתחום בריאות הנפש. המסגרת נותנת מענה זמני או קבוע לאוכלוסייה מורכבת ומאתגרת, הנמצאת במצבים התנהגותיים קיצוניים. אנשים אלה מסכנים את עצמם ואת האחרים ולכן זקוקים להשגחה ולטיפול אינטנסיבי.

מעבר של דיירים ממעונות לדיור בקהילה

דיירים שיכולים ורוצים בכך עוברים ממעונות לדירות בקהילה ומשתלבים בפעילות קהילתית. חלק מדירות אלה קיבלו סמל מסגרת וסמל תעריף נפרדים מסמל מעון הפנימייה.

במסגרת תוכנית רב-שנתית עברו בארבע השנים האחרונות כ-1,000 אנשים ממסגרות דיור מעוניות למסגרות של דיור בקהילה.

מינהל סיוע לבתי המשפט ותקון

מינהל סיוע לבתי המשפט ותקון עוסק במתן שירותי טיפול, פיקוח חברתי, שיקום ומניעה לעוברי חוק ולאוכלוסייה במצוקה קשה. אוכלוסייה זו מתקשה בתפקוד אישי וחברתי ונמצאת בתהליכי ניתוק חברתי ובסכנת הידרדרות לעבריינות וסטייה חברתית. המינהל מטפל גם בקורבנות של פעילות עבריינות.

השירות לנוער, צעירות וצעירים

השירות לנוער, צעירות וצעירים מופקד על איתור, טיפול ושיקום של נערים, נערות, צעירים וצעירות בגילאי 13-25, הנמצאים בדרגות שונות של ניתוק מהחברה ומנותני השירותים ומצויים על רצף מצבי הסיכון, המצוקה, המשבר והסכנה.

בני הנוער, הצעירות והצעירים האלה חשופים למצבי מצוקה במשפחה ובחברה ולמציאות חיים פוגענית, מדירה, מפלה ולעיתים אלימה. זאת בשל מיקומם החברתי, הכלכלי, האתני, הלאומי, הגיאוגרפי או המגדרי. מצבי מצוקה אלה נובעים ממציאות חיים היוצרת או מחריפה את בעיותיהם ומקשה על השתלבותם במערכות חיים משפחתיות, חינוכיות, קהילתיות, חברתיות וכלכליות.

מציאות חיים זו גם טומנת בחובה סכנה לדחייה, ניכור, אלימות מינית, פיזית או רגשית, הזנחה, ניתוק ממערכות, אי מיצוי זכויות ותנאי חיים שאינם הולמים התפתחות מיטיבה.

עבודת השירות מתבצעת בשני מישורים מרכזיים:

1. **הרשויות המקומיות** - עובדי נוער, צעירות וצעירים הפועלים לפי תוכניות מאושרות לרשויות.
2. **מיקור חוץ** - עמותות וארגונים המפעילים עבור המשרד תוכניות מקומיות וארציות.

מאפייני מצבי הסיכון

1. הצעירים ובני הנוער חיים בעוני ובהדרה חברתית, מתמודדים עם מיעוט הזדמנויות בתחומי החינוך, התרבות, הדיור, הבריאות, הרווחה וההשכלה ועם חסמים המונעים מהם לפתח יכולות בתחומים אלו.
2. מצויים במערכות יחסים פוגעניות, סובלים מקשיים ביחסים עם משפחתם ו/או גדלים במשפחות המתמודדות עם קשיים מרובים.
3. חווים קשיים חברתיים או קשיים בתקשורת עם קבוצת השווים והשוות.
4. היו או עדיין נפגעי הזנחה, אלימות מינית, פיזית, נפשית או כלכלית - במשפחה, בקבוצת השווים או בקהילה.
5. חווים קשיים רגשיים.
6. מצויים בנשירה גלויה או סמויה ממסגרות לימודיות ותעסוקתיות או מצויים בסכנה לנשירה ממסגרות אלה.
7. חוברים לחברה שולית או עבריינית כתחליף להימצאות במסגרת.
8. בורחים מהבית או נמצאים ללא קורת גג הולמת בשל מצבי חיים פוגעניים.
9. מצויים ביחסים מיניים פוגעניים או מנוצלים בזנות.
10. אצל צעירות: הריונות לא מתוזמנים או לא רצויים והריונות חוזרים.
11. אצל צעירים: שימוש באלימות על כל סוגיה.
12. משתמשים באופן מזדמן (כמה פעמים בחודש) בסמים או באלכוהול.
13. סובלים מבעיות או הפרעות אכילה.
14. סובלים מדיכאונות, מפגיעות עצמיות או מניסיונות אובדניים.
15. מתאפיינים בהתמודדויות ובקשיים שונים הקשורים לתהליך עיצוב זהות מינית ומגדרית.

יעדי הטיפול

- עבודת רחוב ואיתור אוכלוסיית היעד.
- מיצוי זכויות ותיווך אקטיבי לשירותים קיימים.
- הרחבת הזדמנויות ופיתוח תנאים ותהליכים המאפשרים לממש אותן.
- הנגשה של מסגרות אוניברסליות חברתיות, לימודיות ותעסוקתיות ופיתוח מיומנויות ותמיכה בהשתלבות במסגרות אלו.
- פיתוח תוכניות ייחודיות ודרכי טיפול מותאמות, גמישות ומונגשות בעלות רגישות מגדרית, מגזרית ותרבותית עבור אוכלוסיית היעד.
- מזעור נזקים מחיים במצבי מצוקה וסיכון ומהימצאות ברחוב או מבריחה מהבית.
- סיוע אקטיבי ליציאה מהרחוב וממצבי סיכון וקצה הרצף.
- יציאה ממעגל הפגיעות המיניות והפסקת האלימות על כל סוגיה.

- יציאה ממעגל הזנות.
- העצמה אישית, חיזוק וצבירת התנסויות חיוביות.
- פיתוח מיומנויות מיטיבות של פתרון בעיות.
- בניית מערכת יחסים מיטיבה ותקשורת בונה במשפחה.
- חיזוק יכולת לפתח קשרים חברתיים ובין-אישיים נורמטיביים, הדדיים ושוויוניים.

דרכי התערבות

דרכי ההתערבות שלהלן יותאמו לגיל ולתרבות של אוכלוסיית היעד.

- ההתערבות מתקיימת במישור פרטני, משפחתי, קבוצתי וקהילתי על ידי עובדות סוציאליות ומדריכות מיומנות.
- ההתערבות מחייבת הבנה וזיהוי של המצוקות בתוך ההקשר החברתי, הכלכלי, התרבותי והמגדרי, ויצירת מערכת פעולה עם כל הגורמים הרלוונטיים בסביבת הנערה או הצעירה.
- איתור, יישוג ועבודת רחוב בזירות מגוונות בקהילה, בשעות משתנות המתאימות למאפייני בני הנוער והצעירות/ים.
- ביקורי בית וביקורים במסגרות חינוכיות וחברתיות בקהילה ומחוצה לו.
- התערבות מידית במצבי משבר, חירום וסכנה.
- הבניית אמון, הגברת מוטיבציה והנעה לשינוי.
- ביצוע פעולות טיפוליות בקהילה במחלקות לשירותים חברתיים, במרכזי טיפול, במרכזי יום ובמועדונים טיפוליים.
- הפעלת מענים בתחומי הכשרה, תעסוקה והלנה לצעירים.
- הפעלת מענים למזעור נזקים.
- הפניה למסגרות חוץ ביתיות, על פי הצורך, תוך ליווי ומעקב.
- הבניית שיתופי פעולה עם משרדי ממשלה, עמותות וארגונים הרלוונטיים לקידום הטיפול בבני הנוער ובצעירים.

תוכניות השירות כוללות

- עבור בני נוער: בתים חמים, מטלי"ם (מרכזי טיפול), מרכזי עדי, מעגלי נערות/ים, תעסוקה ומוגנות קיץ, טיפול באוכלוסיית להט"ב, טיפול בקטינות/ים בזנות, הכנה לשירות צבאי (כולל מכינות ניצוץ - הכנה לצה"ל), מקלטים לנערות בסיכון גבוה.
- עבור צעירות וצעירים - תוכניות לקידום תעסוקתי, ליווי חיילים מתקשים (כולל חיילים בודדים).
- מענים חוץ ביתיים על הרצף: הלנות חירום, הוסטלים, דירות מעבר לבוגרי פנימיות, דירות מעבר עם מדריך לילה ודיוריות.
- טיפול בנוער חרדי מנותק, בקהילה ומחוץ לקהילה.

השירות לטיפול בהתמכרויות

השירות לטיפול בהתמכרויות עוסק בטיפול בבני נוער ובוגרים על רצף ההתמכרויות (מגיל 12 ומעלה), במטרה לקדם את יכולתם להפסיק את ההתמכרות לסמים, לאלכוהול ולהימורים, ולקדם את שיקומם ואת יכולתם להשתלב במשפחה ובחברה כאזרחים מתפקדים.

תפקידי השירות

- איתור, יישוג ושילוב בטיפול של אוכלוסיות חדשות המצויות על רצף ההתמכרות.
- הגדלת מספר המטופלים שהצליחו להשלים את הטיפול והשיגו את יעדי הטיפול שנקבעו.
- הגדלת מספר המטופלים המסיימים בהצלחה את הטיפול במסגרות אמבולטוריות וחוץ ביתיות.
- פיתוח, ייזום והקמה של שירותים ייעודיים למתמכרים (יחידות טיפול ואיתור, מרכזי יום, מרכזי תעסוקה, דירות לוויין ומסגרות חוץ ביתיות).
- כתיבה ועדכון מדיניות הטיפול במתמכרים.
- כתיבה והתאמה של מודלים ייחודיים ותורה טיפולית בהתאם לשינויים באוכלוסיית היעד.
- התאמת שירותים לנשים, צעירים, עולים ואוכלוסייה בתחלואה כפולה.
- פיקוח ותקצוב שירותים ברשויות המקומיות ובעמותות.
- מחשוב פעילות השירות - הטמעת תוכנה לפיקוח, פיתוח תחום רישוי, תיעוד ואיסוף מידע, הערכה ומדידת תוצאות טיפול.
- פיתוח כוח אדם - הכשרה והדרכה של עובדים על פי מתווה צמיחה להכשרה והדרכה.
- רישוי מוסדות לטיפול במכורים.

מסגרות הטיפול

- 74 יחידות אמבולטוריות לטיפול במבוגרים נפגעי סמים, המספקות שירותי טיפול ושיקום.
- 64 יחידות אמבולטוריות לטיפול בנוער מתמכר לחומרים, כולל מענה באמצעות עמותה ובאמצעות יחידות איתור.
- 22 מרכזי יום אזוריים (14 לגברים ו-6 לנשים), המספקים מסגרת טיפולית, חינוכית ותעסוקתית למבוגרים בתקופה שלאחר הגמילה, ומופעלים במסגרת המחלקות לשירותים חברתיים.
- 3 מרכזי יום לנוער (2 לנערים ו-1 לנערות): מרכז טיפולי, חינוכי ולימודי המהווה גשר לשילוב בני הנוער בבית הספר או בתעסוקה.
- 50 יחידות אמבולטוריות לטיפול בנפגעי אלכוהול והימורים, כולל מענה באמצעות עמותה.
- 26 מסגרות חוץ ביתיות, קהילות והוסטלים/דירות שבהן 679 מכסות.
- מסגרת פנימייתית ארצית למטופלים עם בעיות מורכבות.
- מסגרת לינת חירום לצעירים בירושלים.

- הפעלת 3 דירות מעבר ביישובים - להשלמת הטיפול בנפגעות סמים, אלכוהול והימורים והכנה לתעסוקה ולחיים עצמאיים.
- הפעלת 13 יחידות איתור בני נוער על רצף ההתמכרות לחומרים פסיכו-אקטיביים.
- הפעלת 3 מרכזי מיל"ה - מרכז ישראלי לטיפול בהימורים.
- הפעלת 12 מרכזי שיקום תעסוקתי לאוכלוסייה על רצף ההתמכרות, הפועלים במסגרת המחלקות לשירותים חברתיים.
- הפעלת 635 קבוצות טיפוליות לבני נוער, נשים ובוגרים.

בשנת 2019 טיפל השירות ב-15,067 נפגעי התמכרות:

- 7,652 מכורים לסמים.
- 3,475 נפגעי אלכוהול.
- 1,035 נפגעי הימורים.
- 3,256 בני נוער בני 12-18 נפגעי התמכרות, המאותרים בזירות בקהילה ומטופלים ביחידות הנוער.
- 1,500 בוגרים בני 17 ומעלה המטופלים במסגרות חוץ ביתיות.

חלוקה לפי מגדר

- **התמכרות לסמים**

(מחצית מהאוכלוסייה משתמשת ביותר מחומר אחד)

  - 6,434 נערים וגברים בגיל 12-64
  - 1,218 נערות ונשים בגיל 12-64

- **התמכרות לאלכוהול**

  - 2,685 נערים וגברים בגיל 12-64
  - 790 נערות ונשים בגיל 12-64

- **התמכרות להימורים**

  - 952 נערים וגברים בגיל 12-64
  - 83 נערות ונשים בגיל 12-64

- **איתור בני נוער בגיל 12-18**

  - 2,112 נערים
  - 1,144 נערות

סך כל המטופלות: 3,217
סך כל המטופלים: 11,850

השירות לחקירות ילדים

השירות לחקירות ילדים וחקירות מיוחדות אחראי לחקירתם בהליך הפלילי של ילדים עד גיל 14 ולחקירתם של אנשים עם מוגבלות שכלית בכל הגילאים. החקירות מונגשות תרבותית ומותאמות התפתחותית לנחקרים. מטרתן להפיק עדות עשירה ומהימנה, תוך מתן תמיכה והנגשה לנחקרים ולנותני עדות בבית המשפט, למען עשיית צדק.

תפקידי חוקר הילדים

המחוקק הכיר בצורך להגן על אוכלוסיית הילדים הן בשל אופי העבירות והן בשל הקשר של הילד לפוגע, ותפקיד חוקר הילדים מעוגן **בחוק לתיקון דיני ראיות (הגנת ילדים), תשט"ו-1955**.

סמכויותיו ותפקידיו הייחודיים של החוקר

- חקירת ילדים לצורך איסוף ראיות בהליך הפלילי, תוך תיעוד החקירה בווידיאו, שכפול ותמלול החקירות.
- אישור ומתן הנחיות לפעולות נוספות הנדרשות לחקירה: ביקור בזירת האירוע, מסדר זיהוי, בדיקה רפואית ועוד.
- קבלת החלטה לגבי איסור או התרת עדות הילד בבית המשפט. במקרים שבהם אסר חוקר הילדים את עדות הילד בבית המשפט הוא מעיד במקומו. במקרים שבהם התיר חוקר הילדים את עדות הילד בבית המשפט הוא ממליץ על תנאי מתן העדות, מכין את הילד למשפט ומלווה אותו בעת מתן העדות.
- הערכת מהימנות עדות הילד.
- מתן המלצות להמשך טיפול.

האוכלוסיות הנחקרות על ידי חוקר הילדים

- ילדים המעורבים בעבירות מין - כנפגעים, כעדים וכחשודים.
- ילדים שנפגעו בידי האחראי עליהם בעבירות חבלה של ממש, חבלה חמורה, התעללות והזנחה.
- ילדים העדים לעבירות רצח, ניסיון לרצח והריגה או קורבנות לניסיון לרצח.
- ילדים העדים לעבירות אלימות חמורה שבוצעו כלפי בן משפחה, או על ידי בן משפחה.

תפקידי החוקר המיוחד לחקירת אנשים עם מוגבלות שכלית

תפקיד החוקר המיוחד מעוגן **בחוק הליכי חקירה והעדה (התאמה לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית) התשס"ו-2005**. המשימה של חקירת אנשים עם מוגבלות שכלית הוטלה על חוקרי ילדים, שעוברים הכשרה ייעודית לתפקיד.

סמכויותיו ותפקידיו של החוקר

- חקירת אנשים עם מוגבלות שכלית (נפגעים, עדים וחשודים) לצורך איסוף ראיות בהליך הפלילי, תוך תיעוד החקירה בווידאו, שכפולה ותמלולה.
- קביעת הנוכחים בעת החקירה.
- מתן הוראות על אופן ביצוע פעולות נוספות בחקירה.
- מתן המלצות בדבר אמצעי הגנה לאדם עם המוגבלות לפני מתן העדות ובמהלכה.

- ליווי הנחקר בעת מתן עדותו בבית המשפט.
- תפקוד כ"מתווך" בבית המשפט בעת מתן העדות.

האוכלוסיות שנחקרות על ידי חוקר מיוחד

- מי שאובחן כאדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית.
- אדם עם לקות שכלית אחרת שבגללה מוגבלת יכולתו להיחקר או למסור עדות.
- אדם עם הפרעה התפתחותית מורחבת (לרבות אדם עם אוטיזם) שבגללה מוגבלת יכולתו להיחקר או למסור עדות.

העבירות שבהן מעורבים הנחקרים

- חשודים בכל העבירות.
- נפגעים ועדים בעבירות מין, זנות ותועבה.
- נפגעים ועדים בעבירות ניסיון לרצח והריגה וכן עבירות נלוות.
- נפגעים ועדים לפי כל דין מעבירות שביצע אחראי על הקטין או חסר הישע כלפי האדם שהוא אחראי לו.
- נפגעים ועדים בעבירות של חבלה בכוונה מחמירה וחבלה חמורה (בלא אבחנה מי הפוגע, גם בפגיעות מחוץ למשפחה).

היקף האוכלוסייה שבה טיפל השירות בשנת 2019

טופלו 12,381 בקשות לחקירות.

בוצעו 9,767 חקירות: 9,115 חקירות ילדים ו-652 חקירות מיוחדות.

מספר חקירות הילדים שבוצעו, לפי מעמד הנחקר

- 2,455 ילדים נפגעים ועדים בעבירות מין.
- 6,533 ילדים נפגעים ועדים באלימות חמורה בתוך המשפחה וע"י אחראי.
- 127 ילדים החשודים בביצוע עבירות מין.

מספר החקירות המיוחדות שבוצעו, לפי מעמד הנחקר

- 362 נפגעי עבירה.
- 17 עדים.
- 273 חשודים.

תקציב השירות לשנת 2019: 3,481,000 מיליון שקל.
היקף כוח האדם בשירות: 120.5 תקנים.

השירות לשיקום נוער

השירות לשיקום נוער פועל תחת מינהל הסיוע לבתי המשפט ותקון במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים. השירות מתמחה בהקמה ובהפעלה של מסגרות יום טיפוליות, שיקומיות וחינוכיות לבני נוער על קצה רצף הסיכון, הסכנה והניתוק. מסגרות אלה משמשות רשת ביטחון קהילתית לבני נוער שמערכות החינוך הפורמליות אינן יכולות לתת מענה לצורכיהם הרב-ממדיים בתחומי התפקוד השונים.
מסגרות השירות נותנות מענה לבני נוער שבהם מטפלים שירותים אחרים במינהל הסיוע לבתי משפט ותקון.

אוכלוסיית היעד

בני נוער בגיל 12-18, בעלי אינטליגנציה תקינה וללא מחלת נפש פעילה, המאופיינים בקשיים רב-ממדיים בתחום הרגשי, החברתי, ההתנהגותי, המשפחתי, הלימודי והתעסוקתי. בני נוער אלה חיים בסביבה מגבירת סיכון, ולרוב הם קורבנות לפגיעות מתמשכות והזנחה. שילוב נערים ונערות במסגרות השירות לשיקום נוער נעשה רק כאשר הם מאופיינים בקשיים ובצרכים מרובים ומורכבים.

תפקידי השירות

המפתנים והמית"רים משמשים מסגרת יומית הוליסטית לבני נוער שמערכות החינוך הפורמליות אינן יכולות לתת מענה לצורכיהם הרב-ממדיים בתחום הרגשי, ההתנהגותי, החברתי, הלימודי, התעסוקתי והמשפחתי.

- שיקום באמצעות תוכניות המשלבות התערבות טיפולית, פיתוח מיומנויות תעסוקה ותוכניות לימוד והעשרה.
- פיתוח תוכניות מותאמות וכלים ייחודיים במשותף עם משרדי ממשלה, שירותי המינהל ועמותות, לשם התאמת המסגרות לצורכי החניכים.
- פיתוח והכשרה של צוותים רב-מקצועיים.
- קביעת מדיניות פיקוח להערכה ולבקרה של המסגרות.

מסגרות השירות

מסגרות השירות פועלות באמצעות צוות רב-מקצועי האחראי לטיפול בבני הנוער המשולבים באחד מארבעת סוגי המסגרות שהשירות מפעיל.

מפתן

- **אוכלוסיית היעד:** מפתן הוא מסגרת טיפולית-שיקומית-חינוכית המיועדת לבני 13-18 שנשרו ממסגרת לימודית או התקשו להשתלב במערכת החינוך הרגילה.
- **משך השהות במסגרת:** עד ארבע שנים.
- **שעות הפעילות:** 08:00 עד 16:00.
- **התוכניות הפועלות במסגרת:**
  - תוכניות טיפוליות וחברתיות.
  - תוכניות בנושא תעסוקה והכשרה מקצועית.
  - תוכניות לימודים עיוניים והשלמת השכלה.

- **מטרות התוכניות:** התוכניות מקנות כישורי חיים וכלים להסתגלות רגשית וחברתית; הכנה לחיי עבודה, כולל רכישת מיומנויות עבודה ותעודת סיווג מקצועי; ולימודים עיוניים על פי תוכנית הלימודים של החינוך העל-יסודי במשרד החינוך. הלימודים מאפשרים קבלת תעודה מוכרת של סיווג מקצועי ותעודה של 12 שנות לימוד, לרבות צבירת יחידות לימוד לבגרות.

מית"ר

אוכלוסיית היעד: מית"ר הוא מרכז יום תומך רב-תחומי המיועד לבני נוער בני 12-18 הנמצאים על קצה רצף הסיכון, הסכנה והניתוק. מסגרות מית"ר מטפלות בשתי קבוצות אוכלוסייה עיקריות: בני נוער המנותקים מכל מסגרת וזקוקים למענים הבסיסיים ביותר; ובני נוער הזקוקים לליווי ולתמיכה, כדי למנוע את נשירתם מהמסגרות שבהן הם שוהים. המית"ר מותאם מגדר ומגזר: קיימים מית"רים במגזר היהודי, החרדי, הערבי, הדרוזי והבדואי, ומופעלות בהם תוכניות ייחודיות לנערות.

משך השהות במסגרת: מסגרות מית"ר מיועדות לטיפול קצר מועד (עד 18 חודשים) ואינטנסיבי, שמטרתו לשלב את בני הנוער במסגרות המשך.

שעות הפעילות: מ-08:00 עד 22:00 בכל ימות השנה.

אופן הטיפול: הטיפול מתבצע באמצעות מגוון מרחבי פעילות, המשמשים ככלים טיפוליים: מרחב מועדון, מרחב ספורט, מרחב מוזיקה, מרחב תעסוקה, מרחב לימודים עיוניים - ועוד.

מפתן משולב מית"ר

מסגרת הפועלת בבוקר כמפתן ובשעות אחר הצהריים והערב כמית"ר.

מטרות המסגרת: הארכת יום הפעילות של המפתן ומתן מענה הוליסטי לבני הנוער.

אוכלוסיית היעד:

- בני נוער המתחנכים בבוקר במפתן וממשיכים את פעילותם עד שעות הערב.
- בני נוער שבשעות הבוקר מנותקים מכל מסגרת ובשעות אחר הצהריים מגיעים לפעילות במית"ר, כאשר המטרה היא לשלבם גם בפעילות הבוקר במפתן.
- בני נוער במצבי סיכון שעדיין משולבים במערכות חינוכיות בקהילה ומצטרפים לפעילות המית"ר בשעות אחר הצהריים, כשפעילות זו היא "רשת ביטחון" שנועדה למנוע את נשירתם.

מית"ר תעסוקתי

אוכלוסיית היעד: מית"ר תעסוקתי הוא מסגרת טיפולית שיקומית קצרת מועד, המיועדת לבני נוער בני 15-18 הנמצאים על קצה רצף הסיכון והניתוק. הכלי הטיפולי המרכזי במסגרת הוא התעסוקה.

מטרת הפעילות: בני הנוער משתלבים בעבודה בשכר במרחבי תעסוקה הפועלים באוריינטציה שיקומית-טיפולית, כשהשאיפה היא לשלבם במסגרות המשך. שיקום בני הנוער נעשה באמצעות העסקתם בייצור ובמתן שירות בשוק החופשי, כאשר הם שותפים בתכנון, בייצור, בשיווק, במכירה ובקשר עם הלקוחות.

משך ההשתתפות במסגרת: עד שנה וחצי.

פעילויות עיקריות בשנת 2019

- פיתוח תוכנית בטו"ח - בית טיפולי וחברתי.
- פתיחת מית"ר תעסוקתי חדש המבוסס על חקלאות בת-קיימא בבית זית.
- בניית מודל לליווי בוגרים, בשיתוף תוכנית ית"ד.
- שילוב עובדי תעסוקה בכל מסגרות השירות.
- "העסק שלנו": הפעלת מיזמים עסקיים בתשעה מית"רים - בשיתוף הקרן לילדים ולנוער בסיכון בביטוח הלאומי ועמותת "ציונות 2000".
- הקניית תעודת סיווג מקצועי של האגף להכשרה מקצועית לבוגרי המפתנים.
- **תמיכות תקציביות לרשויות מקומיות ולעמותות** לשם שיפוץ והצטיידות במפתנים ובמית"רים: חולקו 4,676,000 שקל ל-19 רשויות מקומיות ול-4 עמותות המפעילות מפתן או מית"ר.

היקף האוכלוסייה בטיפול השירות

בשנת 2019 טיפל השירות לשיקום נוער ב-2,764 בני נוער לפי החלוקה הבאה:

- 980 בני נוער ב-14 מפתנים.
- 1,678 בני נוער ב-32 מית"רים המופעלים במודלים ובמגזרים שונים - מית"רים המשולבים במפתנים, מית"רים תעסוקתיים, מית"רים לבני נוער ממשפחות חרדיות ועוד.
- 106 בני נוער ב"מוזות" - תיכון לאמנויות.

תוכניות עבודה לשנת 2020

- הקמת 8 מרכזי בטו"ח - בית טיפולי וחברתי.
- הקמת 6 מית"רים תעסוקתיים.
- הפעלת תוכנית ללימודי ליבה והכשרות מקצועיות במית"רים.
- הטמעת תוכנית ליווי בוגרים במסגרות השירות.
- פיילוט הכשרת צוות רב-מקצועי בנושא שירות מכוון טראומה.

שירות המבחן למבוגרים

שירות המבחן למבוגרים הוא שירות ממלכתי סוציאלי הפועל למיגור העבריינות, לשיקום של מבוגרים מבצעי עבירות פליליות ולשילובם מחדש בחברה. השירות פועל לפי החוק הפלילי ומסייע בתהליך קבלת ההחלטות במערכת אכיפת החוק בכלל, ובבתי המשפט בפרט, באמצעות הגשת תסקירים. השירות ממונה על מתן שירותי אבחון, טיפול ושיקום של מעורבים באירועים פליליים לנאשמים, לחשודים ולנפגעים מעל גיל 18. השירות ניתן באופן ישיר לכלל האוכלוסייה, והטיפול ניתן לעוברי החוק במגוון התערבויות, על פי צווים, במטרה לשקמם, לשלבם מחדש בחברה ולמנוע ביצוע עבירות בעתיד.

האוכלוסייה בטיפול: מבוגרים מעל גיל 18.

פעילות השירות מעוגנת בכמה חוקים

- סעיפים 37 ו-38 לחוק העונשין תשל"ז-1977, שעניינם מתן שירותי חקירה, אבחון והערכה של מבצעי עבֵירות פליליות והגשת תסקיר קצין מבחן, שבו המלצה לבתי המשפט ולגורמים משפטיים נוספים.
- פקודת המבחן (נוסח חדש) תשכ"ט-1969, בעניין הגשת תסקיר בכתב על ידי קצין מבחן בטרם הטלת צו מבחן ובעניין ביצוע צווי מבחן שהוטלו בהוראת בתי המשפט.
- סימן ד'1 לחוק העונשין תשל"ז-1977 (שירות לתועלת הציבור) - ביצוע צווי שירות לתועלת הציבור (של"צ), שהוטלו על ידי בתי המשפט כעניש במסגרת גזר הדין.
- סעיפים 82-85 לחוק העונשין תשל"ז-1977 בעניין צווי מבחן למשתמשים בסמים מסוכנים, אשר נמצאים בהליכי גמילה ושיקום ושקצין המבחן המליץ על העמדתם בצו מבחן לצורך כך.
- סעיף 86 לחוק העונשין תשל"ז-1977, העוסק בביצוע צווי מבחן אלימות במשפחה לאלימים במשפחה.
- סעיף 12 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים) תשנ"ו-1996 בעניין ביצוע תסקירי מעצר על חשודים בשלב מעצר ימים.
- סעיף 21 א' לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים) תשנ"ו-1996 בעניין בעניין ביצוע תסקירי מעצר על נאשמים עד תום ההליכים המשפטיים.
- סעיף 48 (א) (6) (7) (12) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים) תשנ"ו-1996 לעניין ביצוע פיקוח וטיפול במשוחררים בערובה.
- סעיף 4 לתקנות המבחן (תסקיר קצין מבחן) תשס"ז-2006, העוסק בהכנת תסקיר בהתאם להוראות היועץ המשפטי לממשלה או לבא כוחו, בעניין עיכוב הליכים ובעניין העמדה לדין.
- סעיף 8 לתקנות המבחן (שירותי המבחן) התשי"ט-1959 בעניין טיפול באנשים שהופנו לשירות המבחן ואשר הוחלט לעכב את ההליכים המשפטיים נגדם או להימנע מהעמדתם לדין, בתנאי שיהיו בטיפול השירות.
- סעיף 187 (ב) ו-(ב 1) לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב) התשמ"ב-1982 בעניין הכנת תסקיר על מצבם של נפגעי עבֵירות מין, עבירות אלימות חמורות, סחר בבני אדם ואלימות במשפחה וכן על מצבם של בני המשפחה בעבירות המתה, ועל הנזק שנגרם לנפגעים בעקבות העבירות.
- חוק הגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין, התשס"ו-2006. שירות המבחן למבוגרים אחראי ליישום של פרק השיקום המונע בחוק זה, אשר חוקק כנדבך השלישי של החוק בשנת 2011. בתוך כך הוא אחראי על הקמת מסגרות לשיקום מונע על רצף השיקום בקהילה, על פי רמת המסוכנות, המאפיינים והצרכים - וכן לליווי מקצועי ולפיקוח על מסגרות אלה ולתקצובן.
- חוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב) התשמ"ב-1982, סעיף 191, בנוגע לגילוי תסקיר ולתוצאות של בדיקות וחקירות. לפי הסעיף, העתק התסקיר של קצין מבחן ושל תוצאות הבדיקות והחקירות האחרות יימסר לתובע

ולסנגורו של הנאשם. עוד מצוין כי בית המשפט רשאי לצוות שהעתק התסקיר יימסר גם לנאשם, וכן - על פי הצעה מנומקת של קצין המבחן או על פי יוזמתו - לצוות מטעמים מיוחדים שאין לגלות את תוכנם כולו או מקצתו לבעלי הדין.

- תיקון 113, סעיף 40ד', בחוק העונשין (סימן א'1: הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה) התשע"ב-2012. הסעיף עוסק בשיקום הנאשם, ולפיו ניתן להחריג את הענישה לכיוון שיקומי על בסיס שיקום הנאשם או על בסיס סיכוי של ממש להשתקם. בית המשפט יכול להורות על נקיטת אמצעי שיקומי (לרבות העמדתו במבחן), כאשר פרק השיקום מיושם בעיקר על ידי שירות המבחן.

- סימן א'1: סגירת תיק בהסדר בחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב) התשמ"ב-1982 - החוק, שעבר בשנת 2013 ושהחלתו נקבעה לשנת 2016, עוסק בסגירת תיק בהסדר, ולפיו חשודים בעבירות מסוימות, שביצעו עבירות ראשונות במהלך חמש השנים האחרונות ושעומדים בקריטריונים המוגדרים בחוק, יכולים להשתתף בתוכנית שיקום במסגרת שירות המבחן. עמידה בתוכנית הטיפול והשיקום תוביל להמלצה לסגירת התיק הפלילי.

- סימן ג'1: מעצר בפיקוח אלקטרוני בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 - תחילתו נקבעה לשנת 2016, ועל פיו, לבקשת בית המשפט, ניתן לכלול בתסקיר מעצר התייחסות גם לאפשרות של מעצר בפיקוח אלקטרוני. למעט טעמים חריגים, לא יורה בית המשפט על מעצר בפיקוח אלקטרוני בלא קבלת תסקיר מעצר.

- סימן ב'1: נשיאת מאסר בעבודת שירות בחוק העונשין התשל"ז-1977, סעיף 51ז(2) לעניין קיצור עבודות שירות - לאחר אישורו של קצין מבחן בדבר עמידתו של עובד השירות בתוכנית שנקבעה לו על ידי קצין המבחן, כאחד התנאים לקיצור משך ביצוע עבודת השירות.

תפקידי השירות

א. עיקר התפקידים המוגדרים בחוקים

1. מתן שירותי אבחון, הערכה והמלצה על מבצעי עבירות פליליות, העברת תסקיר קצין המבחן לבתי המשפט ולגורמים משפטיים נוספים.
2. ביצוע צווי מבחן אשר הוטלו על ידי בתי המשפט.
3. ביצוע צווי של"צ (שירות לתועלת הציבור) שניתנו מטעם בתי המשפט כסנקציות עונשיות וטיפוליות.
4. ביצוע צווי מבחן למשתמשים בסמים מסוכנים.
5. ביצוע צווי מבחן במקרים של אלימות במשפחה.
6. ביצוע תסקירי מעצר של חשודים בשלב מעצר ימים.
7. ביצוע תסקירי מעצר של נאשמים הנמצאים במעצר עד תום ההליכים המשפטיים.
8. ביצוע פיקוח וטיפול של משוחררים בערובה.
9. הכנת תסקיר בהתאם להוראות היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו, לעניין עיכוב הליכים ולעניין העמדה לדין.
10. לפי החלטת היועץ המשפטי לממשלה, טיפול באנשים שהוחלט לעכב את ההליכים המשפטיים נגדם, או להימנע מהעמדתם לדין, בתנאי שיהיו בטיפול השירות.
11. הכנת תסקיר על מצבו של נפגע עבירת מין, אלימות חמורה, אלימות במשפחה, סחר בבני אדם והמתה.

12. הכנת תוכניות לשיקום מונע לעברייני מין לפי חוק הגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין.

13. ביצוע תוכניות טיפול תיקון ושיקום, לרבות ביצוע שירות לציבור ופיקוח קצין מבחן, במסגרת הליך סגירת תיק בהסדר.

14. ביצוע תוכניות טיפול ושיקום לעובדי שירות במסגרת הליך קיצור עבודות שירות.

ב. תפקידי טיפול, שיקום, פיקוח וליווי מקצועיים

1. בשנת 2019 הופעלו בשירות המבחן 270 קבוצות טיפוליות, שבהן השתתפו 3,759 עוברי חוק הנמצאים תחת צווי מבחן ופיקוח מעצר. הקבוצות פעלו בנפות השירות בפריסה ארצית ובהנחיית קציני המבחן.

2. בשנת 2019 הוטלו 4,214 צווי שירות לתועלת הציבור (של"צ) חדשים. מדי שנה מבוצעים למעלה מ-10,000 צווי של"צ בכ-700 מסגרות ועמותות מתחום החינוך, הבריאות, השיקום, הרווחה ועוד.

3. הפעלת בתים טיפוליים לגברים הנוהגים באלימות כלפי בנות זוגם, הכוללים שלבים על רצף השיקום: הוסטל, מרכז יום ומסלול משולב בקהילה.

4. הפעלת מסגרת טיפולית על רצף השיקום לטיפול בעברייני מין, על פי רמת האינטנסיביות הנדרשת, בהתאם להערכת המסוכנות. המסגרת כוללת מסגרת חוץ ביתית סגורה המיועדת לשהיית מטופלים בכל שעות היממה, ומרכז יום לשהיית מטופלים בחלק משעות היממה (בוקר או אחר הצהריים). כמו כן, מתן טיפול פסיכיאטרי או תרופתי להפחתת הדחף המיני.

5. מסגרת טיפולית לעברייני מין מכורים במסגרת קהילה טיפולית.

6. הוסטל לטיפול בעברייני מין גבוליים, עם הפרעות התנהגות ואוטיסטים.

7. מרכזים לטיפול ייעודי בעברייני מין בדרך של קבוצות טיפוליות בקהילה או טיפול פרטני בקהילה (למי שאינו מסוגל להשתלב בטיפול קבוצתי) ולעברייני מין גבוליים.

8. מגוון תוכניות ייחודיות לטיפול ולשיקום עוברי חוק בקהילה: הורים אלימים, צעירים אלימים, אוניברסיטה בעם, כלכלת בית, סדנאות תעבורה, שילוב פעילות שטח אתגרית בטיפול קבוצתי ועוד.

9. ביצוע הערכות מסוכנות.

היקף האוכלוסייה בטיפול השירות בשנת 2019

- חקירה ותסקיר קצין מבחן (סעיפים א', ו', ז', ט' בתפקידי השירות) - 20,711 הפניות חדשות.
- צווי מבחן וצווי שירות לתועלת הציבור וצווי פיקוח מעצר חדשים בביצוע ובפיקוח קצין מבחן (סעיפים ב', ג', ד', ה', ח', י' בתפקידי השירות) - 9,358 צווים (נכון לשנת 2018).

יחידות הסיוע לבתי המשפט ובתי הדין הרבניים

יחידות הסיוע שליד בתי המשפט לענייני משפחה ובתי הדין הדתיים הוקמו על פי חוק בית משפט לענייני משפחה תשנ"א-1995, שנחקק בעקבות המלצות ועדת שיינבוים (1986). עיקרי החוק נגעו לאיחוד הטיפול המשפטי בענייני משפחה תחת בית משפט אחד, המתמחה בנושאים אלה. בשנת 2011 נחקק חוק בתי הדין הדתיים (יחידות סיוע).

בתי המשפט למשפחה הוקמו מתוך הכרה בהשלכות הייחודיות של סכסוכים משפטיים משפחתיים, בעיקר אלה הנוגעים לגירושים, על כל בני המשפחה - ובעיקר על ילדים. בעקבות עלייה ניכרת בשיעור הגירושים עלה צורך לתת גם מענים טיפוליים בנוסף למשפטיים. המטרה היא לעזור לבני משפחה הנמצאים במשבר להתמודד עמו, תוך מציאת חלופות לפתרון הסכסוך בהסכמה מחוץ לכותלי הערכאה השיפוטית.

לבתי הדין הדתיים בישראל סמכות ייחודית לדון בענייני נישואים וגירושים ובעניינים שונים הכרוכים בכך.

יחידות הסיוע הוקמו מתוך הכרה בכך כי יש צורך בשילוב יחידה טיפולית לצד בית המשפט לענייני משפחה. זאת משום שלסכסוכים משפחתיים יש השפעה לטווח קצר וארוך על כל בני המשפחה, ובעיקר על הילדים - וסכסוכים אלה מערבים מטענים ומורכבות רגשית שאין בידי המערכת המשפטית לתת להם מענה מספק.

מטרת היחידות

לסייע למשפחות הנמצאות בהתדיינות משפטית ליישב את הסכסוך בהסכמה, תוך התייחסות לצרכים הרגשיים של בני המשפחה - ובעיקר אלה של הילדים.

לסייע לבית המשפט/בית הדין הדתי במילוי תפקידו, תוך שילוב היבטים טיפוליים ורגשיים.

לסייע בשמירת צורכיהם וזכויותיהם של ילדים במהלך סכסוכים משפחתיים.

ההתערבות הטיפולית

היחידות עוסקות במגוון התחומים שבהם עוסקות הערכאות המשפטיות, ובהם סכסוכים בין בני זוג, יחסי הורים-ילדים (הסדרי שהות, משמורת, חינוך וכו'), אלימות במשפחה, וסכסוכים בין הורים לילדים בוגרים.

בשנים האחרונות, במסגרת החוק להסדר התדיינויות בסכסוכי משפחה מופנות כל המשפחות ליחידת הסיוע לצורך הערכה ראשונית, מתן מידע וניסיון להגיע להסכמות זמניות או הסכמות בדבר אופן ניהול הסכסוך. תהליך זה מתנהל על פי חוק תוך 45-60 יום מיום ההפניה.

חלק מהמשפחות מופנות על ידי שופט או דיין במהלך הדיון (אלימות במשפחה), וחלק אחר תוך כדי הליך ההתדיינות המשפטית. עובדי היחידה נדרשים, לפיכך, לתת לעתים מענה מידי לבית המשפט או בית הדין, ולעתים תוך 30 יום מיום ההפניה.

ביולי 2016 נכנס לתוקף החוק להסדר התדיינויות בסכסוכי משפחה אשר נחקק ב-2014 (חוק המהו"ת). חוק זה מהווה מהפכה בטיפול המדינה בסכסוכים במשפחה, שכן הוא מחייב פתיחת הליך בקשה ליישוב סכסוך לפני הגשת תביעה לערכאה משפטית.

הצדדים מופנים ליחידת הסיוע ל-1-4 מפגשים, שמטרתם מתן מידע למשפחות והערכה אם ניתן ליישב את הסכסוך בהסכמה וללא התנהלות משפטית.

בדרך כלל מוזמנת המשפחה למפגש ראשון כ-14 יום מיום פתיחת התיק.

צוות היחידות מורכב ברובו מעובדים סוציאליים, עורכי דין, עובדות מינהל וכן פסיכולוגים ופסיכיאטרים המועסקים על-פי שעות.

הבסיס החוקי

- **חוק בית משפט לענייני משפחה, התשנ"א-1995** - סעיף 5 לחוק מתייחס להקמת יחידת סיוע ליד בית משפט לענייני משפחה, ש"תיתן בעצמה או באמצעות אחרים שירותי אבחון, ייעוץ וטיפול בענייני משפחה".

- **צו בית משפט לענייני משפחה (יחידות הסיוע – כישורים מקצועיים ופיקוח מקצועי) התשנ"ו-1996** - קובע את הכפיפות המינהלית והמקצועית של הממונות המחוזיות ושל העובדים הסוציאליים, ואת הכישורים המקצועיים הנדרשים מעובדי היחידה. כמו כן נקבע בצו כי בכל יחידת סיוע יועסק פסיכולוג, וכן יועסק פסיכיאטר על-פי הצורך.

- **צו בית משפט לענייני משפחה (הקמת יחידות הסיוע, דרכי פעולתן וסדרי עבודתן) התשנ"ו-1996 –** סעיף 1 בצו קובע כי ביחידות הסיוע יועסקו עובדים סוציאליים, פסיכולוגים ופסיכיאטרים, וכי **מספר העובדים הסוציאליים בכל יחידה לא יפחת ממספר השופטים המכהנים בבית המשפט או ממספר ההרכבים בבית הדין הדתי.**

- **חוק בתי דין דתיים (יחידות סיוע) התשע"א-2011 –** נחקק כדי להרחיב את השירות גם לבתי הדין הדתיים, כאשר תקפים בהם אותם הצווים והתקנות שנוסחו עבור היחידות ליד בתי המשפט לענייני משפחה. בעקבות חקיקת חוק בתי דין דתיים הוקמו 11 יחידות ליד בתי הדין הרבניים, 7 יחידות ליד בתי הדין השרעיים ואחת ליד בית הדין הדרוזי.

- **חוק להסדר התדיינויות בסכסוכי משפחה התשע"ה-2014 –** מחייב את הפונים לערכאות שיפוטיות להתחיל את התהליך בסדרת מפגשי מהו"ת (מידע, הערכה ותיאום) עם עובדים סוציאליים ביחידת הסיוע, לצורך קבלת מידע ובחינת דרכים חלופיות לפתרון הסכסוך ללא צורך בהתדיינות משפטית. החוק נכנס לתוקף ביולי 2016 ובעקבות זאת שולבו עורכי דין בצוות המקצועי של השירות.

תחומי האחריות של השירות

תפקידי יחידת הסיוע

- סיוע נגיש ומקצועי למשפחות המופנות באמצעות בקשה ליישוב סכסוך או הפניה מדיון על ידי שופט בית המשפט/דיין/קאדי.
- הערכה ראשונית של הסכסוך והכוונה לטיפול בסכסוך בדרכים חלופיות להליך משפטי.
- מתן מידע אודות השלכות הגירושים, כפי שמוגדר בחוק.
- סיוע בגיבוש הסכמות (הסכמים), תוך שימוש במיומנויות טיפוליות וגישוריות.
- הסכמות זמניות וקבועות בנושאי עתיד הנישואים, הורות וילדים.
- גיבוש הסכמי גירושים במקרים מסוימים.
- גיבוש תיווך והפניה לשירותים טיפוליים בקהילה.
- ייעוץ לבני המשפחה לגבי השלכות הסכסוך, בעיקר על ילדים.
- סדנאות מידע להורים בהליכי גירושים.
- סמינר לחיזוק קשר הורה-ילד במשפחות בהליכי גירושים
- הערכה וטיפול ממוקד במערכות יחסים בין בני זוג ובין הורים וילדים.

ייעוץ לבית המשפט/בית הדין

- השתתפות בראיון קטינים על ידי השופט.
- השתתפות בדיון על-פי הזמנת השופט/דיין/קאדי.
- המלצות בשאלת הצורך בתסקיר, כאשר נדרשת חוות דעת באופן מידי.

התערבות בתחום האלימות במשפחה

- התערבות ממוקדת לצורך הערכת הדינמיקה המשפחתית.
- הרגעת המשבר.
- הפניה לטיפול בשירותים בקהילה.
- הסכמות זמניות בנושא: המשך ההתנהלות לאחר הגשת הבקשה לצו הגנה, טיפול וקשר הורים וילדים לאחר הוצאת צו הרחקה, ונושאים אחרים הדורשים התייחסות בתקופת הרחקת מי מהצדדים מהבית.

דרכי התקשרות עם יחידת הסיוע

משרד ראשי: רחוב ירמיהו 39, ירושלים.
טלפונים: 02-5085818, 02-5085643, 02-5085680, פקס: 02-5085954

יחידות הסיוע שליד בית המשפט לענייני משפחה

שם היחידה	כתובת	טלפון	פקס
רמת גן	דוד בן גוריון 38	03-6906901-2	02-5085004
ראשון לציון	ישראל גלילי 3	03-9423500	02-5085028
פתח תקוה	גרניט 5	072-2537503	02-5085192
ירושלים	בית הדפוס 12	02-6548444	02-5085982
אשדוד	הבנים 5, מרכז הקריה, שער י-ם	08-8519735	02-5085116
קריית גת	הגפן 3 (בית אבגי), קומה 1	08-6889069	02-5085098
באר שבע	התקווה 5	074-7488361	02-5085088
אילת	יותם 3	08-6326077	02-5085983
חיפה	פלי"ם 7	04-8660750	02-5085195
חדרה	דוד אלעזר 27	04-6124111	02-5085197
קריית ביאליק	דרך עכו 194	04-8747760	02-5085115
נצרת	דרך החטיבות 1, נצרת עילית	04-8671171	02-5085198
קריית שמונה	שדרות תל-חי, כיכר צה"ל	04-6957801	02-5085114
טבריה	אלחדיף 62	04-6727500	02-5085199
צפת	מעלה כנען	04-6957801	02-5085331

יחידות הסיוע שליד בתי הדין הרבניים

שם היחידה	כתובת	טלפון	פקס
תל אביב	שד' דוד המלך 33	03-7943473	02-5085134
רחובות	בנימין 4	076-8894708	02-5085133
פתח תקוה ואריאל	שפיגל 6, פתח תקוה	03-7574660/1/3	02-5095194
נתניה	ברקת 3, קומה 2	09-7790623-4-5-6	02-5085193
ירושלים	עם ועולמו 4	02-5479690	02-5085145
אשדוד	מנחם בגין 1 (בנין צימר), שער 2	08-6214970/1	02-5085117
באר שבע	התקווה 5	074-7488242	02-5085088
אשקלון	שד' בן גוריון 19	08-9580619	02-5085118
חיפה	פלי"ם 5	04-8528054	02-5085196
טבריה	יוחנן בן זכאי 16	04-8583286/8	02-5085113
צפת	ויצמן 6	04-6957801	02-5085331

יחידות הסיוע שליד בתי הדין השרעיים

שם היחידה	כתובת	טלפון	פקס
יפו	יפת 246, תל אביב	03-6599656	03-6598142
טייבה	מחמוד דרויש	073-3929782	
באקה-אל-גרבייה	אל קודס	073-3924511	
ירושלים	הלל 37 (בית אגרון)	02-5788834	073-3929548
חיפה	שיבת ציון 60 חיפה	073-3929696	02-6462689
נצרת	תאופיק זיאד 1	0733929654	04-6461310
עכו	שלום בגליל 1	073-3929670	02-6467041

יחידת הסיוע שליד בית הדין הדרוזי

שם היחידה	כתובת	טלפון	פקס
עכו	שלום הגליל 1	04-6297600/1/2	04-9550757

כל 34 יחידות השירות נותנות שירות ישיר לאזרח.

מספר המשפחות שטופלו ביחידות הסיוע במשך השנים, כולל ב-2019

קיימת גדילה משמעותית בכמות ההפניות ליחידות, המעידה על האמון שרוכשות הערכאות המשפטיות בשירות. בנוסף, העלייה במספר המטופלים מבטאת את הרחבת תפקידיהן של יחידות הסיוע.

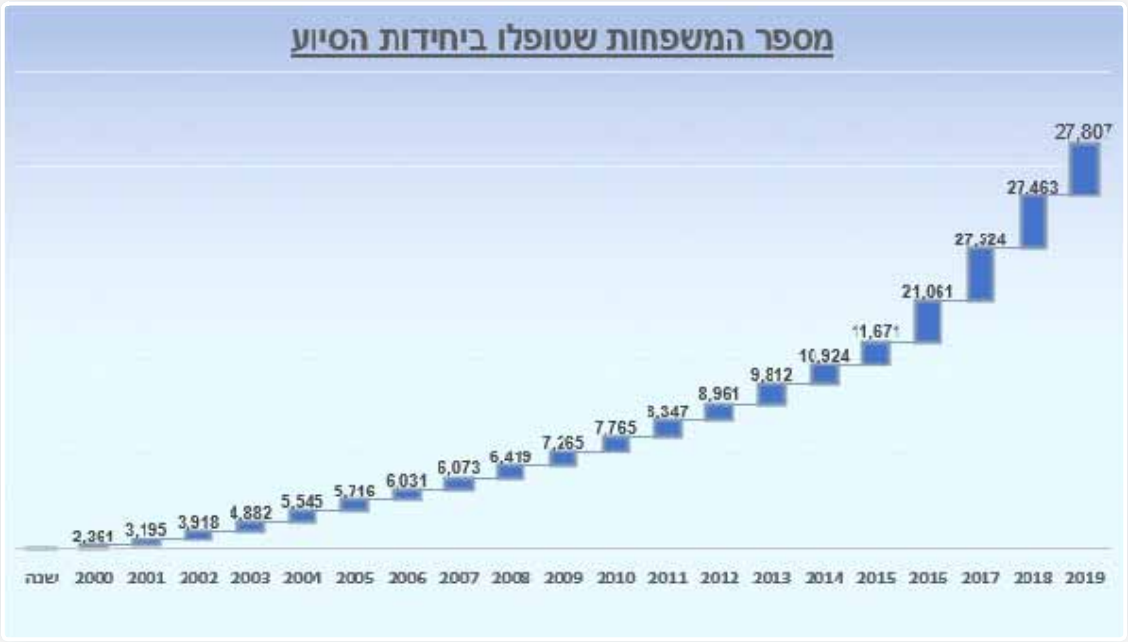

במשך השנים פותחו התפקידים הייחודיים של היחידות במטרה לסייע למשפחות בסכסוך משפחתי לסיים אותו בהסכמה ולמזער את הנזק לילדים.

גישור

עובדי היחידות התמקצעו בתחום הגישור, בעיקר בנושאים הקשורים לילדים.

ביחידות פיתחו מודל גישור לעבודה עם משפחות בקונפליקט גבוה, כולל אלימות במשפחה, כאשר הגישור שם במוקד את צורכי הילדים ובניית תוכנית הורות לאחר הגירושים.

עם כניסתו לתוקף של חוק המהו"ת הצטמצמו שירותי הגישור ביחידות הסיוע, עקב השקעת עיקר המשאבים בהטמעת העבודה לפי החוק וכן בשל המתנה להשלמת תקני עובדים חסרים. עם זאת, נעשה שימוש תדיר בכלים טיפוליים וגישוריים לעזרת המשפחות.

אלימות

חלק מההפניות הן בנושא אלימות במשפחה בעקבות בקשות לצו הרחקה המוגשות לבית המשפט לענייני משפחה. חלק אחר ממקרי האלימות מזוהים תוך כדי טיפול במחלוקות בנושא אחר.

ההתערבות ביחידת הסיוע היא לצורך הגעה להסכמות זמניות לאחר הוצאת צו הרחקה; הערכת, או לצורך הערכת המצב המשפחתי בשבעת הימים שבין הוצאת הצו במעמד צד אחד לבין דיון במעמד שני הצדדים (הארכת הצו); או הערכת הצרכים הטיפוליים והפניה לטיפול מותאם.

יחידות הסיוע מפנות מקרי אלימות למרכזים למניעת אלימות לצורך טיפול.

סדנאות מידע להורים

ב-2019 ערכו יחידות הסיוע 30 סדנאות להורים בהליכי גירושים, שבהן קיבלו ההורים מידע על השלכות הסכסוך על ילדיהם ועל דרכים להסתגלות למשבר המשפחתי.
בכל סדנה משתתפים כ-12 אבות ואימהות, שאינם בני זוג, במשך 4 מפגשים ארוכים. בסדנה דנים בדרכים לשיפור יכולת ההתמודדות של ההורים ובשינויים בחיי ילדיהם, תוך פתיחת ערוצי תקשורת חדשים. את הסדנה מנחים 2 עובדים סוציאליים מיחידות הסיוע, כאשר ההנחיה המשותפת מהווה מודל להידברות וערוצי תקשורת פתוחים.
הסדנאות, שלוו במחקר הערכה, פותחו כאחד המענים, לאחר שנמצא במחקרים כי במצבי משבר וקונפליקט אנשים זקוקים לקבוצות וקהילות להשתייך אליהן. בעידן שבו המסגרת המשפחתית מתפרקת, הקבוצה תופסת מקום משמעותי כמסגרת השתייכות ותמיכה.
התערבות מתוכננת, ממוקדת ומוגבלת בזמן, המלווה בתמיכה, הדרכה ופתרון בעיות, יכולה לסייע להסתגלות לגירושים ולהביא לשינויים משמעותיים.
הסדנאות פתוחות גם למשפחות בקהילה הנמצאות בהליכי גירושים. חשוב לציין שההשתתפות בהן **אינה** כרוכה בתשלום.

סמינר הורה-ילד

בשנת 2012 נוסף לארגז הכלים ביחידות הסיוע כלי חדשני נוסף: "סמינר לחיזוק קשר הורה לא משמורן וילדו".
הסמינר נערך בבית מלון או בבית הארחה בתנאי נופש במשך 3 ימים (2 לילות). הוא מיועד למשפחות בכמה מצבים: כשיש קשיים בקשר בין הורים לילדיהם; כשאין רציפות וקביעות בקשר בין הילד לאחד מהוריו; כשהורה אחד אינו נותן אמון ביכולות ההוריות של האחר; או כשהורה אחד מצמצם את ההורות של האחר.
מטרות הסמינר הן ליצור תקשורת אינטימית בין ההורה לילדו, לבנות שיתוף פעולה, להעצים יכולות הוריות של ההורה הלא משמורן, להעמיק את הקשר הורה-ילד תוך חוויית פנאי איכותי משותף, לחשוף את ההורה שבסמינר לעמדות ההורה המשמורן, ולהעלות את האמון של ההורה המשמורן ביכולות ההוריות של ההורה השני.
השגת מטרות הסמינר נעשית באמצעות פעילויות מגוונות וסדנאות חווייתיות, כמו סדנת שטח (ODT), לוליינות, יצירה, דרמה, מוזיקה או תיפוף.
עד שנת 2018 התקיימו 2 מחזורים בשנה. בשנת 2019 התקיימו 3 מחזורים, שבהם השתתפו כ-45 הורים וילדים מרחבי הארץ (מקריית שמונה בצפון ועד אילת בדרום). ההשתתפות בסמינר כרוכה בתשלום סמלי.
ההדים מהסמינר חיוביים ביותר. הסמינר מעניק חוויה עוצמתית שההורים והילדים משמרים אצלם. אצל חלקם זו חוויה ראשונה של לינה משותפת אחרי שנים של הרגלים וחידוש היכולת להתרפק על אבא או אמא.

השתתפות ילדים

בעקבות חקיקת תקנות השתתפות ילדים (2014) מפעילות היחידות מחלקות לשיתוף ילדים (מש"י), שבהן נפגשות עובדות סוציאליות עם ילדים שעניינם נדון בבית המשפט כדי לברר אם ברצונם להישמע על ידי שופט או על ידי איש טיפול.
ב-2006-2007 בוצעה תוכנית פיילוט בבתי המשפט לענייני משפחה בירושלים ובחיפה, שלוותה במחקר של מכון ברוקדייל. בעקבות הצלחתה הורחבו התקנות, המבוססות על המלצות ועדת רוטלוי ליישום אמנת האו"ם לזכויות הילד בתחום החקיקה. אמנת האומות המאוחדות מפרטת את זכותו של כל ילד להשתתף בהליכים הנוגעים לו, בהתאם לגילו ומידת בשלותו.
מטרת השמיעה בבית המשפט היא לסייע לילדים להשמיע את קולם בעניינים הנוגעים להם לפני שהשופטים מקבלים החלטה. חלק מהילדים נשמעים על ידי עו"ס יחידת הסיוע וחלקם על ידי שופט ועו"ס היחידה במשותף.
בספטמבר 2014 הורחבו התקנות לכל בתי המשפט לענייני משפחה והוקמו מחלקות לשיתוף ילדים בכל היחידות ליד בתי המשפט לענייני משפחה. עובדי היחידות עוברים הכשרות בנושא שמיעת ילדים לצורך יישום התקנות.
בשנת 2019 נשמעו ביחידות 895 ילדים, ו-266 ילדים נפגשו עם שופט יחד עם עובדת יחידת הסיוע.

קשר עם שירותים בקהילה

מאחר שההתערבויות הטיפוליות הן קצרות טווח, היחידות עובדות בתיאום עם שירותי הרווחה בקהילה ומפנות אליהם משפחות להמשך התערבות.

תיק מטופלים ממוחשב

עבודת היחידות מתנהלת בתיק ממוחשב לכל משפחה. המערכת הממוחשבת מתעדת את הטיפול במשפחה ואת תוצאותיו, ואוספת נתונים בזמן אמת.

המערכת מאפשרת לקבל דו"חות עדכניים בכל תחומי העבודה, לצורך פיקוח מיטבי על העבודה עם כל משפחה.

תהליך שדרוג התיק הממוחשב משתנה בהתאם לצרכים הנלמדים תוך כדי הטמעה.

למידה ארגונית, ניהול ידע והכשרות

התפקידים המגוונים שמבצעות היחידות דורשים הכשרה פנים-שירותית ייחודית לתפקיד. ההכשרה נערכת בשנה הראשונה לקליטתו של עובד חדש. בנוסף, נערכות הכשרות לכל העובדים בנושאים נוספים (גישור, הנחיית קבוצות, שמיעת ילדים), בהתאם לחלוקת התפקידים בכל יחידה.

רוב ההכשרות נערכות בבית הספר המרכזי לעובדים סוציאליים, במטרה להתאים את התכנים לתפקידים הספציפיים של היחידות.

סקירת הפעילות ב-2019

- בתי המשפט לענייני משפחה הפנו ליחידות הסיוע 19,079 משפחות, מהן 16,784 על פי החוק להסדר התדיינויות במשפחה.
- בתי הדין הרבניים הפנו ליחידות הסיוע 7,898 משפחות, מהן 7,346 על פי החוק להסדר התדיינות.
- בתי הדין השרעיים הפנו ליחידות הסיוע 832 משפחות. בשלב זה החוק להסדר התדיינויות במשפחה לא חל עדיין בבתי הדין השרעיים.
- בסך הכל הופנו ב-2019 ליחידות הסיוע 27,809 משפחות.

נושאי הפניה עיקריים בשנת 2019 (לפי מספר המשפחות שהופנו)

- **הערכה ובירור עתיד הנישואים**: 471.
- **הסכמות או גישור:** 551.
- **אלימות במשפחה:** 759.
- **הסכמות בעניין ילדים:** 627.
- **ייעוץ לבית משפט וראיון ילדים:** 327.
- **תיקי מש"י:** 449.
- **תיקי מהו"ת:** 24,141 משפחות.

תוצאות ההתערבויות בשנת 2019 (הפניות מבית המשפט)

התוצאות מתייחסות לתיקים שנסגרו ב-2019, כאשר עיקר התיקים שטופלו היו על פי החוק להסדר התדיינויות בסכסוכי משפחה.

אלימות במשפחה

נסגרו 352 תיקים, שבהם עיקר ההתערבות נסובה סביב בעיית אלימות במשפחה.

- ב-34% מהתיקים הוגשו המלצות לבית המשפט.
- ב-29% הושגו הסכמות בעניין צו ההגנה, המשך החיים המשותפים או בקשר לילדים.

ב-37% לא חל שינוי.

תוצאות ההתערבויות בשנת 2019

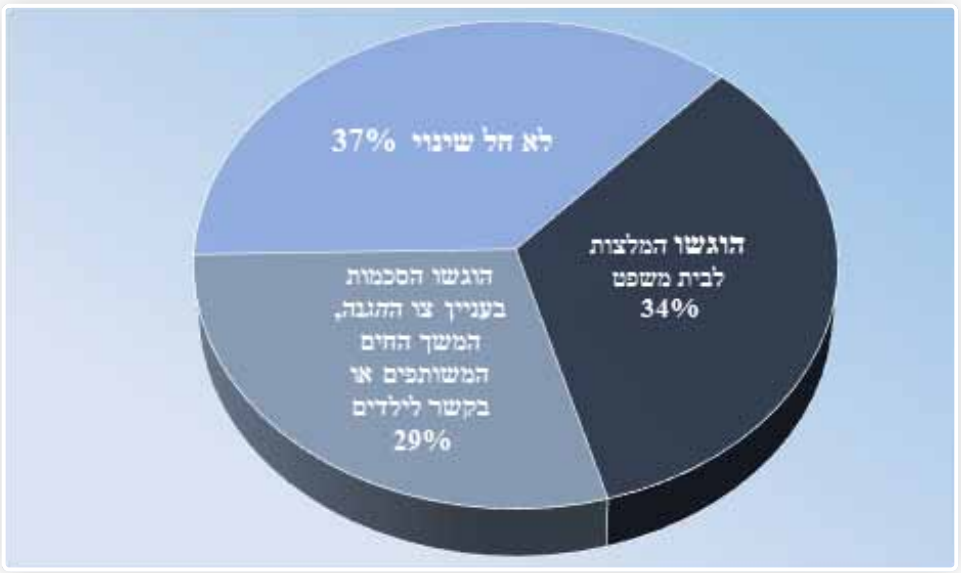

התערבויות טיפוליות בתיקים שאינם תיקי מהו"ת (התערבויות קצרות לשיפור יחסים בין בני משפחה, הורים וילדים)

- ב-33% מהתיקים שנסגרו חל שיפור במערכת היחסים.
- ב-20% נמצא פתרון טיפולי.
- ב-47% לא חל שינוי.

התערבויות טיפוליות בתיקים שאינם תיקי מהו"ת

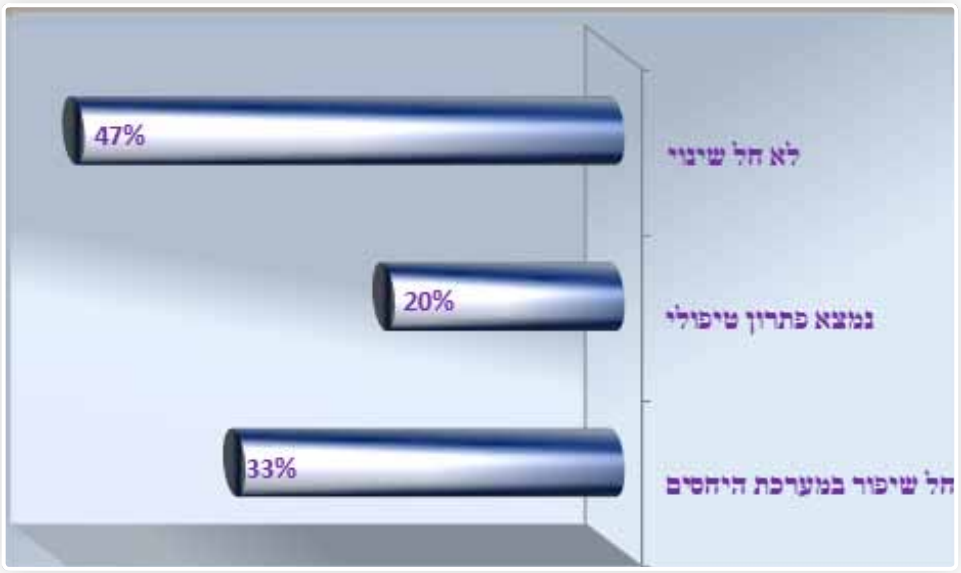

ייעוץ לבית משפט

תיקים שעסקו בייעוץ לבית המשפט, בנוכחות בדיון ובשמיעת ילדים אצל שופט.

תוצאות העבודה בתיקי מהו"ת

התוצאות משקפות את החלטת הצדדים לגבי המשך ניהול הסכסוך לאחר סיום מפגשי המהו"ת וסגירת התיקים.

- ב-15% מהתיקים הסכסוך הסתיים במסגרת מפגשי המהו"ת.
- ב-26% הסכימו ליישב את הסכסוך בהסכמה (מו"מ, גישור וטיפול).
- ב-43% לא הגיעו להסכמה על הדרך ליישוב הסכסוך.
- ב-16% לא התקבלה תשובת הצדדים.

תוצאות העבודה בתיקי מהו"ת

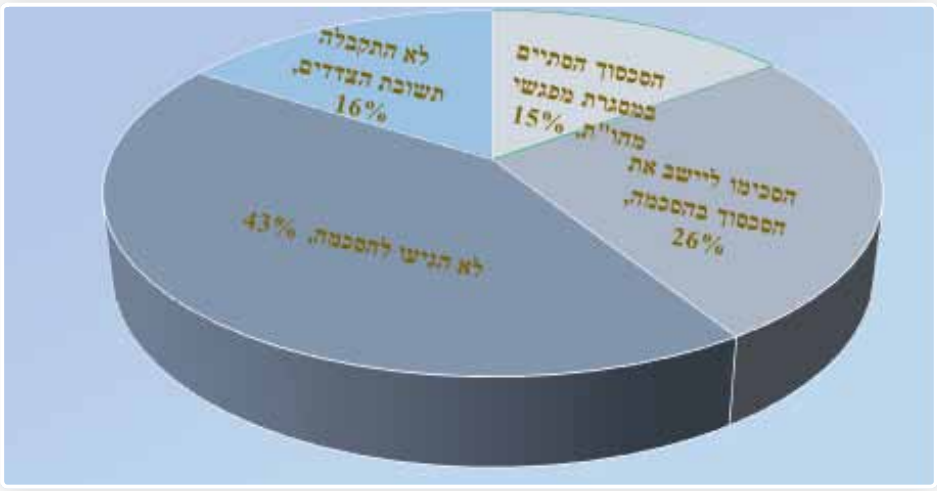

עיקרי פעילויות השירות המתוכננות ל-2020

1. המשימה המרכזית העומדת בפני יחידות הסיוע היא המשך יישום החוק להסדר התדיינויות בסכסוכי משפחה. המטרה היא להביא לצמצום נוסף של מועדי ההמתנה לפגישה ראשונה ביחידות הסיוע, ולשם כך הוגשה בקשה לתוספת תקינה.
2. בנוסף, יימשכו המאמצים לאייש תקני עו"ס קיימים אשר באמצעותם יתאפשר להשלים את המהלך לפתיחת יחידה ליד בית הדין השרעי בבאר שבע.
3. סיום עבודת הוועדה הבוחנת דרכים לריענון הנהלים לאבחון וזיהוי מצבי אלימות במשפחות, על מנת להפנותן לטיפול מתאים.
4. סיום עבודת ועדת ההיגוי הדנה בנושא קשר הורים וילדים במשפחות עם קשיים בדרגות שונות ומורכבות.
5. סיום עבודת ועדת ההיגוי העוסקת בניהול הידע בנושא העמקת ההתערבות הטיפולית בעידן המהו"ת.
6. תרגום לערבית של עלוני מידע בנושא החוק להסדר התדיינויות בסכסוכי משפחה ומש"י (המחלקה לשיתוף ילדים).

תקציב השירות

כל תקציב השירות מיועד לאחזקת היחידות ולפעילות שוטפת.

- בשנת 2019 היה התקציב 5.5 מיליון שקל.
- בשנת 2020 יהיה התקציב 4.8 מיליון שקל.

עלוני הסבר

בשנת 2019 עודכנו עלוני הסבר לציבור בכמה נושאים: החוק להסדר התדיינויות בסכסוכי משפחה; מידע להורים בהליכי פרידה וגירושים; ומידע בנושא סדנאות הורים ביחידות הסיוע.

נהלים

נוהלי יחידות הסיוע נמצאים בתהליך שינוי מתמשך ככל שמתפתחים תהליך הלימוד והטמעת חוק המהו"ת, ותוך התאמה לשינויי חקיקה המתקיימים מעת לעת. אין כרגע נהלים בשלים לפרסום.

רשימת החוקים מופיעה בתחילת הדברים, תוך תיאור עבודת יחידות הסיוע.

חסות הנוער

טיפול חוץ ביתי סמכותי-כופה במתבגרים הנמצאים במצבי סיכון וסכנה, ומופנים מתוקף צו בית משפט על ידי עו"סים לחוק נוער וקציני מבחן.

מערך המעונות בחסות הנוער כולל שלושה מרחבים תפיסתיים:

המרחב התפיסתי הראשון כולל מעונות שבהם מרחבי התערבות קצרי טווח, המהווים את שערי הכניסה העיקריים והראשוניים למערך המענים בחסות:

- מעונות לאבחון והתערבות במשבר.
- חלופות מעצר מוסדיות.
- מסגרות לנוער חסר קורת גג.

המרחב התפיסתי השני כולל את המעונות ארוכי הטווח, שבהם פועלים מרחבי התערבות שונים:

- מרחב המגן - מעונות נעולים, שבהם פועלות קבוצות בתנאי נעילה.
- מרחב הקידום - מעונות פנימייתיים, שבהם פועלות קבוצות בתנאי פנימייה כוללנית.
- מעונות מקיפים, שבהם פועלות קבוצות מגן וקידום.
- מרחב השילוב - מסגרות משלבות בקהילה.

המרחב התפיסתי השלישי כולל מעקב אחר הבוגרים ומתן ליווי ותמיכה:

- מחסות לעצמאות - ליווי ותמיכה של בוגרי המעונות עם שילובם בחזרה בקהילה.
- דירות בוגרים.

המבנה התפיסתי והתפקודי של מערך מעונות חסות הנוער מאפשר העברת חוסים בין המעונות השונים בהתאם למצבם ולצורכיהם. הדבר מתבצע בהתייחס לתפיסה הטיפולית-החינוכית של רשות חסות הנוער והנהוגה במעונות. בשנת 2019 טופלו במערך 1,842 בני נוער (נתון זה לא כולל את הנערים והנערות שטופלו בקורות הגג של חסות הנוער. השמות במסגרות אלה מדווחות אחרת בשל קליטות החירום אליהן).

תפקידי הרשות

1. מתן רשת מענים חוץ ביתיים סמכותיים למתבגרים הנמצאים במצבי סיכון וסכנה.
   - אבחון והתערבות קצרת טווח במצבי משבר וסכנה.
   - הפעלת מסגרות קורת גג כתחליף לחיים ברחוב.
   - הפעלת מעונות ארוכי טווח ברמות שונות של סגירות (ממעון נעול עד שילוב בקהילה).
   - הפעלת קהילות טיפוליות לבני נוער מכורים.
2. קידום ופיתוח מענים ייחודיים.
3. פיתוח מיומנויות טיפול וחינוך ותוכניות ייחודיות.
4. הפעלת תוכניות הוראה להשלמת השכלה והכשרה מקצועית.
5. קביעת מדיניות פיקוח ובקרה על מכלול השירותים הניתנים במעונות.
6. פיתוח כוח אדם למתן מכלול השירותים הנדרשים.
7. ליווי ותמיכה לבוגרי המעונות.
8. קיום קשר שוטף עם המשפחות, הגורמים המפנים והקהילה.

מעונות החסות

רשות חסות הנוער הפעילה בשנת 2019 68 מעונות, לפי הפירוט הבא:

- 2 מעונות ממשלתיים פנימייתיים בעלי מרחבי מגן וקידום.
- 2 מרכזים להתערבות במשבר ואבחון.
- 2 מעונות ממשלתיים פנימייתיים בעלי מרחבי מגן בלבד.
- 3 מעונות ממשלתיים פנימייתיים בעלי מרחבי קידום בלבד.
- 8 הוסטלים כוללניים.
- 17 הוסטלים משלבים בקהילה.
- 11 מעונות פנימייתיים.
- 2 חלופת מעצר.
- 2 קהילות טיפוליות לנוער נפגע התמכרויות.
- 8 בתים לבני נוער חסרי קורת גג.

תפקידי שירות המבחן

- **על פי חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), תשל"א-1971:**

א. חקירה פסיכו-סוציאלית של קטינים שנפתחו נגדם תיקים פליליים, והגשת תסקירים וחוות דעת הכוללים המלצות למשטרה, לפרקליטות, ליועץ המשפטי ולבתי המשפט.

ב. חקירה פסיכו-סוציאלית של מופנים לטיפול מותנה, וטיפול בהם לפי צורך.

ג. טיפול בעוברי חוק קטינים על פי צווי בית משפט.

- **על פי חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996:** חקירה, הכנת תסקיר מעצר וביצוע פיקוח מעצרים.
- **על פי הנחיות היועץ המשפטי לממשלה 51.056 (תיקון, התשנ"ז-1997):** חקירה וטיפול בקטינים שהופנו בהליך אי-תביעה סמים מותנה.

היקף האוכלוסייה בטיפול השירות בשנת 2019

בסך הכל טיפל השירות ב-25,562 קטינים, לפי הפירוט הבא:

- 13,382 קטינים, שהופנו ב-19,878 הפניות הכוללות 29,560 עבירות.

מתוכם:

- **מופנים –** 11,760 בנים, 1,622 בנות.
- **הפניות –** 17,722 לבנים, 2,154 לבנות.
- **עבירות –** 26,685 של בנים, 2,847 של בנות.

תחום המעצרים

- חקירה פסיכו-סוציאלית לעניין כתיבת 5,522 תסקירי מעצר ותסקירים משלימים.
- 2,723 קטינים בטיפול מותנה סמים, לפי הנחיית היועץ המשפטי לממשלה.

קטינים המשתתפים בתוכניות לפי הפירוט הבא:

- שירות לתועלת הציבור: 2,037.
- סיכויים (תוכנית חונכות): 556.
- דרך המלך (תוכנית לחונכות תעסוקתית): 258.
- מעטפת (מענה כולל למניעת הוצאה חוץ ביתית): 58.

הדרך החדשה (לאוכלוסיית יוצאי העדה האתיופית)

- מעטפת: 41.
- משפחה תומכת: 274.

טיפול בקבוצות

- 18 קבוצות טיפול בקטינים פוגעים מינית.
- 205 קבוצות טיפול בעבירות שונות.
- 25 קבוצות הורים.

הופנו להליכי צדק מאחה

- 462 קבוצות דיון משפחתיות.
- 82 הפניות לגישור.

בדיקות דגימות שתן

בוצעו 18,678 בדיקות.

שיקום של נשים במעגל הזנות

מהות הטיפול

שלוש מסגרות לנשים מגיל 18 במעגל הזנות פועלות כיום בתל אביב, בחיפה ובבאר שבע. המסגרות מפעילות רצף מענים, הכולל דירת חרום, הוסטל ומרכז יום.

- לדירת החירום יכולות נשים להגיע בכל שעה ולקבל קורת גג, מקלחת ומזון. המטרה היא למזער נזקים מהקשיים הכרוכים בפעילות זו ולהציע לנשים טיפול ומתן מענה שיקומי.
- מרכז היום מציע הדרכה וליווי לנשים המעוניינות במענה טיפולי, בין אם פרטני ובין אם קבוצתי.
- מסגרת ההוסטל מיועדת לנשים נקיות מסמים, הבוחרות בתהליך שיקום ארוך טווח שבו מסייעים להן לצאת ממעגל הזנות.

מענה לצעירות וקטינים על רצף הזנות

המשרד מפעיל כיום 13 תוכניות של מרחבי הלב, לרבות תוכנית הלב 24/7 בתל אביב, המציעות מענה לצעירות וקטינים אשר נפלטו מהמסגרות הקיימות ולרוב אין להם עורף משפחתי.

מרחב הלב הוא מקום לא שיפוטי, הנותן לגיטימציה לנערות לשקם את האמון שלהן בסביבה ומסייע בהבניית תחושת ערך עצמי ומסוגלות. כמו כן, המרחב מסייע לרכוש מיומנויות באמצעות הכשרות תעסוקה וסדנאות על תקשורת, מיניות בריאה והכנה לחיים עצמיים. המרחב מציע אלטרנטיבה מפנייה לרחוב ולמקומות המוכרים, אשר לרוב מובילה לפגיעות ולחזרה למעגל הסיכון שבעולם הזנות.

בשנת 2019 נתנו מרחבי הלב מענה **לכ-900** צעירות וקטינים.

תוכניות שפותחו ב-2019 וייצאו לפועל ב-2020

- הוספת שלושה מרחבי לב.
- הפעלת שני מרחבים קיימים נוספים במודל 24/7.
- הרחבת המסגרות לבוגרות.
- הכנסת מענה סל גמיש.
- פרסום מכרז עבור מסגרת נוספת לנשים בירושלים ובתל אביב.

השירות לטיפול בדרי רחוב

השירות לדרי רחוב מופקד על איתור, טיפול ושיקום של דרי רחוב.

דר רחוב הוא אדם (גבר או אישה) מעל גיל 18 הגר ברחוב, בבתים נטושים, בגנים ציבוריים, באתרי בנייה וכדומה. הוא שרוי בהזנחה גופנית ו/או נפשית, ובדרך כלל נמצא בניתוק או ניכור ממשפחה תומכת.

יש להבחין בין אוכלוסיית דרי רחוב לבין חסרי דיור. מציאת דיור הולם עשויה לפתור את הבעיה של חסרי דיור - אך אינה יכולה לפתור בעיה של דרי רחוב, אשר לאור מצבם זקוקים למערך טיפול, שיקום ותמיכה.

דרי רחוב סובלים מהדרה חברתית קשה ומעוני קיצוני. בשל מחסור מובהק במקורות הקיום הבסיסיים ביותר הם עונים על ההגדרות של "אוכלוסיות הקצה".

כל אדם שנקלע למצוקה או משבר, לא אובחן בזמן ולא קיבל סיוע כשהיה זקוק לו, עשוי להגיע לרחוב. חשוב להבין שדרות רחוב היא תוצאה של מצבו החברתי וההסתגלותי של האדם. אנשים שיש להם רשת תמיכה, לא מגיעים לרחוב. הם מופנים למוסדות או מקבלים סיוע אחר. דרות רחוב פירושה בדידות.

זהו מצב חברתי ונפשי שבו חווה הפרט בדידות קשה, הדרה חברתית, עוני וחוסר ביטחון במקורות הקיום הבסיסיים. הוא חשוף לאלימות פיזית וסובל מהזנחה גופנית ורגשית. שימוש בחומרים פסיכו-אקטיביים נובע ברוב המקרים מהצורך לשרוד ולטשטש את המציאות הקשה. מדובר **במצב של טראומה מתמשכת**, שמצריכה התייחסות מקצועית-מערכתית מקיפה. חשוב להדגיש שלא מדובר בטיפול בהתמכרות, אלא במכלול של בעיות רגשיות, גופניות, חברתיות ונפשיות שמהן סובל האדם שנמצא ללא קורת גג וללא כל מקורות קיום ותמיכה.

השירות נותן מענה גם לזרים חסרי מעמד שאינם בני הרחקה.

אוכלוסייה שלא בהגדרת דר רחוב

א. מחוסרי דיור הזקוקים לפתרון בעיית הדיור בלבד (באחריות משרד השיכון והבינוי).

ב. יחידים ומשפחות המתקשים בתשלום משכנתאות ומוצאים מביתם.

ג. מורחקי בית על פי צו בית משפט עקב אלימות במשפחה.

ד. אסירים משוחררים.

ה. קטינים עד גיל 18 (באחריות שירותים אחרים).

ו. אזרחים ותיקים מעל גיל 67 (באחריות שירותים אחרים).

על פי הוראת מנכ"ל, ב-1.1.2019 עבר תחום דרי רחוב משירות רווחת פרט ומשפחה במינהל שירותים חברתיים ואישיים לשירות לטיפול בהתמכרויות במינהל תקון.

בשנת 2019 טיפל משרד הרווחה בכ-2,600 דרי רחוב. יודגש כי הנתון מתייחס לדרי רחוב שמשתפים פעולה ונפתחו עבורם נתוני יסוד. בפועל מספרם של דרי הרחוב גדול יותר, כשהשירות "מחזר" אחרי מאות מהם על בסיס שבועי.

מטרות השירות

- מזעור נזקים ומניעת מוות ברחובות.
- שיקום וחזרה לחיים נורמטיביים ככל האפשר.
- צמצום תופעת דרות הרחוב.

עבודת השירות מתבצעת בשני מישורים עיקריים:

1. טיפול בקהילה - מבוצע ביחידות אמבולטוריות לטיפול ושיקום ללא לינה.
2. טיפול במסגרות החוץ ביתיות של השירות.

שירותים אמבולטוריים

14 יחידות עירוניות לטיפול בדרי רחוב פועלות בתל אביב, ירושלים, חיפה, באר שבע, ראשון לציון, נתניה, לוד, חולון, פתח תקווה, בת ים, בני ברק, אשדוד, אשקלון וחדרה. בסך הכל מקבלים בהן שירות כ-2,000 אנשים בשנה.

צוותי היחידות: עובדים סוציאליים ואנשי סמך מקצועי בהתאם למספר מקבלי השירות.

סוג השירות: סיורי רחוב, פעולות איתור ושכנוע, חלוקת שמיכות, שתייה ומזון, הפניה לשלטרים או למוסדות עם לינה, אבחון וסיוע במיצוי זכויות, טיפול פסיכו-סוציאלי, סיוע בהגשת מסמכים לוועדות רפואיות, ליווי מקצועי במהלך השיקום.

מסגרות חוץ ביתיות

1. קורת גג זמנית / שלטרים

מסגרת שפועלת מ-17:00 עד 9:00 ומציעה לינה, מקלחת, בגדים להחלפה ומזון. השירות הפסיכו-סוציאלי ניתן על ידי היחידה האמבולטורית. השירות פועל בתל אביב (3 קורות גג), חיפה, אשדוד (2 קורות גג), חדרה, ראשון לציון, לוד, פתח תקווה (2 קורות גג), ירושלים ובאר שבע (בשלבי הקמה). בסך הכל הוא מציע כ-200 מיטות.

2. מוסדות שיקום עם לינה / הוסטלים

המשרד מפעיל בפריסה ארצית 6 מוסדות טיפול ושיקום בתנאי פנימייה, עם כ-250 מכסות.

- קלט חירום ארצי לדרי רחוב ויחידה מאבחנת, רעננה. קליטת חירום מכל הארץ 24/7 כולל סופי שבוע וחגים - 50 מכסות.
- מסגרת שיקומית תעסוקתית ארצית "בית שושן", ירושלים, עם **התמחות בשיקום רב מערכתי אינטנסיבי** - 50 מכסות.
- מסגרת אחזקתית ארצית, "בית לחיים", מושב בני ציון, עם התמחות בטיפול באוכלוסייה עם צרכים כרוניים - 50 מכסות (משותף עם השירות לטיפול בהתמכרויות).
- הוסטל ארצי לשיקום תעסוקתי "אביבים" הרטוב א', בית שמש, עם **התמחות בהשמה בשוק החופשי** - 18 מכסות.
- הוסטל שיקומי טיפולי "בית נתן" באר שבע, עם **התמחות בתעסוקה משקמת - 18 מכסות.**
- הוסטל ארצי לטיפול ושיקום "ברנר", טבריה, עם **התמחות בשיקום בתוך הקהילה - 24 מכסות.**
- הוסטל ארצי לטיפול ושיקום "בר כוכבא", טבריה, עם **התמחות בשיקום בתוך הקהילה** - 24 מכסות.
- בית לחיים הוד השרון. מסגרת ארוכת טווח לדרי רחוב שאינם בני שיקום - 16 מכסות (נמצא בשלבי פתיחה).

תוצאות הפעילות בשנת 2019

א. טופלו 2,600 דרי רחוב - עלייה של כ-600 מקבלי שירות לעומת 2018.

ב. 247 דרי רחוב שולבו בתוכניות לשיקום תעסוקתי.

ג. 1,097 מטופלים נמצאים בדיור עצמאי, כאשר הם מקבלים וממשים כספי סיוע ממשרד השיכון.

ד. 446 דרי רחוב טופלו במסגרות הארציות.

ה. 66 אנשים מוכרים המסרבים לקבל טיפול עקב חוסר מוטיבציה - ירידה של כ-100 איש, שהסכימו להצטרף לטיפול.

ו. 17 דרי רחוב סרבני טיפול נפטרו.

ז. 184 דרי רחוב עברו תהליך מיצוי זכויות והתחילו לקבל קצבת נכות.

ח. 44 מטופלים הוגשו לוועדות סל שיקום, מתוכם 30 קיבלו הכרה.

מינהל אסטרטגיה, תכנון כלכלי, מחקר ורגולציה

מינהל אסטרטגיה, תכנון כלכלי, מחקר ורגולציה הוקם במאי 2019 כגורם האמון על הובלת פעילות המשרד בנושאים רוחביים. מטרת המינהל היא לרכז בגוף מקצועי אחד את תחומי המקצוע שאינם בתחום העבודה הסוציאלית הישירה, המבוצעים באמצעות המינהלים המקצועיים (שח"א, תקון, מוגבלויות ואזרחים ותיקים) - ובכך לאפשר למשרד לפעול באופן יעיל ומתוכנן יותר. בין תחומי אחריותו:

- הובלת התהליכים האסטרטגיים במשרד ויישומם.
- הובלת תהליכי תוכניות העבודה במשרד.
- הטמעת השינוי הארגוני במשרד ביחס למחוזות וליווי מנהלי הנפה.
- אחריות כוללת על תחומי המחקר והמידע במשרד.
- אחריות על ניהול בית הספר המרכזי הלאומי להכשרת עו"ס.
- ניהול קהילות הידע של מערכת הרווחה.
- אחריות על התכנון הכלכלי במשרד.
- הצגת תמונה מקרו-כלכלית שוטפת של השירותים החברתיים.
- תכלול תחום הרכש החברתי במשרד.
- אחריות על תחום האיכות והמדידה במשרד - קידום החשיבה התוצאתית וגיבוש מדדי תוצאה.
- אחריות על תחום השירות הפנים משרדי, במחלקות לשירותים חברתיים ובקרב ספקי שירותי הרווחה.
- עריכת תחזיות ארוכות טווח למערכת הרווחה והשירותים החברתיים.
- תכלול הקשר של המשרד עם הרשויות המקומיות.
- ליווי מחוזות המשרד בסיוע למחלקות במשבר.
- אחריות על יותר מ-7,000 תקנים שממנן המשרד לרשויות המקומיות.
- חיזוק קשרי העבודה עם משרדים מקבילים.
- תכלול עבודת המטה במשרד בתקופת חירום.

עיקרי הפעילות בשנת 2019

שם המשימה	תיאור הפעילות
אסטרטגיית זרוע רווחה ל-2020	גיבוש ופרסום טיוטת מטרות ויעדים לזרוע רווחה לשנת 2020
תיאום וטיוב ממשקים עם משרד הבריאות	ריכוז עבודת הוועדה המתמדת לתיאום וטיוב הממשקים בין משרד הבריאות למשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים
טיוב וקידום הרכש החברתי במשרד	ניהול וסנכרון בין פעולות המשרד השונות לצורך שיפור אופן התכנון, ההוצאה למכרז ואספקת השירותים חברתיים
היערכות לדיוני שכר העו"סים	היערכות המשרד לדיוני הסכם שכר העו"סים הצפויים להיערך לאחר הקמת הממשלה הבאה. זיהוי ותעדוף של הנושאים המרכזיים שנרצה להעלות - הן מבחינת תוספות שכר ואמצעים לשיפור מעמד העו"ס, והן מבחינת דרישות מהעו"סים בתמורה לגיבוש הסכם חדש.
הובלה וניהול פורום "מנהלי נפה"	קיום פורום מקצועי ללמידה ופיתוח משותף של מנהלי הנפות במחוזות
קורסי מפקחים ומנהלים	
שיפור השירות הפנים משרדי ליחידות המשרד	עריכת סקרים וקביעת SLA ליחידות המספקות שירותים פנים משרדיים
שיפור השירות למחלקות לשירותים חברתיים	
מיפוי תהליכי עבודה במשרד	מיפוי ומחשוב של תהליכים המערבים מספר גורמים במשרד

תקציב והוצאות

לא הוקצה תקציב לשנת 2019.

אגף בכיר ארגון, מינהל ופיתוח ברשויות המקומיות

תיאור היחידה ותחומי האחריות העיקריים שלה

- האגף רואה את המחלקות לשירותים חברתיים כלקוח המרכזי שלו, ומתפקידו לקדם את פיתוחו והתאמת דרכי עבודתו לסביבות המשתנות.
- האגף פועל בשותפות ובשיח שקופים עם הרשויות המקומיות לצורך זיהוי פערים וקשיים. צוותי עבודה משותפים פועלים לקידום פיתוח מדיניות מתאימה והולמת למציאות המשתנה.
- האגף פועל לקידום מדיניות וכלים לתפיסות עבודה מתקדמות, תוך פיתוח סטנדרטים לפיקוח בהובלת המחוזות. האגף פועל בשיתוף פעולה הדוק עם המחוזות לפיתוח הרשויות המקומיות בתחומים השונים.
- האגף פועל במקצועיות, בשקיפות ובשותפות כל הגורמים הרלוונטיים לקידום הרשויות המקומיות. זאת תוך חיזוק ממשקי עבודה עם האגפים והשירותים במשרד, במחוזות ובשלטון המקומי, וכן גורמים רלוונטיים נוספים.
- האגף מהווה עוגן של מידע ונתונים למקבלי ההחלטות במשרד לצורך המשך פיתוח תחומים ייעודיים במחלקות לשירותים חברתיים.
- האגף מהווה מקור תמיכה לחיבור בין תשתיות מקצועיות וארגוניות לבין תהליכי הבקרה עליהן, וכן מקור ידע למחוזות בפיתוח תחומים אלה.
- האגף עובד בחיבור בין התחומים ובשיתופי פעולה סינרגטיים לצורך קידום תהליכי למידה, שיפור ופיתוח תורות וכלים.

עיקרי הפעילות בשנה החולפת

פרסומי הוראות המנהל הכללי

- 18 חוזרי מנכ"ל.
- 3 הוראות תע"ס חדשות או מעודכנות.
- 20 טבלאות תעריפים.

כוח אדם במחלקות לשירותים חברתיים

- נבחנו מחדש מבנים ארגוניים ב-23 רשויות מקומיות.
- עודכנו 3,984 תקנים במערך התקינה.

שכר עובדים ברשויות המקומיות

- בהתאם להסכמי שכר, עודכנו המשכורות של 12,298 עובדים במשרה חלקית.
- נערכה בקרה ב-192 רשויות מקומיות: 78 במחוז חיפה, 22 במחוז ירושלים, 32 במחוז דרום ו-60 במחוז ת"א.

רישום ועיון בפנקס העובדים הסוציאליים

- נערכו 1,774 רישומים לעובדים סוציאליים חדשים.
- בוצע עיון ב-141 רישומים קיימים על פי התקנות.
- התקיימו חמש ישיבות של ועדות להכרה במוסדות מחוץ לארץ, שדנו ב-41 מקרים.

פיתוח כוח אדם מקצועי: קורסים, השתלמויות והדרכות

- נחתמו הסכמים להמשך שירות עם 343 עובדים שלמדו בקורסים שהיקפם יותר מ-80 שעות.
- 75 רשויות קיבלו הדרכה קנויה לרשות קטנה.
- 30 רשויות קיבלו ליווי למנהל חדש.
- נערך כנס שנתי ארצי לעובדי מינהל וזכאות בשיתוף מינהל ההדרכה במרכז השלטון המקומי.
- התקיימו שני קורסי הכשרה לתפקיד לעובדי מינהל וזכאות בהשתתפות 60 עובדים.

בינוי ושיפוץ במחלקות לשירותים חברתיים

בוצעו בינוי, הרחבה ושיפוץ של 19 מחלקות לשירותים חברתיים, לפי הסכמי סיוע עם המשרד שנחתמו בשנת 2019.

פיקוח ובקרה מערכתיים במחלקות לשירותים חברתיים

בסך הכל נערכו 716 ביקורי פיקוח ובקרה מערכתיים ברשויות מקומיות שונות:

- 57 במחוז ירושלים.
- 157 במחוז דרום.
- 264 במחוז חיפה.
- 238 במחוז תל אביב.

ועדות מחוזיות להגנה על עובדים

התקבלו 169 דיווחים על מקרי אלימות כלפי עובדים, ובעקבות 115 מהם נערכו ועדות הגנה על עובדים.

ועדות חריגים

- ועדות חריגים מחוזיות להנחות דנו ב-2,761 בקשות להנחה או פטורים בהשתתפות הורים במסגרות קטינים מהשירותים השונים.
- ועדות חריגים להנחות לסידורים לבתי אבות הופעלו ב-192 מקרים.
- ועדת חריגים לאישורי השמות רטרואקטיבית דנה ב-1,291 בקשות.

נתוני יסוד אודות משפחות מטופלות

- בסך הכל טופלו בשנת 2019 456,098 משפחות, שבהן 1,163,312 נפשות.
- טופלו 778 בקשות למתן מספר זיהוי משרדי למטופלים חסרי תעודת זהות או דרכון.

מינהל איכות, פיקוח ובקרה

מינהל איכות, פיקוח ובקרה הוקם בשנת 2017 כחלק מהשינוי הארגוני הכולל, שנועד להסדיר את המבנים הארגוניים, התפקידים, דרכי העבודה והטכנולוגיות הדרושות למימוש השליחות החברתית של משרד הרווחה. במסגרת שינוי זה הוגדר המינהל כגורם האמון על קביעת תורה מקצועית והסדרת מכלול תהליכי הפיקוח והבקרה על השירותים החברתיים, כאמצעי להבטחת איכותם.

מתוך תפיסה רחבה של תחום הפיקוח והבקרה, המינהל רואה את הממשק עם הגופים המפוקחים ועם לקוחות המשרד כגורם מרכזי למימוש מדיניות המשרד ולזרימת המידע בין השטח, המחוזות ומטה המשרד. הדבר מתבצע באמצעות 3 היבטים מרכזיים:

1. המפקחים על מסגרות הרווחה והמחלקות לשירותים חברתיים יבטיחו עמידה בסטנדרטים נאותים של שירותי הרווחה. הם יעשו זאת מתוך היכרות מעמיקה ועדכנית של התורה המקצועית, ובאמצעות פריסה אפקטיבית של משאבי הפיקוח.

2. הפיקוח והבקרה על שירותי הרווחה יתבצעו גם על בסיס מדדי איכות של השירותים, כאשר אופן מדידתם והשימוש בנתונים שייאספו ישמשו ערוץ מרכזי לשליטה ובקרה.

3. המינהל יוביל תרבות ארגונית כלל משרדית שבמסגרתה ייווצרו שפה משותפת ובהירות ביחס למושגים ולהגדרות של אחריות וסמכות. אמצעים טכנולוגיים יהיו המשאב המרכזי לעבודת הפיקוח והבקרה, אך במקביל ייעשה שימוש במקורות נוספים לאיסוף מידע וללמידה על מצב השירותים. המטרה היא כי מקבלי השירותים ומשפחותיהם יוכלו להצביע על בעיות ופערים בטיב השירותים. הקפדה על שקיפות תגביר את מעגל הגורמים היכולים לסייע בזיהוי מצבן של מסגרות ושירותים ובזירוז העברת מידע והגברת השימוש בו לשם שיפור השירותים.

כדי להגשים את מטרותיו, מבקש המינהל לבנות את עצמו כחוליה המקשרת בין הפיקוח לאיכות השירות, ומהווה גשר בין מכלול היחידות המקצועיות השונות. משמעות חזון המינהל היא כי לקוחותיו כוללים את השר והמנכ"ל, את כלל הדרגים המקצועיים הבכירים במטה, את כל דרגי הפיקוח הארצי והמחוזי, את דרגי הניהול של שירותי הרווחה וכמובן את עובדי השטח הנותנים טיפול ישיר לאוכלוסיות היעד של המשרד. לפיכך, רואה המינהל בשיתוף כערך מרכזי בתשתית עבודתו ופועל ליצירת שיתופי פעולה מקצועיים פוריים עם מכלול יחידות המשרד ועם גורמים משיקים מחוצה לו.

פירושו של החזון גם שעל עובדי המינהל להתמחות בתורת הפיקוח הקיימת, להכיר על בוריו את עולם העבודה הסוציאלית והמדיניות החברתית, וכן להתעדכן בשיטות מתקדמות לקביעת מדדי איכות ותוצאה, תהליכי מדידה ושיתוף, ניהול ידע ולמידה ארגונית.

מינהל איכות, פיקוח ובקרה פועל למימוש חמישה יעדים עיקריים:

1. פיתוח תפיסת הפיקוח והבקרה (כולל בקרה כלכלית-מנהלית) והטמעת הפעלתה באמצעות תהליכים, כלים ותשתיות, לרבות גיבוש נוהלי פיקוח סדורים.

2. פיתוח והטמעת מערכת "נתיב" - מערכת ניהול דו"חות הפיקוח.

3. הסדרת תהליכי הרישוי למסגרות רווחה.

4. הגדרת תמהיל עיסוקי המפקח, פיתוח ההון האנושי של המפקחים וביצוע הכשרות למפקחים.

5. קידום קביעתם של סטנדרטים, מדדים וערכים לשירותי המשרד.

עיקרי הפעילות בשנת 2019

שם המשימה	תיאור הפעילות
הטמעת נוהלי פיקוח ובקרה	תע"ס השמות למסגרות חוץ ביתיות, נוהל הרישוי, נוהל מרשם פלילי, נוהל פתיחת מסגרת, הגדרת תפקיד המפקח, מדרג סמכויות, נוהל אכיפה, פיקוח על מושמים וכ"א
פיתוח והטמעת מערכת "נתיב"	
הטמעת תמהיל עיסוקי המפקח וגיבוש תוכנית עבודה למפקחים	
פיתוח תחום הבקרות הרב תחומיות	פיתוח תחום הבקרות הרב תחומיות מול המחוזות
מדדי איכות - פרסום הדו"ח הראשון	
פיתוח קהילות הידע	יצירת שיתוף ושותפות הקהילה המקצועית בתהליכי גיבוש וההטמעה למדיניות
תורה ורגולציה	האגף עוסק בראש ובראשונה בגיבוש מדיניות הפיקוח והבקרה בראייה גנרית לפיקוח במסגרות החוץ ביתיות. עד היום גובשו כמה נוהלי/חוזרי פיקוח ובקרה והגדרות תפקיד, שזוהו כהכרחיים להסדרת עבודת הפיקוח החוץ ביתי. בין השאר, גובשו ופורסמו נוהל "מרכיבי תפקיד המפקח", נוהל הרישוי, נוהל בדיקת מרשם פלילי לעובדים במסגרות החוץ ביתיות, נוהל שירותי פיקוח חוץ ביתי (יופץ בקרוב), נוהל אירועים חריגים ותדריך להתערבות במסגרת חוץ ביתית במשבר.
תעודות לפיקוח	חלוקת תעודת מפקח למפקחי החוץ ביתי בוצעה כחלק מהמהלכים להסדרת תפקידיהם וסמכויותיהם
הכשרות	הכשרות לבעלי התפקידים השונים הקשורים לפיקוח בדיור החוץ ביתי ולהפעלת השירותים בהם באופן מיטבי - כולל מנהלי נפות ומפקחים מחוזיים. מטרת ההכשרות היא להקנות ידע וכלים שיתמכו בתהליכים אלה ולסייע להטמיע את המדיניות, הנהלים והאמצעים הטכנולוגיים למימושם.

תקציב והוצאות

לא הוקצה תקציב לשנת 2019.

אגף בכיר מתו"ה (מחקר, תכנון והכשרה)

האגף אמון על תחומי המחקר, התכנון, ההכשרה, מדידת התוצאות וקידום התכנון המרחבי. פעילותו מתבצעת תוך התייחסות להיבטים חברתיים בתכנון, לניהול ידע וללמידה ארגונית. האגף משתף בפעולותיו את יחידות המטה, המחוזות והעובדים בשירותי הרווחה, כשהמטרה היא קידום תהליכים של פיתוח ידע, של למידה ארגונית ומקצועית ושל תכנון אסטרטגי.

יעדי האגף

1. סיוע להנהלת המשרד, למטה, לדרג המחוזי וליחידות המקצועיות בשדה בקבלת החלטות מיטביות לגבי פיתוח, תכנון והפעלה של תוכניות ושירותים לאוכלוסיות היעד של המשרד.
2. פיתוח ידע, מידע וכלים שמטרתם שיפור מתמיד של השירותים, וסיוע לעובדים בשירותי הרווחה להגיע להחלטות טובות יותר, המבוססות על ידע ומידע סדורים.
3. הפיכת השירותים והארגונים לארגונים לומדים, המסוגלים ליצור ולפתח מענים וכלים באופן עצמאי מתוך ניסיונם ומתוך בחינה ביקורתית עצמית של עשייתם המתמשכת.
4. פיתוח, מיסוד והטמעה של החשיבה התוצאתית בשירותי הרווחה בישראל.
5. קידום פריסה מיטבית של שירותים חברתיים ומסגרות רווחה במרחב העירוני, והעצמת הממד החברתי בתכנון המרחבי.

עיקרי הפעילות בשנת 2019

מחקר, הערכה וסטטיסטיקה

משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים יוזם מחקרים שונים, כדי להעריך ולתכנן את פעולותיו ולהעניק ייעוץ וסיוע למקבלי ההחלטות במשרד. שירותי המחקר, ההערכה, ריכוז הנתונים והניתוח הסטטיסטי של האגף מיועדים להערכת השירותים הניתנים לאוכלוסיות שבטיפול המשרד, לריכוז ידע ומידע אודותיהן (כגון היקפן וצורכיהן) ולריכוז מידע על תשומות ותפוקות של יחידות המשרד המיועדות לטובתן. כל אלה משרתים צרכים אסטרטגיים של המשרד ומשפרים את תהליכי קבלת ההחלטות המקצועיות והניהוליות בדרגיו השונים.

השירותים העיקריים בתחום

1. תכנון, ניהול ומעקב אחר מחקרים המבוצעים לפי בקשות של יחידות המשרד, הכוללים:
   - גיבוש תוכנית שנתית למחקר.
   - פרסום מכרזי מחקר פומביים באמצעי התקשורת, בהתאם לתוכנית זו ועל פי הוראות חוק חובת המכרזים.
   - ייעוץ, ליווי ומימון של מחקרי הערכה של תוכניות ושירותים, המבוצעים על ידי גורמי חוץ.
2. בדיקה וניהול של פניות מגופים שונים לביצוע מחקרים בקרב אוכלוסיות היעד של המשרד (על פי הנוהל לקבלת אישור לביצוע מחקר) ומתן אישור לביצועם (ראו בהמשך).

   בחלק ממחקרים אלה שותף האגף בוועדת ההיגוי למחקר ובהתוויית מערך המחקר.
3. ריכוז נתונים ועיבודים סטטיסטיים, כולל הכנת פרקים סטטיסטיים לסקירת השירותים החברתיים של המשרד, שעיקרם ניתוח של נתונים תפעוליים בדבר התשומות והתפוקות של יחידותיו השונות.

נוהל קבלת אישור לביצוע מחקר

מטרת הנוהל היא לקבוע את דרכי הפעולה של מנהלים וחוקרים המעוניינים לבצע מחקר בקרב אוכלוסיות היעד של משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, מתוך שמירה על פרטיות הנחקרים וקיום ההוראות, החוקים והתקנות הרלוונטיים. לצורך קבלת אישור לביצוע מחקר על החוקרים לפנות בכתב למנהל תחום המחקר, המחליט אם לאשר את הבקשה על סמך המסמכים שנמסרים לו וחוות דעת של המנהל האחראי על אוכלוסיית היעד שבמדגם המחקר (באתר המשרד נמצאים הטפסים הרלוונטיים ונוסח הנוהל המלא).

פרסומי מחקר, סקרים ודפי מידע סטטיסטיים

האגף למחקר, תכנון והכשרה מפרסם מחקרים וסקרים, דו"חות, ניירות עמדה ומטה ופרסומים מקצועיים שונים. האגף הציב לעצמו שתי מטרות מרכזיות בתחום ההפצה והפרסום:

- הרחבת מעגל הקוראים והמשתמשים בפרסומים השונים.
- התאמת החומרים המתפרסמים לקהל הקוראים והפיכתם לנגישים לצורכיהם.

שני הפרסומים המרכזיים של היחידה הם:

- **כתב העת "חברה ורווחה"**

כתב העת יצא לאור לראשונה בשנת 1978. מטרתו היא להרחיב ולהעמיק את הידע התיאורטי, המחקרי והיישומי של עובדים סוציאליים ושל אנשי מקצועות רווחה אחרים, כגון פסיכולוגים, קרימינולוגים, עובדי בריאות הציבור וסוציולוגים.

כתב העת מקבל הצעות לפרסום של מאמרים המבוססים על מחקרים אמפיריים; מאמרים עיוניים העוסקים ברווחה חברתית, במדיניות ובחקיקה חברתית; ומאמרים המתארים התערבויות עם פרטים, עם משפחות, עם קבוצות ועם קהילות, הכוללים הערכה ביקורתית על יעילות ההתערבות.

- **סקירת השירותים החברתיים**

סקירת השירותים החברתיים של המשרד כוללת נתונים סטטיסטיים ומסמכי מדיניות. הסקירה יצאה לאור לראשונה בשנת 2009 ומאז היא מתפרסמת מדי שנה.

הסקירה מאגדת את המידע הבסיסי על אוכלוסיות שבטיפול משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים ומעמידה אותו לרשות מקבלי ההחלטות, הקהילה המחקרית והציבור הרחב. בסקירה ישנם פרקים סטטיסטיים על אוכלוסיות היעד של המשרד ועל השירותים שהן מקבלות ממנו ופרקי מדיניות. בפרקים הסטטיסטיים מוצג מידע על מאפייניהן של האוכלוסיות, על היקפן ועל צורכיהן, וכן מיפוי התשומות (כוח אדם ותקציב) והתפוקות (השירותים) הזמינים עבורן. פרקי המדיניות מתארים את מדיניות המשרד בנוגע לסוגיות שבמוקד העשייה המקצועית וכן ממצאי מחקרים בסוגיות אלה. באתר משרד העבודה אפשר לעיין בארכיון סקירות השירותים החברתיים לפי שנים.

הסקירה האחרונה פורסמה ב-2017 והיא מתייחסת ל-2016. היא מציגה עיצוב גרפי חדש, המתבסס על עקרונות אינפוגרפיים שמנגישים לקורא את האינפורמציה המרובה המצויה בפרקי הסקירה. החל בשנה זו מונגשת הסקירה השנתית לאנשים עם מוגבלויות לפי תקני ההנגשה הנדרשים.

האגף שוקד זה למעלה משנה על הוצאת מהדורה מיוחדת של סקירת השירותים החברתיים, שנקראת סקירת העשור 2009-2018. נתוני השנים 2017 ו-2018 משולבים במהדורה מיוחדת זו.

תחום תכנון ומדיניות רווחה

תכנון מדיניות: תהליך תכנון המדיניות של המשרד נעשה בשיתוף הנהלת המשרד, מנהלי השירותים, דרג מנהלי תחומים (פיקוח ארצי) ונציגי המחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות. בתהליכי התכנון משולבים גם שיתוף הציבור והתייעצות עם גורמי חוץ רלוונטיים, ובהם סגל אקדמי, ארגוני מגזר שלישי בתחום הרווחה וארגוני תכנון וניתוח מדיניות חברתית.

תוכניות עבודה: יחידות המשרד מכינות תוכניות עבודה מפורטות, הכוללות מעקב אחרי מגוון גדול של תוכניות אותן מפעיל המשרד. לצד זאת, מפותחות תוכניות חדשניות, המוציאות לפועל את מדיניות המשרד המתעדכנת כל העת. מעקב אחר ביצוע תוכניות העבודה מאפשר לאתר חסמים בהוצאתן לפועל ולקדמן.

התחום משתתף גם בתהליכי התכנון הממשלתי ופועל לייצוג תוכניות המשרד כולו, על אגפיו ושירותיו. סיומו של מהלך זה בפרסום ספר התוכניות השנתי של משרד ראש הממשלה, מעקב אחרי ביצוע החלטות ממשלה ועוד.

עיקר עיסוקו של תחום תכנון מדיניות הוא גיבוש תהליכי תכנון ארוכי טווח של המשרד וקביעת יעדים שנתיים. הדבר מתבצע באמצעות:

- פרסום סקירות ספרות וניירות עמדה בנושאים מהותיים, על פי בקשת האגפים, השירותים והנהלת המשרד.
- קיום דיונים מקצועיים בסוגיות מרכזיות הנמצאות על סדר יומה של הנהלת המשרד בבמות הסגל הבכיר. כל המסמכים מופיעים באתר המשרד.

מיזם תוצאות בשירותי הרווחה

מיזם התוצאות הוא מהלך אסטרטגי של משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים. הוא קיים זה כעשור וחותר לפיתוח, למיסוד ולהטמעה של החשיבה התוצאתית בשירותי הרווחה בישראל. חשיבה תוצאתית היא מכלול של נורמות ומנגנונים המעודדים חתירה מתמשכת להשגת תוצאות רצויות (outcomes) בקרב מנהלים ועובדים בכל הרמות של מערך שירותי הרווחה. חשיבה תוצאתית מאופיינת ב:

1. הגדרה של הבעיה שאותה מבקשים לפתור, ניסוח התוצאה הרצויה ותכנון דרכי הפעולה להשגתה.
2. מדידת התוצאה, כדי לבדוק אם היא אכן הושגה.
3. הפקת לקחים ולמידה לאור ממצאי המדידה.

המגמות המאפיינות את סביבת השירותים החברתיים בארץ ובעולם מאלצות את השירותים לבחון מחדש אופני פעילות ולשנות את דרך פעילותם לפי הצורך. ביטוי למגמות אלה הוא מיזם תוצאות, החותר לשיפור איכות הטיפול במערך שירותי הרווחה באמצעות הטמעה של חשיבה תוצאתית בשירותים הנתונים לפיקוח המשרד.

מיזם התוצאות של המשרד מתמקד במדידה עצמית של תוצאות ובניטורן, כלומר במעקב סדיר ומתמשך של הצוות המקצועי המפעיל את השירות אחר מידת השינוי שחל בקרב מקבלי השירות. בכך נבדל המיזם ממחקרי הערכה (evaluation) חיצוניים, המודדים אף הם תוצאות. אף כי מדובר בשתי אסטרטגיות שונות למדידת תוצאות, הן עשויות להשלים ולתמוך זו בזו. כך למשל, מחקרי הערכה עשויים להשתמש במידע שנאסף במיזם התוצאות על ידי הצוות המקצועי ואילו הצוות עשוי למדוד את תוצאות עבודתו באמצעות כלים שפותחו במחקרי הערכה.

את המיזם השיק בשנת 2007 האגף למחקר, תכנון והכשרה במשרד בשותפות עם מאיירס-ג'וינט-מכון ברוקדייל .

בית הספר המרכזי להכשרת עובדים לשירותי הרווחה

בית הספר המרכזי להכשרת עובדים לשירותי הרווחה הוא יחידה של אגף בכיר למחקר, תכנון והכשרה במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים. בית הספר משמש זרוע פדגוגית המסייעת למשרד, למחלקות לשירותים חברתיים ולארגוני רווחה נוספים לטפח את ההון האנושי, ומהווה בית מקצועי להתפתחות ולניהול הקריירה של עובדים בכל מגוון התפקידים.

בית הספר המרכזי אחראי על פיתוח, ניהול, הטמעה ושימור הידע. יעדיו כוללים:

- הכשרת אנשי מקצוע ועובדים מיומנים, שיבטיחו מתן שירות איכותי ומיטבי ללקוחות. עליהם לפעול בהלימה למתווה הצמיחה למומחיות בעבודה סוציאלית שאותו בית הספר מבנה, וברוח כללי האתיקה המקצועית ומדיניות המשרד.
- מתן מעטפת מקצועית ופדגוגית לפיתוח ידע וכתיבת תורה מקצועית לשירותי המשרד, אשר מבטאת ומטמיעה את החוקים, התע"ס והנהלים.

בית הספר מעמיד לרשות התלמידים והבוגרים ידע אקדמי עדכני, אפשרויות למידה המכוונות לגשר בין הידע התיאורטי לעשייה, צוות מומחה ומיומן, תוכניות לימוד המבוססות על הערכה שוטפת, ספרייה מקצועית, אסטרטגיות וטכנולוגיות הוראה מתקדמות, יחס אישי ובית מקצועי למפגש עם עמיתים מכל הארץ. עבודות הגמר והידע לפעולה הנצבר בהן מופצים לקהילות הידע של המשרד ולקהילות המקצועיות באמצעים מגוונים.

קהל היעד

כל קשת בעלי התפקידים בכל זרועות המשרד, בגופים שבפיקוחו ובארגוני רווחה משיקים:

- האגפים והשירותים בתחום הרווחה של משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים.
- שדרת הניהול והפיקוח.
- המחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות.
- מסגרות בקהילה.
- מעונות ופנימיות.
- שירותי רווחה במשרדי ממשלה ובגופים ציבוריים אחרים.

מאפייני התוכניות

- פיתוח תוכניות על פי מתווה הצמיחה למומחיות.
- התאמה ללומד המבוגר.
- התאמה לצורכי התפקיד של הלומדים.
- התבססות על שישה צירי למידה: פרופסיה, לקוחות, מערכות משפיעות, תפקיד ותפיסת תפקיד, הֶקשר וארגון, מנהיגות מקצועית.
- נשות ואנשי צוות ההוראה, הריכוז וההדרכה הם דמויות להזדהות מקצועית, מומחי תוכן בתחומם ובעלי ידע אקדמי וניסיון עכשווי בשדה. הם משמשים בתפקידים בשדה ובאקדמיה.

סוגי התוכניות

- ביסוס ראשוני לחדשים בתפקידם.
- הכשרה לתפקיד על פי חוק, תע"ס או הנחיית המשרד.
- הכשרה למנוסים בתפקידם.
- הכשרה מתקדמת לתפקיד.
- הדרכות, ליווי והטמעת ידע מקצועי בשדה.
- הסמכה לעבודה לסמך-מקצועיים.
- ימי עיון, כנסים וסדנאות.
- הסמכות למנחי קבוצות.
- הכשרות לקראת הסמכה בטיפול משפחתי.
- פיתוח טכנו-פדגוגי.
- פיתוח, שימור וניהול ידע.
- כתיבת תורה מקצועית.

מידע נוסף על בית הספר ותוכניות הלימודים

- בית הספר ממוקם ברחוב ז'בוטינסקי 1, רמת-גן (מרכז די-מול)
- תוכניות הלימודים מתקיימות גם בשלוחות בחיפה, ירושלים ובאר שבע, ועל פי צורכי השירותים גם במקומות שונים בארץ.
- **את מרבית תוכניות הלימודים מזמינות הנהלות השירותים וארגוני הרווחה.** הן מגובשות בבית הספר ונדונות בוועדות היגוי.
- **המזמין מפנה את הלומדים** והם מתקבלים על פי קריטריונים ותהליכי מיון הנקבעים בוועדת ההיגוי.
- תהליכי הלמידה מתקיימים במליאה ובקבוצות קטנות (פרקטיקום). מושם דגש רב על יישום הידע והמיומנויות הנלמדות וחיבורם **לסוגיות העשייה בשדה הטיפולי.**
- התוכניות **מוכרות לגמול השתלמות** מטעם משרד החינוך ואיגוד העובדים הסוציאליים. תוכנית המוכרת לגמול השתלמות מזכה את הלומדים העומדים בכל דרישותיה בגמול כספי על פי הסכמי השכר של כל ארגון מקצועי.
- התוכניות מותאמות **לרמות המומחיות** בעבודה סוציאלית.

פיתוח והערכת תוכניות

מטרת יחידת הפיתוח והערכת התוכניות היא להבטיח את איכות ההוראה ואת התאמת התוכניות למגוון צרכים, בהתאם למתווה הצמיחה למומחיות. כמו כן מבוצעים משובים והערכות קבועים לכל תוכנית בראייה תוצאתית ובתכנון ממוקד מטרות.

פדגוגיה מתוקשבת

לפני כמה שנים החל גיבוש חזון, הנחות יסוד, טרמינולוגיה ומתווה לפיתוח ולדיגיטציה של מערך ההכשרה לעובדים סוציאליים. מטרתו היא פיתוח מקצועי אישי ועצמאי, המותאם לאורך הקריירה המקצועית בכל מקום ובכל זמן, מבוסס על תשתית נתונים ומציע חיסכון במשאבים בטווח הארוך. את המהלך מוביל משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים באמצעות בית הספר ושותפים ממשרדים נוספים, אגב שיתוף פעולה עם גורמים חיצוניים ולמידה משותפת. המהלך כולל התייחסות ובחינה של תפיסות, מדיניות, מנגנונים, שיטות לימוד ושיטות הערכה ותגמול. בשנת הלימודים התשע"ט נעשו כמה מהלכים לקידום הפדגוגיה המתוקשבת. לאחר שגובשה ארכיטקטורת החזון החלה פעילות בכמה ממרכיביו:

- **למידה מקוונת**

בוצע פיילוט להפקת יחידות לימוד מקוונות. הושלמה הפקתן של שלוש יחידות העוסקות בזכויות אדם, אלימות במשפחה ושיתוף ושותפויות, ו-9 יחידות נוספות נמצאות בתהליך עבודה.

- **אתר מלווה קורס**

החל מאוקטובר 2018 כל הקורסים בבית הספר מתנהלים על פלטפורמת Moodle. בוצעו הטמעות והדרכות לכל צוות בית הספר ולתלמידים.

פיתוח ההון האנושי וקידום ההוראה

סגל ההוראה של בית הספר מנה בשנת הלימודים התשע"ט 118 מרַכזים (מרכזי תוכניות, נושאים ותחומים) וכ-750 מרצים ומנחים.

ספריית בית הספר המרכזי

הספרייה המרכזית לעבודה סוציאלית הוקמה בשנת 1934 ושכנה בבית הספר לעבודה סוציאלית של הוועד הלאומי. באוסף הספרייה כ-57 אלף כותרים במגוון רחב של נושאים הקשורים לתחומי העיסוק של המשרד.

בבסיס עבודת הספרייה - שימור הידע, שיתופו והנגשתו, וכן סיוע בפיתוח ידע חדש.

אוסף היסטורי - הספרייה יזמה את בניית האוסף ההיסטורי, והיא מרכזת, שומרת ומציגה את פרסומי משרד הרווחה לדורותיו. 1,053 פרסומים היסטוריים של המשרד נקלטו עד היום לאוסף הספרייה.

קטלוג הספרייה נגיש באתר המשרד.

ניהול ידע ולמידה ארגונית

פיתוח מתודולוגיות, כלים וטכנולוגיות ליצירת מידע וידע התומכים בתהליכי העבודה והלמידה בשדה הרווחה. ניהול ידע מסייע בזיהוי חסרים וצרכים, חילוץ ידע סמוי, יצירת ידע חדש, ואיסוף וארגון מידע וידע קיימים באופן מונגש ובהיר.

הפעולות בתחום

- **קהילות ידע מקוונות**

קהילות המהוות מרחב וירטואלי עבור עובדים מכל המגזרים, הארגונים, הדרגים, התפקידים והפרופסיות בתוך מערך שירותי הרווחה. הקהילות מאפשרות שיח והתייעצות עם עמיתים; גישה נוחה למאגרי ידע ומידע מקצועי; יצירה משותפת של ידע וקידום חדשנות; חיזוק תחושת שייכות מקצועית; וקידום שיתופי פעולה.

- **קבוצות למידה**

בקבוצות משתתפים בדרך כלל עובדות ועובדים מכל הדרגים. הקבוצות פועלות על פי מודל הכולל ניסוח שאלות למידה העוסקות בנושאים מתוך הפרקטיקה של עובדים בשירותי רווחה - וניסיון לתת להן מענה בתהליכים של למידה משותפת, רפלקטיבית ומובנית. הקבוצות עוסקות, בהתאם לשאלת הלמידה שניסחו, בפיתוח כלים יישומיים, כתיבת תוכנית הפעלה ועוד. בעת הצורך, מסייע האגף ליחידות המשרד בהטמעת התוצרים של הקבוצות. בשנת 2018 פעלו 12 קבוצות למידה בתחומים מגוונים.

- **הנגשת ידע**

האגף מסייע ליחידות המשרד בהנגשת ידע במגוון כלים ומכשיר את עובדי המשרד להשתמש בכלים אלה באמצעות קורסים לפיתוח ידע מקוון, סדנאות אינפוגרפיקה, מדריכים מקוונים ועוד.

תחום היבטים חברתיים בתכנון מרחבי

התחום הוקם בשנת 2012 על רקע ההכרה ההולכת וגוברת בחשיבות נושא זה והרפורמה בחוק התכנון והבנייה. תפקידו של התחום הוא לסייע למשרד לקדם ולשפר את התכנון המרחבי של שירותים חברתיים ומסגרות רווחה, ולהטמיע שיקולים חברתיים בתכנון המרחבי בכל הרמות. הדבר אמור להתבצע באמצעות השתלבות במערך התכנון והבנייה וגיבוש כלים ליצירה ולשילוב של שטחים לצורכי רווחה.

להלן דוגמאות לפעולות מרכזיות בתחום היבטים חברתיים בתכנון, שהן חלק ממכלול של צעדים שמטרתם לקדם את התחום במשרד ומחוצה לו.

- **ניסוח תיקון לחוק התכנון והבנייה**

התיקון יוביל למינוי נציגי המשרד ונציגי ארגוני חברה ורווחה כחברים במוסדות התכנון הרלוונטיים. זאת בהמשך להחלטת המועצה הארצית מאוקטובר 2012 למנות כיועצים את מנהל האגף למחקר, תכנון והכשרה במשרד ושל מנהלת תחום היבטים חברתיים בתכנון מרחבי.

- **כתיבת תקן מרחבי למסגרות רווחה, הנגזר ממאפייני האוכלוסייה – הגדרת דרישות פרוגרמטיות של מקרקעין ציבוריים לשירותי רווחה וחברה**

הכנת מסמך מנחה לשימוש המשרד וקהילת המתכננים, אשר יגדיר את כללי הקצאת שירותי המשרד השונים בהתאם לגודל האוכלוסייה המתוכנן.

- **השתתפות חלקית בדיונים בוועדות ובהליכי תכנון ארציים ומחוזיים**

בדיוני המועצה הארצית לתכנון ובנייה, בותמ"ל, בוועדות ובלשכות מחוזיות לתכנון ולבנייה ובפורומים בין-משרדיים אחרים.

- **תכנון פריסת מסגרות לדיור בקהילה**

צוות שבו נציגים של כל השירותים המפקחים על מסגרות כאלה הוקם לפי מסקנות הוועדה למיקום מסגרות רווחה לדיור והחל לפעול בשנת 2013. מאז הוא בחן באופן שוטף את כל ההצעות שהוגשו במכרזי מסגרות דיור, כדי לוודא שהן עומדות בקריטריונים שהוגדרו בדו"ח הוועדה. בימים אלה נבחן הצורך בעדכון הקריטריונים.

- **מיפוי ארגוני חברה ורווחה ומינוי נציגים מתוכם בהתאם לתיקון 103 לחוק התכנון והבנייה, במטרה לעודד את הארגונים להגדיל את מעורבותם בהליכי תכנון ובנייה.**

פרסומי האגף לשנת 2019

פעילותו של האגף למחקר, תכנון והכשרה בתחומים שונים באה לידי ביטוי בפרסומים רשמיים מטעמו.

פרופסיית העבודה הסוציאלית

היחידה אמונה על פיתוח, קידום ותכלול מדיניות התפיסה המקצועית של משרד העבודה, הרווחה והשירותים חברתיים.

תחומי האחריות העיקריים שלה:

1. קידום מעמד העו"ס.
2. קידום מומחיות בעבודה סוציאלית.
3. רשום בפנקס העו"ס.
4. שת"פ עם האקדמיה וביה"ס לעבודה סוציאלית.
5. שת"פ עם אגוד העו"ס.
6. קשר עם המועצה לעבודה סוציאלית.

מינהל רכש, תשתיות ותפעול

מינהל רכש, תשתיות ותפעול מאחד בתוכו את היחידות הקשורות בניהול התפעול, הלוגיסטיקה והרכש של המשרד.

המינהל אחראי על ניהול אסטרטגי רב שנתי ועל תכנון והפעלת כל השירותים הלוגיסטיים, התפעוליים וההנדסיים במשרד. כמו כן הוא אמון על ביצוע המכרזים וההתקשרויות עם נותני השירותים.

תפקידי המינהל

- ניהול התקציב המיועד לתפעול, לוגיסטיקה ובינוי, כולל הכנת פרוגרמות ותוכניות עבודה ומעקב אחר ניצול הכספים.
- הרחבת ושיפור מתקני המשרד, יצירת תנאי עבודה הולמים ליחידות המקבלות קהל ומעניקות טיפול ישיר וכן לעובדי המשרד, וזאת בהתאם לגידול התקנים באגפים ובשירותים השונים.
- תחזוקה ופיתוח מבנים ונכסים ממשלתיים; מתן ליווי הנדסי מקצועי בתחומי הפיתוח, בינוי, ציוד, שיפוץ ואחזקת מבנים ממשלתיים; הכנת תוכניות עבודה שנתיות ורב שנתיות להשקעה ולפיתוח בבינוי בהתאם למדיניות המשרד ולצורכי האוכלוסיות השונות.
- ביצוע הליכי מכרזים והתקשרויות לרכש של טובין, ומתן שירותי הדרכה וליווי לכל יחידות המשרד בכל הקשור למכרזים והתקשרויות. המינהל משמש, זרוע ביצועית ליישום הוראות חוק חובת המכרזים באישור ועדת מכרזים משרדית, ומתאם בין הגורמים המקצועיים עד להשלמת הליך המכרז.
- בקרה ושירות בתחום המשקי והמינהלי, מתן מענה אפקטיבי ל-21 מוסדות ממשלתיים בתחומי הזנה, גינון, יועצים ותחזוקת ציוד.
- סיוע באחזקת תלמידים נזקקים בפנימיות ופיקוח על פניות בנושא. הוצאת רישיונות לניהול מעון למוסדות המפוקחים על ידי המשרד וביצוע הצלבות בין רשימות התלמידים של משרד הרווחה לרשימות התלמידים של משרד החינוך, לצורך מניעת כפל תמיכה.

אגף בכיר פיתוח

אגף הפיתוח פועל לשיפור תנאי המחיה של האוכלוסייה המטופלת במסגרות שבאחריות המשרד. האגף אחראי לקידום פרויקטים בתחומי פיתוח מסגרות, לרבות הקמת מבנים חדשים, שיפוץ מבנים קיימים וכן שדרוג, התקנה ואחזקת מערכות. כמו כן מתבצע שיתוף פעולה מלא עם משרדי הממשלה, גופים ציבוריים ורשויות מקומיות לצורך קידום פרויקטים משותפים.

ניצול תקציב 2019

- **חסות הנוער שוטף:** 12,943,588 שקל.
- **חסות הנוער תקציב שר:** 14,615,727 שקל.
- **מש"ה כולל נכים נתניה שוטף:** 4,806,037 שקל.
- **מש"ה תקציב שר חד פעמי:** 8,475,154 שקל.
- **התקנות משרד:** 3,532,633 שקל.
- **לשכות רווחה:** 6,900,000 שקל.
- **מיגון:** 4,507,560 שקל.
- **דרוזים בדואים בצפון:** 7,917,954 שקל.
- **פיתוח דרום:** 5,042,196 שקל.

סה"כ 68,290,849 שקל

סיכום פרויקטים לשנת 2019

חסות הנוער

- **מעון מצפה ים – שיפוץ מבנה נחשול, מקלט ובית ספר:** 714,540 שקל.
- **מעון גילעם – שדרוג פינת חי:** 491,735 שקל.
- **מעון גילעם – שדרוג 3 מבנים במרחב קידום:** 850,861 שקל.
- **מעון נווה חורש – שיפוץ חדר אוכל ומטבח:** 590,711 שקל.
- **מעון נוף הרים ירכא – שיפוץ מטבח:** 526,878 שקל.
- **מעון נוף הרים ירכא ומעון אל בוסתן ג'וליס – התקנת גנרטורים לחירום:** 810,072 שקל.
- **מעון נווה חורש – חיפוי חדרי פסק זמן והתקנת פחים מוטמנים:** 306,800 שקל.

מערך המעונות הממשלתיים

- **מעון עתידות – שדרוג מתחם תעסוקה, שיפוץ מורחב ביתן שוהם:** 905,123 שקל.
- **מעון רוחמה – שיפוץ מרפאה וסככה קשתית:** 333,457 שקל.
- **מעון נעורים – החלפת תאורת חוץ:** 174,321 שקל.
- **מעון נעורים – הסבת מבנה יסמין למרפאה חדשה:** 453,400 שקל.
- **מעון לבצלר – עבודות פיתוח שטח להסדרת בטיחות בחצר:** 579,775 שקל.
- **מעון לבצלר – שיפוץ מעליות:** 439,920 שקל.
- **מעון נופים – שיפוץ חזיתות מבנה שקד, מטבח וחדר כלכלת בית:** 543,662 שקל.
- **מעון כפר נחמן – שיפוץ מבני מגורים:** 390,258 שקל.
- **מעון טללים – שדרוג מבנה מגורים (וילה), פיתוח שטח והחלפת בידוד צנרת מים:** 1,144,263 שקל.

משרד ראשי

- **קפלן 2 – אספקה והתקנה של מערכת גילוי אש ועשן:** 331,695 שקל.

אגף רכש, נכסים ולוגיסטיקה

האגף הוא חלק ממינהל רכש, תשתיות ותפעול, ונותן שירות ומענה לוגיסטי לכ-2,100 עובדי המשרדים בפריסה ארצית. האגף אמון על 104 נכסים (מתוכם 65 אתרים משרדיים), לרבות תשלומי שכר דירה, דמי שימוש, אחזקה ושיפוצים ורכש תפעולי.

בנוסף, האגף מנהל צי של 36 כלי רכב (איגום וצמודים) ונותן מענה למשתמשים ב-2,714 מכשירי סלולר ו-919 מודמים.

ניצול תקציב 2019

- **תפעול ואחזקה:** 35,536,000 שקל.
- **התקנות משרד (מתקציב אגף הפיתוח):** 2,927,000 שקל.
- **דואר וטלפוניה:** 9,500,000 שקל.
- **שכר דירה:** 41,330,000 שקל.
- **דמי שימוש:** 15,300,000 שקל.
- **יחידות הסיוע:** 3,043,331 שקל.
- **רכב ממשלתי:** 2,400,000 שקל.
- **משרד הפנים:** 549,000 שקל.

סה"כ 110,585,331 שקל

סיכום פרויקטים לשנת 2019

- **נתניה – הרחבת מושכר**: תוספת של כ-510 מ"ר. עלות תפעולית + שכירות: 528,000 שקל בשנה.
- **עכו – הרחבת מושכר**: תוספת של 531 מ"ר. עלות תפעולית + שכירות: 536,000 שקל בשנה.
- **דימונה – דיור חדש לשירותי מבחן נוער ומבוגרים**: שטח של 517 מ"ר. עלות תפעולית + שכירות: 534,000 שקל בשנה.
- **דוד המלך 8 ירושלים – דיור חדש לאגף הפיתוח, תחום מוסדות ציבור**: שטח של 330 מ"ר. שיפוץ בעלות 1,300,000 שקל. עלות תפעולית + שכירות: 292,000 שקל בשנה.
- **רמת גן – שדרוג יחידת הסיוע**: תוספת של 140 מ"ר. עלות השיפוץ - 700,000 שקל. עלות תפעולית + שכירות: 176,000 שקל בשנה.
- **באר שבע – הרחבת דיור שירות מבחן מבוגרים**: תוספת של 172 מ"ר. עלות תפעולית + שכירות: 166,000 שקל בשנה.
- **חדרה – הרחבת דיור עבור יחידת הפיקוח**: תוספת של 220 מ"ר. עלות שכירות - 187,000 שקל בשנה.
- **פתח תקווה – הרחבת דיור חקירות ילדים**: תוספת של 320 מ"ר. עלות תפעולית + שכירות: 373,000 שקל בשנה.
- **אשדוד – דיור חדש של שירותי המבחן**: תוספת של 1,075 מ"ר. עלות שכירות - 1,018,000 שקל בשנה.
- **בית שמש – דיור חדש של יחידת הסיוע**: שטח של 237 מ"ר. עלות תפעולית + שכירות - 283,000 שקל בשנה.
- **קפלן 2 ירושלים – הנגשת חניות וכניסה לבניין, הנגשת והחלפת מעליות**: במימון משרד האוצר.

סך עלויות השיפוץ: 2,000,000 שקל

סך הגידול בשטח: 4,052 מ"ר

סך העלות התפעולית + שכירות: 4,093,000 שקל

אגף א' רכש, מכרזים והתקשרויות

האגף מעניק, באמצעות ועדות מכרזים, שירותים לכל האגפים המקצועיים במשרד, להנהלה וליחידות המטה בכל הקשור למכרזים פומביים לרכש ולשירותים וכן להתקשרויות בפטור ממכרז.

האגף מנהל תהליכים תחרותיים במכרזים פומביים ובפניות לתמחור בסבב שני במכרזי מסגרת ובמכרזי חשב כללי, בנוסף לבקשות לקבלת מידע RFI.

כמו כן, האגף מנהל תהליכים לאישור התקשרויות בפטור ממכרז באמצעות פרסומים באתרי האינטרנט של המשרד ומינהל הרכש הממשלתי וביצוע הליכי התקשרויות בפטור ממכרז באמצעות ועדות המכרזים השונות.

יישום מדיניות המשרד וניצול התקציב מתבצעים באמצעות מכרזים והתקשרויות עם כ-2,500 ספקים בהיקף כולל של 5 מיליארד שקל, כאשר 80% מההתקשרויות והמכרזים הם לטובת רכש חברתי.

אגף רכש, מכרזים והתקשרויות מטפל במכרזים והתקשרויות לרכש של טובין ושירותים בכל הנושאים ותחומי הפעילות של המשרד, וכן מדריך ומלווה את יחידות המשרד, המטה והאגפים בכל הקשור למכרזים.

ניצול תקציב 2019

- **ארנונה:** 14,400,000 שקל.
- **יועצים:** 900,000 שקל.

סה"כ: 15,800,000 שקל

סיכום הפעילות ב-2019

- 326 ועדות משנה.
- 123 מכרזים.
- 3,060 נושאים שהועלו בוועדת המכרזים.
- 2,990 פרוטוקולים.
- 175 מכרזים פומביים.
- 121 ועדות פטור משרדיות.

תחום מינהל ומשק במוסדות

התחום אחראי על הפעלת ההיבטים הלוגיסטיים במעונות ובמפתנים. הוא משמש סמכות מקצועית בכל הקשור לניהול משקי ולוגיסטי - מנחה ומפקח על פי חוקי התקציב, חוק חובת המכרזים ונוהלי תקנות כספים ומשק (תכ"מ).

הסמכות מוקנית ליחידה על פי תקנות משרד האוצר והוראות התכ"מ וכוללת מכלול נושאים:

- כספים.
- רכישות.
- אפסנאות וציוד.
- כשרות והווי דתי.
- רכש ומלאי.
- ספירות.
- בקרת ייצור.
- מזון.
- פיקוח על התקשרויות.

לתחום מינהל ומשק סמכות מקצועית על 21 מוסדות ממשלתיים שבהם מתקיימת כפיפות לבעלי תפקידי רכזי משק, מחסנאים, ע. אחזקה ורכזות מינהל. הוא משמש סמכות מקצועית עקיפה כלפי בעלי תפקידים בהנהלת המעון.

ניצול תקציב 2019

- שירותי דת: 200,000 שקל.
- תזונאיות: 2,328,720 שקל.
- פסיכיאטר: 624,387 שקל.
- תברואן: 224,078 שקל.

סה"כ 3,377,185 שקל.

סיכום הפעילות ב-2019

שירותים שסופקו באמצעות מכרזים ייעודיים שתחום מינהל ומשק מפעיל ומפקח עליהם (מלבד מכרז הסעות, שמפרסם החשכ"ל ושבו מעורב התחום בתפעול עצמו):

- **מזון**: 45,000,000 שקל.
- **כביסה**: 8,162,897 שקל.
- **הסעות (מכרז חשכ"ל)**: 9,040,679 שקל.
- **מוצרי ספיגה**: 2,378,541 שקל.
- **שירותי רפואה**: 13,347,384 שקל.
- **מכונות כביסה**: 227,000 שקל.
- **ניקיון (5)**: 7,835,000 שקל.
- **גינון**: 1,660,880 שקל.
- **טלוויזיה (HOT ו-yes)**: 249,072 שקל.
- **אחזקה (2)**: 1,964,000 שקל.

תחום מוסדות ציבור

תחום חדש במינהל רכש, תשתיות ותפעול, שהוקם כחלק מהשינויים הארגוניים במשרד. התחום אחראי על תמיכה באחזקת תלמידים נזקקים בפנימיות ופיקוח על פניות אלה, הוצאת רישיונות לניהול מעון למוסדות המפוקחים ע"י המשרד וביצוע הצלבות בין רשימות התלמידים של משרד הרווחה לרשימות התלמידים של משרד החינוך לצורך מניעת כפל תמיכה.

ניצול תקציב 2019

- **תקנה 05.01.60**: 73,114,000 שקל.
- **החזר מעודפי 2018**: 19,542,000 שקל.

סה"כ: 92,656,000 שקל.

סיכום פעילות 2019

- 225 בקשות לתמיכה הוגשו.
- 205 בקשות שנדונו בוועדת התמיכות.
- 194 מוסדות אשר אושרה להם תמיכה.
- 11 בקשות שנפסלו ע"י ועדת תמיכות.
- 20 בקשות שבוטלו/ לא הסתיימה ההגשה ע"י המוסדות.
- 13,023 מבחני הכנסה לכל התלמידים שנבדקו ע"י רואה חשבון.
- 1,499 מבחנים שנפסלו.

אגף בכיר קשרי חוץ ודוברות

האגף שוכן במטה המשרד בירושלים. מנהלת האגף חברה בהנהלת המשרד ועובדת צמוד לשר העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים ולמנכ"ל המשרד. **המחלקות הפועלות תחת האגף.**

תחום העמדת מידע לציבור

חוק חופש המידע התשנ"ח-1998 (להלן - "החוק") מעגן את זכותו של כל אזרח או תושב לקבל מידע המצוי בידי רשויות ציבוריות, והוא מגדיר את החובות שיחולו על רשות ציבורית בכל הנוגע למסירת מידע.

החוק קובע כי כל אזרח או תושב זכאי לקבל את המידע שבו הוא מעוניין והרשות הציבורית מחויבת לספק לו אותו. עיקרון זה חל על כל מידע - כתוב, מוקלט, מוסרט, מצולם או ממוחשב.

לצורך מימוש הזכות לקבל מידע, החוק מטיל על רשות ציבורית כמה חובות, ובהן: מינוי ממונה על יישום החוק, טיפול בבקשת מידע לפי החוק, פרסום ההנחיות המנהליות של הרשות שיש להן נגיעה לציבור, ופרסום שנתי של דו"ח חופש מידע, המפרט את תפקידי הרשות, תקציבה, החוקים עליה היא אמונה ועוד.

מחלקת דוברות

דוברות זרוע הרווחה וזרוע העבודה היא הציר המרכזי לקשר עם הציבור דרך אמצעי התקשורת והרשתות החברתיות.

צוות הדוברות פועל במתכונת אינטנסיבית ומטפל מדי יום בשאילתות רבות - לעתים אף עשרות - מכל כלי התקשורת. צוות הדוברות נמצא בקשר אינטנסיבי ויומיומי עם כל גופי המשרד, ובראשם לשכות השר והמנכ"ל, ראשי המינהלים, מנהלי האגפים ומנהלי התחומים.

המשימות המרכזיות של צוות הדוברות:

- מענה לשאילתות מכלי התקשורת.
- ניסוח ופרסום הודעות לעיתונות.
- פרסום ושיווק ברשתות החברתיות.
- הכנה ותדרוך של מרואיינים לכלי התקשורת.
- יח"צ ושיווק של שירותי המשרד: כתבות במהדורות החדשות ובתוכניות האקטואליה.
- הובלה של קמפיינים משרדיים ממומנים באמצעות לשכת הפרסום הממשלתית.
- הובלת שיתופי פעולה עם לשכת העיתונות הממשלתית.
- בדיקה ואישור של ראיונות עם עובדים בגופים אשר נמצאים במימון ובפיקוח המשרד (בעיקר עמותות).
- עדכון שותפים, כגון מנהלי אתר המשרד וגופים שעובדים בשיתוף עם המשרד.
- תקשורת פנים ארגונית: תקשור פעילות המשרד לכ-4,000 עובדים.

שאילתות והודעות לעיתונות

מחלקת דוברות זרוע רווחה

מחלקת הדוברות של זרוע רווחה מקשרת בין העיתונות למשרד, ואחראית על תחומי הדוברות, היח"צ, התקשורת הפנים משרדית והרשתות החברתיות.

תפקיד המחלקה:

- שליחת הודעות לתקשורת על מדיניות המשרד ועל תפקודו.
- מתן מענה לשאילתות ופניות של עיתונאים ותגובות לכתבות ולמאמרים בכל אמצעי התקשורת.
- עמידה בקשר ישיר ורצוף עם עיתונאים שונים בכל אמצעי התקשורת והשפעה על כתיבתם ופרסומיהם.
- אחריות על פרסומי המשרד, הכוללים מודעות בעיתונים ותשדירים ברדיו ובטלוויזיה.
- קידום פעילותו של המשרד באמצעות פרסום של מדיניותו, תוכניות שהוא מבצע, מחקרים שהוא יוזם ונתונים על עבודתו.

פניות ושאילתות משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים

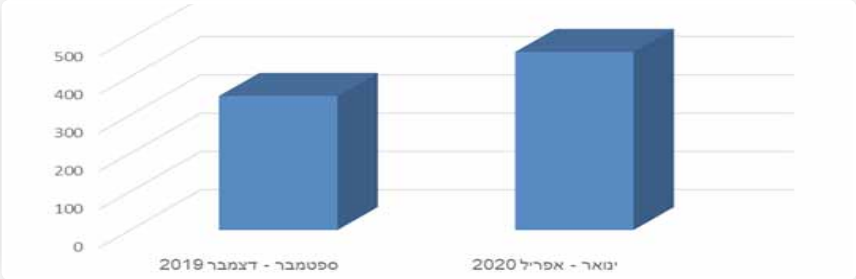

הודעות לעיתונות משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים

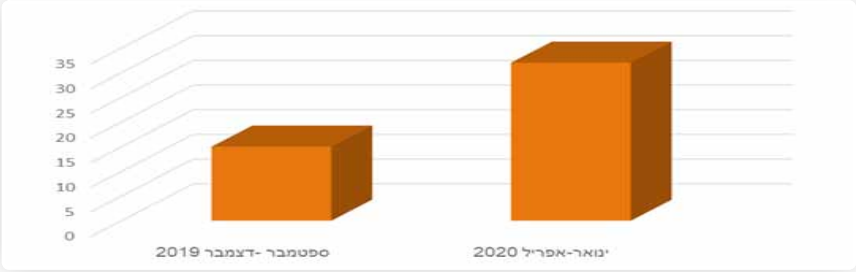

המחלקה לפניות הציבור - זרוע הרווחה

המחלקה לפניות הציבור בזרוע הרווחה מאפשרת לציבור הרחב לפנות למשרד בבקשות שונות: קבלת סיוע; קבלת מידע; דיווח על מצבי מצוקה; הגשת תלונה על שירות שנתן המשרד או גורם הנמצא בפיקוחו; הגשת הצעות ייעול; או משלוח מכתבי תודה. הטיפול בפניות מבוסס על ההנחיות המפורטות בפרק 61.3 בתקשי"ר שמפרסמת נציבות שירות המדינה ועל תע"ס 1.43, הכולל את הנוהל המשרדי ואת ההנחיות למחלקות לשירותים חברתיים כיצד לטפל בפניות ציבור.

אפשר ליצור קשר עם המחלקה לפניות הציבור של זרוע הרווחה בכמה דרכים:

- טופס מקוון באתר האינטרנט של המשרד - www.molsa.gov.il
- **דואר אלקטרוני:** pniot@molsa.gov.il
- **פקס:** 02-5085590
- **מכתב:** לכבוד המחלקה לפניות הציבור, משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, ת.ד. 915, רחוב קפלן 2, ירושלים 9100801
- **טלפון:** באמצעות מוקד 118, הנותן מענה 24 שעות ביממה שבעה ימים בשבוע.

נתונים ומגמות

בשנת 2019 התקבלו במחלקה לפניות הציבור של זרוע הרווחה 3,491 פניות חדשות ונסגרו 3,614 פניות.

כ-70% מהפניות התקבלו בדואר אלקטרוני, כ-18% באמצעות הטופס המקוון באתר האינטרנט של המשרד, 9% בטלפון, 2% בפקס ואחוז בודד במכתב רגיל.

דרך הפנייה	מספר הפניות
דואר אלקטרוני	2,425 (70%)
אתר האינטרנט	627 (18%)
טלפון	323 (9%)
פקס	84 (2%)
מכתב	21 (1%)
סה"כ	**3,491**

מבין הפניות שהתקבלו במשרד בשנת 2019, 76% סווגו כבקשות לסיוע, 16% כתלונות, 4% כדיווחים על חשד לפגיעה בחסר ישע ואיומי התאבדות, ו-3% כבקשות מידע.

סוג הפנייה	מספר הפניות
בקשה לסיוע	2,650 (76%)
תלונה	545 (16%)
דיווחים על חשד לפגיעה בחסר ישע ואיומי התאבדות / רגיל	157 (4%)
בקשה למידע	108 (3%)
אחר	20 (1%)
סה"כ	**3,491**

הגורם המקצועי שטיפל בפניות

גורם מטפל	מספר פניות
המחלקה לפניות ציבור	3,491 (60%)
מטה זרוע הרווחה	460 (8%)
מחוזות זרוע הרווחה	1,875 (32%)
מחוז חיפה והצפון	601
מחוז תל אביב והמרכז	693
מחוז ירושלים	374
מחוז הדרום	207

המחלקה לפניות הציבור – זרוע העבודה

המחלקה לפניות הציבור מטפלת בפניות ותלונות של אזרחים בנוגע לשירותים שנותנים זרוע העבודה במשרד או גורמים הנמצאים בפיקוחה. אל המחלקה מגיעות פניות במגוון נושאים, בהן בקשות לסיוע, בקשות לקבלת מידע, דיווח על מצבי מצוקה ושיתוף בהצעות ייעול. הטיפול בפניות מבוסס על ההנחיות המפורטות בפרק 61.3 בתקשי"ר שמפרסמת נציבות שירות המדינה ועל חוזר המנכ"ל בנושא.

אפשר ליצור קשר עם המחלקה לפניות הציבור בכמה דרכים:

- טופס מקוון **באתר האינטרנט של המשרד** - www.molsa.gov.il
- **פקס:** 02-5085144
- **דואר:** המחלקה לפניות הציבור, משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים,
  רחוב בנק ישראל 5, ירושלים 9103101
- **טלפון:** באמצעות מוקד 118, הנותן מענה 24 שעות ביממה שבעה ימים בשבוע.

בהמשך להחלטה על העברת זרוע העבודה ממשרד הכלכלה למשרד הרווחה והשירותים החברתיים, עד ליולי 2018 טיפלה מחלקת פניות הציבור של משרד העבודה והרווחה בפניות בתחום העבודה. לאחר מועד זה הוקמה יחידת פניות ציבור נפרדת לזרוע העבודה, ומאז היא זו שמטפלת בפניות הקשורות לתחום אחריותה.

נתונים ומגמות

בשנת 2019 התקבלו במחלקה לפניות הציבור בזרוע העבודה 4,250 פניות חדשות, ונסגרו 4,808 פניות (כולל פניות שנפתחו בשנה שלפני כן). להלן פילוח הפניות, לפי היחידה המקצועית המטפלת:

יחידה	סה"כ פניות שנפתחו	סה"כ פניות שנסגרו
מעונות יום	1,409	1,645
הכשרה	831	893
מה"ט	340	413
עובדים זרים	38	48
יחסי עבודה	239	255
בטיחות	371	385
הסדרה ואכיפה	302	248
אסדרת עיסוקים	437	623
אוכלוסיות	41	58
נושאים נוספים בזרוע העבודה (כ"א בשע"ח, לשכה משפטית, מש"א, מטה, דוברות)	32	51
טיפול ישיר של מחלקת פניות הציבור	210	189
סה"כ	4,250	4,808

ערוצי קבלת הפניות

כ-72% מהפניות למחלקה בשנת 2019 התקבלו באמצעות הטופס המקוון באתר האינטרנט של המשרד. כ-27% מהפניות התקבלו באמצעות הדואר האלקטרוני, והיתר התקבלו באמצעות טלפון, פקס או דואר.

מקור הפנייה

מקור הפנייה	מספר הפניות
פנייה ישירה למחלקת פניות הציבור	3,856
פניות מלשכת השר	184
פניות מלשכת המנכ"ל	44
אחר	72
כנסת ישראל	10
מוקד 118	48
משרד מבקר המדינה	19
משרדי הממשלה	10
פנייה ישירה למחוז / מטה	7
סה"כ	4250

מוקד 118

מוקד החירום של משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים פועל במתכונת של 24/7. הוא מאפשר לאזרחים לקבל מידע וסיוע מידי בחירום ובשגרה בנושאי רווחה, בהתאם לסוג הפנייה. במקרים שבהם דרוש סיוע מידי בתחומי הרווחה ניתן טיפול ראשוני על ידי עובד סוציאלי, ובמידת הצורך מפנה המוקד למשטרה, למשרד הבריאות או למשרדים ומוסדות נוספים. המוקד גם מתווך בין הפונים לבין השירות המתאים בקהילה במחוזות ובמטות השונים במשרד.

השירות במוקד מיועד לכל אדם, ללא הבדל דת, גזע, גיל, ומין. המוקד מסייע גם למי שמעוניינים לדווח בשם אדם אחר ובצורה אנונימית.

המוקד הוקם בשנת 2004 על ידי משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים ונועד לספק שירותי מידע וסיוע ראשוני לציבור הרחב, במטרה להנגיש את שירותי הרווחה לכל פונה על פי צרכיו לצורך מיצוי זכויותיו.

במוקד מערכת ממוחשבת המכילה מאגרי מידע רבים, שבהם נתונים לגבי נותני שירותים בישראל. המערכת הממוחשבת מפולחת לנושאים: שירותי חירום, אלימות במשפחה, פגיעה מינית, התמכרויות, פרט ומשפחה, ילדים ונוער, אזרחים ותיקים - ועוד.

המחלקה ליחסים בין-לאומיים

המחלקה ליחסים בין-לאומיים אחראית על הקשר של המשרד עם גופים בין-לאומיים, פועלת לקידום שיתוף פעולה עם מדינות וארגונים בין-לאומיים, ונותנת שירות ליחידות המשרד בתחומים אלה.

פעולות המחלקה

1. שירות הרווחה הבין-לאומי.
2. סיוע לארגוני רווחה בין-לאומיים העובדים ברשות הפלסטינית.
3. תיאום והפעלת הקשר עם הארגונים המוסדיים הבין-לאומיים, דוגמת האו"ם והאיחוד האירופי.
4. קידום קשרי חוץ של תוכנית מתנדבי חו"ל.
5. קידום שיתופי פעולה והסכמים בין-לאומיים.
6. ייצוג המשרד בפורומים בין-לאומיים.
7. סיוע לעובדי ומנהלי המשרד במציאת פרקטיקות מקצועיות מיטביות בתחומם.
8. אחריות על ביקורים רשמיים המתקיימים במשרד ועל נציגי המשרד בחו"ל.
9. השתתפות בצוותי עבודה שונים בנושאי המשרד ונושאים בין-לאומיים על פי הוראת הדרג הבכיר של המשרד.

א. שירות הרווחה הבין-לאומי

שירות הרווחה הבין-לאומי (שר"ב) משמש גורם מתווך מול מדינות נוספות המעורבות בטיפול במקרי רווחה. מדובר בהתערבות מעבר לרמת הפרט, כאשר העבודה אינה מתבצעת ישירות עם הלקוחות, אלא בשיתוף גורמי הטיפול בשטח במטרה לסייע להם. במקרים מסוימים בלבד מוענק למטופלים סיוע באופן ישיר. השר"ב מעניק שירות לאוכלוסיות יעד הכוללות אזרחים ישראלים השוהים בישראל ובחו"ל, תיירים, בעלי אשרות שהייה, וחסרי מעמד הנמצאים בארץ וזקוקים לסיוע של שירותי הרווחה.

הטיפול בתיקים נעשה באמצעות רישות עולמי רחב, הכולל את: ארגון השירות הסוציאלי הבין-לאומי (ISS), שנותן מענה לחלק מהמקרים; שגרירויות; ארגוני חסד יהודיים ושאינם יהודיים בחו"ל; פדרציות; ומשרדי ממשלה אחרים. פעילות השר"ב כוללת אחריות על קשר עם בתי משפט בחו"ל ובארץ, שליחת תסקירים מתורגמים, טיפול במקרי הזנחה של ישראלים בחו"ל ושל תיירים בארץ, חיפוש הורים ביולוגיים בחו"ל, וכן טיפול בנשים בסיכון וילדים בסיכון.

המחלקה מתמקדת בימים אלה בתוכנית הבניית השר"ב, הכוללת פרסום תקנות עובדים סוציאליים (תע"ס) וחשיפתן לכל העובדים הסוציאליים, הטמעת מידע לניהול מקרי הרווחה הבין-לאומיים (הכוללת ממשק חיצוני להגשת פניות), קורס מקצועי ליצירת שפה משותפת בין כל השותפים, שת"פ עם מסלול עבודה סוציאלית בינ"ל במכללת ספיר, יצירת קשרים חדשים עם גורמים רלוונטיים בארץ ובחו"ל ויצירת פתרון מוסדר לנשים מאוימות רצח, "כבוד" ואלימות חמורה.

ב. סיוע לארגוני הרווחה הבין-לאומיים הלא-ממשלתיים העובדים ברש"פ

לאחר מלחמת ששת הימים החליטה ועדת מנכ"לים שרישום הארגונים ומתן אישורי כניסה ושהייה בארץ ייעשה במחלקה ליחב"ל. הארגונים, 163 במספר, עובדים במגוון תחומי סיוע הומניטרי ברשות הפלסטינית. כל ארגון חדש וכל עובד חדש המגיע לארץ חייבים לעבור דרך ההסדרים המקובלים במחלקה, כולל בדיקה, רישום, פגישה אישית ומעקב.

ג. תיאום, הפעלת הקשר עם הארגונים הבין-לאומיים ומענה לדו"חות

המוסדות האמורים הם ארגוני הגג העולמיים ומטרתם היא בדיקה, תיאום, בקרה של נושאי מדיניות ועוד. השתתפות המשרד בפעילויות הרלוונטיות של המוסדות ממצבת את מדינת ישראל, ואת המשרד בפרט, כמומחים ומובילים בתחום השירותים החברתיים.

ד. קידום קשרי חוץ של תוכנית מתנדבי חו"ל

התוכנית מאפשרת לכ-1,000 מתנדבים מיותר מ-50 מדינות שונות להגיע מדי שנה לארץ ולתרום מזמנם במסגרות רווחה שונות. כל מתנדב עובד כ-35 שעות בשבוע ומגיע לתקופה שנמשכת בין חצי שנה לשנתיים. הפרויקט מנוהל בשיתוף פעולה עם תחום ההתנדבות במשרד. בפרויקט זה אחראית המחלקה על גיוס מתנדבים באמצעות שיווק התוכנית לארגוני גיוס בין-לאומיים ולמתנדבים פרטניים, שמירה על קשר רציף עם ארגונים, פיתוח שיתופי פעולה עם ארגונים חדשים, קביעת מדיניות לעבודה עם הארגונים ופיקוח עליהם, פיתוח תוכנית התנדבות יוצאת למדינות אחרות, פיתוח קשרי חילופי מתנדבים וקידום תוכנית בוגרים ושגרירי רצון טוב. כמו כן, המחלקה עובדת על הרחבת מעגל המדינות שמהן מגיעים מתנדבים לישראל ומיצוב ישראל והתוכנית כיעד מועדף בעולם למתעניינים בהתנדבות בחו"ל.

תחום קשרי כנסת וממשל

תחום קשרי כנסת וממשל הוא הגורם המקשר בין משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים לבין הכנסת והממשלה. התחום, שפועל תחת אגף בכיר קשרי חוץ ודוברות, מסייע בקידום והידוק קשרי עבודה בין משרד העבודה לבין הכנסת והממשלה, תוך יצירת ממשקים משותפים.

התחום עובד עם כל יחידות הסמך והתאגידים הסטטוטוריים שכפופים ישירות לשר העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, ואחראי להיות בקשר עם מספר רב של אנשי מקצוע. הגופים שנמצאים תחת אחריותו של המשרד הם זרוע העבודה והרווחה, הביטוח הלאומי, שירותי התעסוקה, הרשות לשיקום האסיר והמוסד לבטיחות וגיהות. עבודתו של תחום קשרי כנסת וממשל מול כל הגופים היא הכרחית ומתבצעת באופן שוטף, במטרה לתת מענה איכותי ויעיל בעת הצורך לכל גורמי החוץ שאיתם הוא עובד.

מטרה

תחום קשרי כנסת וממשל שם לו למטרה לייצר שיתופי פעולה חדשניים, מקצועיים ואיכותיים - וזאת בשאיפה להשיג את היעדים האסטרטגיים של משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים מול הכנסת והממשלה.

כמו כן, תחום קשרי כנסת וממשל רואה חשיבות רבה בפיתוח כלים לצורך מתן מענה יעיל לגורמי המקצוע של המשרד בעבודתם עם הכנסת והממשלה.

עבודת תחום קשרי כנסת וממשל מתבצעת מול הכנסת והממשלה בכמה אופנים:

- במליאת הכנסת - חברי הכנסת מגישים באופן שוטף שאילתות והצעות דחופות לסדר היום בנושאים הקשורים למשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים. העבודה כוללת מתן מענה לשאילתות רגילות, ישירות ודחופות ולהצעות דחופות לסדר היום, וכן כתיבת נאומים לשר להקראה במליאה. בנוסף, המשרד מעניק התייחסות להצעות חוק פרטיות של חברי הכנסת. פניות אלה יכולות להגיע במקביל, ועל מנת לספק מענה יעיל ומהיר התחום עובד עם מספר רב של גורמי מקצוע השייכים ליחידות סמך של המשרד.

- בוועדות הכנסת - חלק גדול מעבודת הכנסת מתנהל בוועדות, שהרכבן נקבע על ידי ההשתייכות המפלגתית של חברי הכנסת. נושאים שעולים לסדר היום ודורשים דיון מקצועי ומעמיק מועברים לוועדות על פי תחומי עיסוקיהן. תחום קשרי כנסת וממשל אחראי על הפצת זימונים של הוועדות השונות של הכנסת לנציגי המשרד הרלוונטיים ומוודא את רישומם לוועדה והשתתפותם בדיונים. בנוסף, בסיום כל ועדה הנציג מתבקש למלא טופס משוב באופן נרחב ומפורט ככל שניתן - דבר שמאפשר לתחומנו לבצע מעקב ובקרה אחר פעילות הוועדה, ולהכין מענה מקצועי לבקשות שעלו בה.

- מול מרכז המחקר והמידע של הכנסת (הממ"מ) - ממשק העבודה של תחום קשרי כנסת וממשל עם מרכז המחקר והמידע של הכנסת נגזר מחוק הכנסת, המחייב את הרשויות הציבוריות לספק מידע לבקשת הממ"מ. המחקרים של הממ"מ הם כלי שרת חיוני, הן בקביעת מדיניות וקבלת החלטות והן במתן סיוע לכנסת בשלושה רבדים: חקיקה, פיקוח על עבודת הממשלה והעלאת נושאים על סדר היום ציבורי. התחום עוסק בכתיבת מסמכים והעברת מידע ונתונים בנושאים שבתחום העשייה של המשרד לממ"מ, בכפוף לחוק ועל-פי לוחות הזמנים שניתנו.

סיכום פעילות התחום בכנסת ה-21

הכנסת ה-21 כיהנה 22 שבועות ו-3 ימים, מ-30 באפריל 2019 ועד 3 באוקטובר 2019.

- **עבודת המשרד במליאת הכנסת**

הצעות לסדר: לא הוגשו הצעות לסדר בנושאים הקשורים לפעילות המשרד.

הצעות חוק פרטיות: לא הוגשו הצעות חוק פרטיות שהשר היה צריך למסור את עמדת הממשלה בעניינן.

- **עבודת המשרד מול מרכז המחקר והמידע של הכנסת (ממ"מ)**

בזמן כהונת הכנסת ה-21 הופנו אל המשרד 11 בקשות מידע מהממ"מ.

- **השתתפות נציגי המשרד בוועדות הכנסת השונות**

בכנסת ה-21 פעלו 4 ועדות זמניות ולא הוקמו ועדות קבועות. יחידת קשרי כנסת וממשל טיפלה ב-18 הזמנות לדיונים בוועדות, שבהם השתתפו 40 נציגים ממשרד העבודה והרווחה.

בנוסף, נציגינו הוזמנו להשתתף בכנסים שונים הקשורים לפעילות המשרד:

- כנס חירום ביוזמתו של ח"כ אילן גילאון בנושא קצבאות הנכות.
- כנס לציון היום הבין-לאומי לזכויות הילד ביוזמתה של ח"כ יפעת שאשא ביטון.
- כנס "הפריפריה במרכז" של מרכז המחקר והמידע של הכנסת.
- כנס לציון יום המאבק הבינלאומי למניעת אלימות נגד נשים.

סיכום פעילות תחום קשרי כנסת וממשל

במקביל לעבודה השוטפת, פרסם תחום קשרי כנסת וממשל חוברת (דיגיטלית ומודפסת) לנוהלי עבודה, המיועדת לנציגי המשרד בכנסת ובממשלה. החוברת נועדה לקבוע תהליכי עבודה סדורים בכל ממשקי משרד העבודה עם הכנסת והממשלה. יחסי עבודה אלה יובילו לקידום מטרות משותפות בפיתוח מדיניות ומענים איכותיים לאזרחי ישראל.

נוהלי העבודה גובשו בשיתוף מנכ"ל המשרד, ד"ר אביגדור קפלן, ובסיוע המחלקות לייעוץ משפטי של זרוע הרווחה והעבודה וביטוח לאומי, ואגף מערכות מידע בכנסת ובמשרד. בנוסף, שותפינו הרבים במשרד ומחוץ לו סייעו לנו במתן הערות לגבי טיוטת נוהלי העבודה.

החוברת הדיגיטלית **זמינה לצפייה באינטרנט.**

בנוסף לחוברת הדיגיטלית, הכינה היחידה סרטוני הדרכה שמסבירים בקצרה על נוהלי העבודה עם הכנסת. הקישורים לצפייה בסרטונים מופיעים בחוברת.

אגף בכיר לאזרחים ותיקים

אגף בכיר לאזרחים ותיקים פועל לקידום איכות חייו של האזרח הוותיק בישראל בהתאם למצבו התפקודי.

האגף מתמקד בפיתוח שירותים בקהילה ובמערכי הדיור באופן מקצועי, מיטבי ומותאם לערכים של כבוד האדם, צדק וסולידריות חברתית, ולפי ערכי מקצוע העבודה הסוציאלית.

האגף מעניק מענים לאוכלוסיות מגוונות, בדגש על מאפיינים של כשירות תרבותית והתייחסות למאפיינים ייחודיים של תת-קבוצות באוכלוסיית האזרחים הוותיקים.

בשנת 2019 טופלו כ-300 אלף אזרחים ותיקים, שהם כ-29% מסך האנשים בגיל 65 ומעלה בישראל.

הפתרונות עבור האזרחים הוותיקים גובשו תוך יישום העקרונות הבאים:

- הזדקנות בקהילה - בהתאם לגישה הרווחת כיום בקהילה המקצועית, יש להביא בחשבון את רצונו של האזרח הוותיק להישאר ככל הניתן בקהילה הטבעית שבה הוא מתגורר. לשם כך, יש לפתח שירותים הנותנים מענה למגוון הרחב ביותר של צרכיו.
- הלקוח במרכז - התאמת תוכנית ההתערבות הנקבעת לאזרח הוותיק לצרכיו הייחודיים, תוך התייחסות לרצונותיו, להעדפותיו ולמאפיינים המשפחתיים והתרבותיים שלו. יש לתת לו יכולת בחירה, ככל הניתן.

כדי להיענות לצורכי האזרחים הוותיקים הרבים, האגף מפעיל מגוון תוכניות בקהילה ומחוץ לה.

שירותים הניתנים לאזרח הוותיק בקהילה

מרכזי יום לאזרח הוותיק: מסגרת קהילתית יומית, הנותנת מענה לצרכים של תשושים, תשושי נפש וסיעודיים. מסגרת זו כוללת הסעה מהבית וחזרה, ארוחות בוקר וצהריים, רחצה, פעילות חברתית, שירותי עובד סוציאלי, טיפולים פרא-רפואיים, פעילות תעסוקתית ועוד. כיום פועלים ברחבי הארץ 167 מרכזי יום, המספקים מענה ל כ-17 אלף אזרחים ותיקים.

מועדונים חברתיים: מסגרת חברתית, תרבותית ותעסוקתית לפעילות בשעות הפנאי, המיועדת לאנשים עצמאים. במועדונים מתקיימים חוגים, הרצאות, פעילות גופנית ומשחקי חברה, וניתנים שירותי רווחה וייעוץ. האגף מסייע להפעלתם של כ-1,000 מועדונים חברתיים, שבהם חברים כ-50 אלף אזרחים ותיקים.

מועדונים מועשרים: מסגרת חברתית המשלבת פעילויות חברה ותרבות לצד ארוחת בוקר, ארוחה קלה והסעות. האגף מסייע להפעלה של כ-40 מועדונים ברחבי הארץ, הנותנים מענה לכ-1,300 אזרחים ותיקים.

מועדוני מופת: מועדונים אלה מספקים לאזרחים ותיקים ביטחון תזונתי, הכולל ארוחות בוקר וצהריים, ובנוסף לכך גם פעילות חברתית. כיום מופעלים כ-350 מועדונים ברחבי הארץ שבהם מבקרים כ-12 אלף אזרחים ותיקים - מהאוכלוסייה הכללית ומקרב ניצולי השואה.

בתים חמים: קבוצות קטנות של אזרחים ותיקים, המתכנסות בביתו של אחד מחברי הקבוצה לפעילות חברתית אינטימית המותאמת לאופי הקבוצה, לחבריה ולצרכיה החברתיים. האגף מסייע להפעלה של כ-330 בתים חמים עבור האוכלוסייה הכללית וניצולי שואה.

קהילה תומכת: תוכנית המעניקה רשת ביטחון, מתוך מטרה לסייע לאזרחים ותיקים להזדקן באופן מיטבי בקהילה. היא מציעה מגוון מענים המסייעים להם לנהל את חייהם בביתם: אב קהילה הזמין 24/7, ביקורי בית, לחצן מצוקה, שירות רפואי מסובסד, תיקונים קלים בבית ומגוון סוגים של פעילויות חברתיות. כיום פועלות כ-280 קהילות תומכות, שבהן חברים כ-60 אלף אזרחים ותיקים.

מועדוני תעסוקה: ברחבי הארץ פועלים 26 מועדוני תעסוקה שבהם מבקרים כ-1,000 אזרחים ותיקים, המועסקים במגוון פעילויות.

תוכנית יחד: פגישות פרטניות (פיזיות ווירטואליות) להפגת הבדידות ולמעקב אחר תנאי חיים בסיסיים, שבהן מגיע מבקר קבוע לבית האזרח הוותיק. זהו פיילוט המתקיים בתשע רשויות מקומיות.

טיפול ומניעה של מצבי התעללות והזנחה: ברחבי הארץ פועלות 115 יחידות למניעת התעללות והזנחה, שמטרתן איתור אזרחים ותיקים הסובלים מהזנחה והתעללות, טיפול בהם ובפוגעים הזקנים, העלאת המודעות לתופעה בקהילה ומניעת מצבים דומים. היחידות מסייעות לאזרחים ותיקים נפגעי התעללות והזנחה במתן ייעוץ ושירותים שונים: ייעוץ משפטי, ייעוץ גריאטרי, ליווי וטיפול אישי, טיפול קבוצתי, קיום ימי עיון בנושא ושולחן עגול יישובי.

שירות לאזרחים ותיקים בבתיהם

- ניהול 330 ועדות, הפועלות מכוח חוק הסיעוד ומטפלות בכ-185 אלף אזרחים ותיקים.
- טיפול אישי ועוזרת בית ל-3,422 אזרחים ותיקים.
- ציוד ביתי ל-5,619 אזרחים ותיקים.
- 28,701 הסעות לטיפולים רפואיים בשנה.
- סל מענים גמיש לצרכים שונים של אזרחים ותיקים.

טיפול בניצולי שואה

המשרד מתקצב שירותים ייעודיים לניצולי שואה בעלות של כ-60 מיליון שקל בשנה.

כ-17 אלף ניצולי שואה נהנים מתוכנית "קהילה תומכת", המעניקה להם רשת ביטחון אישי באמצעות לחצן מצוקה, סיוע של אב הקהילה ופעילות חברתית. קיימות 27 קהילות ייעודיות, וחלק מניצולי השואה משולבים בקהילות המיועדות לאוכלוסיית האזרחים הוותיקים הכללית.

כ-2,500 ניצולי שואה משתתפים ב-70 מועדוני מופ"ת ייעודיים לניצולים, המציעים בהשתתפות עצמית סמלית פעילות חברתית, ארוחות והסעות מהבית ובחזרה. ניצולי שואה נוספים משולבים בשאר המועדונים שמסבסד המשרד.

ב-30 רשויות מקומיות פועלת תוכנית סל"ב (סל למרותקי בית), המנגישה שירותים לביתם של ניצולי שואה שאינם יכולים ליהנות מהשירותים הניתנים בקהילה.

כ-7,500 ניצולי שואה משתתפים במגוון מועדונים חברתיים - כ-120 מועדוני קפה אירופה וכ-190 בתים חמים - בדגש על תכני פנאי ותרבות להם ולבני/בנות זוגם.

לרשות ניצולי השואה עומדת הזכות לסיוע חומרי מגוון עבור צרכים אישיים כמו טיפולי שיניים, מכשירי שמיעה או אביזרי ראייה.

המשרד מפעיל גם, בשיתוף עמותת ער"ן, קו סיוע לתמיכה נפשית לניצולים ולמשפחותיהם.

בשנת 2019 הוקצה תקציב נוסף לפיתוח שירותים לניצולי שואה מקבלי הבטחת הכנסה ב-20 רשויות מקומיות שבהן אחוז גבוה של אוכלוסייה זו. השירותים הניתנים: ימי נופש, תוכניות להפגת בדידות בסופי שבוע ותוכנית למרותקי בית.

שירותים הניתנים לאזרח הוותיק במסגרות חוץ-ביתיות

בתי אבות: האגף הבכיר לאזרחים ותיקים מפקח ומעניק רישיונות ל-112 בתי אבות המיועדים לעצמאים ולתשושים. אזרח ותיק עצמאי או תשוש בתפקוד היום יומי, שמתקשה להמשיך להתגורר ולתפקד בביתו ומעוניין לעבור להתגורר באופן קבוע במסגרת חוץ-ביתית (או שזקוק למסגרת נופשון זמנית) יכול לפנות אל המחלקה לשירותים חברתיים בעיר מגוריו בבקשה להתגורר באחד מבתי האבות לעצמאים ותשושים שבפיקוח המשרד.

בשנת 2019 שוכנו כ-50 אלף אזרחים ותיקים, באופן קבוע או זמני, באחד מבתי האבות שנמצאים בהתקשרות ישירה עם המשרד. ביחס לשנים קודמות, הם היו מבוגרים יותר (כ-85% מהם בני 80 ומעלה) ומוגבלים יותר בתפקוד היום יומי, ורבים מהם בעלי מחלות פסיכיאטריות.

נופשונים: מענה זמני הניתן בכ-60 בתי אבות, ומיועד לאזרחים ותיקים הזקוקים לשהייה מחוץ לבית מסיבות שונות - תקופת מעבר לאחר שחרור מבית חולים או צורך במתן מנוחה לבני המשפחה המטפלים באזרח הוותיק.

דיור מוגן: חוק הדיור המוגן משנת 2012 חל על 93 בתים, שבהם מתגוררים כ-15 אלף אזרחים ותיקים. לחלק מדיירי הדיור המוגן מונגשים השירותים בקהילה, כגון מרכזי יום ומועדונים חברתיים העומדים בקריטריונים.

אגף בכיר ביקורת פנימית

א. דו"חות ביקורת פנימית שנכתבו בשנת 2019

זרוע הרווחה

1. אגף בכיר אזרחים ותיקים.
2. תהליכי ההשמות במסגרות חוץ-ביתיות.
3. בדיקת תנאי העסקה של עובד מעון (בעקבות תלונה).
4. ניהול מחסנים במעונות חסות הנוער.
5. אומנה - היבטים כספיים.
6. חסות הנוער.
7. פעילות ועדות ערר.
8. פעילות ועדות סיוע לבודדים ומשפחות.
9. דמי שימוש בנכסי מדינה.
10. ביצוע הליכי רכש במעון נכים נתניה.

זרוע העבודה

11. אגף כוח אדם לשעת חירום.
12. הכשרת מבוגרים / מחוזות - אגף הכשרה מקצועית.
13. בדיקה בנושא אישור מרצים בקורסי בודקי שכר (בעקבות תלונה).

ב. היקף כוח האדם באגף בכיר ביקורת פנימית ב-2019

1. המבקרת הפנימית מועסקת במשרה מלאה.
2. באגף 11 תקני כוח אדם, מהם מאוישים בפועל 6.
3. בנוסף, האגף מבצע ביקורות גם באמצעות שני משרדי רו"ח חיצוניים. בשנת 2019 בוצעו מטלות ביקורת במיקור חוץ בהיקף כולל של כ-3,300 שעות.

אגף בכיר טכנולוגיות דיגיטליות ומידע

אגף טכנולוגיות דיגיטליות ומידע פועל להטמעת פתרונות דיגיטליים מיטביים ולקידום השימוש בטכנולוגיה חדשנית, אמינה, זמינה ומאובטחת.

יעדים עיקריים

1. פיתוח מערכות מידע, תוך תמיכה מלאה בתהליכי העבודה בראייה אינטגרטיבית ובהתאם ליעדי המשרד.
2. שילוב ושיתוף מידע עם גורמי חוץ המשיקים למערך הרווחה.
3. פריסת מידע ושירותים זמינים לאזרח ולקהילה המקצועית.
4. מתן כלים ותשתיות לצורך ניתוח וניהול ידע.
5. מתן שירות איכותי ביישום טכנולוגיות מתקדמות לצורך פיתוח התשתיות ותחזוקה.
6. פיתוח מנגנוני אבטחת מידע ובקרת איכות.

תחזוקה ופיתוח יישומים – מערכות תשלומים

כל המערכות המשלמות

- עדכון סעיפים תקציביים בהתאם לעץ תקציב מעודכן של המשרד.

השמות אלקטרוניות

- פיתוח מודולים נוספים לקליטה ישירה מהרשויות או לעדכון על ידי המסגרות.
- פיתוח מודול אישור מצבת מושמים במסגרת.
- הטמעת המערכת בכל הרשויות.

מערכות BI

- אפיונים ופיתוחים של מודולים בהתאם לתוכנית העבודה שקבע הצוות המלווה (צוות BILT).

מס"ר

פיתוחים עבור הממשקים למערכת ההשמות האלקטרוניות.

מת"ס והטבות חומריות

אפיון מערכת חדשה, תוך החלטה על פלטפורמת תשלום חדשה.

חוק האומנה

פיתוח מערכת חדשה, התואמת את המתחייב מחוק האומנה.

נתוני יסוד

פיתוח מערכת חדשה מותאמת תיק התערבות ברשויות.

תחזוקה ופיתוח יישומים – מערכות ייעודיות

מינהל שירותים אישיים וחברתיים

- אישורי תקן אמי"ר לכל החוקים והתנעת התהליך לאפיון ופיתוח ברשויות.
- פיתוח מודול אימוץ ילדי חו"ל ואפיון תהליך פוסט אימוץ.
- התחלת הטמעת מודול מתו"ה ברשויות ובדיקות לממשקים בינן לבין המשרד.
- המשך פריסה והטמעה של מערכת מט"ר לפנימיות ילד ונוער.
- בחירת ספק זוכה במכרז אובדן ושכול והתנעת המכרז.

מינהל מוגבלויות

- פיתוח הליכי החלפת תעודות עיוור.
- איחוד בין מערכות נוספות במינהל מוגבלויות.

אגף משאבי קהילה

- שדרוג מערכות פניות ציבור עבודה ורווחה.
- פיתוח מערכת לניהול נושא יחסים בין-לאומיים.

מינהל תקון

- סיום פיתוח, הסבה, הדרכה ועלייה לאוויר של מערכת שירות המבחן למבוגרים.
- העברה לייצור של מערכת קדם השמה למעונות חסות הנוער.
- אפיון מודול שיבוץ גישור למערכת יחידות הסיוע, משלוח הודעות SMS.

תוכנית יתד

- פיילוט להטמעת מערכת יתד לשותפים.
- פיתוח מודול יתד במערכות תיק לקוח ברשויות.

מינהל פיקוח ובקרה

- הטמעת מערכת נתיב לכל המפקחים תוך פיתוח מודולים נוספים, כמו שיתוף במידע ותכנון הפיקוח.
- הטמעת מערכת עבור מעונות יום - זרוע עבודה.
- התאמת הפיתוח של מערכת רישוי לנוהלי עבודה חדשים.
- פיתוח מערכת לבנייה ועדכון של שאלונים.
- פיתוח מערכת BI לפיקוח על מסגרת.

אגף בכיר או"מ ברשויות

- התחלת פיתוח מערכת לניהול תהליך ועדות חריגים.
- אפיון והתחלת פיתוח למערכת תע"ס.

אגף ביטחון

פיתוח מערכת לבדיקת רישום פלילי.

תיק לקוח מסגרות

השלמת מכרז מערכת תל"ם מבוססת מט"ר ומותאמת ליחידות נוספות.

התוכנית הלאומית לילדים בסיכון

בניית מערך שאלונים חדשים ושדרוגים נוספים.

יישומי מטה ואתר המשרד

אינטרנט ואתר המשרד

- איחוד אתרי האינטרנט הישנים:
- הקמת אתר האינטרנט של המשרד בתשתית האתר האחוד GOV.IL. העברת התכנים ושדרגום.
- הקמת אתר בית, הכולל את העמודים הבאים:
  - תקציב.
  - יצירת קשר.
  - מוקד 118.
  - ועדות ערר.
  - הגשת תלונה לאגף ביקורת פנימית.
  - שירות ייעוץ לאזרח.
  - מאגר לשכות המשרד.
  - יחידות המשרד.
  - מבנה ארגוני.
- הקמת אתר תמיכות המשרד.
- העברת מאגר חוזרי מנכ"ל.
- הקמת מאגר מילון מונחים של המשרד.
- הקמת מאגר פרסומים ומחקרים.
- העברת המידע אודות שח"ר - שער, חברה ורווחה.
- העברת ושדרוג תוכני אתר קהילה מקצועית, הכולל מגוון נושאים ובהם:
  - מאגר במות הסגל הבכיר.
  - בקשה לרישום בפנקס העובדים הסוציאליים.
  - הכרה במומחיות בעבודה סוציאלית.
  - קבלת אישור על רישום בפנקס העובדים הסוציאליים.
  - המועצה לעבודה סוציאלית.
  - מאגר כתב העת סעד.
- הקמת אתר חדש עבור קהל החירשים.

- הקמת דפי שירות במאגר השירותים:
  - הגשת תלונה לאגף בכיר ביקורת פנימית.
  - בקשה לקבלת דמי תקשורת.
  - בקשה לקבלת סל תקשורת עבור רכישת אביזרי עזר לתקשורת.
  - בקשה לרישום בפנקס העובדים הסוציאליים.
  - בקשה לקבלת אישור רישום (עיון) בפנקס העובדים הסוציאליים.
  - הגשת ערר על החלטות המחלקה לשירותים חברתיים.
  - סיוע למשפחות שחוו אובדן של בני משפחה בעקבות רצח או הריגה.
  - בקשה להכרה במומחיות בעבודה סוציאלית.
- מעבר לעבודה ב-SSL בכל האתרים.
- פיתוח מודול חידוש תעודת עיוורים.
- עדכון טופס פניות ציבור: התאמת פניות ציבור לעבודה עם זרועות העבודה והרווחה.
- עדכון חיפוש במאגר עובדים סוציאליים - הוספת פרמטרים נוספים לחיפוש.
- פרסום וחיפוש במאגרי מידע של אתרי בנייה פעילים וצווי בטיחות.
- הוספת מחשבון תפוסה ותקן כוח אדם במעונות יום ובמשפחתונים.
- פרסום לומדת למידה מהצלחות באתר.
- הקמת אתר חדש בנושא חירשים.
- הקמת אתר חדש בנושא משפחות שחיות בעוני.
- שדרוג אתר מבוגרים המעורבים בהליכים פליליים.
- הוספת נושא של רכש שירותים חברתיים.
- הקמת אתר לנציבות פניות ילדים ונוער.
- שדרוג תכנים באתרים רבים.
- שדרוג אתר מעונות יום והתאמתו להקדמת הרישום לשנת הלימודים הנוכחית.
- שירותים מקוונים:
  - שירות חדש לרישום מקוון ותשלום לקורסים בבית הספר המרכזי לעו"ס.
  - שירות חדש לתשלום עבור רישום עובדים סוציאליים בפנקס העו"ס.

קהילות

- **סגירת קהילות מקצועיות ישנות:**
  - יצירת טופס הרשמה לקבלת זימון לקהילות הידע של העוסקים בשירותים החברתיים בישראל.
  - ייבוא קובצי הנתונים מממשל זמין למשרד.
  - פיתוח מודול יצוא קבצים ופריטים מהקהילות לבקשת אגף מחקר.

מערכות משרדיות רוחביות

- **מערכת שכר עידוד:** פיתוח מערכת חדשה.
- **מערכת הזמנת מבקרים:** פיתוח מודולים של מוזמנים קבועים וצפייה בתמונות של מוזמנים. התאמת המערכת לכל הדפדפנים. איחוד תשתיות. שדרוג מוצרי ושינויי UI.
- **מערכת מעקב החלטות:** הרחבת השימוש ליחידות נוספות (מחוז תל אביב, אגף מהנדס ראשי).
- **מערכת מניפה:** שכתוב מערכת קיימת לניהול פעילות רווחה.
- **טלוויזיות:**
  - יצירת תבנית.
  - עדכון תכנים בכל המסכים.
- **פורטל יישומי רווחה:**
  - יצירה ועדכון של רשימת נהלים כלליים.
  - פרסום והטמעה של חוברת קשרי ממשלה כנסת + סרטונים.
- **מערכת הנפקת תעודות לקב"ט – נשק:**
  - עדכון דו"ח רישיונות נשק ותעודת רישיון נשק.
- **מערכת הנפקת תעודות לקב"ט – תעודות רווחה:**
  - פיתוח מודול ייצוא נתונים לחברת פולימיל להדפסת תעודות רווחה.
- **מערכת הזמנת מבקרים:**
  - פיתוח מודול צפייה בהזמנות - כדי שכל משתמש יוכל לעקוב בעצמו אחרי ההזמנות העתידיות שלו.
  - הוספת אפשרות למבקרים ללא תעודת זהות.
- **סגירת שרת SPSS בממשל זמין.**
- **טפסים:**
  - טופס פנייה לוועדת ערר, טופס פנייה לוועדת ערר, טופס משוב - ועדות הכנסת.

תחזוקה ופיתוח תשתיות

תחזוקה שוטפת של תשתיות

- מחשב מרכזי - MF.
- כ-300 שרתים וירטואליים, כ-85 שרתים פיזיים.
- 3,600 תחנות עבודה.
- כ-1,200 מחשבים ניידים.
- ניהול שירות טכני לתחנות עבודה, מדפסות ותחזוקת ציוד תקשורת.
- גישה ליומנים ולדוא"ל מהתקנים סלולריים והתקנים ניידים של אנשי המשרד.
- הקמת אתר חירום לשיפור יכולת ההמשכיות העסקית של המשרד בעתות חירום.
- יישום של מערך חומות אש (Firewall) חדש בהתאם למכרז החשכ"ל.

סיוע טכני ותמיכה במשתמשים

- תמיכה באלפי משתמשים חיצוניים ברשויות ובמסגרות רווחה במוקד מיוחד שהוקם עבור מערכות שח"ר.
- תמיכה בכ-3,400 משתמשים פנימיים - מוקד פניות המטפל בכ-30 אלף קריאות בשנה.
- תמיכה במאות גורמים חיצוניים העובדים מול מערך המחשוב של המשרד.
- פיתוח והפעלת מערכות חדשות (מוקד תמיכה HD) לתמיכה בפעילות האגף בתחום התשתיות.

תקשורת

- שדרוג לצורך שיפור השירות וזמינותו, כולל התקנות באתרים חדשים.
- שדרוג מערך הניטור והשו"ב באתרי המשרד.
- הרחבת שימוש במנגנון איזון עומסים בין שרתים.
- מעבר לטלפוניית IP במסגרת מכרז חשכ"ל ("שירלי").

חומרה ותוכנה

- שדרוג והרחבה של מערך האחסון והתאמתו לצרכים הנוכחיים (MF וסביבה פתוחה).
- הרחבת מערך הגיבוי, כולל רובוט קלטות, שימוש נרחב בקלטות והעברתן לאתר חיצוני להגברת השרידות.
- שדרוג והרחבה של מארז שרתים לטכנולוגיה מתקדמת.

תחום אבטחת מידע

- ביצוע ביקורות וביקורים באתרי המשרד ומתן הנחיות בהתאם.
- ביצוע הדרכות ופעולות יזומות להעלאת מודעות העובדים בתחום אבטחת המידע.
- קבלת הסמכה לתקן ISO בתחום הסייבר.
- המשך פיתוח ושילוב כלי אבטחה לפי המתחייב מעמידה בדרישות תקני ISO.
- שילוב המשרד בפעילויות במסגרת החלטות הממשלה בנושא סייבר, בתחום הסייבר האזרחי והמגזרי.
- טיפול באישור והנפקת כרטיסים חכמים וחיבור למערכות ממשלתיות.
- ייזום וייעוץ בתהליכי עבודה מאובטחים באגפי המשרד.
- ביצוע תחקירים לאירועי אבטחת מידע במשרד.
- שיתופי פעולה בהעברת מידע חסוי בין משרדי ממשלה בהתאם לחוק הגנת הפרטיות (הוועדה להעברת מידע בין גופים ציבוריים) ויצירת קשר באמצעות תוכנת כספת.
- הידוק הקשר בנושא אבטחת מידע וייעוץ לרשויות מקומיות.
- בניית תוכנית להגנה על מאגרי מידע רגישים.

תחום מתודולוגיות ואבטחת איכות

בעקבות פרסום הנחיות רשות התקשוב הממשלתי לעמידה בתקן מחזור חיי מערכות תקשוב נערך האגף ליישומן. הדבר נעשה תוך שימת דגש על התאמה והטמעה של הנחיות התקן המחייב במתודולוגיה הנהוגה בארגון - מתודולוגיית שיתוף.

במסגרת הפעילות לצמצום הפערים ולאור ביקורת רשות התקשוב, נמשכה בניית המתודולוגיה תוך שילוב עדכונים, שיפורים ושינויים בהתאם לצורך. לשם תמיכה בתהליכי העבודה הוקם צוות אינטגרציה (DevOps), שפועל תחת הנחיות מינהלת תחום מתודולוגיות ואבטחת איכות. לצוות מונתה מנהלת פרויקטים, שתרכז פעילויות מרכזיות בתחום ותהיה אחראית על כתיבת נהלים והנחיות עבודה הנגזרות מהמתודולוגיה - לרבות רגולציה - תוך עמידה בתקני האיכות המחייבים.

במטרה להעשיר ולשפר את תהליכי הבדיקות ננקטו צעדים שונים: שילוב בדיקות BI; היערכות לקראת הכשרה ייעודית לביצוע בדיקות חוסן (Security Test cases); ביצוע בדיקות זמני תגובה (עומסים); והכשרת צוות ייעודי לכתיבת תסריטים.

הפעילויות בתחום ב-2019

- הושלם פיילוט אוטומטיזציה של תהליכי ALM, משער הכניסה לפרויקט ועד לשער המעבר לתחזוקה. הפיילוט התבסס על מערכת השמות אלקטרוניות ונבחן גם על מערכת אג"מ - וצלח את שתיהן. תהליך האוטומטיזציה נועד לשפר את בקרת האיכות בניהול פרויקטי IT באמצעות הפחתת התלות בגורם האנושי, תוך הסדרת השלבים במחזור החיים ע"פ התקן הממשלתי המחייב ומתן יכולת ניטור, שליטה, בקרה וסיוע באכיפת הנוהל.

- הושלם שלב א' של פורטל שיתוף, שעלה לאוויר בסוף מאי 2019. פורטל שיתוף יעמיד לרשות עובדי האגף פלטפורמה דיגיטלית מתקדמת, המאגמת את כל אוצר הידע אשר הצטבר במרוצת השנים באגף טכנולוגיות דיגיטליות ומידע של המשרד. הפורטל ישמש בית לעדכון שוטף על אודות הפעילויות באגף, במטרה ליצור שיתוף ושותפות בין כל צוותי העבודה השונים, לשפר ולייעל תהליכי עבודה ולהעצים את מקורות המידע והידע לצורך בניית משנה סדורה ותשתית ידע לכל בעלי העניין.

- הושלמה הכשרה לבדיקות BI תוך שיתוף צוות הפיתוח, והחלה להתגבש מתודולוגיה סדורה לנושא.

נציבות פניות ילדים ונוער בהשמה חוץ-ביתית

הנציבות לפניות ילדים ונוער בהשמה חוץ-ביתית הוקמה בשנת 2017 לפי חוק אומנה לילדים תשע"ו-2016. הנציבות מפעילה מנגנון לבירור תלונות של ילדים המושמים באומנה בכל הנוגע לחיי היום-יום שלהם באומנה, ולילדים בהשמה חוץ-ביתית אחרת בכל הנוגע לשהותם באותה מסגרת.

לפי החוק, יש לאפשר לילדים המושמים באומנה או במסגרת חוץ-ביתית אחרת להתלונן באופן עצמאי, פרטי וחופשי, בלא כל חשש מפגיעה בעקבות הגשת התלונה. על המנגנון להיות מונגש, כך שילד יוכל להתלונן בהתחשב בגילו, בבגרותו, ביכולת הביטוי שלו, בכישורי השפה שלו או במוגבלויות שונות, אם ישנן.

בהתאם לחוק, תלונות יכולות להיות מוגשות על ידי הילדים עצמם. כמו כן, תלונות יכולות להתקבל מילדים אחרים, שהם לא נשוא התלונה, מאפוטרופוסים לדין או מעו"ד שמינה בית משפט לקטין. עוד מורה חוק האומנה כי לא ימנע או יפריע אדם לילד או למי מטעמו להגיש תלונה, וכן כי לא יגרום לו לבטל תלונה שהוגשה - גם לא באמצעות שכנוע או מתן תמורה.

סמכויות הנציב דומות לאלה של מבקר המדינה והחלטותיו (בסעיפים 41, 43 ו-45 לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958), בשינויים המחויבים ובהתאמות הנדרשות לשמירה על פרטיות הילד ומניעת פגיעה בו.

הנציבות מחויבת לדווח אחת לשנה לוועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת על התלונות שהתקבלו ותוצאות הליך בירורן. כמו כן, רשאי הממונה על התלונות להמליץ למנכ"ל המשרד, למנהל מסגרת חוץ-ביתית ולגורמי פיקוח במשרד העבודה והרווחה לנקוט אמצעים למניעת פגיעה בילד או בילדים אחרים, או אמצעים לתיקון הליקויים שעלו מבירור התלונה - וכן לקבוע מועדים לנקיטתם. תוצאות בירור התלונה יימסרו למתלונן, והעתקן יימסר למפקח לשם מעקב אחר תיקון הליקויים.

הנציבות זמינה לפניות בכמה ערוצים:

- **טלפונית ובאמצעות חשבון וואטסאפ במספר** 050-6222600.
- **דף הפייסבוק** "נציבות פניות ילדים".
- **חשבון האינסטגרם** "netzivut".
- **אימייל:** im4u@molsa.gov.il.
- **משרדי הנציבות ממוקמים** במגדל שלום, רחוב אחד העם 9, תל אביב. ילדים או מי מטעמם שחפצים בכך יכולים להגיע פיזית לפגישה אישית ופרטית עם הנציבה.

הבסיס החוקי של הנציבות

- סעיף 56 לחוק האומנה לילדים, תשע"ו-2016.
- סעיפים 41 ו-43 לחוק מבקר המדינה התשי"ח-1958 בשינויים המחויבים ובהתאמות הנדרשות לשמירה על פרטיות הילד ומניעת פגיעה בו.
- סעיף 45 לחוק מבקר המדינה התשי"ח-1958 יחול לעניין החלטות הנציב/ה.
- תקנות אומנה לילדים (מנגנון תלונה לילדים במסגרת השמה חוץ-ביתית), תשע"ט-2019.

מטרות הנציבות

- לממש את זכותם של הילדים להשתתפות בהחלטות על חיי היום-יום שלהם ובהחלטות על כלל חייהם.
- לממש את זכות הילדים להגנה ומוגנות.
- לממש את זכות הילדים לשוויון ואיסור האפליה.
- לממש את הזכות להתפתחות תקינה, פיזית ורגשית.
- לשפר את השירות שאותו הם מקבלים.
- לקבל ישירות מן הילדים אינדיקציה על מצבם האישי ועל ההשמה החוץ-ביתית.

יעדי הנציבות לשנת 2020

- חידוש למידה מהלקוחות וביצוע שיתוף לקוחות עדכני.
- המשך בניית מנגנון נגיש ובטוח עבור הילדים ובני הנוער.
- המשך יידוע כל הילדים בהשמה חוץ-ביתית על קיומה של הנציבות.

תוכנית עבודה לשנת 2020

המשך קידום ושיפור תהליכי יידוע ילדים ובני נוער בהשמה חוץ-ביתית על קיום הנציבות ועל דרכי הפנייה אליה:

- המשך קמפיין פרסומי.
- המשך חשיפת הנציבות בפני אוכלוסיית היעד באמצעות יידוע גורמים הבאים איתה במגע, כגון מורים ומערך הייעוץ במערכת החינוך.
- המשך חשיפת הנציבות בפני אוכלוסיית היעד באמצעות עובדים סוציאליים במחלקות לשירותים חברתיים.
- הנפקת כרטיסים עם פרטי הנציבות, שיחולקו לכל הילדים ובני הנוער בהשמה חוץ-ביתית, בהתאם לאמור בתקנות הנציבות.
- המשך בניית מנגנון תלונות באופן המותאם לחוק ולצורכי אוכלוסיות שונות, בדגש על המגזר הערבי ועל ילדים ובני נוער עם מוגבלויות.
- פרויקט Twinning - שיפור וייעול מנגנון בירור התלונות באמצעות ייעוץ ולמידה ממדינות האיחוד האירופי.

סיכום הפניות לנציבות בשנת 2019

בשנה השנייה לפעילות הנציבות (נובמבר 2018 עד אוקטובר 2019) הגיעו אליה 188 פניות:

142 פניות מותאמות ללשון החוק ובסמכות בירור הנציבות.

16 פניות שאינן תואמות את לשון החוק - לפונים נמסרה כתובת של גורם רלוונטי.

18 פניות שאינן בסמכות בירור הנציבות, אך מתייחסות לילדים בהשמה חוץ-ביתית או ילדים במצוקה בביתם - הועברו על ידי הנציבות לגורמים המתאימים להמשך בירור, ליווי או טיפול.

12 פניות נפלו תחת הגדרת חובת הדיווח, בהתאם לחוק העונשין, והועברו לבירור וטיפול חוק הנוער.

ממצאי בירור 142 התלונות המותאמות לחוק ובסמכות הבירור של הנציבות

1. **114 מהפניות טופלו.**
   - 52% מהן נמצאו מוצדקות.
   - 25% נמצאו לא מוצדקות.
   - 13% נמצאו סובייקטיביות - היה צדק בטענותיו או תחושותיו של הקטין, אך המסגרת פעלה כראוי.
   - 1% נבעו מחוסר מדיניות.
   - 9% היו לצורך בירור זכויות.

2. **4 מהפניות לא הועברו לבירור. מדובר בפניות מפנימייה אחת, שעונות לנוסח החוק "ידיד של הקטין". הפניות נעשו שלא בידיעת הקטינים וללא יידועם. עקב חשש לחשיפת קטינים, הוחלט להעביר את הבירור אל הפיקוח. ההחלטה התקבלה בהתייעצות עם הוועדה המייעצת של הנציבות.**

3. **20 מהפניות לא הבשילו לכדי בירור.**
   - 4 פניות של קטינים אשר הסתדרו עצמאית, ללא צורך בעזרת הנציבות.
   - 11 פניות עקב חוסר אפשרות ליצור עם הקטין קשר לצורך בירור התלונה.
   - 5 פניות עקב הפניית הקטין לגורם אחר (מנהל הפנימייה, עו"ס) שטיפל בתלונה.

4. טרם הסתיים בירורן של 4 פניות.

התפלגות מספר הפניות אל נציבות פניות ילדים ונוער בהשמה חוץ-ביתית

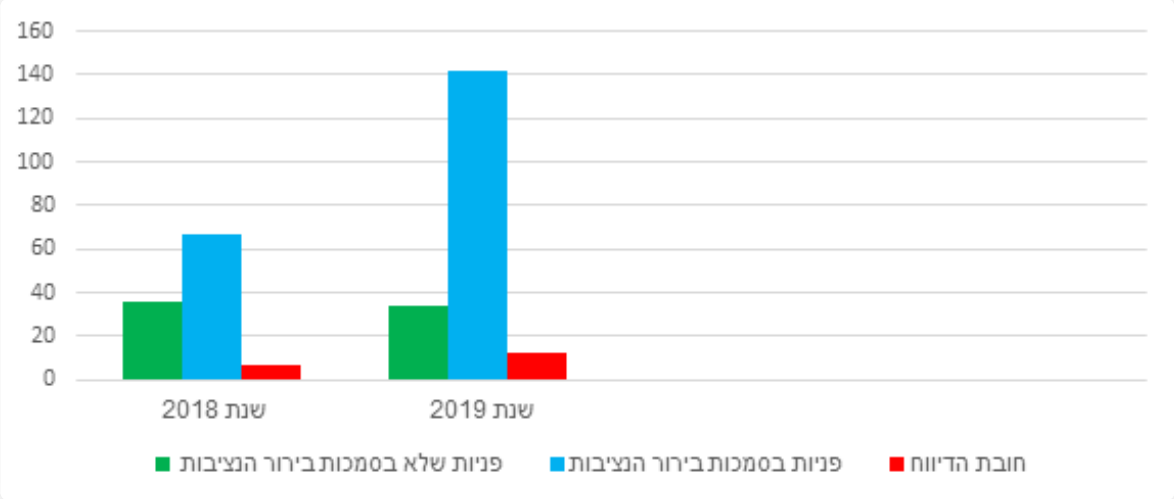

התפלגות הפניות לנציבות, לפי מקום שהות הקטין

הנתונים מתייחסים ל-142 הפניות שלנציבות היתה סמכות לבדוק אותן.

- 9 פניות בעניינם של ילדים ובני נוער במשפחות אומנה.
- 133 פניות בעניינם של ילדים ובני נוער בפנימיות, מתוכן 2 פניות ממסגרות חוץ-ביתיות אחרות: אחת מהוסטל ואחת ממרכז חירום.

התפלגות הפניות לפי מקום שהות הקטין, באחוזים

התפלגות הפניות בעניינם של ילדים ובני נוער במשפחות אומנה

בנציבות התקבלו 9 פניות שלנציבות היתה סמכות לבדוק אותן:

- 3 פניות נמצאו מוצדקות.
- 2 פניות נמצאו לא מוצדקות.
- 2 פניות נמצאו סובייקטיביות.
- פנייה אחת הוגדרה כבירור זכויות.
- פנייה אחת עדיין בתהליכי בדיקה.

כל התלונות שנמצאו מוצדקות היו קשורות לנסיבות מחוץ למשפחה האומנת ולא לטיפול לקוי של המשפחה.
תלונה אחת שנמצאה מוצדקת הוגשה עקב ליקוי של המחלקה לשירותים חברתיים.

התפלגות ממצאי בירור הפניות באומנה, באחוזים

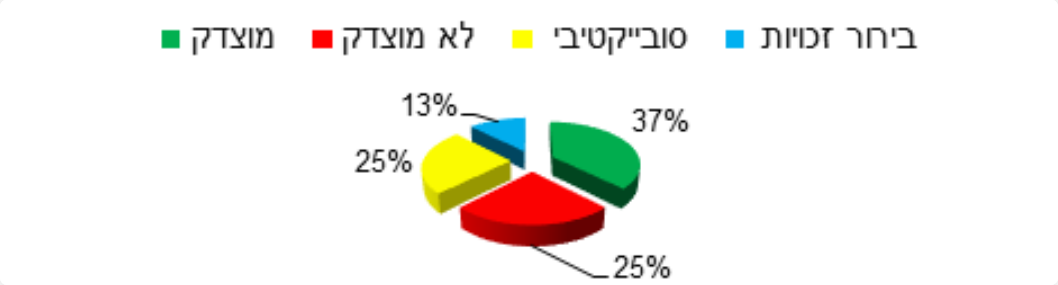

התפלגות הפניות בעניינם של ילדים ובני נוער בפנימיות

לנציבות הגיעו 133 פניות בעניינם של ילדים ובני נוער השוהים במסגרות פנימייה שונות.

20 מהפניות לא הבשילו לכדי בדיקה, 4 מהן הוחלט שלא לברר ו-3 עדיין נמצאות בבירור.

106 פניות נבדקו. מתוכן:

- 56 פניות נמצאו מוצדקות.
- 27 נמצאו לא מוצדקות.
- 13 נמצאו סובייקטיביות.
- 9 היו בעניין בירור זכויות.
- אי אפשר היה לקבוע את הצדקתה של פנייה אחת לאור חוסר מדיניות.
- 3 פניות עדיין בתהליכי בדיקה.

התפלגות ממצאי בירור הפניות בפנימיות, באחוזים

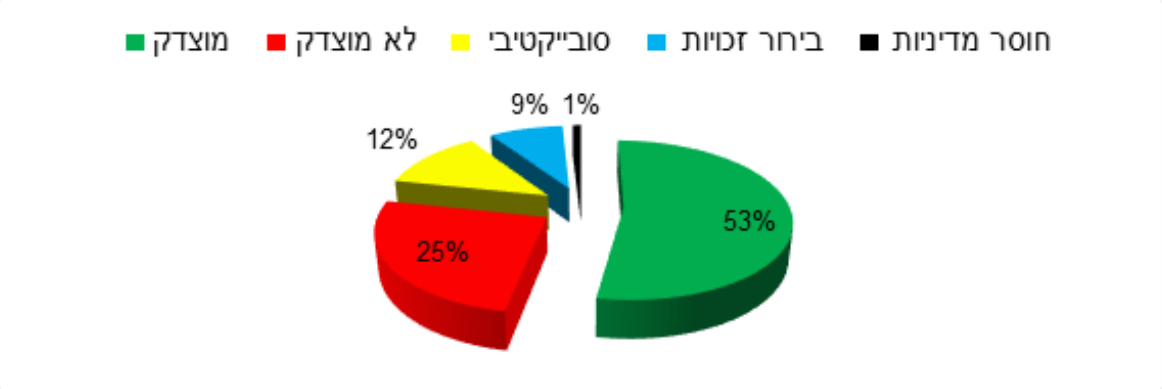

נתונים כלליים

- **דרכי הפנייה לנציבות**

שיחת טלפון: 69 פניות.

אימייל: 11 פניות (3 של קטינים).

ביקור בפנימייה: 22 פניות.

הודעת וואטסאפ: 32 פניות.

אינסטגרם: 8 פניות.

- **מקור המידע על קיומה של נציבות תלונות ילדים ונוער בהשמה חוץ-ביתית**

כדי שהמנגנון ישרת את אוכלוסיית הילדים, קיימת חשיבות רבה לכך שהם יהיו מודעים לקיומה של הנציבות. לכן בדקנו גם השנה כיצד שמעו הקטינים על זכותם לפנות לנציבות (הנתונים מתייחסים ל-131 פניות שהגיעו מהקטינים עצמם):

היכרות קודמת - 56 פניות.

סיור יזום של הנציבות במסגרות - 27 פניות.

לא ידוע - 24 פניות.

פוסטר של הנציבות בפנימייה - 11 פניות.

עו"ס מטעם שירותי הרווחה - 3 פניות.

כרטיס של הנציבות - 3 פניות.

בני משפחה - 2 פניות.

המועצה לשלום הילד - פנייה אחת.

עו"ד של הקטין - פנייה אחת.

מנחת אומנה - פנייה אחת.

אינטרנט - פנייה אחת.

לבנת פורן - פנייה אחת.

- **זמן בירור התלונות**

תקנות חוק אומנה לילדים מחייבות לסיים בירור של פנייה בתוך 90 יום. להלן זמני בירור התלונות:

עד שבועיים - 41 פניות.

עד 30 יום - 48 פניות.

עד 60 יום - 19 פניות.

עד 90 יום - 2 פניות.

360° - התוכנית הלאומית לילדים ונוער בסיכון

מטרת התוכנית היא הפחתת מצבי סיכון בקרב ילדים ובני נוער מגיל לידה עד גיל 18. מצבי הסיכון מחולקים, על פי ההגדרה הבין-משרדית המוסכמת, לשבעה תחומי חיים שנגזרו מאמנת האו"ם לזכויות הילד: קיום פיזי, בריאות והתפתחות, השתייכות למשפחה, למידה ורכישת מיומנויות, רווחה ובריאות נפשית, השתייכות והשתתפות חברתית, והגנה מפני אחרים ומפני התנהגות מסכנת של הילדים עצמם.

דרכי פעילות: כדי לממש את עקרונותיה ולהשיג את יעדיה, התוכנית הלאומית לילדים ונוער בסיכון מאפשרת לכל אחד מ-185 היישובים הנכללים בה:

- ניצול גמיש של התקציב התוספתי שהוקצה ליישוב, ללא חלוקה מראש לתחומי פעולה או לקבוצות ילדים. התקציב מחולק לפי צרכים ועדיפויות שמגובשים בתהליך תכנון מובנה בוועדת היגוי יישובית בין-מקצועית, ועל בסיס נתונים.
- גידור תקציבי ותשומת לב מקצועית מיוחדת לגיל הרך.
- תמיכה במבנה ארגוני רב מקצועי ותשתיות ארגוניות ומקצועיות.
- כלים ושיטות להפעלת תהליכים מובנים של תכנון וקבלת החלטות מבוססות נתונים.
- אפשרות להפקת דו"חות על מנת לעקוב אחר מצב הילדים לפי פרמטרים שונים (דמוגרפיה, מצבי סיכון, יציאה ממצבי סיכון, צרכים, ילדים בקצה רצף הסיכון, מצב ההורים ועוד).

לתוכנית 360° יש מאגר ובו כ-300 תוכניות של המשרדים השונים, וממנו בוחרות הרשויות המקומיות את התוכניות המתאימות ביותר לצורכי האוכלוסייה שלהן.

קהל היעד ותוצאות: ילדים ובני נוער בסיכון, עם דגש על קבוצות ייחודיות ומוחלשות.

ב-18.3.2019 הושק שאלון התמ"י (תשתית מידע יישובי) החדש, שכולל גם את תחום החוזקות (כוחות) אצל הילדים והוריהם. עד ל-31.8.2019 מילאו את השאלון 43,547 ילדים ובני נוער המתגוררים ב-185 יישובים שבהם פועלת התוכנית.

תקציב 2019: 218.5 מיליון שקל.

בשנת 2019 מימנה התוכנית כ-1,600 מענים לילדים ובני נוער בסיכון, וכ-8,000 אנשי מקצוע לקחו בה חלק.

המבנה הארגוני: תוכנית 360° ייחודית בכך שהיא מנוהלת במשותף על ידי משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים (שמוביל ומתכלל אותה) ומשרד החינוך (השותף להפעלתה במחוזות). משרד הבריאות, משרד העלייה והקליטה והמשרד לביטחון פנים לוקחים גם הם חלק פעיל בתוכנית וביישומה. בנוסף, שותפים בה מרכז השלטון המקומי, הרשויות המקומיות וג'וינט ישראל.

מדיניות התוכנית נקבעת על ידי ועדת היגוי בין משרדית, ומטה התוכנית אחראי על הוצאתה לפועל. בראש הוועדה הארצית הבין משרדית עומד מנכ"ל משרד הרווחה והשירותים החברתיים. בוועדה משתתפים נציגים של כל המשרדים השותפים, כאשר לכל משרד זכות הצבעה שווה.

עיזבונות

מחלקת העיזבונות פועלת על פי כללי הוועדה הציבורית לעיזבונות המדינה, שאותם אישר היועץ המשפטי לממשלה. קרן העיזבונות היא נדבך חשוב בסיוע תקציבי לרשויות, מוסדות ועמותות הפועלות לרווחת אוכלוסיית המצוקה בישראל. בראש ועדת העיזבונות עומדת השופטת בדימוס שולמית דותן, אשר מונתה על ידי הממשלה. החברים בוועדה מתמנים על ידי שר המשפטים. בכל שנה פונים לקבלת סיוע מהקרן כ-1,000 עמותות ומוסדות.

קשר וממשקים

מחלקת העיזבונות מנהלת פעילות רוחבית ונמצאת בקשר עם מנהלים באגפי ומחלקות המשרד, במוסדות המשרד, ברשויות המקומיות, בעמותות, אפוטרופוס הכללי ובוועדת העיזבונות במשרד המשפטים.

תחומי פעילות עיקריים

המחלקה מעניקה תמיכות מקרן העיזבונות, ופועלת רבות בתחום הביטחון התזונתי. לפי הנתונים, עשרות אלפי משפחות מהשכבות החלשות בחברה הישראלית מתמודדות עם חוסר ביטחון תזונתי. הנהלת משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים רואה חובה למצוא פתרון לצורך הבסיסי הזה, ולכן תומכת בפרויקטים רבים בתחום התזונה באמצעות המחלקה לעיזבונות.

1. תמיכה בפרויקט **"קמחא דפסחא"** וסיוע לחגים במגזר המיעוטים באמצעות **תקצוב סלי מזון/כרטיסי מזון למשפחות נזקקות** שמחלקות עשרות עמותות.

2. תמיכה בפרויקט **"חג נוסף"** במגזר היהודי וסיוע לחגים במגזר המיעוטים, באמצעות עשרות רבות של ארגונים וולונטריים המגייסים תורמים ונדיבים למתן מענה למשפחות אלה.

3. **תמיכה בעמותות המחלקות סלי מזון וכרטיסי מזון חודשיים** למשפחות נזקקות.

4. תמיכה בפרויקט **"עמותות גג"**, החתומות בהסכמים עם עמותות קצה המשנעות ומעבירות אליהן תרומות מזון.

5. תמיכה בפרויקט חלוקת **מנות חמות** לנזקקים במסגרות הזנה באמצעות עמותות.

6. תמיכה בפרויקט **"מסגרות הזנה" וסלי "קמחא דפסחא" לניצולי שואה נזקקים**, בשיתוף הקליימס בארה"ב וועידת התביעות בישראל.

7. **פיילוט "המיזם לביטחון תזונתי"**: התקשרות מכרזית עם עמותת אשל ירושלים לחלוקת חבילות סיוע ל-10,830 משפחות נזקקות ב-46 יישובים ברחבי הארץ בסך 500 שקל בחודש.

8. **תוכנת אסדרה:** תוכנה הנמצאת בשימוש עמותת "אשל ירושלים", שפותחה בשיתוף המשרד עבור המיזם. התוכנה כוללת את כל נתוני הנתמכים ב-46 יישובים - מסמכים סרוקים ומידע על ניצול כרטיסים וחבילות סיוע. המוקד המרכזי של התוכנה נמצא במחלקה. רכזי הביטחון התזונתי ביישובים מקושרים לתוכנה לצורך קליטת נתונים ומסמכי משפחות. אחת לחודש תקציבאית המחלקה מפיקה דו"ח ביצוע כרטיסי מזון ארצי המועבר לרו"ח מטעם החשכ"ל.

9. **המועצה לביטחון תזונתי:** מנהלת המחלקה משמשת כחברה במועצה לביטחון תזונתי.

10. **מחקר מלווה** - ועדת המכרזים אישרה העסקת ספק שביצע מחקר מלווה למיזם ביטחון תזונתי בקרב כ-11 אלף המשפחות שמשתתפות בו ב-46 יישובים. מטרת המחקר היתה לבדוק עד כמה אפקטיבי המיזם בשיפור הביטחון התזונתי של משתתפיו. ממצאי המחקר הראו הצלחה למיזם ושינוי בביטחון התזונתי של אוכלוסיות בקצה הרצף. עקב כך החליטה הנהלת המשרד להרחיב ולהמשיך את המיזם בשנת 2020.

המועצה לביטחון תזונתי

המועצה הוקמה בשנת 2011 על פי חוק. בראשה עומד פרופ' דב צ'רניחובסקי וחברים בה נציגים ממשרדי ממשלה שונים. מנהלת המחלקה מונתה לחברה במועצה.

בשנת 2019 התקיימו ישיבות שבהן נאסף חומר מקצועי בנושא ביטחון תזונתי לילדים, והוצגו נתונים לגבי התזונה בצהרונים שמפעיל משרד החינוך.

ועדה לקוד אתי לעמותות המזון

הוועדה כללה נציגים מומחים לנושאים סוציאליים, ובראשה עמדה השופטת איילה פרוקצ'ה. מנהלת מחלקת העיזבונות שימשה כמשקיפה בוועדה.

המלצות הוועדה הוגשו לשר ולמנכ"ל המשרד. הנהלת המשרד אימצה את עקרונות הקוד והוחלט לשלבו בכל מבחני התמיכה לסיוע במזון לנזקקים, באישור מדור ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים.

פיילוט מיזם ביטחון תזונתי

עמותת אשל ירושלים זכתה במכרז להפעלת הפיילוט בקרב 10,830 משפחות ב-46 יישובים ברחבי הארץ. כל משפחה המשתתפת בפרויקט מקבלת אחת לחודש כרטיסים נטענים בסך 500 שקל, מתוכם 250 שקל לרכישת מזון במרכולים מקומיים, 125 שקל לרכישת מזון יבש ו-125 שקל לרכישת פירות וירקות. אשל ירושלים ביצעה התקשרות עם עמותת לקט ישראל, המספקת עודפי פירות וירקות לפרויקט. בכל היישובים פועל רכז ביטחון תזונתי, הנמצא בקשר עם המשפחות וקולט את פרטיהן עם מסמכים מלווים בתוכנת האסדרה. המשפחות המשתתפות בפרויקט עומדות בקריטריונים של נזקקות המופיעים במכרז, ומוכרות באגפי הרווחה ברשויות.

המשפחות השתתפו בשני ימי פעילות בתחום כלכלה נכונה, תזונה נכונה וכדומה. כמו כן, אחת לחודש מבצעות עובדות המחלקה סקר טלפוני בקרב המשפחות שמשתתפות במיזם, לצורך מעקב אחר קיום תנאי הפרויקט ויעילותו.

תקציב המיזם לביטחון תזונתי ל-2017–2019: 108 מיליון שקל - 54 מיליון שקל ממשרד העבודה ו-54 מיליון שקל מעמותת אשל ירושלים.

תקציב 2019 – מחלקת העיזבונות

תקציב המחלקה ב-2019 היה 116,558,896 שקל, לפי הפירוט שלהלן.

קרן העיזבונות:

התקציב הכולל לתמיכות מקרן העיזבונות הוא 31,859,910 שקל עבור 2019-2018, כולל הארכות תוקף עד סוף 2020. פיקוח ובקרה מתבצעים באמצעות כ-450 מפקחים בשירותי המשרד ורכזי התנדבות ברשויות.

- **קמחא דפסחא:**

  תקציב של 8,399,795 שקל עבור 109 עמותות מאושרות לחלוקת 781,255 סלים למשפחות נזקקות שבהן כ-2 מיליון תושבים.

- **חג נוסף:**

  תקציב של 8,581,677 שקל עבור 100 עמותות מאושרות לחלוקת 711,127 סלים למשפחות נזקקות שבהן כ-1.8 מיליון תושבים.

- **סלי מזון:**

  תקציב של 3,428,014 שקל עבור 28 עמותות מאושרות לחלוקת 94,585 סלי מזון חודשיים למשפחות נזקקות שבהן כ-300 אלף תושבים.

- **עמותות גג:**

  אושרה תמיכה בסך 2,711,500 שקל לעמותות הגג "לתת" ו"יד אליעזר", העוסקות בתרומות מזון, אריזה וחלוקת סלי מזון לאלפי משפחות בכל חודש.

- **מסגרות הזנה לנזקקים:**

  בשנת 2019 לא ניתנה אפשרות להגיש בקשות לתמיכה, ותקציב האפוטרופוס בסך 578,000 שקל הועבר לתמיכות בשנת 2020.

- **פרויקט הזנה לניצולי שואה נזקקים:**

  תקציב של 5.5 מיליון שקל באמצעות 15 עמותות לחלוקת מנות חמות יומיות ל-3,664 ניצולי שואה נזקקים.

- **קמחא דפסחא לניצולי שואה נזקקים:**

  תקציב של 1.5 מיליון שקל באמצעות 12 עמותות לחלוקת סלי "קמחא דפסחא" ל-14,240 ניצולי שואה נזקקים.

- **מיזם ביטחון תזונתי:**

  תקציב של 54 מיליון שקל לכ-11 אלף משפחות נזקקות המוכרות באגפי הרווחה ברשויות ונמצאות בקצה הרצף.

בקרה ופיקוח על עמותות נתמכות

תמיכות מקרן העיזבונות: ביצוע ביקורי פיקוח בעמותות ובמוסדות המשרד שאושרה להם תמיכה מקרן העיזבונות. את הביקורת ביצעו כ-450 מפקחים ורכזי התנדבות וגורמים מקצועיים ברשויות.

תמיכות ביטחון תזונתי: בוצעה תוכנית פיקוח ובקרה הכוללת בקרה חשבונאית על ידי רו"ח מטעם החשכ"ל. התוכנית כוללת ביקורי פיקוח של רו"ח לצורך בדיקה של עמידה במבחני תמיכה וקריטריונים לנזקקות, ובדיקת מסמכי עמותות. בעמותות המזון מזינים לקבצים את פרטיהם של מאות אלפי ראשי בתי אב, ואלה נבדקים מול מרשם האוכלוסין ומול טבלת סף העוני של הביטוח הלאומי.

רוב הפרויקטים של הסיוע במזון מלווים בביקור מפקח, הממלא טופס פיקוח ובודק היבטים שונים: הרכב סל המזון, כמות הסיוע, נגישות לנכים, ותנאי אחסון ושינוע מזון (כולל עמידה בדרישות משרד הבריאות). בנוסף, במוקדי חלוקת מנות חמות נבדקים הרכב כל מנה, כמות המנות, רישיון העסק, תעודת כשרות ועוד.

המיזם לביטחון תזונתי: מתבצעים ביקורי פיקוח ב-46 הרשויות שמשתתפות בפרויקט. בדיקת חבילת הסיוע למשפחות כוללת את סלי המזון היבשים, סלי הפירות והירקות וניצול של הכרטיסים הנטענים לרכישה במרכולים.

בקשות סיוע מיוחדות

188 פניות סיוע לנזקקים טופלו באמצעות עמותות. הפניות הגיעו מלשכת השר, מלשכת המנכ"ל, מהכנסת, מהדוברות, מפניות הציבור ועוד. היקף הסיוע הכללי למשפחות אלה היה עשרות אלפי שקלים.

הלשכה המשפטית

החוקים שמשרד הרווחה והשירותים החברתיים אמון על ביצועם

1. חוק איסור הפליית עיוורים המלווים בכלבי נחייה, התשנ"ג-1993.
2. חוק הגנה על חוסים, התשכ"ו-1966.
3. חוק מעונות יום שיקומיים, התש"ס-2000.
4. חוק משפחות חד הוריות, התשנ"ב-1992.
5. חוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960.
6. חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971.
7. חוק הסעד (טיפול במפגרים), התשכ"ט-1969.
8. חוק העובדים הסוציאליים, התשנ"ו-1996.
9. חוק הפיקוח על מוסדות לטיפול במשתמשים בסמים, התשנ"ג-1993.
10. חוק הפיקוח על המעונות, התשכ"ה-1965.
11. חוק פעוטות בסיכון (הזכות למעון יום), התש"ס-2000.
12. חוק הרשות לשיקום האסיר, התשמ"ג-1983.
13. חוק שירותי הסעד, התשי"ח-1958.
14. חוק הגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין, התשס"ו-2006 (פרקים ג-1 וג-2 לחוק).
15. חוק הסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם מעמד הילוד), התשנ"ו-1996. השר ממונה על ביצוע פרק ג' לחוק, הנוגע למעמד הילוד.
16. חוק אימוץ ילדים, התשמ"א-1981. שר המשפטים, הממונה על ביצוע החוק, רשאי להתקין תקנות לביצועו בהתייעצות עם שר הרווחה. שר הרווחה אחראי עם שר המשפטים, יחד ולחוד, על נושא אימוץ בין-ארצי. כמו כן, על השר להסמיך פקידי סעד לעניין חוק זה.
17. חוק העונשין, התשל"ז-1977, פרק ו' סימן ד'1 - שירות לתועלת הציבור וסימן ז' - טיפול בקהילה. שר הרווחה רשאי, בהתייעצות עם שרים נוספים כמפורט בחוק ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, להתקין תקנות לביצוע סימנים אלה. פרק י' סימן ו'1 - פגיעה בקטינים ובחסרי ישע. שר המשפטים רשאי להתקין תקנות לביצוע סימן זה לאחר התייעצות עם שר הרווחה.
18. פקודת המבחן (נוסח חדש), התשכ"ט-1969. לשר נתונות סמכויות מינוי קציני מבחן וועדות מבחן, אישור תרומות והתקנת תקנות בעניינים הנתונים לסמכותו כמפורט בפקודה.
19. חוק הסעד (סדרי דין בענייני קטינים, חולי נפש ונעדרים) התשט"ו-1955.

20. חוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), סעיף 187. שר הרווחה ימנה לסעיף זה עובד ציבור שיערוך תסקיר בעניין מצבו של הנפגע בעבירה.

21. חוק כלי ירייה, התש"ס-1949. השר ימנה ממונה להערכת מסוכנות לצורך דיווח מסוכנות אדם המחזיק כלי ירייה.

22. חוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995. שר הרווחה, יחד עם שר המשפטים, ממונה על יחידות הסיוע - סעיף 5.

23. חוק לתיקון חוקי הסעד (פקידי סעד ראשיים), התשל"א-1970.

24. חוק נפגעי תאונות דרכים (סיוע לנפגעי משפחה), התשס"ב-2002.

25. חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995.

26. חוק הסעה בטיחותית לילדים ולפעוטות עם מוגבלות, התשנ"ד-1994. שר הרווחה אחראי לעניין פעוטות עם מוגבלות.

27. חוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980.

28. חוק מס מקביל, התשל"ג-1973 (יחד עם שר הבריאות).

29. חוק סיוע לנפגעי קריסת הרצפה באולמי ורסאי, התשס"ב-2002.

30. חוק התגמולים (ילד שנתייתם עקב מעשה אלימות במשפחה), התשנ"ה-1995.

31. חוק התגמולים לאסירי ציון ולבני משפחותיהם, התשנ"ב-1992.

32. חוק התגמולים לחסידי אומות העולם, התשנ"ה-1995.

33. חוק התגמולים לנפגעי פעולות האיבה, התש"ל-1970.

34. חוק הדיור המוגן, התשע"ב-2012.

חוקים שהמשרד מעורב בביצועם

מעורבים: היועץ המשפטי לממשלה, פקידי הסעד או חוקרי ילדים.

1. חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962.
2. חוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א-1991.
3. חוק אמנת האג (החזרת ילדים חטופים), התשנ"א-1991.
4. חוק השמות, התשט"ו-1956.
5. חוק גילוי נגיפי איידס בקטינים, התשנ"ו-1996. השר ממונה על פקידי הסעד הפועלים במסגרת חוק זה.
6. חוק לניהול מוסדות (מקרים מיוחדים), התש"ב-1952. השר אחראי על רישוי חלק מהמוסדות המוזכרים בחוק.
7. חוק גיל הנישואין, התש"י-1950. השר ממונה על פקידי הסעד הפועלים במסגרת חוק זה.
8. החוק למניעת הטרדה מאיימת, התשס"ב-2002. השר ממונה על פקידי הסעד הפועלים במסגרת חוק זה.
9. חוק שיקום נכי נפש בקהילה, התש"ס-2000. השר ממונה על מינוי נציג למועצה הארצית לשיקום לפי סעיף 9.
10. חוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים), התשט"ו-1955.
11. חוק החולה הנוטה למות, התשס"ו-2005.
12. חוק מגבלות על חזרתו של עבריין מין לסביבת נפגע העבירה, התשס"ה-1996.
13. חוק הליכי חקירה והעדה (התאמה לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית), התשס"ו-2005.
14. חוק שחרור על תנאי ממאסר, התשס"א-2000.
15. חוק מידע גנטי, התשס"א-2000.
16. חוק סיוע לקטינים נפגעי עבירות מין או אלימות, התשס"ח-2008.
17. חוק הגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין, התשס"ו-2006 (בעיקר פרק ג1). שר הבריאות ושר הרווחה והשירותים החברתיים ימנו מעריכי מסוכנות ויפקחו עליהם. כמו כן, שר הבריאות ממונה על ביצוע פרק ב' לחוק והוא רשאי, בהסכמת שר הרווחה, להתקין תקנות בעל ענין הנוגע לביצועו.
18. חוק התכנון והבנייה (סעיף 63א').

זרוע העבודה

מינהל תעסוקת אוכלוסיות

קידום התעסוקה של אוכלוסיות היעד שהגדירה הממשלה היה מצוי בעבר תחת אחריותה הישירה של הממונה על זרוע העבודה במשרד. בסוף מרץ 2018 הוקם מינהל תעסוקת אוכלוסיות בראשות הגב' יוליה איתן, והוא זה שמרכז כעת את הפעולות והתוכניות לקידום תעסוקת המיעוטים, החברה החרדית, אנשים עם מוגבלות, בני +45, יוצאי אתיופיה, צעירים בסיכון והורים עצמאים (יחידים). בנוסף, מתוך תפיסה של קידום תעסוקה איכותית עבור אוכלוסיות היעד, צורף למינהל תחום ההון האנושי לתעסוקה עתירת ידע (הייטק) ותחום תעסוקת נשים.

המינהל נערך בימים אלה ליישום המלצות ועדת 2030, ומגבש על פיהן את מטרותיו, דרכי הפעולה שלו ומבנהו הארגוני.

להלן התוכניות העיקריות של המינהל, העוסקות בקידום תעסוקת אוכלוסיות ייחודיות ושילובן בשוק העבודה.

המטה לקידום תעסוקת חרדים

המטה לקידום תעסוקת חרדים פועל לקידום יעדי הממשלה בנושא באמצעות כמה תוכניות ייעודיות. פעילותו מתבססת על כמה החלטות ממשלה, ובהן:

- החלטה מספר 638 - שילוב חרדים ובני מיעוטים בשירות צבאי ואזרחי לצורך שילובם בשוק העבודה ויצירת שוויון בנטל הביטחוני והכלכלי.
- החלטה מספר 1994 - הצבת יעדי תעסוקה לשנים 2010-2020. בהחלטה הוצב יעד זהה של 63% לשילוב נשים וגברים חרדים בתעסוקה בשנת 2020.
- החלטה מספר 869, שעניינה שילוב חרדים בשירות המדינה; והחלטה 2292, שבה הוחלט על ריכוז מאמץ לשילוב חרדים בענף ההייטק.

המטה אחראי על 12 מרכזי הכוון תעסוקתיים, אשר טיפלו בשנת 2019 ב-12,871 משתתפים ומשתתפות חדשים, כמו גם במספר רב של משתתפים פעילים ותיקים שהחלו את התוכנית בשנים הקודמות. בתקופה זו הושמו 9,321 איש מתוך כלל המשתתפים.

כמו כן, אחראי המטה על תוכניות נוספות לעידוד תעסוקת חרדים, ובהן: תוכנית חנוך, הפועלת בחלק מהישיבות הגבוהות ומטרתה מתן כלים תעסוקתיים לתלמידיהן; תוכנית ח"ן, הפועלת בסמינרים לנשים חרדיות; תוכנית הזנקים, המלווה סטודנטים במקצועות ההייטק; תוכנית משפיעים, הפועלת לשילוב צוערים חרדים בשירות המדינה; תוכנית מעלות לשילוב משרתים אזרחיים בגופים הביטחוניים; וקורס אנגלית דיגיטלי.

אתגרי המטה העיקריים לשנת 2020

- הרחבה של תוכניות קיימות והפעלת תוכניות חדשות לשם העלאת שיעור התעסוקה של גברים חרדים (וגם של נשים, ככל שיתקבלו בעניין יעדים חדשים לשנת 2030).
- התמודדות עם השלכות משבר הקורונה על האוכלוסייה החרדית, שבה מצד אחד חזויה עלייה ברצון ליציאה לעבודה עקב הקושי הכלכלי, ומצד שני צפוי קושי ניכר בהשתלבות בעבודה עקב חוסר מיומנות ותחרות קשה יותר על כל משרה פנויה.
- עידוד הביקוש לעובדים חרדים במשק ושילובם במגוון רחב של מקצועות, ובכללם כניסה לתחומי ההייטק, הבריאות ושירות המדינה.

תחומי הפעולה העיקריים של המטה

1. **מרכזי הכוון תעסוקתי:** 12 מרכזים, הפזורים בריכוזי אוכלוסייה חרדית (כיסוי של כ-85% מהאוכלוסייה החרדית בארץ) ומעניקים למשתתפים הכוונה תעסוקתית, לרבות כלי אבחון תעסוקתי, סדנאות תעסוקה, סיוע בלימודי בסיס, סיוע בהשמה, שיעורי עזר, הפנייה להכשרה מקצועית ועוד.
2. **הכשרה מקצועית:** הכשרות מקצועיות לחרדים מתבצעות במגוון תחומים ומקצועות, ובמסלולים שונים. ברוב הקורסים ניתנת במקביל מכינה להכשרה מקצועית. בנוסף, קיימים נהלים למתן דמי קיום ומענקי התמדה לחרדים הלומדים במקצועות טכנולוגיה.
3. **לימודי הנדסאות:** תמיכה בחרדים הלומדים במכללות להנדסאים וטכנאים (90% מעלות המכינה, 100% מעלות שכר הלימוד). בנוסף, עבור נשים מופעלת באמצעות משרד החינוך ומה"ט תוכנית "הכשרה חלופית", המאפשרת לימודי הנדסאות בסמינרים כחלופה ללימודי הוראה.
4. **תוכנית ח"ן:** תוכנית מעטפת משלימה לתוכנית הכשרה חלופית בסמינרים לבנות. במסגרת התוכנית מקבלות המשתתפות תהליך ייעוץ והכוון בבחירת תחום הלימודים, ליווי והכנה לקראת השתלבות בעולם העבודה ועוד.
5. **משפיעים:** תוכנית להכשרה ושילוב של חרדים בשירות המדינה ובשלטון המקומי. התוכנית מופעלת כחלק ממימוש החלטת הממשלה בדבר שילוב חרדים בשירות המדינה.
6. **תוכנית לשילוב חרדים בהייטק:** מיזם משותף עם עמותת ידידות טורונטו, שמטרתו שילוב חרדים בתעשיית ההייטק באמצעות עידוד, הכוונה וליווי בלימודים אקדמיים במקצועות הרלוונטיים לתעשייה, סיוע בהשתלבותם בתעשייה, וביצוע פעילות משלימה מול המעסיקים.
7. **חינוך:** השלמת פערים השכלתיים, הכשרה מקצועית ופיתוח אישי במקביל ללימודים תורניים, לצעירים חרדים בישיבות אלטרנטיביות (פועל כיום באמצעות הג'וינט).
8. **יזמות וסיוע לעסקים קטנים:** תוכנית המלווה פעילות של הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים לעידוד יזמות והקמת עסקים במגזר החרדי, וזאת באמצעות מגוון כלי סיוע.
9. **סיוע למעסיקים:** תוכניות שונות מופעלות לשם עידוד מעסיקים לגייס עובדים חרדים, ובהן סיוע בהכשרות מקצועיות (כיתה במפעל, OJT, סטארטר) ותמיכה באמצעות רכיב "קשרי מעסיקים" במרכזי ההכוון.

10. **תוכניות תב"ת (תנופה בתעסוקה):**

- **דרך ארץ - קשרי קהילה וועדות הצדקה:** קידום שיח תעסוקתי ויצירת מנגנונים לקידום מקצועי בקרב גופים קהילתיים חרדיים, העוסקים ברווחה או בתעסוקה.
- **אקדמאים ומתמחים:** סיוע בשילוב צעירים חרדים, הלומדים במוסדות להשכלה גבוהה, במציאת תעסוקה הולמת במקצוע שאותו למדו.
- **לשמור ולעסוק:** חממה לקהילות מקצועיות לחרדים עובדים.

המטה לקידום תעסוקה בקרב האוכלוסייה הערבית, הדרוזית והצ'רקסית

בעשר השנים האחרונות התקבלו מספר החלטות ממשלה רב שנתיות לפיתוח כלכלי-חברתי של החברה הערבית בישראל. המטה אמון על שילוב האוכלוסייה הערבית בשוק העבודה (בדגש על נשים) ושיפור איכות העבודה.

החסמים המרכזיים הניצבים בפני גברים ונשים מהחברה הערבית המבקשים להיכנס לשוק העבודה הם פער שפתי, היצע תעסוקתי מצומצם, חוסר בכישורים מקצועיים והשכלה מתאימה, מחסור ברישות רלוונטי, מחסור בתשתיות המאפשרות יציאה לעבודה (כגון מסגרות לילדים ותחבורה) וחוסר מודעות לחוקי העבודה.

מאפייני תעסוקה

	גברים ערבים	נשים ערביות
שיעור התעסוקה	76.8%	38.2%
שיעור העובדים בענף החינוך מתוך סך העובדים במגזר		33%
שיעור העובדים בענף הבינוי מתוך סך העובדים במגזר	22%	
שכר שעתי ממוצע	37 שקל	34 שקל
שכר חודשי ממוצע	8,116 שקל	5,564 שקל

מרכזי הכוון תעסוקתי "ריאן" – מטרתם של המרכזים היא הכוונה, הכשרה והשמה של אזרחים מהחברה הערבית במקומות עבודה. הם פועלים כמרכזי מידע, הכוון וייעוץ תעסוקתי ולימודי עבור מחפשי העבודה, ומאגדים תחת קורת גג אחת את כל הכלים והמידע הרלוונטי להשתלבותם המיטבית בתעסוקה. המרכזים פועלים לשיפור רמת המסוגלות התעסוקתית של המשתתפים ולהקניית כלים להשתלבותם בעבודה. בריאן מחברים בין מחפשי עבודה בחברה הערבית למעסיקים על פי כללים של מיון והתאמה איכותיים, תוך שימת דגש על גישור תרבותי ועל היכרות בין שני הצדדים.

מרכזי ריאן מעניקים שירותים שונים: הכוונה וייעוץ תעסוקתי, הכנה לעולם העבודה, לימודי עברית וכישורי מחשב, הכשרות מקצועיות, הכוונה להשלמת השכלה ולהשכלה גבוהה, השמה הולמת וליווי תעסוקתי לאורך זמן. המרכזים מאפשרים ריכוז משאבים ויצירת שיתופי פעולה ברמות שונות: בין המשתתפים; ברמה מקומית ואזורית עם הרשות המקומית; עם הקהילה; ועם מעסיקים, תוך היענות לצורכיהם בגיוס עובדים ומועמדים להכשרה לפי חלוקה אזורית. המרכזים משמשים, למעשה, "בית של תעסוקה" עבור החברה הערבית.

התקציב השנתי להפעלת תוכנית מרכזי ריאן הוא כ-80 מיליון שקל. ההתקשרות פועלת באמצעות זכיינים בפריסה ארצית ובאמצעות חברת אריאל בהתקשרות מול עיריית ירושלים.

התוכנית מפעילה מרכזים בכ-20 יישובים ערביים ובירושלים, וכן שלוחות בעשרות יישובים נוספים. נכון להיום עדיין לא פרוסים מרכזים ביישובים מעורבים, כגון רמלה-לוד, תל אביב-יפו וחיפה, והתושבים ביישובים אלה לא מקבלים שירות מונגש בתחומים התעסוקתיים.

במקביל, המכרז הגדיר כי על המפעילים להקים "מרכז הכוון וירטואלי", שבו יוכלו המשתתפים לצרוך את שירותי המרכזים באופן מקוון בלי צורך להגיע אליהם פיזית.

אתגרים עיקריים באוכלוסייה הערבית – שנת 2020

שיעורי התעסוקה בקרב נשים ערביות עלו באופן משמעותי בשנים האחרונות, דבר שאיפשר לנו ולשותפים העובדים עמנו להתחיל להתמודד עם אתגרים גדולים ומורכבים יותר בתעסוקת החברה הערבית. משימתנו כעת היא לדאוג לשימור הישגים אלה, ובמקביל להמשיך ולקדם את הנושאים הנוספים שעל הפרק. אחד המרכזיים שבהם הוא קידום השילוב בתעסוקה של החברה הערבית, בהתאם להחלטות הממשלה, **בדגש על נשים**. אלה הם אתגרי המטה לשנת 2020:

1. הגדלת מספר האקדמאים המושמים מהחברה הערבית במגזר הציבורי והפרטי, ובתעשייה עתירת הידע וההייטק בפרט. חלק מההתמודדות עם אתגר זה טמונה בהגדלת וטיוב רשת קשרי המעסיקים במגזר הפרטי, אשר יספקו, בטווח הארוך, השמות מקצועיות ואיכותיות לחברה הערבית.

2. קידום תעסוקתי של תושבי מזרח ירושלים. בשנים האחרונות החל המטה להתמקד באוכלוסייה זו, בעקבות החלטות הממשלה 1775 ולאחרונה ה"מ 3790 להגברת הביטחון האישי ולפיתוח כלכלי-חברתי בירושלים לטובת כלל תושביה.

3. קידום תעסוקתי לאוכלוסייה הערבית בערים המעורבות, עם דגש על השמות מקצועיות ואיכותיות לצעירים.

החלטת ממשלה – מזרח ירושלים

החלטת הממשלה 1775 קובעת כי יש לגבש תוכנית לטיפול בנושא התעסוקה, לצורך הגדלת שיעורי ההשתתפות בשוק העבודה ויכולת ההשתכרות של הציבור הערבי במזרח ירושלים, בדגש על מרכזי הכוון תעסוקתי, שירותי ייעוץ ומתן שירותים תעסוקתיים. על המשרד הוטל לתכלל את תחום התעסוקה והרווחה במזרח ירושלים, כחלק מקידום תעסוקת המיעוטים. הדבר כולל בניית תוכניות חדשות בהתאם לצרכים בשטח.

החלטת הממשלה מחייבת את המשרד להשקיע 6 מיליון שקל מתקציביו לטובת הנושא, כאשר לדבר יתלווה מאצ'ינג מצד האוצה. עד כה המשרד לא הצליח למצוא את כל המקורות התקציביים למימוש החלטת הממשלה.

תוכנית עברית פלוס

מאחר שעברית היא השפה העיקרית שמדוברת במדינה, יש הכרח בחיזוק הבקיאות והשליטה בה על מנת להביא לשילוב מיטבי של החברה הערבית בשוק העבודה.

כדי להסיר חסמים שמקורם באי ידיעת השפה ולהגדיל את שילובה של האוכלוסייה הערבית בשוק העבודה, נבנתה תוכנית אחידה ללימודי עברית באוריינטציה תעסוקתית, המותאמת לחברה הערבית. התוכנית פועלת באמצעות מודל מודולרי, המותאם לצורכי ולמאפייני קהל היעד ומציע היקף שעות שמותאם לרמות השונות ולשונות הרבה בתוך האוכלוסייה. **התוכנית הגדירה לראשונה סטנדרטיזציה ברמות למידת עברית, קבעה פרופיל מורים נדרש, פיתחה מבחני רמה ופרסמה חומרי הוראה, שבראשם ספרי לימוד.**

ספר הלימוד "אל העברית" (חלק א' וחלק ב') מציע מודל חדש ללמידה, והוא תוצר של שיתוף פעולה בין גורמים שונים – ובראשם משרד העבודה והרווחה (באמצעות מינהל תעסוקת אוכלוסיות) וג'וינט ישראל – תב"ת. הספר יהיה זמין בחינם לכל מי שיחפוץ ללמוד. בשלב זה נבחן מיהו הגורם המקצועי במשרד שצריך לפתח את ארבעת השלבים הנוספים הנדרשים לשם קבלה לעבודה איכותית יותר, השתתפות בהכשרות מקצועיות וקבלה למה"ט.

המשרד גם מפתח קורס דיגיטלי לרמות א' וב' בעלות של 3 מיליון שקל כחלק מתוכנית ישראל דיגיטלית. בפיתוח הקורס מושקעים משאבי זמן רבים כדי שיהיה מותאם לאוכלוסייה ולצרכיה. לאחר פיתוח הקורס נידרש להשקיע משאבים רבים בהטמעתו והנגשתו לציבור הרחב. בהקשר זה אנו מעריכים כי משבר הקורונה, שחייב שימוש בלימודים מקוונים, יביא להגדלת מספר הלומדים בקורס. אנו מאמינים כי כלי זה יאפשר גישור פערים משמעותי ככל שיושקעו בהטמעתו המשאבים הנדרשים.

תוכניות להעלאת שיעור התעסוקה של אוכלוסיות ייחודיות

יוצאי אתיופיה

האתגר: קידום תעסוקתי והעלאת שכר לעובדים יוצאי אתיופיה.

אוכלוסיית יוצאי אתיופיה מאופיינת בשיעורי תעסוקה גבוהים מצד אחד, ובשיעור עוני גבוה מצד שני. מחקרים שונים מצביעים על פערי שכר של כ-40% בין יוצאי אתיופיה לאוכלוסייה היהודית הכללית, וזאת גם בקרב אקדמאים. לפיכך, האתגר המרכזי הוא קידום תעסוקתי של האוכלוסייה תוך העלאת שכרה.

ב-4.2.2016 קיבלה הממשלה את החלטת "דרך חדשה", שקובעת למשרד כמה מטרות בהתאם למאפייני האוכלוסייה: הגדלת שיעורי התעסוקה, שילוב בתעסוקה איכותית, פיתוח ההון האנושי, העלאת שיעור היזמות ועוד. כנגזרת מהחלטת ממשלה זו והקודמת לה, נקבעה תוכנית עבודה התואמת את המטרות המשרדיות ומפעילה מספר תוכניות בתחום:

1. הפעלת **יחידות הכוון לקידום תעסוקתי** במסגרת תוכנית **"למרחק" –** היחידות מוקמות על בסיס תשתיות קיימות ומעניקות ליווי פרטני-תעסוקתי, סיוע במימון של קורסי השכלה בסיסיים ועוד. לצד אלה, מופעלות במסגרת זו תוכניות ייחודיות של הכשרה בשיתוף מעסיקים. כיום פועלת התוכנית ב-12 ערים ומטפלת בכ-900 משתתפים בכל שנה.

2. **הכשרה מקצועית** - מימון קורסים והכשרות במגוון תחומים. היעד הוא כי במשך 4 שנים יוכשרו בתוכנית זו 1,000 משתתפים.

3. **תוכניות ליווי לאקדמאים מצטיינים יוצאי אתיופיה** - תוכנית מצוינות שכוללת ליווי, חניכה ומנטורינג על ידי בכירים בשוק העבודה, הכשרות, הכנה לעולם העבודה ושילוב הולם בתעסוקה איכותית. יעד המשתתפים בתוכנית עומד על 350 במשך תקופת פעילותה.

בסוף 2019 הסתיים תוקפה של החלטת הממשלה "דרך חדשה" לשילוב יוצאי אתיופיה בשוק התעסוקה. עקב כך, המשרד שואף להרחיב את הפעילות הקיימת במסגרת הצעה חדשה, שתובא להחלטת הממשלה.

גילאי 45+

האתגר: פיתוח והרחבת מענים מותאמים לשימור ושילוב מחודש של מבוגרים בשוק העבודה.

שיעור התעסוקה בקבוצת הגיל 35-44 עומד על 85%, אך בגיל 45 הוא מתחיל לרדת - עד שהוא מגיע ל-69% בלבד בגילאי 55-64. כמו כן, הזמן הנדרש לעובדים מבוגרים (מעל גיל 45) להשתלבות מחדש בתעסוקה הוא כמעט כפול מאשר אצל עובדים צעירים יותר.

בגילאי 65+ שיעור התעסוקה של גברים הוא 29% ושל נשים הוא 21%. המלצות דו"ח 2030 כוללות יעד עבור תעסוקת מבוגרים בגילאים אלה: 43.5% לגברים ו-28.5% לנשים. כדי להגיע ליעד זה יש לעבוד על שימור ושילוב מחדש של עובדים מבוגרים עוד בגילאים מוקדמים יותר.

כיום מפעיל המשרד את **תוכנית "אמצע הדרך"** פיילוט. היא כוללת שלושה מרכזי הכוון המיועדים לאוכלוסייה בגילאי 45-75 ומטרתה עידוד השתלבותם של מבוגרים בעולם העבודה. התקציב לפעילות בתוכנית זו עתיד להסתיים בנובמבר 2020 ועל המשרד להכריע אם להמשיך להשקיע בה ואף להרחיב את הפעילות בתחום תעסוקת מבוגרים.

המשרד השתתף בצוות המשנה של הוועדה לבחינת גיל הפרישה לנשים, אשר בחן הפעלת כלים משלימים שיופעלו אם וכאשר יעלה גיל הפרישה - במטרה להקל על השתלבות נשים בתעסוקה גם בגילאים מאוחרים יותר. הוועדה המליצה לתקצב תוכנית אשר תתמוך בהעלאת גיל הפרישה ותיתן מענה לתחום תעסוקת מבוגרים, בדגש על נשים אשר עשויות להיפגע מהמהלך. תקציב התוכנית אמור להיות כ-425 מיליון שקל לעשר שנים, ולשם כך מעמיד המשרד תוכניות מגירה אשר כלולה בהצעה להעלאת גיל הפרישה. תוכנית "אמצע הדרך" מהווה תשתית ידע והפעלה לפעילות עתידית בתחום, ככל שתהיה.

צעירים בסיכון

בהמשך להחלטת ממשלה 2025 - תוכנית רב שנתית לפיתוח הדרום, המשרד מפעיל מיזם משותף חלוצי שמקדם שילוב של צעירים בסיכון בתעסוקה ביישובי הדרום. המיזם פועל בשותפות עם עמותת "למרחב" ובאמצעות כל הגופים הפועלים בתחום הצעירים בסיכון. הפיילוט החל בינואר 2018 באזור הנגב עם תקציב של 12 מיליון שקל, וצפוי לתת שירותים לכ-1,000 צעירים. נכון לסוף 2019 לקחו חלק בתוכנית 1,291 משתתפים, כאשר היעד התלת שנתי עד סוף 2020 היה 1,200 משתתפים. בשנה הקרובה על המשרד להכריע באיזה אופן יטמיע את הידע הנצבר מתוכנית פיילוט זו.

- **מי נחשב צעיר/ה בסיכון?**

בני 18-25 שעונים על לפחות 2 ממאפייני הסיכון הבאים:

1. **עורף משפחתי:** ללא תמיכה או עורף משפחתי במישור הכלכלי ו/או הרגשי.
2. **מגורים:** מתגוררים ביישוב המדורג באשכול סוציו-אקונומי 1-6 של הלמ"ס (או בשכונה המאופיינת כחלשה ביישוב המדורג גבוה יותר).
3. **השכלה:** ללא 12 שנות לימוד או בעלי 12 שנות לימוד ללא תעודת בגרות מלאה או ללא תעודת מקצוע.
4. **מצב תעסוקתי:** צעירים שאינם לומדים ואינם עובדים / אינם מגויסים / עובדים אך משתכרים שכר מינימום ומטה / אינם מתמידים במקום עבודה מעל לחצי שנה.
5. **מיומנויות יסוד:** שליטה נמוכה במיומנויות יסוד וכישורים תעסוקתיים, כגון שליטה מועטה או היעדר שליטה במחשבים ובאנגלית.

הורים עצמאים (יחידים)

סל גמיש להורים עצמאים: המשרד מפעיל תוכניות המיועדות לאוכלוסיית ההורים העצמאים, המשתלבים בעבודה חדשה, מגדילים היקף משרה או יוצאים לקורסי הכשרה מקצועית. בתוכניות אלה המשרד מסייע במימון שהיית הילד במעונות יום, משפחתונים וצהרונים. כמו כן, המשרד מציע סיוע במימון מסגרות הפועלות מחוץ לשעות החינוך הפורמליות, כגון שמרטפות, חוגים, שיעורי עזר וקייטנות בפסח ובקיץ. כיום יש לתוכנית כ-250 משתתפים בכל שנה. לאחר שבשנה שעברה שונה נוהל הזכאות, ההערכה היא כי כמות הזכאים תגדל לכ-400. תקציב הפעילות, המוקצה ישירות דרך תחום זה, הוא כ-6 מיליון שקל בשנה.

המטה לשילוב אנשים עם מוגבלות בעבודה

המטה פועל לשילוב של אנשים עם מוגבלות בעבודה, תוך דגש על מיצוי יכולותיהם האישיות והעלאת רמת חייהם, שכרם ותנאי עבודתם. המטה מספק שירותים על פי חוק, וכן מפתח ומפעיל תוכניות שונות מתוך בחינת צורכי השוק, המעסיקים ובעלי מוגבלות, תוך התייחסות ליכולות התפקודיות של הפרט בעבודה. מטרות המטה מקודמות על בסיס הידע המצטבר בארץ ובעולם ותוך נוכחות פעילה בעשייה בתחום, כולל שיתוף פעולה עם משרדי ממשלה העוסקים בתחום, עם ארגונים העוסקים בקידום זכויותיהם של בעלי מוגבלות ועם אנשי מחקר ואקדמיה.

בספטמבר 2014 נחתם צו הרחבה המחיל על כל המשק את ההסכם הקיבוצי שנחתם בין ההסתדרות למעסיקים, שבו נקבע כי ייצוג הולם של אנשים עם מוגבלות בחברות וארגונים המעסיקים 100 עובדים ויותר יעמוד על 3%. בנוסף, ביולי 2016 עבר תיקון 15 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, הקובע כי גופים ציבוריים מחויבים בהעסקת 5% אנשים עם מוגבלות.

תחומי הפעולה העיקריים של המטה

1. עידוד מעסיקים לקליטת עובדים עם מוגבלות, ותמיכה בהליכי הגיוס והקליטה.
2. פיתוח מגוון תוכניות להשתלבות בשוק העבודה עבור אנשים עם מוגבלות - פיתוח והפעלת פתרונות לטיפול בפרט אשר אינו מקבל מענה במסגרות הקיימות ומעוניין להשתלב בשוק העבודה (מרכז הכוון תעסוקתי ותוכנית "רמפה").
3. איתור חסמים להשתלבות בשוק העבודה העומדים בפני אנשים עם מוגבלות מקבוצות שונות ויצירת מענים על ידי חקיקה, הסברה ופיתוח תוכניות.
4. בניית שיתופי פעולה בתוך ומחוץ לממשלה, על מנת לקדם את תחום התעסוקה לאנשים עם מוגבלות.

אתגרי המטה העיקריים לשנת 2020

1. הפעלת תוכנית ארצית לפריסת הטיפול בפרט, הן על ידי הפעלת מרכזי הכוון ייעודים והן באמצעות הטמעת תוכנית "רמפה" במרכזי ההכוון של המינהל. שילוב אנשים עם מוגבלות בעולם העבודה באמצעות מרכזי ההכוון התעסוקתי.
2. בניית מודל הפעלה למרכז מידע עבור כל תוכניות התעסוקה המיועדות לאנשים עם מוגבלות, בשילוב פורטל המשרות "עבודה נגישה"; פרסום המכרז ובחירת זוכה.
3. בחינה וקידום של מודלים חדשניים לצורך הסרת חסמים בהכשרות עובדים עם מוגבלות, זאת לצורך הבאת כוח אדם מגוון להשתתפות בשוק העבודה.
4. יישום תיקון 15 המחייב ייצוג הולם בגופים ציבוריים - מערך הדרכות, התאמת תהליכי המיון וסיוע בגיוס.
5. פיתוח מודלים להכשרה מקצועית מותאמת.

עיקרי פעולות המטה

1. **השתתפות המדינה במימון התאמות במקום העבודה לעובד עם מוגבלות –** במסגרת מסלול זה מסייעת המדינה למעסיק במגזר הפרטי, הנדרש להתאים את סביבת העבודה לעובד עם מוגבלות כדי שזה יוכל לבצע את תפקידו ולהתנהל במקום העבודה ככלל העובדים.

2. **תקנות שכר מינימום מותאם לעובד עם מוגבלות בעל יכול עבודה מופחתת.**

3. **מרכזי תמיכה למעסיקים** - המטה מפעיל שלושה מרכזי תמיכה למעסיקים בפריסה ארצית, אשר תפקידם להרחיב את מספר המעסיקים הקולטים לעבודה אנשים עם מוגבלות וכן את היצע המשרות לאוכלוסייה זו במנעד רחב של תפקידים.

4. **מרכז הכוון תעסוקתי לאנשים עם מוגבלות (one stop center) –** המרכז ממוקם בתל אביב ונותן שירות לכל אזור גוש דן רבתי. מאז שהחל לפעול שירת המרכז מאות משתתפים והצליח להביא להשמות מגוונות, ובעיקר - כולן בשכר מינימום לפחות. התקבל תקציב להרחבת הפרויקט לכל הארץ, בשילוב הטמעת תוכנית "רמפה", ופורסם מכרז.

5. **מיזם עסק שווה –** מיזם משותף שמטרתו לגייס מנהלים בכירים ובעלים של חברות למחויבות להעסקת אנשים עם מוגבלות במשרות צווארון לבן.

6. **מרכז השאלת ציוד התאמות למעסיקים –** תוכנית שבה מסייעת המדינה למעסיק הנדרש להתאים את סביבת העבודה לקליטת עובד עם מוגבלות. המדינה משתתפת במימון ההתאמות, כדי שהעובד יוכל לבצע את תפקידו ולהתנהל במקום העבודה ככלל העובדים.

7. **מוקד מידע ופורטל משרות –** כיום מפעיל המטה את פורטל המשרות "עבודה נגישה", שבו מפורסמות משרות ייעודיות לאנשים עם מוגבלות בתחומים מגוונים, וישנה כוונה להקים מוקד מידע.

בנוסף, עורך המטה הדרכות וסדנאות למעסיקים ומפרסם אוגדן מקוון למעסיקים.

מטה תעסוקת אוכלוסיות רווחה

המטה הועבר בשנת 2018 מזרוע הרווחה לזרוע העבודה. הוא נועד לתת מענה כולל בתחום התעסוקה לאוכלוסיות הרווחה: אנשים החיים בעוני, אוכלוסיות מודרות או מתקשות, אנשים עם מוגבלויות, ומשפחות וצעירים בסיכון. חזון המטה הוא הפעלת מדיניות אחידה וגיבוש מודלים תעסוקתיים, בראיית רוחב ותוך איגום ידע ומשאבים, אשר יתנו מענה לתעסוקה עבור אוכלוסיות משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים.

המטה פועל תוך הכרה בחסמים הייחודיים המונעים מאוכלוסיית המשרד להשתלב בעולם התעסוקה או להשתכר באופן מיטבי. התמודדות עם חסמים תעסוקתיים מאפשרת יציאה ממעגל העוני ומתלות בקצבאות, שיפור רמת ההכנסה מעבודה, שיפור בדימוי העצמי, פיתוח עצמאות ואוטונומיה, שיפור איכות חיים, מוביליות והשתלבות חברתית וחיזוק מערך התפקוד המשפחתי. לפיכך מהווה השיקום התעסוקתי לסוגיו חלק אינטגרלי בתוכנית הטיפול ו/או השיקום הכוללנית של הפרט.

עיקרי פעולות המטה

- קידום תחום התעסוקה במשרד עבור אוכלוסיות הרווחה באמצעות פיתוח והרחבת תוכניות תעסוקה קיימות, תוך דגש על שימוש בתשתיות קיימות.
- הקמת תשתיות תעסוקה נרחבות.
- פיתוח תוכניות תעסוקה ממוקדות לאוכלוסיות ייחודיות.
- מתן מענה דרך המחלקות לשירותים חברתיים.
- יצירת סטנדרטים ותהליכי מדידה לתוצאות בתעסוקה.
- הקמת גופי ידע וקהילות ידע בנושא תעסוקה.
- יצירת שפה ומושגים אחידים בנושא תעסוקה.

אתגרי המטה העיקריים לשנת 2020

1. פיתוח מדיניות מקדמת תעסוקה במחלקות לשירותים חברתיים - פיתוח תפקיד של עובד סוציאלי תעסוקתי במחלקות לשירותים חברתיים.
2. עבודה עם מנהלי/ות המחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות לצורך פיתוח אוריינטציה לתעסוקה.
3. הקמה ותקצוב של מוקדי תעסוקה ברשויות/מחלקות ברשויות המקומיות.
4. הקמת מרכזי תעסוקה אזוריים - איסוף כל תוכניות התעסוקה באזור/רשות.
5. פיתוח והפצת תורה, מודלים וכלים לשיקום וקידום תעסוקתי - בין השאר, באמצעות טיוב הגדרת ומדידת הצלחת התוכניות, פיתוח קהילת ידע, והכשרה מותאמת תעסוקה לעובדי רווחה ועובדים סוציאליים.
6. הנגשת והפצת הידע והמידע, כולל פיתוח ורכישת כלים ממוחשבים לניהול ושימוש בידע ומידע.

הגדלת היצע כוח האדם המיומן לתעשייה עתירת הידע

תעשיית ההייטק מהווה מנוע צמיחה משמעותי של המשק הישראלי ומביאה לידי ביטוי את יתרונו היחסי, מתוקף היותה מבוססת על כוח אדם מיומן וחדשני. בשנים האחרונות הופיעו אינדיקציות רבות למחסור בכוח אדם מיומן בתעשייה, בדגש על מהנדסים ואנשי מחקר ופיתוח - מחסור שעלולות להיות לו השלכות חריפות על המשק והכלכלה הישראלית. תחום התעסוקה בתעשיית ההייטק (ובתעסוקה איכותית ככלל) הוא רוחבי ומשמעותי בעבודת המינהל.

פעילות התחום במשרד נשענת על שתי החלטות ממשלה:

1. החלטת ממשלה מס' 147 מיום 28.6.2015 בנושא "קידום הסוגיה האסטרטגית 'טיפוח ומיצוי ההון האנושי' כנגזרת מהערכת המצב האסטרטגית כלכלית-חברתית לממשלה". בהחלטה נקבע, בין היתר, כי יש להקים צוות היגוי בראשות הממונה על התעסוקה והמדען הראשי במשרד הכלכלה והתעשייה, ובשותפות נציגי משרד האוצר, מל"ג-ות"ת והמועצה הלאומית לכלכלה. הצוות יפעל ליישום תוכניות ופעולות בטווח הבינוני-קצר לשם הגדלת היצע כוח האדם עתיר הידע הנדרש לתעשיית ההייטק. על הצוות לדווח אחת לחצי שנה לצוות ניהול אסטרטגיה - מנכ"ל משרד רה"מ, מנכ"ל משרד האוצר, ראש אגף תקציבים באוצר וראש המועצה הלאומית לכלכלה. עוד נקבע בהחלטה כי על שר הכלכלה והתעשייה להקים פורום היוועצות עם מעסיקים וגורמים רלוונטיים נוספים בתחום התעשייה עתירת הידע, במטרה לקדם טיפול רב מערכתי במחסור הקיים והעתידי בכוח אדם הנדרש לתעשייה. בעקבות החלטת הממשלה הוקמו צוות ההיגוי ופורום המעסיקים מתעשיית ההייטק. בפורום משתתפים יותר מ-30 מנהלים בכירים, שנפגשים מדי כמה חודשים.

2. החלטת ממשלה 2292 מיום 15.1.2017 בנושא תוכנית לאומית להגדלת כוח אדם מיומן לתעשיית ההייטק. החלטה זו, המאגדת ומקדמת פעילויות בין משרדיות שונות לקידום הנושא בהיקף של כ-900 מיליון שקל, מטילה על הממונה על התעסוקה להוציא לפועל תוכניות לקידום שילובן של אוכלוסיות יעד (נשים, חרדים ובני מיעוטים) בתעשיית ההייטק, בהמשך לגיבושן בצוות ההיגוי. בנוסף, ההחלטה הביאה להקמת צוות שרים המוקדש לנושא, בראשות ראש הממשלה ושר העבודה והרווחה. כמו כן היא הרחיבה את צוות ההיגוי, כך שראש המועצה הלאומית לכלכלה הצטרף לעומדים בראשו ומשרדים נוספים הפכו לחברים בו.

כיום פועלות כמה תוכניות ממשלתיות שמטרתן להגדיל את מספר הפונים ללימודים טכנולוגיים ומדעיים גבוהים הנדרשים לתעשייה, לעודד שילוב אוכלוסיות בעלות ייצוג נמוך בתעשיית ההייטק ולהגדיל את היצע כוח האדם עתיר הידע. להלן כמה מהתוכניות הבולטות:

- תוכנית משרד העבודה והרווחה להגברת שילובן של נשים בהייטק, שמטרתה להוביל לשילובן ולקידומן של כ-2,000 נשים בתפקידים טכנולוגיים במשך שלוש שנים. התוכנית מופעלת בשיתוף עם ארגון she codes, שמפעיל יותר מ-30 סניפים, המציעים מגוון קורסי תכנות ושירותים נוספים בחינם לכל אישה.

- תוכנית משרד העבודה והרווחה לשילוב אקדמאים בני החברה הערבית בתעשיית ההייטק, אשר החלה לפעול בתחילת שנת 2015 ובמסגרתה התבצעו כ-1,100 השמות. החל מאמצע שנת 2018 פועלת תוכנית ההמשך שלה (פורסאטק), שיעדה הוא להגיע ל-1,500 השמות של אקדמאים ערבים בתעשייה בשלוש שנים.

- תוכנית משרד העבודה והרווחה בשותפות עמותת "ידידות טורונטו" ליצירת קבוצה ראשונה של חרדים בוגרי מקצועות ההייטק באקדמיה, אשר ישתלבו בחברות מובילות בתעשייה ובתארים מתקדמים. התוכנית כוללת סל שירותים איכותי וייעודי ליותר מ-70 חרדים (50% מתוכם גברים) במשך כ-5 שנים וכן מרכיב משמעותי של עבודה מול תעשיית ההייטק והקמת צוות היגוי של מעסיקים לליווי התוכנית.

- תוכנית "סיירות תכנות" (Bootcamps), שגובשה במשרד העבודה והרווחה ומופעלת כיום על ידי הרשות לחדשנות. בתוכנית ניתנים תמריצים מבוססי-הצלחה למוסדות המקנים הכשרה מקצועית אינטנסיבית בתכנות ומבצעים השמות בשכר גבוה.

- פיילוטים להקמת Bootcamp ייחודי וייעודי שתפקידו לפתח כלים חדשים לשילוב בתעסוקה טכנולוגית איכותית של אוכלוסיות יעד שאינן בעלות נתוני קבלה מתאימים לסיירות התכנות.

- התוכנית הרב שנתית של ות"ת, שבמסגרתה מוקצים 750 מיליון שקל לשם הגדלה ב-40% של מספר בעלי התארים במקצועות ההייטק באוניברסיטאות.

- תוכנית "הישגים להייטק", המובלת על ידי ות"ת ומטרתה לאפשר נגישות להשכלה טכנולוגית גבוהה לצעירים מהפריפריה שאינם עומדים בתנאי קבלה לאוניברסיטאות אך יש להם פוטנציאל ללימודים גבוהים. יעדה של התוכנית הוא 450 בוגרי לימודי הנדסה ומדעים באוניברסיטאות בתוך חמש שנים.

בנוסף לצעדים אלה, קודמו הקלות להבאתם של עובדים מומחים מחו"ל בשכר גבוה (יותר מכפול מהשכר הממוצע במשק) שיוכלו לספק פתרון זמני מהיר למחסור בתעשיית ההייטק. כמו כן, רשות החדשנות ושותפים נוספים משקיעים משאבים להשבת ישראלים שעובדים בחו"ל.

בה בעת, המשרד עומל על פיתוח כלים נוספים, ובהם: גיבוש תוכנית אב לשילוב חרדים בתעשייה; אפיון והקמה של אתר אשר ינגיש לציבור מידע על שוק העבודה, עם דגש על ענף ההייטק; בחינה של הקמת מסלול שירות לאומי-אזרחי טכנולוגי, אשר יכול להוביל לשילוב מגוון אוכלוסיות בתעשייה; בחינה של תוכניות לחינוך טכנולוגי בלתי פורמלי לנערות ולערבים; ובחינה של צעדים נוספים בתחום שילוב וקידום נשים בתעשייה דרך עבודה ושיתוף Best Practice עם חברות ההייטק עצמן.

מינהל הסדרה ואכיפה

מינהל הסדרה ואכיפה הוא הגוף האמון על אכיפתם של 22 חוקי עבודה וצו ההרחבה לפנסיה, והסדרתם של 5 חוקי עבודה. מטרותיו הן שמירה על זכויות עובדים, צמצום פגיעה באוכלוסיות המוחלשות והסדרת שוק העבודה בישראל באמצעות מתן רישיונות והיתרים בחוקים שבסמכותו.

המינהל מורכב משלושה אגפים מקצועיים:

- אגף אכיפה מינהלית, שהוקם בשנת 2012 ופועל מכוח החוק להגברת האכיפה על דיני העבודה.
- אגף אכיפה פלילית, שמטרתו אכיפת חוקי העבודה בקרב מעסיקים המפרים אותם באופן סדרתי ובוטה.
- אגף ההסדרה, האחראי על הנפקת רישיונות והיתרים מתוקף 5 חוקי עבודה ופיקוח על ביצוע תנאי ההיתר/הרישיון.

בנוסף, מטה המינהל כולל תחומי תקציבים ומידע, מחקר, מודיעין, פניות, הסברה וניהול.

מטרות המינהל

- קידום העסקה הוגנת ושמירה על זכויות עובדים, על ידי אכיפתם והסדרתם של חוקי העבודה שבסמכות המינהל.
- מיקוד הגנה בעובדים מוחלשים לפי מדיניות הממשלה, ובכללם עובדים בשכר נמוך ובהעסקה קבלנית.
- קידום איזון ושותפות בין השחקנים השונים בשוק העבודה בישראל - המדינה, העובדים, המעסיקים והארגונים השונים.

תקציב המינהל לשנת 2019

12,209,000 שקל (כולל עודפים ולאחר קיצוץ לרזרבה).

תמיכות המינהל

מינהל הסדרה ואכיפה תומך בעמותות בהתאם להוראות סעיף 3א לחוק יסודות התקציב התשמ"ה-1985 באמצעות שני מבחני תמיכה:

1. מוסדות ציבור המעניקים מידע וסיוע בדבר זכויות עובדים - תמיכה בסכום של **עד** 900 אלף שקל. **מטרת מבחן** זה היא תמיכה במוסדות ציבור המסייעים לעובדים בכמה אופנים: הענקת מידע טלפוני או באמצעות המייל לגבי זכויותיהם; קיום מפגשי ייעוץ פרטניים לגבי זכויותיהם; וסיוע בהגשת תביעה לבית הדין לעבודה.
2. מוסדות ציבור הפועלים לקידום קוד מרצון (קודים וולונטריים) בתחום דיני העבודה - תמיכה בסכום של **עד** 200 אלף שקל. **מטרת מבחן** זה תמיכה במוסדות ציבור הפועלים לפיתוח קודים וולונטריים בתחום דיני העבודה. הקודים אמורים להוסיף על הקיים בחוק ולקבוע נורמות חדשות, מתוך רצון שיאומצו על ידי חברות וענפים מובילים במשק.

חוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, התשנ"ו-1996

חברות כ"א בלבד (לא כולל קבלני שירות בתחום שמירה, אבטחה וניקיון)

שנת 2019	
מספר חברות שרישיונן חודש	מספר חברות חדשות
94	97

היתר מיוחד לפעול כקבלן כוח אדם הנותן שירותי כוח אדם של עובדים שהם עגורנאים המפעילים עגורן (לפי סעיף 9א לחוק, תיקון מס' 12 מיום 7/1/2019)

27 חברות חדשות קיבלו היתר מיוחד (רק בקשות חדשות ללא הסבה).

24 חברות שקיבלו רישיון קבלן בשנת 2019 עברו הסבה לפעול תחת היתר מיוחד להעסקת עגורנאי צריח.

חוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, התשנ"ו-1996 - קבלני שירות (שמירה, אבטחה וניקיון)

שנת 2019	
מספר חברות שרישיונן חודש	מספר חברות חדשות
215	82

חוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, התשנ"ו-1996 - קבלני כ"א + שירות

שנת 2019	
מספר חברות שרישיונן חודש	מספר חברות חדשות
217	186

חוק שירות התעסוקה (לשכות פרטיות), התשי"ט-1959

שנת 2019	
מספר חברות שרישיונן חודש	מספר חברות חדשות
230	116

חוק עבודת נשים

בשנת **2019** התקבלו **1,609** פניות לפיטורים או פגיעה בהיקף המשרה או ההכנסה של עובדת בהריון או בטיפולי פוריות - לעומת **1,591** פניות שהתקבלו בשנת 2018 (לא כולל עובדי הוראה במשרד החינוך - פיטורים מנהליים - יורחב בהמשך).

375 מהפניות נסגרו, מהסיבות שלהלן:

- **8** פניות נסגרו בגין אי השלמת מסמכים (לעומת 11 ב-2018).
- **224** פניות נסגרו בגין אי תחולה (אין 6 חודשי העסקה, התפטרות והפסקת היריון) או שלא ניתן להתיר על פי חוק - לדוגמה, במועד חופשת הלידה או במועד 60 יום בתום חופשת הלידה (לעומת 166 ב-2018).
- **7** פניות נסגרו בשל קשר להריון (לעומת 5 ב-2018).
- **136** פניות נסגרו בשל משיכת הפנייה לאחר שיחה עם מפקחת חוק עבודת נשים (לעומת 171 ב-2018)

1,191 מהפניות התקבלו, לפי הפילוח שלהלן:

- **836** היתרים לסיום העסקה.
- **98** היתרים לצורך המשך העסקה (במקרים של מכירת החברה/העסק).
- **143** היתרים לצמצום היקף משרה או הכנסה לבקשת העובדת.
- **114** סירובים לפיטורים.
- **36** פניות התקבלו בסוף 2019 וההחלטה בהן התקבלה במהלך 2020.

סיבות למתן ההיתרים

- **498** היתרים (**60%** מהסה"כ) ניתנו בשל מצב כלכלי מוכח: סגירת עסק או פרויקט, צמצום בכ"א, ירידה בהכנסות או מכירת פעילות, כאשר הממונה שוכנעה שהרוכש אינו יכול להמשיך להעסיק את העובד/ת.
- **250** היתרים (**30%**) ניתנו בגין אי שביעות רצון מתמשך מתפקוד העובדת ו/או נסיבות חמורות, כאשר הממונה שוכנעה כי המשך העסקת העובדת יגרום נזק למעסיק.
- **88** היתרים (**10%**) ניתנו בגין תום חוזה, כאשר הוכח שאין באפשרות המעסיק להמשיך בהעסקת העובדת.

חוק עבודת הנוער – היתרים לשנת 2019

תחום עבודת הנוער במינהל ההסדרה והאכיפה אמון על מתן היתרים מכוח חוק עבודת הנוער:

- היתרים לתיווך עבור העסקת ילדים בגילאי שנה עד 15 בהופעות או פרסומות.
- היתרים להעסקה של ילדים בגילאי שנה עד 15 בהופעות או פרסומות.
- מתן היתרים להעסקה בעבודת לילה לנערים מעל גיל 16.

תקנות עבודת הנוער (העבדת ילד בהופעה או בפרסומת, התשנ"ט-1999), שהותקנו מכוח הסמכות, קובעות בין היתר את התנאים שבהם מעסיק נדרש לעמוד כדי לקבל היתר להעסקת ילדים בהצגות/סדרות/סרטים ופרסומות, לרבות דוגמנות או תיווך להעסקה.

בחינת הבקשות להיתר נעשית על מנת להבטיח את תנאי העסקת הילדים, בטיחותם ובריאותם – במטרה להגן על טובתם.

בין היתר, נבדק במסגרת בחינת ההיתר שאין בהופעה אלימות או עידוד לאלימות, הצגת דברים באופן העלול להפחיד או ליצור מתחים אצל הילד, וכן סיכון בטיחותי, בריאותי או גופני. בנוסף נבדק כי מתייחסים לילד בכבוד וסובלנות, מתחשבים במגבלותיו ובצרכיו, מספקים לו תנאים פיזיים הולמים ודואגים לרווחתו הנפשית.

כל בקשה להיתר נבחנת באופן יסודי, כדי להבטיח שהיא עומדת בתנאים. במקרה הצורך נקבעים תנאים וסייגים נוספים בעת מתן ההיתר, לרבות ליווי פסיכולוגי, קביעת גיל מינימלי להעסקה, דרישה לתנאי בטיחות על הסט וליווי של ההורים.

בשנת 2019 ניתנו היתרים לפי הפירוט שלהלן:

- **4,866** היתרים להעסקת ילדים בהופעות ופרסומות עבור **780** מעסיקים.
- **1,383** היתרים לתיווך בהעסקת ילדים בהופעות ופרסומות עבור **36** סוכנויות.
- **153** היתרים להעסקת 13,087 נערים בגילאי 16-18 עד לשעה 23:00, וזאת בהתאם למגבלות החוק.

חוק שעות עבודה ומנוחה

תחום חוק שעות עבודה ומנוחה אמון על מתן היתרים לעבודה בשעות נוספות ובזמן המנוחה השבועית.
בשנת 2019 ניתנו 47 היתרים להעסקה במנוחה השבועית ו-177 היתרים להעסקה בשעות נוספות ובעבודת לילה.
להלן פירוט העילות שבגינן ניתנו כלל ההיתרים שבתוקף (ההיתרים שניתנו בשנה זו וכן היתרים משנים קודמות שעדיין בתוקף נכון לסוף שנת 2019):

- מניעת פגיעה בביטחון המדינה - 29 היתרים.
- מניעת פגיעה בביטחון הגוף והרכוש - 82 היתרים.
- מניעת פגיעה בסיפוק צרכים חיוניים לציבור או לחלק ממנו - 186 היתרים.
- מניעת פגיעה בתהליך עבודה - 130 היתרים.

היתרים כלליים

בשנת 2018 זכתה נטע ברזילי בתחרות האירוויזיון, ועקב כך הוכרזה ישראל כמארחת התחרות בשנת 2019. אירוח התחרות כפוף למערכת כללים אחידה של איגוד השידור האירופי, החלה באופן זהה על כל מדינה מארחת. במאי 2019 ניתן היתר כללי להעסקת עובדים ביום המנוחה השבועי לצורך קיום פעולות הנדרשות על מנת לקיים את אירועי האירוויזיון.

אכיפה מינהלית ופלילית של חוקי עבודה

כדי להבטיח את שמירת זכויותיהם של העובדים אוכף המינהל את הוראות חוקי העבודה שבסמכותו. הוא עושה זאת בהתבסס הן על תלונות של עובדים, המתקבלות ביחידת הפניות - והן באופן יזום, בעקבות מידע המגיע מיחידת המודיעין במינהל. המינהל מתמקד בעובדים שהוגדרו על ידי הממשלה כמוחלשים, ובהם עובדים בשכר נמוך ועובדים המועסקים בהעסקה קבלנית. בנוסף, מתמקד המינהל באכיפה בקרב המגזר הלא יהודי והמגזר החרדי.
בשנת 2019 הושם דגש על הרחבת שיתופי הפעולה עם גופי אכיפה נוספים והתמקדות בביצוע אכיפה משולבת, לצורך מיצוי ההליכים נגד מעסיקים מועדים.

דגשים בפעילות האכיפה (מינהלית ופלילית) בשנת 2019:

מיקוד באכיפת חוקי עבודה משפיעי שכר

- כמו בשנים האחרונות, גם ב-2019 הושם דגש על אכיפת חוקי עבודה בקרב העובדים באוכלוסיות המוחלשות, ובהן עובדי השמירה והניקיון וכן עובדים בעלי שכר נמוך - עם מיקוד בעובדים מהמגזר הלא יהודי.
- באכיפה ניתנה עדיפות לאכיפת חוקים "משפיעי שכר":
  - חוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987.
  - חוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951.
  - חוק הגנת השכר, התשי"ח-1958.
  - תשלומים מתוקף צו הרחבה לפנסיה חובה.
- החוק להגברת האכיפה של דיני עבודה התשע"ב-2011 - מיקוד האחריות של מנהל כללי בתאגיד לפי סעיף 14, ואחריות מזמין שירות לפי סעיף 25.

דגשים באכיפה יזומה

לצד פניות שהתקבלו במינהל, התמקדה האכיפה היזומה בשנת 2019 באוכלוסיות מוחלשות וכן בחברות שמירה, אבטחה וניקיון.

אגפי המינהל ביצעו אכיפה ממוקדת בקרב אוכלוסיות אלה, בדגש על האוכלוסיות והתחומים הבאים:

הגברת האכיפה באתרי בנייה - בוצעה אכיפה יזומה בכל הנוגע להעסקת עובדים באתרי בנייה ושמירה על זכויותיהם, וכן אכיפה נגד חברות כ"א המעסיקות באתרי בנייה עובדים בענף המנופאים.

המגזר החרדי והמגזר הלא יהודי - כחלק ממטרותיו, המשיך המינהל לבצע אכיפה יזומה בקרב מגזרים אלה. איסוף המידע התמקד בעיקר במוסדות חינוך, במסחר במגזר החרדי, במפעלים, בבתי אריזה ובחקלאות.

חברות שמירה, אבטחה וניקיון - בוצעה פעילות אכיפה יזומה, הן בקרב חברות בעלות רישיון קבלן שירות והן בקרב כאלה שאין להן רישיון.

הגברת האכיפה היזומה בכל הנוגע להעסקת עובדים זרים – המינהל המשיך למקד את האכיפה היזומה בתחום, בדגש על העברת הפיקדונות שנוכו מעובדים מסתננים והעברתם ליעדם, וכן הגברת האכיפה בענף החקלאות.

כחלק משילוב זרועות בין גופי אכיפה אזרחיים ומשטרת ישראל, המינהל ביצע בשנת 2019 פעילויות יזומות בשילוב גורמי האכיפה נגד מעסיקים אשר מפרים את זכויות העובדים.

נתוני אכיפה מינהלית ל-2019

פעולות חקירה

- נפתחו 2,329 תיקי חקירה נגד מעסיקים שבוקרו לראשונה בשנה זו.
- הסתיימו הליכי החקירה ב-2,468 תיקי חקירה (כולל תיקים משנים קודמות).

הליכים מינהליים שננקטו נגד מעסיקים

- הוטלו כ-3,283 עיצומים בסכום של 199,907,425 שקל. בעקבות תקנות הפחתה ומדיניות אכיפה הופחתו מהסכום 28,291,306 שקל.
- ניתנו 3,283 התראות מינהליות במסגרת החוק להגברת האכיפה.
- בסה"כ ניתנו התראות ועיצומים ל-2,193 מעסיקים.

נתוני אכיפה פלילית ל-2019

פעולות חקירה

- נפתחו 152 תיקי חקירה נגד מעסיקים.
- הסתיימו הליכי החקירה ב-157 תיקים.

הליכים פליליים שננקטו נגד מעסיקים ב-2019

הוגשו 161 כתבי אישום, והתקבלו 25 גזרי דין ו-41 סגירות תיק מותנות
(הנתונים נמסרו ע"י התביעה הפלילית והם באחריותה בלבד).

אכיפה מינהלית - הטלת סנקציות ב-2019, בחלוקה לחוקים

החוק	סעיף ההפרה	התראות שניתנו	עיצומים כספיים שהוטלו	
				בסכום (שקל)
החוק להגברת האכיפה של דיני העבודה, תשע"ב-2011	אחריות מנהל כללי למניעת הפרות		193	7,197,845
העסקת עובדי קבלני שירות בגופים ציבוריים	תשלומים בנושא המנוי בפרט 3 בתוספת לחוק - הפרשות לקופת גמל לקצבה	11		
חוק הגנת השכר, תשי"ח-1958	אי העברת סכומים שנוכו למי שלו יועדו או הועברו באיחור	404	492	128,454,440
	אי מסירת תלוש שכר	109	2	327,360
	מעסיק אשר מסר לעובדו תלוש שכר שלא נכללים בו פרטי השכר ששולם, כולם או חלקם.	104	2	225,060
	מעסיק שלא שילם לעובדו שכר עד ליום הקובע (הלנת שכר)	138	2	1,208,880
	מעסיק שמסר לעובדו תלוש שכר לאחר המועד הקבוע	23		
	ניכוי סכומים משכרו של עובד בניגוד לחוק	43	3	61,380
חוק הודעה לעובד (תנאי עבודה), התשס"ב-2002	אי מסירת הודעה בכתב לעובד בתוך 30 יום מתחילת העבודה או לעובד שעבד לפני 1.6.2002 מיום שדרש זאת בכתב, ולנער לא יאוחר מ-7 ימים מתחילת עבודתו	32	1	100,800
חוק הודעה מוקדמת לפיטורים ולהתפטרות, התשס"א-2001	אי מתן אישור העסקה בתום יחסי עבודה	23		
חוק הסכמים קיבוציים, תשי"ז-1957	אי תשלום שכר לפי הסכם קיבוצי כללי ענפי שהורחב	9	1	429,600
חוק חופשה שנתית, תשי"א-1951	אי מתן חופשה שנתית	1		
	אי ניהול פנקס חופשה	3		
	אי תשלום דמי חופשה בלי צידוק מספיק ותוך זמן מתקבל על הדעת	1		
	אי תשלום פדיון חופשה בלי צידוק מספיק ותוך זמן מתקבל על הדעת	48		
חוק חיילים משוחררים (החזרה לעבודה), התש"ט-1949	פיטורי עובד השוהה במילואים ללא היתר	1		

החוק	סעיף ההפרה	התראות שניתנו	עיצומים כספיים שהוטלו	
				בסכום (שקל)
חוק עבודת נשים, תשי"ד-1954	איסור פגיעה בהיקף משרה/הכנסה של עובד/ת שחלה לגביהם הגבלת פיטורים ללא היתר עפ"י סעיף 9	1	1	214,800
	איסור פיטורי עובדת בהריון ללא היתר		5	214,280
	איסור פיטורי עובדת בחופשת לידה או בימי היעדרה מהעבודה		1	35,280
	פיטורי עובדת בחופשת לידה או בימי היעדרה מהעבודה לפי סעיף 7 (ד) (1) או בתקופה של 60 מתום חופשת הלידה או ימי ההיעדרות ללא היתר		3	107,400
חוק עובדים זרים, התשנ"א-1991	איסור ניכוי סכום העולה על השיעור המותר בעד דמי ביטוח רפואי ע"י קבלן	1		
	איסור ניכוי סכום העולה על השיעור המותר בתקנות בעד דמי ביטוח רפואי ע"י מעסיק	26	1	20,460
	איסור ניכוי סכום העולה על השיעור המותר בתקנות בעד מגורים ע"י המעסיק	7		
	איסור ניכוי סכומים משכרו של עובד זר	13		
	התקשרות בחוזה העסקה ופירוט תנאי עבודה בחוזה ע"י מעסיק	16		
חוק שכר מינימום, תשמ"ז-1987	אי תשלום שכר מינימום על-ידי מעסיק לנער	1	4	179,000
	אי תשלום שכר מינימום על-ידי מעסיק לעובד		81	5,449,620
חוק שעות עבודה ומנוחה, תשי"א-1951	אי מתן הפסקה בין יום עבודה למשנהו	5		
	אי ניהול פנקס בדבר שעות עבודה ומנוחה	322	5	132,400
	אי תשלום גמול עבודה במנוחה שבועית	63	1	302,400
	אי תשלום גמול שעות נוספות	105	1	221,760
	העבדה אסורה במנוחה השבועית או בלא היתר	99	20	4,397,160
	העסקה אסורה בשעות נוספות או בלא היתר	18		
	העסקה במנוחה השבועית בניגוד להיתר	30		
	העסקה בשעות נוספות בניגוד להיתר	30		
	העסקת לילה במפעל עם משמרות במשך יותר משבוע אחד בתוך 3 שבועות	11	1	5,040
	מתן הפסקה העולה על 3 שעות	1		

החוק	סעיף ההפרה	התראות שניתנו	עיצומים כספיים שהוטלו	
				בסכום (שקל)
חוק עבודת הנוער, התשי"ג-1953	העסקת ילד מתחת לגיל 15		6	284,320
	העסקת ילד שמלאו לו 15 שנה וחל עליו לימוד חובה לפי חוק לימוד חובה		5	102,300
	העסקת נער בלילה בלא היתר	84	5	3,206,400
	העסקת נער בלילה בניגוד להיתר	9		
	העסקת נער במנוחה השבועית	41	2	286,400
	העסקת נער יותר מ-8 שעות ביום ו-40 שעות בשבוע	46	1	71,600
	העסקת נער ללא אישור רפואי	2		
	העסקת נער ללא ניהול פנקס לרישום נערים עובדים	32		
	העסקת צעיר או מי שמלאו לו 18 וחל עליו חוק לימוד חובה בשעות הלימודים	4	1	654,720
צו הרחבה (נוסח משולב) לפנסיה חובה לפי חוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957	אי תשלום תשלומים מכוח צווי הרחבה בעניין פנסיה	1,366	156	46,016,720
סה"כ הטלת סנקציות עקב אכיפה מנהלית		**3,283**	**996**	**199,907,425**

אכיפה מינהלית - סנקציות לפי חלוקה לענפים

תחום העיסוק	התראות	כוונות חיוב	סכום (שקל)
מסחר	610	143	25,798,280
מסעדות	372	55	9,172,200
שירותי שמירה, אבטחה, ניקיון וכ"א	289	105	56,837,840
חקלאות	271	20	2,393,520
בניין	211	44	7,153,240
תעשייה	182	59	13,843,000
היסעים והובלות	145	39	10,702,340
בעלי מקצועות חופשיים	155	28	4,112,840
אולמות אירועים	148	23	3,285,600
שירותי רכב - תיקון גלגלים	116	32	6,978,960
חינוך, גני ילדים, מעונות, בתי ספר	93	45	11,269,120
שירותי ייעוץ ניהולי	84	23	3,822,280
שירותי בריאות	78	13	2,641,400
שירותי תחזוקה לבניינים / שירותי גינון	75	12	1,574,680

כתבי אישום

בשנת 2019 הוגשו **243** כתבי אישום (כתב אישום = מעסיק). להלן החלוקה לחוקים השונים **(הנתונים נמסרו על ידי התביעה הפלילית והם באחריותה בלבד):**

שם החוק	מספר תביעות
נוער	8
שעות עבודה ומנוחה	5
הודעה לעובד	3
שירותי התעסוקה	1
שכר מינימום	12
הגנת השכר	36
חופשה שנתית	7
ארגון ופיקוח	9
איסור קבלת ביטחונות מהעובד	1
הגברת אכיפה	10
עובדים זרים	6
קבלני כוח אדם	145

גזרי דין

**בשנת 2019 התקבלו 45 גזרי דין (גזר דין = מעסיק).
להלן החלוקה לחוקים השונים:**

שם החוק	מספר גזרי דין
נוער	1
שעות עבודה ומנוחה	1
הודעה לעובד	2
שכר מינימום	8
הלנת שכר	14
חופשה שנתית	5
ארגון ופיקוח	2
קבלני כוח אדם	12

הסדר סגירת תיק מותנה

שם החוק	מספר הסדרים
הגברת האכיפה	1
הגנת השכר	1
עבודת נשים	1
קבלני כוח אדם	38

אגף בכיר אסדרת עיסוקים

האגף עוסק בהליכי רגולציה ומתמחה באסדרת עיסוקים. עיקר פעילותו בשלושה תחומים מרכזיים:

1. **אסדרת עיסוקים חדשים במשק (קידום חקיקה להגבלת עיסוק אך ורק לבעלי מקצוע שהוסמכו).** גורמים במשק או משרדים ממשלתיים מעלים מעת לעת את הצורך באסדרת עיסוק מקצועי חדש. אסדרה זו משמעה קביעת כללים ונורמות מחייבים בדין לעניין רישום, הכרה בתארים, רישוי וכיו"ב.

2. **בחינת הרגולציה הקיימת והתאמתה לצורכי המשק המשתנים, תוך שמירה על האיזון שבין איכות המקצוע לבין בטיחות הציבור.** בחינת הרגולציה הקיימת, אשר מעוגנת בחוקים ובתקנות, מתבצעת באמצעות עבודות מחקר, סקרים, ניתוח עיסוקים וניהול סיכונים. המטרה היא לזהות חסמים רגולטוריים וביורוקרטיים ולפעול להסרתם.

3. **בחינת הזכאות לרישום ורישוי בפנקס מקצועי לבעלי מקצוע (שהוסמכו לכך עפ"י החוקים הרלוונטיים), ובתוך כך הגדרת המדיניות והרף המקצועי הנדרש.** האגף אחראי על עריכת בחינות לרישוי במקצועות וכן על פעילותן של המועצות המקצועיות - כמו מועצת ההנדסה והאדריכלות (שתפקידה לדון ברישום ורישוי בפנקס המהנדסים והאדריכלים) ומועצת מקצועות החשמל (שתפקידה לדון ברישוי חשמלאים). האגף גם מגיש המלצות לתיקוני חקיקה שיש לבצע, ואחראי לפעילות של הוועדה המשותפת למועצת ההנדסה והאדריכלות ושל מועצת ההנדסאים והטכנאים המוסמכים לעניין ייחוד הפעולות.

האגף מאגד את היחידות העוסקות בהליכי רישום ורישוי במקצועות הבאים:

- מהנדסים ואדריכלים - מכוח חוק המהנדסים והאדריכלים התשי"ח-1958.
- הנדסאים וטכנאים - מכוח חוק ההנדסאים והטכנאים המוסמכים התשע"ג-2012.
- חשמלאים - מכוח חוק החשמל התשי"ד-1954 ותקנותיו.
- מורשה נגישות מתו"ס - מכוח חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות התשנ"ח-1998.
- מורשה נגישות שירות - מכוח חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998.
- בקרים - מכוח חוק התכנון והבנייה התשכ"ה-1956.
- בודקי שכר - מכוח חוק הגברת האכיפה של דיני העבודה תשע"ב-2012.

יחידות אלה מטפלות בבקשות לרישום, התמחות ורישוי בפנקסים המקצועיים, לפי ההבחנה הבאה:

- רישום בפנקס מקצועי - מתבסס על השכלה פורמלית (אקדמית, טכנולוגית ו/או מקצועית - לפי עניין).
- התמחות - מתבסס על הניסיון הפרקטי במסגרת הליך הזכאות לרישוי.
- רישוי - מתבסס על ההשכלה הפורמלית וצבירת הניסיון בהתאם לקבוע בחוק/תקנות.

אסדרת עיסוקים

יחידות של המשרד או גורמי חוץ מעלים מעת לעת את הצורך באסדרת עיסוק מקצועי מסוים. האסדרה כוללת קביעת כללים מחייבים בדין לעניין רישום, הכרה בתארים, רישוי ועוד. לעתים היא מגבילה את העיסוק בתחום, אך עם זאת מעצימה את העוסקים בו בזכות המוניטין הנובע מחסות תחת משטר של רישום או רישוי.

על פי חוק יסוד: חופש העיסוק, כל אזרח או תושב של המדינה זכאי לעסוק בכל עיסוק, מקצוע או משלח יד. חופש העיסוק מתבסס על תפיסת האדם כבן חורין, ויכול להיות מוגבל רק בחוק, לשם תכלית ראויה ובמידה הראויה. תכלית ראויה יכולה להיות הגנה על זכויות יסוד נוספות, כמו הגנה על החיים ועל שלמות הגוף, הגנה על חירויות של הזולת או הגנה על אינטרס ציבורי כמו ביטחון, יחסי סחר חוץ או בטיחות הציבור. בכל מקרה, אסדרה חדשה של עיסוק מהווה התערבות רגולטורית בשוק, ומחייבת בדיקה סדורה של התכלית ושל האמצעי בטרם מעשה.

גוף או פרט המבקש לבחון בקשתו לאסדרת עיסוק צריך להגיש בקשה מסודרת לוועדה לאסדרת עיסוקים בהתאם לפרמטרים המוגדרים בנוהל.

תקציב אגף בכיר לאסדרת עיסוקים

תקציב האגף מתבסס על הכנסות, קרי גביית אגרות מתוקף החוקים הרלוונטיים לעניין חידושי רישיונות שנתיים.

הכנסות היחידה בשנת 2019: 6,555,303 שקל.

מאגרי מידע על בעלי מקצוע

באתר משרד העבודה והרווחה - אגף בכיר לאסדרת עיסוקים מפורסמים מאגרי המידע אודות בעלי מקצוע מורשים - מהנדסים, חשמלאים, אדריכלים, הנדסאים, טכנאים ומורשי נגישות. המידע כולל את מספר הרישום/רישוי, ענף ומדור הרישום/רישוי ותוקף הרישוי.

מנהלת אגף בכיר לאסדרת עיסוקים: מיכל אבגנים.

רישום ורישוי מהנדסים ואדריכלים

המחלקה לרישום ורישוי מהנדסים ואדריכלים היא הגוף המנהלי שבאמצעותו ובסיועו פועלים רשם המהנדסים והאדריכלים ומועצת ההנדסה והאדריכלות, על פי חוק המהנדסים והאדריכלים התשי"ח-1958.

המחלקה אחראית לטיפול המנהלי והארגוני במהנדסים ובאדריכלים ובמועצת ההנדסה והאדריכלות, מכוח סמכויות שר העבודה והרווחה המעוגנות בחוק:

- רישום בפנקס המהנדסים והאדריכלים - טיפול בבקשות לרישום של הלומדים במוסדות בישראל ובחו"ל, ואישורן או דחייתן על ידי הרשם.
- רישוי (שלב הסמכה מתקדם ובכיר) מהנדסים ואדריכלים רשומים לאחר תקופה הנדרשת כחוק - טיפול בבקשות לרישוי, ואישורן או דחייתן על ידי הרשם.
- הנפקת תעודות רישום/רישוי וחידוש תוקפן.
- הפעלת מוקדי קבלת קהל ומענה טלפוני (על ידי ספק חיצוני) לטובת מענה לפניות הציבור.
- פתיחת מדורים וענפים בפנקס המהנדסים והאדריכלים, עריכת כל שינוי בהם ופרסומם, וסיווג נרשמים במדורים ובענפים חשובים על-פי לימודיהם.
- סיוע מנהלי וארגוני למועצת ההנדסה והאדריכלות ולוועדותיה השונות.

- טיפול מנהלי בתחום סמכויות הרשם להכרה במסלולים הנדסיים במוסדות להשכלה גבוהה בארץ ובחו"ל.
- תיאום ממשקי פעילות משותפים עם המועצה להשכלה גבוהה, מוסדות אקדמיים, הממשלה וארגוני מהנדסים ואדריכלים.
- אספקת תשתית מנהלתית ולוגיסטית לוועדת האתיקה למהנדסים ואדריכלים.
- יישום חוק "מורשה להיתר", יישום דו"ח ועדת החקירה הממלכתית לבטיחות מבנים ומקומות המשמשים את הציבור (דו"ח זיילר).
- ביצוע בחינות רישוי ממשלתיות באדריכלות ובהנדסה אזרחית - מבנים.
- בדיקת תוכניות להכשרה מקצועית, תוך תיאומן עם המל"ג.
- כינוס ועדות מורחבות לכתיבת קריטריונים, כתיבת מבחנים, בדיקת מועמדים ובדיקת עררים.
- רישום במרשם מורשה נגישות מבנים, תשתיות וסביבה.
- עריכת ימי עיון בתחום מורשה נגישות מבנים, תשתיות וסביבה.
- רישום במרשם בודקי השכר.
- רישום במרשם הבקרים.

פעילות היחידה לרישום ורישוי מהנדסים ואדריכלים ב-2019

	ינואר	פברואר	מרץ	אפריל	מאי	יוני	יולי	אוגוסט	ספטמבר	אוקטובר	נובמבר	דצמבר	סה"כ
מספר הבקשות שהוגשו לרישום	420	352	217	86	222	107	246	112	193	46	473	256	**2,730**
מספר המהנדסים והאדריכלים שנרשמו	381	339	201	84	202	99	225	105	184	44	457	247	**2,568**
מס' ועדות הרישום	14	6	11	3	11	7	10	1	6	7	5	12	**93**
מספר התיקים שהועברו בוועדות הרישום	139	40	52	12	51	43	85	15	36	33	43	81	**630**
מספר ועדות הרישוי	17	3	9	5	8	8	14	3	7	8	9	10	**101**
מספר הבקשות לרישוי בפעם הראשונה	55	47	24	137	119	69	47	15	26	19	151	12	**721**
מספר התיקים שהועברו לוועדות הרישוי	155	20	67	35	103	74	83	68	25	40	178	79	**927**

יצירת קשר

טלפון: 074-7696660, בימים א'-ה' בשעות 8:00-16:00

פקס: 02-6662944

אימייל: engineers.apl@labor.gov.il או במערכת פניות הציבור באתר המשרד

כתובת למשלוח דואר: ת"ד 39255 ירושלים, מיקוד 9103102

קבלת קהל

ימים א'-ה' בשעות 8:00-16:00. רחוב הסיבים 47, קומה 3, פארק ינאי, פתח תקווה.

רישוי חשמלאים

המחלקה אחראית על הטיפול המנהלי והארגוני בכל הקשור לחוק ולתקנות החשמל. עיקרי תפקידה:

- הנפקה וחידוש של רישיונות חשמל.
- פסילה ו/או הגבלה של רישיונות חשמל.
- הפעלת מוקדי קבלת קהל ומענה טלפוני (על ידי ספק חיצוני) לטובת מענה לפניות הציבור.
- תיאום ממשקי פעילות משותפים עם משרד החינוך, מוסדות לימוד, המכון להכשרה ממשלתית טכנולוגית (מה"ט), הלשכה המשפטית, משרדי ממשלה, חברות, גופים עסקיים ואיגודי עובדים.
- הפעלת ועדות מקצועיות למתן רישיונות חשמל בדרגות בכירות.
- קיום בחינות רישוי לחשמלאים במדרגים הגבוהים (טכנאי, הנדסאי או מהנדס חשמל).
- מינוי ועדת עררים לבית המשפט המחוזי בירושלים.
- רישום במרשם מורשה נגישות שירות.
- ביצוע ימי עיון בתחום מורשה נגישות שירות.

חוק החשמל התשי"ד-1954 ותקנות החשמל (רישיונות) התשמ"ה-1985 קובעים כי כל העוסק בביצוע עבודות חשמל חייב ברישיון תקף ומתאים לסוג העבודה שהוא מבצע. ביצוע עבודות חשמל על-ידי מי שאין ברשותו רישיון מהווה עבירה פלילית.

חוק החשמל מגדיר "ביצוע עבודות חשמל" כהתקנה, בדיקה, שינוי, תיקון או פירוק של מתקן חשמל, לרבות השגחה על ביצוע עבודות כאמור ועריכת תוכניות טכניות לביצוען.

ישנם סוגים שונים של רישיונות לביצוע עבודות חשמל, המתאימים לסוגים השונים של עבודות. בכל רישיון מצוין במפורש מהן סמכויות החשמלאי הנושא אותו. ביצוע עבודת חשמל ותכנונה יבוצעו על ידי בעל רישיון חשמל בהתאם לסמכויות המוקנות לו.

פעילות היחידה לרישוי חשמלאים ב-2019

	ינואר	פברואר	מרץ	אפריל	מאי	יוני	יולי	אוגוסט	ספטמבר	אוקטובר	נובמבר	דצמבר	סה"כ
מספר הבקשות שהוגשו לרישוי	960	956	1110	716	921	864	951	833	646	509	806	941	**10,213**
מספר החשמלאים שאושר להם רישוי	827	510	809	528	489	398	749	667	686	377	474	408	**6,922**
מספר הוועדות המייעצות	8	6	5	1	5	5	5	5	6	4	5	5	**60**
מספר התיקים בוועדות המייעצות	81	71	49	8	54	44	49	51	64	34	38	40	**583**
מספר בקשות הרישוי החדשות	485	282	387	274	236	199	453	291	390	228	172	236	**3,633**
מספר הבקשות לשדרוג רישוי	342	228	422	254	253	199	296	376	296	148	302	172	**3,288**
מספר הבקשות שנדחו, ונשלחו להשלמת מסמכים	375	302	484	326	357	303	359	355	302	223	352	454	**4,192**

יצירת קשר

טלפון: 074-7696661, בימים א'-ה' בשעות 8:00-16:00

פקס: 02-6243042

אימייל: Pniot.Chashmal@labor.gov.il או במערכת פניות הציבור באתר המשרד

כתובת למשלוח דואר: ת"ד 39255 ירושלים, מיקוד 9103102

קבלת קהל

ימים א'-ה' בשעות 8:00-16:00. רחוב הסיבים 47, קומה 3, פארק ינאי, פתח תקווה.

היחידה לרישום הנדסאים וטכנאים

היחידה מפעילה את חוק ההנדסאים והטכנאים המוסמכים, התשע"ג-2012. היא אחראית על רישום בפנקס המקצועי של הנדסאים וטכנאים מוסמכים, הכולל מדורים נפרדים לכל אחד מענפי ההנדסאות והטכנאות המוסמכת, בהתאם להנחיות שקובעת ועדת ההסמכה.

רישום במרשם ההנדסאים מתבסס על לימודים במכללות מוכרות המפוקחות על ידי המכון להכשרה ממשלתית טכנולוגית (מה"ט), או במוסדות לימוד בחו"ל אשר ועדת ההסמכה הכירה בהם.

עיסוק במקצועות בעלי ייחוד פעולות מחייב רישום במרשם.

תפקידי היחידה העיקריים:

- רישום הנדסאים וטכנאים מוסמכים במרשם ההנדסאים והטכנאים המוסמכים.
- הנפקת תעודות רישום.
- הפעלת מוקדי קבלת קהל ומענה טלפוני (באמצעות ספק חיצוני) לטובת מענה לפניות הציבור.
- הפעלת ועדות מקצועיות מייעצות לרישום בוגרי מוסדות מחו"ל.
- מתן מידע בכתב ובעל-פה על נוהלי הרישום, פתיחת מדורים וענפים בהתאם לתוכניות הלימוד.

פעילות היחידה לרישום הנדסאים וטכנאים מוסמכים ב-2019

סוג הטיפול	ינואר	פברואר	מרץ	אפריל	מאי	יוני	יולי	אוגוסט	ספטמבר	אוקטובר	נובמבר	דצמבר	סה"כ
מספר ההנדסאים והטכנאים שאושר להם רישום	494	493	554	347	391	480	552	352	340	241	305	475	**5,023** (מתוכם 510 טכנאים)

פעילות הוועדות המייעצות לרשם

שם הועדה	מספר הוועדות	מספר הפונים	אושרו על ידי הרשם
מכונות	7	26	14
חשמל	6	44	25
בניין	4	17	14
אדריכלות	2	4	3
תעשייה וניהול	1	1	0
טלוויזיה	1	1	1
סה"כ	21	93	57

יצירת קשר

טלפון: 074-7696662, בימים א'-ה' בשעות 8:00-16:00

אימייל: Practical.Engineer@Economy.gov.il או במערכת פניות הציבור באתר המשרד

כתובת למשלוח דואר: ת"ד 39255 ירושלים, מיקוד 9103102

קבלת קהל

ימים א'-ה' בשעות 8:00-16:00. רחוב הסיבים 47, קומה 3, פארק ינאי, פתח תקווה.

המכון הממשלתי להכשרה בטכנולוגיה ובמדע (מה"ט)

מנהלת היחידה: הגב' תאיר איפרגן.
תפקיד היחידה: מה"ט הוא הרגולטור האמון על הכשרת הנדסאים וטכנאים מוסמכים במכללות הטכנולוגיות להכשרת מבוגרים.

פעילות היחידה

- פיקוח על מכללות טכנולוגיות - הכרה במכללות טכנולוגיות בהתאם לנהלים. כיום פועלים בישראל 37 מכללות טכנולוגיות מוכרות, 24 סמינרים חרדיים ו-8 מוסדות חרדיים להכשרה.

- תקצוב של מכללות טכנולוגיות מוכרות, העומדות בתנאי התקצוב, בהתאם לתעריפים ולנוסחה שנקבעו לעניין. כיום פועלים 63 מוסדות מתוקצבים: 31 מכללות טכנולוגיות, 24 סמינרים חרדיים ו-8 מוסדות חרדיים להכשרה. בשנת הלימודים תש"פ החל יישום רפורמה במערכת ההשכלה הטכנולוגית (ראו בהמשך), שלפיה מכללות שבהן לומדים יותר מ-800 סטודנטים מתוקצבות בתעריף גבוה יותר - 11,969 שקל לסטודנט, לעומת 10,711 שקל במוסדות שאינם נכללים ברפורמה.

- כתיבת תוכניות הלימוד בכל המגמות במקצועות הטכנולוגיים. כיום מפעיל מה"ט 21 מגמות לימוד ראשיות, הנחלקות למגמות משנה. המכון אחראי גם על מערך בחינות ממלכתיות, שאליהן ניגשים הסטודנטים כתנאי לזכאות לדיפלומה. בכל מגמה מתקיימות 2-4 בחינות ממלכתיות, ובנוסף על הסטודנטים להציג פרויקט גמר. לאחר יישום מלא של הרפורמה יתקיימו 2 בחינות ממלכתיות בכל מגמות הלימוד.

- פעילות להרחבת והעמקת הקשר בין המכללות, הסטודנטים והמעסיקים. מה"ט מפעיל ומאשר תוכניות ייחודיות וכיתות בשיתוף מעסיקים. כמו כן, הוא מפעיל תוכניות ייחודיות בשיתוף מעסיקים (תוכנית "עתידאים") ותוכנית לביסוס קשרי המעסיקים במכללות ("התוכנית הלאומית").

מספר הסטודנטים במכללות הטכנולוגיות

בשנת הלימודים תש"פ לומדים במכללות הטכנולוגיות **32,863 סטודנטים**: 28,431 לתעודת הנדסאי, 2,224 לתעודת טכנאי מוסמך ו-2,208 במכינות הטכנולוגיות.

פעילות היחידה בשנה החולפת, בהתאם לתוכנית העבודה

לצד הפעילות השוטפת של היחידה, בשנה החולפת הוגדרו יעדים שנועדו לשפר את איכות ההכשרה הטכנולוגית ואת המענה הניתן לצורכי המשק.

- **יישום המלצות הרפורמה – החלטת ממשלה 3419:**

- **עדכון ובחינה של תוכניות לימוד ומגמות, והקשר שלהן לשוק התעשייה –** בשנה שעברה קיימה היחידה תהליכים לעדכון של מגמות הלימוד בהתאם לדרישות הרפורמה. הוקמו 7 ועדות מומחים, שבהן היו חברים נציגי מעסיקים, נציגי מכללות, ראשי מגמות ויועצים מקצועיים. תוכניות הלימוד עודכנו בהתאם לדרישות הרפורמה בהיבטים שונים: היקף שעות לימוד, ריבוד, צמצום בחינות, גמישות פדגוגית ורכיב מעשי. בשנת הלימודים תש"פ החל עדכונן של 6 תוכניות לימודים. בשנת 2020 יחל עדכון של 5 מגמות לימוד נוספות.

- **צוות לבחינת המכינות הטכנולוגיות –** הוקם צוות לבחינת המכינות וקורסי ההכנה ללימודי הנדסאות. הצוות גיבש המלצות פדגוגיות, מבניות ותקציביות לשלב ההכנה ללימודי הנדסאות. בצוות היו חברים נציגי המשרד, נציגי המכללות הטכנולוגיות, נציגי הסטודנטים, נציגי המעסיקים ומומחים פדגוגיים. בהתאם להמלצות הצוות יפותחו פיילוטים של קורסי הכנה ויבוצעו התאמות בשלב ההכנה ללימודים.

- **קביעת קריטריונים לחלוקת תקציבי הצטיידות, שיפור תשתיות, שיפוץ והנגשת המכללות –** סעיף 7 בהחלטת ממשלה 3419 קובע כי "לטובת שיפור התשתיות, הצטיידות, שיפוץ והנגשת המכללות הטכנולוגיות למבוגרים [...] יוקצה בשנת תש"פ תקציב חד-פעמי בגובה של 100 מיליון שקל, בשנת תשפ"א תקציב חד-פעמי בגובה 75 מיליון שקל ובשנת תשפ"ב תקציב חד-פעמי בגובה 50 מיליון שקל. הקצאת התקציב תתבצע בהתאם לקריטריונים שיקבע מה"ט ובכפוף להשתתפות עצמית של המכללות הטכנולוגיות בהיקף של 20% מגובה ההוצאה בפועל". מה"ט גיבש נוהל במטרה לקבוע את הקריטריונים ואת תהליך העבודה להקצאת התקציבים האמורים למכללות הטכנולוגיות. אפשר להוריד את הנוהל מאתר המשרד.

- **עדכון נוסחת התקצוב –** נוסחת התקצוב מגובשת בימים אלה על ידי צוות של מה"ט ואגף התקציבים במשרד האוצר, תוך התייעצות עם המכללות הטכנולוגיות. נוסחת התקציב היא מכפלה של כמות סטודנטים, תעריף למגמה, אחוז מקבלי הדיפלומה ומקדמים נוספים. מטרת הנוסחה היא הקצאה נכונה, לפי תפוקות, של תקציב הכשרת ההנדסאים למכללות הטכנולוגיות. בשל מורכבות הסוגיה הנושא נמצא עדיין בדיון עם הגורמים הנוגעים בדבר.

- **עדכון נוהל ההכרה ונוהל התקצוב –** מדי שנה מפיץ מה"ט נהלים המפרטים את תהליך ההכרה ואת הקריטריונים הנדרשים עבורה, וכן את אופן חלוקת התקציבים למכללות הטכנולוגיות.

- **התוכנית הלאומית –** תוכנית פיילוט של מה"ט בשיתוף ג'וינט ישראל, קרן "עזריאלי" וקרן "צורים", המיישמת את כל רכיבי הרפורמה במערכת ההשכלה הטכנולוגית. מטרתה להביא לחיזוק התשתית ליצירת שיתופי פעולה עם מעסיקים במכללות, לרבות פיתוח מודל של עבודה מעשית בלימודים הטכנולוגיים. תקציב התוכנית הוא 64 מיליון שקל, במודל של מיזם משותף. התקציב מיועד לתקצוב ההכשרה, ביסוס מערכי קשרי מעסיקים במכללות, שיפוי מכללות על שילוב סטודנטים בתעסוקה ושיפוי מעסיקים על שילוב סטודנטים בהתמחות בשכר. מודל התוכנית ייבחן במשך 5 שנים ב-6-8 מכללות רפורמה שייבחרו במכרז. בשנת הלימודים תש"פ החל יישום התוכנית ב-3 מכללות רפורמה שזכו במכרז: אורט סינגלובסקי, רופין והנדסאים אריאל. בתוכנית לומדים כיום 132 סטודנטים במגמות תוכנה ומכונות. חלק מהסטודנטים לומדים במסלול תעודת "הנדסאי" וחלק במסלול "טכנאי מוסמך".

- **תהליכי אקרדיטציה:** בשנה האחרונה קיימה היחידה תהליכי אקרדיטציה עם האגף להכשרה מקצועית במשרד, במטרה לבחון אפשרות להכיר בקורסים רלוונטיים לטובת תעודות הנדסאי וטכנאי מוסמך. עד עתה אושרו 4 תוכניות לימוד במגמות שונות: מכונות רכב, מכונות תיב"ם, קירור ומיזוג אוויר וחשמל.

- **פיתוח ויצירת אסטרטגיית הערכה ומדידה במה"ט:** על מנת לטייב את מערך איסוף הנתונים במה"ט ולשפר את עבודת היחידה נבנתה אסטרטגיה להערכה ומדידה של פעילותה. האסטרטגיה מצויה בתהליכי יישום: נתונים שאינם נמדדים כיום מקודמים במערכת המידע של מה"ט, כדי שניתן יהיה למדוד אותם.

- **מיזם עתידאים:** מיזם משותף של המשרד עם עמותת ידידי עתידים וקרן "ביחד", ובשיתוף מפעל הפיס, שיפעל להקמת כיתות מצוינות משולבות מעסיקים. מטרת התוכנית היא לבנות קבוצה של הנדסאים ברמה גבוהה, הכוללת צעירים מהפריפריה הגיאוגרפית והחברתית, שתשתלב בתעשייה המתקדמת של ישראל. הקבוצה תשנה את רמת מקצוע ההנדסאי ואת תדמיתו - לטובת הפרט, התעשייה, החברה, והמשק. תקציב התוכנית 16 מיליון שקל, והוא מיועד למלגות ולפיתוח מערך תמיכה ללומד. במסגרת התוכנית יוקמו 21 כיתות לימוד במסלול עתידאים בפריסה גיאוגרפית רחבה, עם בדגש על שילוב מעסיקים קטנים ובינוניים במיזם. כיום כבר פועלות במסגרת המיזם 14 כיתות במגוון מגמות: הנדסת מכונות, הנדסת מכונות-רכב, הנדסת כימיה, הנדסת מכשור ובקרה, הנדסת אלקטרוניקה, הנדסת קירור ומיזוג אוויר והנדסה תעשייה וניהול. בתוכנית לומדים 315 סטודנטים, שאמורים להשתלב במפעלים השותפים עם סיום הלימודים.

- **לימודים מקוונים:** כדי לתמוך במערך הלימודים ולהתאים אותו לשוק התעסוקה הנוכחי ולטכנולוגיות המתקדמות במשק, מה"ט מקדם לימודים מקוונים במכללות הטכנולוגיות. בחודשים האחרונים של 2019 החלה הפקה של קורס מקוון ראשון, שאמור לעלות לאוויר לקראת פתיחת שנה"ל תשפ"א. כמו כן, שונה נוהל התקצוב עבור הצטיידות כדי לתמוך בקורסים מקוונים של המכללות.

- **פיילוט בחינות ממוחשבות:** במועד בחינות קיץ 2019 התקיימו לראשונה בחינות גמר ממוחשבות בכ-30 אתרי בחינה בכל הארץ, בו זמנית. מטרת הפיילוט היא לבדוק היתכנות של מעבר לבחינות גמר ממוחשבות בכל המגמות שעוברות רפורמה במה"ט. במסגרת הפיילוט נפרסו כ-70 כיתות מחשבים במכללות שבהן נערכו בחינות בטיחות בבנייה ומקצועות קליניים. מטרת המהלך היא לייעל את תהליך הבחינה, מתן תשובות בזמן קצר וחיסכון במשאבים בטווח הארוך.

- **קידום לימודי הנדסאי וטכנאי מוסמך בקרב אוכלוסיות עם שיעורי תעסוקה נמוכים:**

  - **הכשרת סטודנטים חרדים לתואר הנדסאי וטכנאי מוסמך** - על פי החלטת ממשלה 1994 מיום 15.7.2010, משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים מסייע במלגות לימודים לסטודנטים מהמגזר החרדי במסלול הנדסאים (ראו פירוט בהמשך).

  - **הכשרת סטודנטים מהמגזר הבדואי בנגב לתואר הנדסאי וטכנאי מוסמך (פרויקט אשב"ל) –** על פי החלטת ממשלה 3708 מיום 11.9.2011 והחלטה 2397 מיום 12.2.2017, משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים מסייע במלגות לימודים, מלגות קיום ונסיעות לסטודנטים בדואים מאזור הדרום שלומדים במכללות להנדסאים בפיקוח מה"ט.

עיקרי הפעילות המתוכננות ל-2020

- פיתוח מערכת BI (בינה עסקית).
- פיתוח אסטרטגיה חדשה לתחום האוכלוסיות המגוונות.
- הרחבת אקרדיטציה מול האגף להכשרה והאקדמיה.
- רפורמה במכינות הטכנולוגיות.
- צמצום נשירת סטודנטים.

תקציב והוצאות היחידה בשנת הלימודים תשע"ט

תקנה	נושא	סכום (במיליוני שקלים)	סוג תקציב
36440607	הכשרת הנדסאים	245	הרשאה
36420142	הכשרת חרדיות הנדסאיות	22	הרשאה
36420141	הכשרת חרדים הנדסאים	18	הרשאה
36420125	הכשרת בדואים הנדסאים	7.5	הרשאה
36440604	מלגות פר"ח להנדסאים	5.5	מזומן
36440612	חיילים משוחררים הנדסאים	4	מזומן
36440610	תפעול מה"ט	35	מזומן

תקציב והוצאות היחידה בשנת הלימודים תש"פ

תקנה	נושא	סכום (במיליוני שקלים)	סוג תקציב
36440607	הכשרת הנדסאים	272	הרשאה
36420142	הכשרת חרדיות הנדסאיות	22	הרשאה
36420141	הכשרת חרדים הנדסאים	23	הרשאה
36420125	הכשרת בדואים הנדסאים	7.5	הרשאה
36440604	מלגות פר"ח להנדסאים	5.5	מזומן
36440612	חיילים משוחררים הנדסאים	4	מזומן
36440610	תפעול מה"ט	35	מזומן

פרסום הנחיות לציבור:

- חוזרי מנהלת מה"ט מפורסמים לציבור באתר היחידה.
- נוהל ההכרה ונוהל התקצוב מפורסמים אף הם באתר היחידה.

סוגי המלגות שמעניקה היחידה והקריטריונים לזכאות

1. סיוע בלימודי הנדסאות לאוכלוסייה החרדית:

- על פי החלטת ממשלה 1994 מיום 15.7.2010, משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים מסייע במלגות לימודים לסטודנטים ולסטודנטיות מהמגזר החרדי. ב-2019 ניתן לראשונה שיפוי למכללות בעבור מתן תגבורים ותמיכה לסטודנטים, על פי אבני דרך המודדות הצלחה במסלול הלימודים.
- הקריטריונים לסיוע מפורטים מדי שנה ב"נוהל תמיכות" שהמשרד מפרסם בעיתונות ובאתר שלו, כולל מועדי הגשת הבקשות.
- ועדת תמיכות של המשרד בודקת ומאשרת מלגת סיוע בשכר לימוד מלא לסטודנטים במסלול הנדסאים (במכינה הטכנולוגית משתתפים הסטודנטים ב-10% משכר הלימוד והשונות).
- בשנת הלימודים תש"פ אישרה ועדת התמיכות מלגות לימודים במכינות הטכנולוגיות ובמסלול הנדסאים ל-956 סטודנטים וסטודנטיות.
- המכללה הטכנולוגית ומגמת הלימודים נתונות לבחירתו של הסטודנט.

2. סיוע בלימודי הנדסאות לאוכלוסייה הבדואית בדרום - תוכנית אשב"ל:

- על פי החלטת ממשלה 3708 מיום 11.9.2011 והחלטה 2397 מיום 12.2.2017, משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים מסייע במלגות לימודים, מלגות קיום ונסיעות לסטודנטים בדואים מאזור הדרום שלומדים במכללות להנדסאים בפיקוח מה"ט.
- הקריטריונים לסיוע מפורטים מדי שנה ב"נוהל תמיכות" שהמשרד מפרסם בעיתונות ובאתר שלו, כולל מועדי הגשת הבקשות.
- ועדת התמיכות של המשרד בודקת ומאשרת מלגות שכר לימוד מלא לסטודנטים במסלול ההנדסאים. בנוסף מחולקות מלגות קיום והחזרי נסיעות בסך כולל של 27 אלף שקל לסטודנט למשך כל תקופת הלימודים (שנתיים או שלוש).
- כחלק מתנאי הקבלה, הסטודנטים בתוכנית אשב"ל עוברים קורס ריענון של כ-6 שבועות כהכנה לכניסה למסלול ההנדסאים, בחינות כניסה וראיון אישי.
- במהלך הלימודים, כל סטודנט זכאי לקבל שיעורי עזר ותוספת זמן בבחינות הממלכתיות.
- בתום לימודי ההנדסאות ולאחר קבלת דיפלומה ממלכתית, הבוגר זכאי למענק השמה בסך 3,000 שקל עבור עבודה במקצוע הנלמד במשך 4 חודשים לפחות.
- נשים מהמגזר הבדואי בתוכנית אשב"ל, שעוברות בהצלחה את הבחינה הממלכתית בסוף שנה א', זכאיות למענק של 2,000 שקל.
- לימודי ההנדסאות מתקיימים בכל המכללות שבפיקוח מה"ט באזור הדרום: טכנולוגית באר-שבע, עתיד ב"ש, מכללת הנגב ע"ש ספיר ומכללה אזורית אשקלון. מקום הלימוד והמגמה נתונים לבחירתו של הסטודנט.
- בשנת הלימודים תש"פ אישרה ועדת התמיכות 139 בקשות תמיכה לסטודנטים במסלול הנדסאים.

תמיכות שהעניקה היחידה למוסדות ציבור בשנה החולפת

המוסד	הסכום בשקלים
אורט ישראל	49,153,557
המכללה למינהל	23,432,923
המכללה הטכנולוגית באר שבע	18,589,725
מרכז חרדי להכשרה מקצועית	17,184,051
בית הספר הארצי להנדסאים	16,801,122
מכללת סכנין	15,204,685
הנדסאים באריאל	14,431,884
מכללות עתיד	13,944,386
המכללה הטכנולוגית רופין	11,841,507
מכללת הנגב ע"ש ספיר	9,498,067
הנדסאים תל אביב	9,111,950
מכללת תל חי	7,391,935
מכללת שנקר	6,055,015
מכללת אשקלון	6,007,236
מכללת נוף הגליל	5,303,147
מכללת כנרת	4,876,360
מכללת אלקאסמי	3,475,794
מרכז בית יעקב בארץ ישראל	2,746,108
מכון בית יעקב למורות	2,662,955
אגודת "בית יעקב" תל-אביב	2,483,577
המכללה האזורית צפת	2,136,060
סמינר מרכז בית יעקב למורות ולגננות	1,266,113
מעלות בית יעקב - סמינר	1,208,739

המוסד	הסכום בשקלים
סמינר בית תמר	1,139,635
סמינר מפעלות שמחה	725,663
סמינר למורות ולגננות הליכות בית יעקב	600,396
סמינר שערי דעת לחינוך הוראה וחסד	531,972
מכללת אתגר	449,587
מכללת עמל אילת	421,395
סמינר בית יעקב בנות אלישבע	299,930
סה"כ	248,975,473

החוקים שהשר העומד בראש המשרד ממונה על ביצועם:

חוק ההנדסאים והטכנאים המוסמכים תשע"ג-2012.

היחידה ליחסי עבודה

היחידה פועלת מכוח חוק יישוב סכסוכי עבודה התשי"ז-1957 וחוק הסכמים קיבוציים התשי"ז-1957. להלן תחומי אחריותה:

יישוב סכסוכי עבודה

- מניעת שביתות ויישוב סכסוכי עבודה בדרכי תיווך, גישור ובוררות, על פי חוק יישוב סכסוכי עבודה התשי"ז-1957.
- קבלת הכרזות על סכסוכי עבודה ושביתות מכל מגזרי המשק.

רישום הסכמים קיבוציים

- רישום הסכמים קיבוציים כלליים (בין ארגון עובדים לבין ארגון מעבידים), הסכמים קיבוציים מיוחדים (בין ארגון עובדים למעביד) והסדרים קיבוציים על פי חוק הסכמים קיבוציים התשי"ז-1957.
- ייזום והכנת צווי הרחבה של הוראות הסכמים קיבוציים כלליים, כדי להחיל את הוראות ההסכמים גם על עובדים ומעסיקים בלתי מאורגנים.

קידום מערכת יחסי העבודה

- **ייעוץ לעובדים ומעסיקים** - מתן ייעוץ פרטני לעובדים ומעסיקים בנושאים הקשורים בחוקי עבודה.
- **מחקרים** - ייזום ועידוד סקרים ומחקרים אפליקטיביים בתחום יחסי העבודה לשם איתור מוקדי מתח במערכת יחסי העבודה והבנת תהליכים במערכת זו.
- **ריכוז מידע** - איסוף ועיבוד נתונים על סכסוכי עבודה, שביתות והשבתות במשק.
- **חקיקה** - ייזום והשתתפות בחקיקה בתחום יחסי העבודה ומשפט העבודה.
- **פרסומים והסברה** - מתן מידע לארגונים מקבילים בחו"ל, הפקה והפצה של פרסומים ועלוני מידע.
- קבלה, בדיקה ורישום של הסכמים.

אישור פיצויי פיטורים

- מתן אישורים לפי חוק פיצוי פיטורים התשכ"ג-1963 עבור תשלומים לקופות פנסיה, ביטוח וכיו"ב במקום תשלום פיצויים (סעיף 14 לחוק), וכן אישורים על הכללת פיצויי פיטורים בשכר עבודה (סעיף 28 לחוק).

תקציב האגף ליחסי עבודה ב-2019

התקציב נטו, כולל תקציב פעולות ונושאים מינהליים היה 3.651 מיליון שקל נטו.

פעילות היחידה ליחסי עבודה בשנת 2019

	ינואר	פברואר	מרץ	אפריל	מאי	יוני	יולי	אוגוסט	ספטמבר	אוקטובר	נובמבר	דצמבר	סה"כ
מספר הסכסוכים שנרשמו	21	11	9	8	13	14	15	17	14	4	22	16	**164**
מספר ההסכמים הקיבוציים שנרשמו	49	51	36	33	20	32	31	43	17	43	14	33	**402**
מספר צווי ההרחבה שפורסמו						1						1	**2**

יצירת קשר

טלפון:

- **מטה ראשי:** 074-7696233
- **ירושלים והדרום:** 02-6667975
- **תל אביב והמרכז:** 03-7347074
- **חיפה והצפון:** 04-8613783

פקס: 074-7993002

אינטרנט: דרך מערכת פניות הציבור באתר המשרד.

האגף לכוח אדם לשעת חירום

מנהל האגף (המפקח הכללי על כ"א לשעת חירום) - רביב מלאכי.

אגף כוח אדם לשעת חירום פועל מכוח חוק שירות עבודה בשעת חירום התשכ"ז-1967. החוק מתיר לשר העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים להוציא צווי קריאה לשירות עבודה במצבי חירום שונים (לאחר התייעצות עם שר הביטחון ו/או השר לביטחון פנים):

- מלחמה שבה מגייסים את רוב עתודות המילואים לצה"ל.
- מצב מיוחד בעורף.
- אירוע חירום אזרחי, כגון רעידת אדמה או מגפה.

הפעלת המשק בשעת חירום היא מרכיב מרכזי בעוצמתה של מדינת ישראל וביכולת העמידה שלה. נוכח המחסור הצפוי בעובדים, תשומות כוח האדם הן חלק עיקרי באתגר הלאומי לשמירת הרציפות התפקודית של המשק החיוני. כוח אדם צעיר ומקצועי (הנמצא לעתים במחסור גם בזמן רגיעה) מגויס לצה"ל, ותפקיד האגף לכוח אדם לשעת חירום למצות את תשומות כוח האדם הנותר במשק ולהביאן לניצול מרבי במטרה לייצר את התפוקות הנדרשות.

האגף הוכר כרשות ייעודית על ידי ועדת מל"ח עליונה לפי החלטת ממשלה 1716.

בזמן רגיעה, הרשות פועלת ליצירת ממשקים ושיתופי פעולה עם רשות החירום הלאומית (רח"ל), המטה לביטחון לאומי (מל"ל), פיקוד העורף (פקע"ר), המשטרה וכל משרדי הממשלה וגופי החירום.

מטרת אגף כוח אדם לשעת חירום

מזעור הפגיעה ברציפות התפקודית בעבודה של מפעלים חיוניים ומפעלים למתן שירותים קיומיים בהיבט של כוח אדם.

עיקרי משימות אגף כוח אדם לשעת חירום בשגרה

- ייזום וביצוע עבודת מטה בנושא הריתוק המשקי בשיתוף בכירים ברח"ל (רשות חירום לאומית), מל"ל (המטה לביטחון לאומי), משרדי הממשלה, פקע"ר (פיקוד העורף) ורשויות מקומיות.
- אישור מפעלים חיוניים ומפעלים למתן שירותים קיומיים.
- כינוס ועדות בודקות בין-משרדיות לקביעת תקן כוח אדם למפעלים חיוניים.
- איוש וריתוק עובדים במפעלים חיוניים (עדכון מסדי הנתונים).
- עריכת ביקורות כוננות של הריתוק המשקי במפעלים חיוניים.
- קריאה לאימון של מגויסי חוץ.

פעולות שבוצעו בשנת 2019, בחלוקה למחוזות

	מחוז ירושלים	מחוז ת"א והמרכז	מחוז חיפה והצפון	מחוז ב"ש והדרום	סה"כ
עריכת ביקורות כוננות ותרגילים במפעלים חיוניים	254	498	575	170	**1,497**
הכרזה על מפעלים חיוניים חדשים וקליטתם	52	125	54	35	**266**
הכשרה ואימון של מגויסי חוץ לצורך שיבוץ לשעת חירום	791	271	692	180	**1,934**
פעילויות הדרכה בנושא היערכות לשעת חירום	11	12	37	14	**74**
כינוס ועדות בודקות במפעלים חיוניים	166	115	95	36	**412**

מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית

מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית (לשעבר אגף הפיקוח על העבודה) מופקד על קביעת מדיניות בנושאי בטיחות בעבודה, בריאות העובדים וגיהות תעסוקתית, וכן על אכיפת החוקים והתקנות בתחומים אלה באמצעות פיקוח במקומות העבודה. הפיקוח והאכיפה נעשים מכוח חוק ארגון הפיקוח על העבודה התשי"ד-1954 ותקנותיו, וכן מכוח פקודת הבטיחות בעבודה התש"ל-1970 ותקנותיה. כמו כן אחראי המינהל על מתן היתרים לפעילויות שונות ועל הסמכות של גופים העוסקים בתחומי בטיחות ובריאות בתעסוקה. הפיקוח והאכיפה מתבצעים בכל ענפי המשק - בתעשייה, בבנייה, בחקלאות ובשירותים. הפיקוח כולל הנחיות לבטיחות, אכיפת חוקים ותקנות, דו"חות פיקוח, צווים וחקירות תאונות עבודה ומחלות מקצוע.

לפי מערכות המידע של המינהל, 75,588 מקומות עבודה בענפי המשק השונים נתונים לפיקוח.

תפקידי מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית (נתונים ל-2019)

1. **הפעלת פיקוח במקומות עבודה**
   - ביקורי פיקוח בתעשייה - 5,726.
   - ביקורי פיקוח במקומות ציבוריים (מעליות, דרגנועים, מתקני ספורט, מחסני נפט, מכשירי החייאה ועוד) - 1,621.
   - ביקורי פיקוח בבנייה ובבנייה הנדסית - 8,073.
   - ביקורי פיקוח בחקלאות - 162.
2. **בירורים וחקירת תאונות עבודה ומחלות מקצוע**
   - בירורים וחקירות פעילים - 67.
   - בירורים וחקירות שהסתיימו - 92.
   - בירורים וחקירות שנסגרו או בוטלו - 21.
3. **הוצאת צווים בענפי המשק השונים (תעשייה, בנייה, חקלאות)**
   - צווי בטיחות (איסור המשך עבודה לצמיתות או עד לתיקון הליקוי) - 5,178.
   - צווי שיפור - 2,253.
4. **קידום תקנות וחקיקה**
   - פרסום מסמך השפעות רגולטוריות (RIA) במטרה להוביל לתיקון תקנות עבודות בנייה.
   - העסקת עגורנאים דרך חברות כוח אדם ייעודיות.
   - תיקון תקנות עגורני צריח.

- תיקון תקנות בטיחות בחומרי הדברה.
- תיקון תקנות רעש.
- פעילות להעברת נהלים לחקיקה, לרבות בתחומי הבודקים המוסמכים ומוסדות ההכשרה.

5. הוצאת אישורי מינויים לתפקידים שונים

על פי החוקים והתקנות, נדרש אישור מינוי לתפקידים שונים. המינהל מאשר את המינויים לאחר שנבדקים התאמת העובד וכישוריו לתפקיד המבוקש.

מינויים במקומות עבודה שטופלו על ידי מינהל הבטיחות בשנת 2019

מינוי	כללי	נשים
ממונה על הבטיחות	960	49
ממונה על בטיחות קרינה	110	19
ממונה על בטיחות לייזר	40	2
מנהל עבודה בבנייה	10,634	31
מפעיל דוד קיטור ודוד הסקה	33	0
סה"כ	**11,777**	**101**

6. טיפול בהסמכות

המינהל מסמיך ומפקח על עשרות אלפי נותני שירותים בתחומי הבטיחות והבריאות בתעסוקה. לצורך ביצוע ההסמכות מקיים המינהל בדיקות של מועמדים, קובע תוכניות לימודים, מקיים בחינות וכן בודק באופן שוטף את כשירותם של עובדים לעסוק בתפקיד שאליו הוסמכו.

מספר הסמכות בטיפול המינהל

תפקיד	טיפול בהסמכות בשנת 2019 - כללי	טיפול בהסמכות בשנת 2019 - נשים	סה"כ מספר הסמכות תקפות ל-31.12.19 - כללי	סה"כ מספר הסמכות תקפות ל-31.12.19 - נשים
ממונה על הבטיחות	1,720	95	4,180	237
ממונה על בטיחות קרינה	160	32	1,309	251
מנהל עבודה בבנייה	1,958	18	22,490	131
מפעיל דוד קיטור ודוד הסקה	128	3	3,846	14
בודק מוסמך (כולל פנים מפעלי לאביזרי הרמה)	619	27	1,008	28

תפקיד	טיפול בהסמכות בשנת 2019 - כללי	טיפול בהסמכות בשנת 2019 - נשים	סה"כ מספר הסמכות תקפות ל-31.12.19 - כללי	סה"כ מספר הסמכות תקפות ל-31.12.19 - נשים
מפעיל זיקוקין די-נור	232	9	590	19
מעליתן	21	0	428	0
בונה מקצועי לפיגומים	5,141	10	6,555	15
ממונה על פיצוצים	147	6	194	7
עגורנאי/אתת	69,150	652	81,927	241
גולש בניין	356	3	629	12
מטפס תרנים	612	2	1,275	11
מדריך עבודה בגובה	1,659	21	3,173	48
מנהל מקצועי	892	7	1,919	8
מרצה מאושר	294	21	886	88
סה"כ	83,089	906	130,409	1,110

מספר ההסמכות שבהן טיפל המינהל בשנת 2019, לפי גופים

סוג ההסמכה	מספר
חברות מעליות, מעלונים ודרגנועים	153
מוסדות הסמכה	238
שירותים רפואיים מוסמכים	21
מעבדות גיהות	20
סה"כ	331

7. הוצאת היתרים ואישורים

מינהל הבטיחות מנפיק מדי שנה אלפי היתרים בנושאים שונים. כמו כן, המינהל הוא אחד מנותני האישור לצורך הוצאת רישיון עסק בסוגים רבים של מקומות עבודה. לצורך מתן אישור, אנו בודקים את ההיבטים הבטיחותיים במקום העבודה וקובעים תנאים לרישיון העסק.

מספר ההיתרים שטופלו בשנת 2019

נושא ההיתר	מספר ההיתרים
שימוש בחומרי נפץ	421
הפעלת זיקוקין די-נור	151
התקנת דודי קיטור	6
אחסון נפט	512
הטמנת גפ"מ	2,465
אישורים לרישיונות עסק	3,694
סה"כ	7,249

8. מחקר ופיתוח – הפעולה המונעת

יחידת הפעולה המונעת והמחקר בבטיחות ובבריאות בעבודה הוקמה לצורך הגנה ושמירה על העובדים. הדבר אמור להתבצע באמצעות מניעה, במישרין או בעקיפין, של היפגעות עובדים בתאונות עבודה או ממחלות מקצוע.

כדי לקדם את מטרותיה פועלת היחידה בכמה מישורים: הגדלת הידע הקיים בתחומי הבטיחות והבריאות בעבודה ויישומו במקומות עבודה; יצירת כלים ואמצעים להפצת הידע; ויצירת פעילויות מגוונות המקדמות את בטיחות ובריאות העובד במקום עבודתו.

הידע הנוצר והנאסף באמצעות הפעולה המונעת מקיף נושאים רבים, הנכללים בתחומי הבטיחות והבריאות בעבודה. בין הפעולות שבוצעו בתחום ב-2019:

- המשרד חילק מענקים לסטודנטים שלומדים לתואר שני בבריאות תעסוקתית - מגמת גיהות.
- המשרד השתתף במימון השתלמויות ענפיות בתחום הבנייה והחקלאות עבור הממונים על הבטיחות החייבים בביצוע של 8 ימי כשירות בשנה.
- המשרד מימן השתלמות בת יומיים ל"בונה מקצועי לפיגומים" בעקבות שינוי חקיקה שביצע המינהל.
- המשרד ממשיך במימון עלות הרישום למחלות מקצוע, אשר מבצע מעקב ובקרה אחר דיווחי קופות החולים לעניין מחלות תעסוקתיות.
- המשרד מימן קורס בטיחות לחוקרי תאונות עבודה ביחידת פל"ס בלהב 433.
- המשרד הפיק רישיונות קשיחים למפעילי עגורן לשם הגברת אמינות התעודה והקטנת הזיופים בתחום.

נושאים שקודמו בשנת 2019

- **הוספת תקני מפקחים ואיושם** - 60 תקנים שהוקצו על ידי משרד האוצר הועברו למינהל הבטיחות. המפקחים החדשים עברו קורסי הכשרה מקצועיים והם שולבו במחוזות המינהל.

- **מאבק ברישיונות עגורנאי צריח מזויפים** - הוראות הבטיחות בעבודה (חובת עגורנאי מוסמך לשאת תעודה מזהה וזיהויו) התשע"ט-2019 נכנסו לתוקף ביום 21.5.19, ובהתאם להן חייב מפעיל עגורן (עגורנאי) לשאת עמו רישיון מטעם מינהל הבטיחות או רישיון נהיגה, וחייב מנהל עבודה לאמת את זהותו ופרטי הסמכתו. על מנת להקשות על זיופים, הוקם מאגר ממוחשב שבו מופיעים פרטיהם של מפעילי העגורנים המורשים לשם אימות תוקף הרשאתם מול התעודה הנמצאת ברשותם.

- **עוזרי בטיחות באתרי בנייה** - במאי 2019 נכנסה לתוקף חובת מינוי עוזר בטיחות למנהל עבודה באתרי בנייה שגובהם יהיה מעל 7 מטר ושטחם יגיע ל-1,000 מ"ר או יותר (חובת המינוי היא מתוקף חוק ארגון הפיקוח על העבודה, תיקון מס' 11 - הוראת שעה, התשע"ט-2018). בהתאם לחוק פורסמה רשימת תיוג, הוכרו מוסדות הכשרה ופורסם סילבוס. בביקורי הפיקוח באתרים בודק המינהל אם מונו עוזרי בטיחות במקומות החייבים בכך.

- **מכרזי חשכ"ל** - גובשו כללים הקובעים כי קבלן המבקש להיות מוכר לעבודות בנייה עבור הממשלה נבחן גם לפי הפרות וצווי בטיחות. המנגנון קובע כי קבלנים בעלי היסטוריית בטיחות בעייתית לא יוכלו לגשת למכרזי החשב הכללי.

- **ממשק עם יחידת פל"ס –** יחידת החקירות המשותפת למשרד העבודה והרווחה ולמשטרת ישראל הוקמה בתחילת 2019 כחלק מיחידת להב 433. היחידה עוסקת בחשיפת פרשיות רחבות היקף בענף הבנייה, חקירת תאונות קטלניות, הפקת לקחים ותובנות להגברת הבטיחות באתרים, וביצוע פעולות אכיפה משותפות עם חוקרי משרד העבודה והרווחה בשטח.

- **שיפור הממשק עם רשם הקבלנים –** מידע אודות קבלנים מפרי בטיחות מועבר לרשם הקבלנים במשרד השיכון, כדי להמשיך את הטיפול בהם. על בסיס המידע שהועבר ממינהל הבטיחות הותלו רישיונותיהם של כמה קבלנים.

- **הפיכת התקן האירופי לפיגומים למחייב –** בעקבות תיקון התקנות נכנס לתוקף ביולי האחרון איסור על שימוש בפיגומים שאינם עומדים בתקן ישראלי 1139.

- **אכיפה מוגברת באמצעות פעולות משולבות –** בשנה האחרונה ערך מינהל הבטיחות מגוון פעולות אכיפה משולבות, בין היתר עם רגולטורים נוספים (משטרת ישראל, חוקרי ביטוח לאומי, מינהל הסדרה ואכיפה ורשות המסים). פעילות אכיפה מוגברת ממוקדת התבצעה במהלך שנה זו ביישובים רבים.

- **פעילות נגד בעלי תפקידים מוסמכים –** המינהל פועל נגד בעלי תפקידים אשר מקבלים ממנו את הסמכתם, אך לא פועלים בהתאם לדרישות החוק והנהלים.

- **הגברת השקיפות לגבי מדדי בטיחות של מעסיקים ואכיפה –** באתר האינטרנט של המינהל מתפרסמות רשימות של אתרי בנייה פעילים וצווי בטיחות שהוטלו על קבלנים מבצעי בנייה.

- עידוד סטודנטים ל**לימודי תואר שני בגיהות תעסוקתית** באוניברסיטאות תל אביב וחיפה באמצעות מתן תמיכות כספיות.

- **בקרה על בודקים מוסמכים לקרינה** וייעוץ בנושא הגנת העובדים מפני קרינה מיוננת באמצעות ממ"ג - כולל הטמעת תוכנה לדיווח ולבקרה על דו"חות בדיקה של מקורות קרינה.

- **חידוש ומחקר**:
  - כחלק מפיתוח חומרים ותהליכים בטוחים יותר פותחה אלקטרודה מצופה דלת כרום בשת"פ עם התעשייה.
  - פותחה שיטה לכימות חשיפה לכרום (+6) מסיס מאלקטרודות מצופות וכן נבחנו, אושרו והוסמכו שיטות ניטור ל-4 גורמים מזיקים שונים.
- שילוב נושאי סיכונים בריאותיים בריתוך TIG וסיכוני בריאות בריתוך אלקטרודה בספרי הלימוד של האגף להכשרה מקצועית.
- **המשך טיפול במיגור תחלואת הסיליקוזיס** בכמה מישורים במקביל: פעולות פיקוח ואכיפה מוגברות, שינוי מפרט למפעלי עיבוד שיש, בחינת תמריצי קרקע למפעלי עיבוד ותיקים וחדשים ועוד. תוצאות הפעילות מתבטאות, בין היתר, בהתקנת מכונות CNC במפעלי עיבוד שיש רבים וירידה ניכרת בריכוזי אבק הסיליקה המתקבלים בבדיקות סביבתיות תעסוקתיות.
- **טיפול בחשיפה לניטרוס אוקסיד** במרפאות שיניים - באמצעות פעולות פיקוח ואכיפה מוגברות, שת"פ עם משרד הבריאות (שהביא ליצירת תפקיד של ממונה טכני לגזים רפואיים במוסדות רפואה) וכן רישום הניטרוס כתרופה. כתוצאה מכך יש עלייה במספר מרפאות השיניים שמתבצע בהן ניטור ניטרוס אוקסיד, ובמקביל נרשם שיפור ניכר בתוצאות החשיפה לניטרוס אוקסיד המתקבלות במרפאות השיניים של התאגידים.
- **חומרי הדברה** - קידום RIA בחקלאות.

אגף בכיר להכשרה מקצועית ולפיתוח כוח אדם

האגף להכשרה מקצועית ולפיתוח כוח אדם עוסק בפיתוח ההון האנושי בישראל ומסייע בהובלת הכלכלה החברתית בישראל בשני תחומים עיקריים: הכשרת מבוגרים והכשרת נוער.

האגף הוא כלי של הממשלה להרחבת היצע העובדים המוכשרים בשוק העבודה. ההכשרה המקצועית מבטיחה שיפור בר קיימא של המשאב האנושי במדינה ומאפשרת לפרט למצות את כושר השתכרותו במשך שנות עבודתו.

יעדי האגף ותפקידיו

- פיתוח הון אנושי מקצועי באמצעות מתן הכשרות מקצועיות לדורשי עבודה ולעובדים בלתי מקצועיים, בהתאמה לצורכי המשק ולעדכון הטכנולוגי.
- צמצום פערים חברתיים באמצעות הגדלת שיעור ההשתתפות בכוח העבודה וקידום התעסוקה של אוכלוסיות ייחודיות או בעלות שיעור השתתפות נמוך בשוק העבודה - כגון חרדים, מיעוטים, הורים יחידים, אנשים עם מוגבלות, יוצאי אתיופיה או חיילים משוחררים.
- צמצום מספר העובדים הזרים ועידוד החלפתם בעובדים ישראלים.
- הסרת חסמי ייצור הנובעים ממחסור בעובדים מיומנים במקצועות נדרשים.
- הקטנת תוחלת האבטלה של מצטרפים חדשים לשוק העבודה באמצעות הקניית מקצוע מבוקש וכישורים "רכים".
- רגולציה על שוק ההדרכה וקביעת סטנדרטים מקצועיים בהכשרת כוח אדם.
- השפעה חיובית על הפריון במשק באמצעות השקעה בהון האנושי.

הכשרה מקצועית למבוגרים

ההכשרה המקצועית למבוגרים (בני 18 ומעלה) מיועדת לדורשי עבודה ולעוסקים בעבודות בלתי מקצועיות, תוך התמקדות באוכלוסיות ייעודיות כמו חיילים משוחררים, אנשים מהמגזר החרדי, עולים, אנשים מהמגזר הלא יהודי, הורים יחידים או בני 45 ומעלה.

התלמידים מופנים להכשרות על ידי שירות התעסוקה, מרכזי הכוון תעסוקתיים של המשרד או באופן עצמאי, ומשתלבים בהכשרות במטרה לרכוש מקצוע נדרש ולהשתלב בשוק העבודה כעובדים מקצועיים. ההכשרה המקצועית מתקיימת במסלולים השונים שמציע האגף.

תקציב הכשרת מבוגרים ב-2019 (ללא נלווים ומרכזי הכשרה), באלפי שקלים

תקציב מבוגרים ברוטו, כולל עודפים	תקציב נטו בסיסי	תקציב ביצוע בפועל	תקציב יתרת התחייבות
142,651	92,583	**94,038**	**30,893**

משך הלימודים בקורסים המפוקחים על ידי האגף: 4-18 חודשים, בלימודי יום או ערב, בהתאם למקצוע הנלמד ולמסלול הלימודים.

תעודות: לעומדים בהצלחה בחובות הקורס ובמבחנים העיוניים והמעשיים מוענקת תעודת גמר וכן תעודת מקצועית. חלק מהתעודות מקנות גם רישיון לעיסוק במקצוע.

מגמות לימוד: האגף מפקח על כ-400 מקצועות שונים ב-21 ענפים שונים, כגון חשמל ואלקטרוניקה, מחשבים, מתכת/מכונות, בניין וסביבה, מינהל, הארחה, דפוס צילום והפקה, רכב ותחבורה.

מוסדות לימוד: מרכזי הכשרה ממשלתיים ומוסדות לימוד שקיבלו הכרה ונמצאים תחת פיקוח המחוזות, בהתאם לדרישות המנהליות של האגף ולדרישות המקצועיות שנקבעו לכל מגמה (תקן סדנה ופרופיל מורים).

מסלולי לימוד עיקריים: הכשרה מקצועית למבוגרים נערכת בקורסים מתוקצבים, קורסים למעסיקים במסלולי כיתה במפעל, הכשרה פנים מפעלית וחניכות. בנוסף קיימת תוכנית השוברים האישיים - השתתפות חלקית בשכר הלימוד.

מענקים ומלגות קיום

במסגרת התוכנית לעידוד עובדים ישראלים להשתלבות במקצועות נדרשים ומדיניות הממשלה לצמצום מספר העובדים הזרים בענפים אלה הוחלט להעניק תמיכות ומענקים שונים, ובהם:

1. מלגת קיום

תלמיד בקורס הכשרה מקצועית, שאינו זכאי לגמלה מהמוסד לביטוח לאומי, יכול לקבל מלגת קיום של עד 1,500 שקל בחודש ועד ל-6,000 שקל במשך הקורס כולו.

בשנת 2019 דנה ועדת התמיכות ב-193 בקשות.

2. מענק התמדה

עובדים הנקלטים בעבודה באחד המקצועות המוגדרים, זכאים למענק של עד 6,000 שקל (בהתאם לאחוזי המשרה) לאחר שישה חודשי עבודה. לאחר שישה חודשי עבודה נוספים (כלומר, 12 חודשי עבודה בסך הכל) הם זכאים למענק נוסף של 5,000 שקל - 11 אלף שקל בסך הכל (אם תלמיד מקבל מלגת קיום, הסכום הכולל המרבי שלה ושל המענק לא יעלה על 14 אלף שקל).

בשנת 2019 דנה ועדת התמיכות בכ-360 בקשות.

קורסים והכשרות מתוקצבות

1. קורסים מתוקצבים במימון המשרד

הקורסים מיועדים לדורשי עבודה ולעובדים בלתי מקצועיים, או כאלה שמקצועם אינו נדרש. במסגרת זו ניתנת הכשרה במימון מלא של המדינה במגוון מקצועות (למעט ענף ההארחה, שבו התלמיד משתתף בחלק משכר הלימוד).

בקורסים נלמדים מקצועות שבהם קיים מחסור מתמשך בכוח אדם ברמה המשקית, כמו מחליפי עובדים זרים בתחומי המתכת, הבניין והחשמל.

ההכשרה מתבצעת במוסדות הכשרה שונים ברחבי הארץ על ידי שני זכיינים במיקור חוץ הנמצאים תחת פיקוח האגף. בנוסף פועלים 5 מרכזי הכשרה ממשלתיים בירושלים, חולון, אשקלון, כרמיאל ותמרה. האגף מקיים גם מכינות לאוכלוסיות מוחלשות, המהוות נדבך חשוב בסלילת הדרך להשתלבות בעבודה. המכינות מותאמות לצרכים של האוכלוסיות השונות, ובהן המגזר הערבי, המגזר החרדי ומרכזי שיקום.

מספר הקורסים והתלמידים ב-2019 במסלולים בתקצוב המדינה או גורמים חיצוניים

בסך הכל למדו בשנה זו 5,744 תלמידים ב-373 קורסים (כולל מסלולים בשיתוף מעסיקים).

ענף	קורסים	תלמידים
בניין וסביבה	13	235
מחשבים	64	1,114
תחבורה	1	20
דפוס, צילום והפקה	4	52
טיפוח החן	1	20
מינהל	21	353
חינוך וטיפול	37	759
מתכת/מכונות	58	445
רכב	11	117
הארחה	41	523
חשמל ואלקטרוניקה	45	841
אופנה וטקסטיל	6	92
עץ	4	60
פרא-רפואי	7	133
שונות	14	99
מקצועות יהדות	1	2
מכינות	45	879
סה"כ	373	5,744

מתוך הנ"ל תוקצבו על ידי גורם חיצוני

מסלול	קורסים	תלמידים
הכשרה במימון חיצוני	39	865
השלמת השכלה	6	131
סה"כ	45	996

2. הכשרות מקצועיות בשיתוף מעסיקים

האגף מפעיל שלושה מסלולי הכשרה מקצועית במקום העבודה, כדי לסייע למעסיקים להכשיר עובדים מקצועיים ולקלוט אותם במקצועות הדרושים במפעל. המסלולים הם כיתה במפעל, הכשרה פנים מפעלית (OJT) והכשרה בחניכות (סטארטר):

- **כיתה במפעל**

הכשרה מקצועית ייעודית במפעלים לדורשי עבודה, ובתנאים מסוימים גם לעובדים קיימים. הכיתה מונה 10-25 תלמידים בענפי התעשייה ו-16-25 תלמידים בענפים אחרים.

הקורס נערך אצל המעסיק או במוסד מוכר של המשרד, ואילו ההכשרה המעשית נערכת תמיד אצל המעסיק. לאחר סיום ההכשרה המעסיק נדרש להעסיק לפחות כ-60% מבוגרי הקורס לשישה חודשים לפחות (כיום גם קבוצה של מעסיקים או גוף ייצוגי אחר יכולים להשתמש במסלול זה, וחובת ההשמה נותרת בעינה אך מתפזרת בין כמה מעסיקים).

בשנת 2019 הוכשרו במסלול כיתה במפעל 343 תלמידים, מתוכם 70 נשים.

- **הכשרה פנים מפעלית (OJT – On the Job Training)**

מסלול הנותן מענה לצורך בהכשרת עובדים חדשים לתפקידים שונים במפעל שאינם דורשים הכשרה פורמלית.

משך ההכשרה נע בין חודש לשישה חודשים, כאשר המעסיק מקצה חונך בעל מקצוע שמלווה ומדריך את העובדים החדשים. במסגרת הנוהל, מעסיק המכשיר עובדים תוך כדי עבודה יקבל 2,000 שקל לכל עובד חדש לתקופת ההכשרה ותמיכה של 1,000-3,000 שקל בחודש בשכרו של החונך. מענק נוסף של 1,000 שקל ניתן בגין כל עובד המשתייך לאוכלוסיית יעד (גברים חרדים, נשים ערביות או אנשים עם מוגבלות).

בשנת 2019 הוכשרו במסלול הכשרה פנים מפעלית 280 תלמידים, מתוכם 109 נשים.

- **תוכנית הכשרה בחניכות (סטארטר)**

סטארטר הוא מסלול להכשרה מקצועית בחניכות, אשר פותח בשיתוף תב"ת - ג'וינט ישראל על בסיס הניסיון שנרכש בעולם בתחום החניכות והותאם לשוק העבודה הישראלי.

שיטת הלימוד היא ייחודית, ומשלבת הכשרה עיונית ומעשית במוסד לימודים עם עבודה בשכר אצל מעסיק, הכוללת ליווי חונך ורכישת מיומנויות (apprenticeship). בסוף הלימודים עוברים התלמידים בחינות וזכאים לתעודה מקצועית.

התוכנית מיועדת לתת מענה הן לצורכי המעסיקים, הזקוקים לעובדים מיומנים ומקצועיים, והן לדורשי עבודה או עובדים בלתי מקצועיים, המעוניינים לרכוש מקצוע, ניסיון בעבודה, קידום מקצועי ועבודה בשכר בשילוב לימודי הכשרה.

ההכשרות נערכות בפריסה ארצית ובמגוון ענפים ומקצועות נדרשים במשק.

בשנת 2019 נפתחו 9 קורסים שבהם למדו 141 תלמידים, מתוכם 38 נשים.

3. תוכנית שוברים אישיים

מסלול זה מאפשר למי שנמנים עם אחת מאוכלוסיות היעד של האגף לקבל סיוע במימון קורס הכשרה מקצועית לפי בחירתם. זהו כלי יעיל, גמיש ונגיש, המאפשר למשתתפים סיוע ברכישת מקצוע כדי להיקלט בעבודה מקצועית. שיעורי המימון של השובר נועדו לתמרץ את המשתתפים לסיים את הקורס בהצלחה ולהשתלב בשוק העבודה בתחום שבו הוכשרו. בוגרי הקורסים אשר משתלבים בעבודה בתחום המקצוע הנלמד זכאים לקבל מענק השמה, בהתאם לקריטריונים שנקבעו. הכללים למתן השוברים מפורטים בהוראה 1.6 של הממונה על התעסוקה במשרד - "תוכנית למתן שוברים להשתתפות בתשלום בקורסים להכשרה מקצועית לקראת השתלבות בעולם העבודה".

בשנת 2019 אושרו 6,699 שוברים.

4. קורסים עסקיים בפיקוח האגף ובמימון הלומדים

האגף מעניק הכרה וכן פיקוח מקצועי ומינהלי בקורסים מסוימים הנערכים בכ-400 מוסדות לימוד, וכן עורך בחינות והסמכות ללומדים. קיימת אפשרות לסבסוד חלקי של שכר הלימוד באמצעות תוכנית השוברים האישיים.

**בסך הכל נערכו במשך השנה 3,339 קורסים,
שבהם למדו 49,809 תלמידים במימון עצמי ובפיקוח האגף.**

ענף	קורסים	מספר תלמידים	מהם נשים
בניין וסביבה	79	1,806	12
מחשבים	164	2,592	728
תחבורה	605	12,584	338
דפוס, צילום והפקה	120	1,690	1,337
טיפוח החן	1,011	10,411	10,133
הצלה ומקצועות ימיים	77	842	87
מינהל	674	10,449	9,173
חינוך וטיפול	60	1,187	1,183
מערכות אנרגיה ומים	11	224	3
מתכת/מכונות	80	708	36
רכב	71	1,342	4
הארחה	84	1,577	514
חשמל ואלקטרוניקה	238	3,587	90
אופנה וטקסטיל	17	155	153
עץ	2	14	1
פרא-רפואי	5	49	38
שונות	20	233	181
חקלאות ונוי	1	35	1
מכינות	12	147	35
נגישות	8	177	99
סה"כ	3,339	49,809	24,146

5. מוסדות הכשרה לעניין חוק חיילים משוחררים

מוסדות הכשרה לעניין חוק חיילים משוחררים הם כאלה שבהם יכולים חיילים משוחררים לממש את כספי הפיקדון שקיבלו. האגף אחראי על אישור המוסדות על בסיס בדיקת התנאים המקצועיים שהם מציעים: המבנה, תשתיות ההכשרה, צוותי ההוראה ותוכניות הלימוד.

בשנת 2019 הוכרו 383 מוסדות וניתנו 1,797 אישורי קורסים.

אישורי קורסים ב-2019, לפי ענפים

ענף	מספר האישורים
אופנה וטקסטיל	61
בניין וסביבה	45
הארחה	31
הצלה ומקצועות ימיים	22
חשמל ואלקט	204
טיפוח החן	145
מטפלות	121
תחבורה	294
עיצוב פנים	8
חשמל	10
מחשבים	145
מינהל	410
מתכת/מכונות	49
פרא-רפואי	5
רכב	38
שונות	51
דפוס וצילום	155
שיווק אקדמאים	1
מכינות	
עץ	2
תעשייה וניהול	
סה"כ	1,797

הכשרת נוער

תקציב הכשרת נוער ב-2019, באלפי שקלים

תקציב ברוטו, כולל עודפים	תקציב נטו בסיסי	תקציב ביצוע בפועל	תקציב יתרת התחייבות
584,799	468,262	**564,239**	**660**

מערכת החניכות המקצועית פועלת מכוח חוק חניכות וחוק עבודת הנוער. היא מאפשרת לבני נוער לרכוש מקצוע תוך התנסות, באמצעות בתי ספר מקצועיים ותוכניות הכשרה מקצועית המשלבות לימודים ועבודה.

תוכנית הלימודים בבתי הספר היא ארבע שנתית: כיתה ט' מהווה מכינת הכוון ללימודים מקצועיים; כיתה י' היא ייעודית מקצועית; ואילו בכיתות י"א וי"ב לומדים התלמידים רק שלושה או ארבעה ימים בשבוע, ובשאר הימים עובדים במקצוע שאותו הם לומדים.

במערכת החניכות המקצועית כ-10,300 תלמידים מכל המגזרים, הלומדים ב-61 בתי ספר: 26 מהם מיועדים לאוכלוסייה הכללית, 22 למגזר הערבי, 10 לאוכלוסייה חרדית ו-3 המפוקחים על ידי משרד החינוך ומשלבים הכשרה מקצועית שעליה מפקח משרד העבודה. המשרד גם מפעיל 7 מסגרות מקצועיות עבור נוער חרדי שנשר מישיבות, חלקן פנימייתיות.

מטרותיה המרכזיות של מערכת החניכות:

- קידום ופיתוח כלכלת המדינה, דרך הכשרת עובדים מיומנים החיוניים למשק ולתעשייה.
- תרומה לתעשייה ולצבא.
- רגולציה על ההכשרות והסיווגים המקצועיים.
- מתן פתרון חינוכי הולם לתלמידים שלא ממצים עצמם במערכת החינוך העיונית, באמצעות מענה טיפולי ייחודי, כיתות קטנות, למידה מעשית והשתלבות בתעסוקה.

קיימים כמה מסלולי לימוד, המפורטים באתר המשרד.

מגמות הלימוד מגוונות. חלקן מסורתיות, כגון אוטוטרוניקה, מכונות או טיפוח, ואחרות חדשניות - כמו מייקרים, אקו חקלאות או אקו ים.

בשנה האחרונה נפתחו שני בתי ספר חדשים: בית הספר איכסאל למגזר הערבי ובית הספר המקצועי-אלטרנטיבי שיח.

מחלקת הנוער יוזמת שיתופי פעולה רבים עם משרדי ממשלה אחרים, צה"ל ועמותות חברתיות, לצורך קידום החינוך המקצועי בישראל. בכוונת המשרד להוביל רפורמה במערכת החניכות, במטרה לבסס את בתי הספר כמקומות מצמיחים עם מרחב לביטוי, יצירה ולמידה, המאפשרים התפתחות והגשמה אישית. החזון הוא ליצור בתי ספר שהם מופת פדגוגי, תוך פיתוחם של מודלים חינוכיים חדשניים המושתתים על הפדגוגיה ההומניסטית-דואלית.

נוער – מסלולי לימוד בשנת 2019 (תש"פ)

המסלול	מספר התלמידים	מהם נשים
חניכות – רפורמה	34	14
חניכות – רפורמה לדוברי ערבית	242	
נוער תעשייתי	3,938	817
נוער תעשייתי – דוברי ערבית	4,830	1,156
נוער תעשייתי – מגזר חרדי	390	
כיתות המשך	137	31
מתבגרים	36	29
מתבגרים דו-שנתי	84	32
צל"ש – צעירות לקראת שירות צבאי	167	167
מסלול הכרה נתמך לנוער	82	27
מסלול הכרה לנוער	105	22
מסלול הכרה נתמך חסות הנוער	8	
כיתות פרויקטים מיוחדים		
סה"כ	10,053	2,295

נוער – ענפי לימוד בשנת 2019 (תש"פ)

הענף	מספר התלמידים	מהם נשים
מחשבים	644	29
דפוס, צילום והפקה	439	249
טיפוח החן	1,188	847
מינהל	453	361
חינוך וטיפול	159	158
מערכות אנרגיה ומים	33	1
מתכת/מכונות	1,402	92
רכב	1,855	26
הארחה	422	94
חשמל ואלקטרוניקה	1,809	47
אופנה	33	33
עץ	225	2
פרא-רפואי	104	87
שונות	1,244	247
מכינות	9	4
סה"כ	10,053	5,229

שיתוף פעולה עם גורמי חוץ

- בתי ספר מקצועיים בתוך בסיסי צה"ל.
- בתי ספר מקצועיים בתוך מפעלי תעשייה, כגון אורמת, התעשייה האווירית וחברת החשמל.
- שת"פ עם צה"ל: אקרדיטציה להכשרות הצבאיות, מסלול צל"ש לנערות בעלות נתוני גיוס נמוכים, דחיות שירות.
- שת"פ עם משרד החינוך: הפעלת הכשרה מקצועית בחינוך המיוחד ובמוסדות החינוך ההתיישבותי.
- שת"פ עם התאחדות התעשיינים.
- שת"פ עם ג'וינט-תבת ליצירת פרויקטים חינוכיים.
- מיזמים משותפים עם עמותות בנושא הכשרות מקצועיות.
- משלחות נוער ומנהלים לגרמניה, על בסיס ההסכם הבילטרלי בתחום ההכשרה המקצועית.
- מינהלת השירות הלאומי: שילוב בנות שירות בכל אחד מבתי הספר המקצועיים.
- מינהלת פולין: משלחות של תלמידי בתי הספר לפולין.
- שת"פ עם הנוער העובד: טקסי תלמידים מצטיינים ופעילות חינוכית בבתי הספר.

פרויקטים ותוכניות מרכזיות

- **פרויקט "הן"** - למניעת נשירה.
- **פרויקט חונכות** - להכנת תלמידים להשתלבות בחניכות, ולחיזוק הקשר עם המעסיקים.
- **פרויקט אס"א** - למניעת אלימות ושימוש בסמים ובאלכוהול.
- **פרויקט חוסן.**
- **פרויקט שותפים.**
- **תוכנית הכנה לקראת גיוס משמעותי** (שירות צבאי או לאומי/אזרחי)
- **כיתות המשך** - לסיווג מקצועי גבוה יותר והשלמת יחידות בגרות טכנולוגית.
- תוכנית **לימודי השואה "משבר לתקווה"** - בשיתוף עם בית הספר המרכזי להוראת השואה ב"יד ושם".
- **משלחות לפולין.**
- **חילופי משלחות נוער עם גרמניה.**
- **לקויות למידה** - הפעלת מרכזים בית ספריים לאבחון לקויות למידה ומתן הוראה מתקנת בהתאם.

ג. תחום פדגוגיה

מפתח ומספק את התשתית המקצועית ושירותים פדגוגיים - תוכניות לימודים, בחינות ופיתוח אמצעי הוראה - עבור המסלולים השונים שבהם לומדים בני נוער ומבוגרים וכן נבחנים אקסטרנים. התחום גם אחראי על הטמעת תוצריו במסלולים ועל השתלמויות של האגף.

תקציב תחום פדגוגיה ב-2019, באלפי שקלים

תקציב ברוטו, כולל עודפים	ביצוע מזומנים	יתרת התחייבויות
27,645	20,196	3,882

תקציב הבחינות, כולל הכנסות מדמי בחינה, היה 9,844,000 מיליון שקל.

תחום הפדגוגיה – יחידת המטה

מטה תחום הפדגוגיה ממונה על חמש יחידות: היחידה לתוכניות לימודים, המחלקה לפיתוח פדגוגי-טכנולוגי (מאה), תחום הבחינות, תחום מדידה והערכה פדגוגית והיחידה לאוכלוסיות מיוחדות.

יחידת המטה אחראית על גיבוש והפעלה של סטנדרטים מקצועיים-פדגוגיים במקומות שונים: מסלולי הכשרה והשתלמות מקצועית, ענפים, מגמות, מקצועות לימוד, מקצועות בחינה וכן פרויקטים פדגוגיים מערכתיים. היחידה גם מתאמת בין היחידות הפדגוגיות, משרדי ממשלה, גורמי חוץ והלשכה המשפטית בכמה תחומים: הסדרת מקצועות, חקיקה וכן הצעות "מחליטים" הנוגעות לחינוך והכשרה מקצועית, להתעדה ולהסמכות.

הפעילות בתחום כוללת גם הסדרת מקצועות חדשים להכשרה מקצועית, קביעת חוקת זכאות לתעודות השונות, אישור מקצועות חדשים, אישור תוכניות חריגות ומסלולים מיוחדים ועדכון רשימת מקצועות.

היחידה אחראית על ייזום וריכוז פרויקטים פדגוגיים במסלולי הכשרה והשתלמות של נוער ומבוגרים ובמסלולים לאקסטרנים. היא גם מפקחת על פיתוח פרויקטים, תוכניות, אמצעי הוראה, בחינות והשתלמויות, במטרה לאפשר התאמות של תוכניות לימודים ולקבוע אמות מידה לדרגות הגמשה.

1. היחידה למדידה, מעקב והערכה פדגוגית

היחידה מבצעת מחקרים בתחומים הקשורים להכשרות למקצועות קריטיים במשק, וכן מדידה ומעקב אחר ההכשרות לבתי הספר המקצועיים לנוער. בנוסף, מבצעת היחידה הערכה פדגוגית של תהליכים שונים המתבצעים באגף.

היחידה שותפה למחקרים חדשים בחינוך מקצועי ולמחקרים בינלאומיים כגון PISA. היא משתפת פעולה עם הלמ"ס במחקר PIAAC, שיבחן מיומנויות אוריינות ופתרון בעיות בקרב מבוגרים.

היחידה שותפה בפרויקט NQF הלאומי - חברה ב**צוות עבודה רב משרדי** (group meeting) וב**וועדת היגוי בין משרדית** בהובלת משרד ראש הממשלה. מטרת הפרויקט היא ליצור מערכת לאומית לתעודות עבור רצף הלימודים וההכשרה מהתיכון והלאה. המערכת תחולל שינוי תפיסתי ומעשי באופן פיתוח תוכניות לימודים ויישומן, ותביא להפקת תעודות שיש להן משמעות ברמה הלאומית ואופציה לאקרדיטציה הן ברמה הלאומית והן ברמה הבינלאומית.

ב-2019 המשיכה היחידה לייצר דו"חות מערכתיים הבודקים את הזכאות לתעודות גמר בכל מסלולי הנוער והמבוגרים וכן זכאות ל-14 יחידות בגרות (המקנות תעודת בגרות טכנולוגית). זאת במטרה לאתר את פוטנציאל התלמידים לצורך עיצוב תוכניות לקראת לימודי טכנאות/הנדסאות.

עוד בתחומי האחריות של היחידה: ניתוח כשלים; בקרה והערכה של סוגיות ומגמות נבחרות; הגשת דו"חות ממצאים והמלצות יישומיות לשיפור; בדיקת נשר ממסלולי הכשרה בנוער ומבוגרים; ביצוע בקרות תהליך; וחיזוי טכנולוגי.

היחידה גם שותפה בהחלטות הנוגעות לכיווני הפעולה של אגף הכשרות ופיתוח כ"א, וכן בוחנת תהליכי עבודה אורכיים ורוחביים.

הפרויקטים המשמעותיים של היחידה ב-2019:

- NQF - יצירת מודל של רמות הכשרה (level descriptor) לפי מדדים של ידע, מיומנויות, אחריות ואוטונומיה. מודל זה הומלץ לרמת זרוע העבודה ונמצא בתהליכי בחינה.
- בחינת עומק ויצירת מודלים עדכניים לבחינת הנשר בהכשרות נוער על בסיס מודל תלת-שנתי מתמשך, מעבר לאופן בחינת הזכאות הקיימת.
- השלמת מחקרים בתחומי חשמל, משא כבד, מנהלי עבודה בבניין והכשרות חרדים - המשך מ-2018.
- יצירת מודל לרמת כשירות, הנקרא מדדי הישגיות, להכרה במכללות ובבתי ספר עסקיים.

2. היחידה לאוכלוסיות מיוחדות

בין פעילויות היחידה בשנת 2019:

- נמשכה העבודה על הנגשת מסמכים פדגוגיים באמצעות העלאתם לאתר האינטרנט של האגף להכשרה מקצועית, והחלה העלאתם לאתר של תשקיפים מותאמים.
- הועלה לאתר מסמך בפורמט נגיש המפרט את זכויותיהם וחובותיהם של מועמדים ולומדים עם מוגבלות.
- הסתיים פיתוח תוכניות לימודים לבעלי מקצוע שיסייעו לאנשים עם מוגבלות להשתלב בכל תחומי החיים באמצעות פישוט לשוני גרפי ופישוט לשוני שפתי. הוחל בפיתוח תוכנית לימודים למדריך טבע נגיש.
- הותאמו תוכניות לימוד קיימות בתחום הקולינריה ובתחום הסייבר ללומדים עם מוגבלות.
- הוחל בעדכון תוכניות לימודים של תרגום שפת סימנים ומורשה לנגישות השירות.
- נמשך תהליך שילובם של לומדים עם מוגבלות בקורסים המיועדים לקהל הרחב, תוך ביצוע התאמות נגישות בהתאם לצורך.
- נפתחו קורסים ייעודיים לאנשים עם מוגבלות: גננות נוי ושזירת פרחים.
- מוסדות לימודים חדשים ערכו קורסים להכשרת מורשים לנגישות, לרבות באוכלוסייה החרדית (המכללה החרדית בירושלים, אוניברסיטת חיפה).

3. היחידה לפיתוח תוכניות לימודים

היחידה אחראית על פיתוח ועדכון של תוכניות לימודים לנוער ולמבוגרים ועל התאמתן לדרישות המשק ולצרכים של האוכלוסיות השונות. היא מזמינה סקרים וניתוחי עיסוקים כבסיס לפיתוח ועדכון תוכניות לימודים, בשיתוף התעשייה ומוסדות לימוד.

היחידה אחראית על הכנת תשתית מקצועית-פדגוגית וגיבוש רשימת מגמות מותאמות, הן למבוגרים והן לנוער.

למבוגרים:

- מסלולים מתוקצבים (בעזרת מכרזים).
- מסלולים עסקיים.
- מסגרות מוסדיות.
- מסגרות לימוד משולבות עם התעשייה/צה"ל, כמו הכשרה בחניכות (סטארטר), כיתה במפעל והכשרה תוך כדי עבודה (OJT).

לנוער:

- מגמות לימוד (שחלקן הן חיבור של שני מקצועות ויותר), המשלבות לימודים עם עבודה בתעשייה לפי חוק החניכות.
- מסלולים תלת-שנתיים, דו-שנתיים או חד-שנתיים (כולל מסלולים ייחודיים, כגון כיתת המשך, צל"ש או מסלולי הכרה נתמכים).

בשנת 2019 המשיכה היחידה לטפל בהתאמת תוכניות לצורכי התעשייה והמעסיקים, ובין היתר קידמה לימודים לקבלת רישיון חשמל מסויג למפעלים ולמוסדות (43 מגמות). היחידה עסקה גם בבדיקה, התאמה ואישור של תוכניות לימודים חיצוניות, לרבות תוכניות הכשרה מותאמת במפעלים.
היחידה מפתחת ומעדכנת באופן שוטף תוכניות לימודים (למסלולי מבוגרים ונוער) ותשקיפים אודות מגמות חדשות ומתעדכנות, המופיעים באתר המשרד. היא גם מפרסמת מסמכים קוריקולאריים, המיועדים לניהול פדגוגי של מסגרות הכשרה והשתלמות מקצועית. המסמכים אף מסייעים ללשכות התעסוקה להציג בפני מועמדים לקורסים את תמצית המקצוע/העיסוק, המטרות, הלימודים והדרישות. כמו כן מעדכנת היחידה במערכת הממוחשבת (ספיינס) מידע לגבי מערכת שעות, סמלי מקצוע לימוד ובחינה, וחוקת זכאות לתעודות בהתאם למסלולים השונים.

ב-2019 המשיכה היחידה בפיתוח פרויקטים מערכתיים שונים, ובהם:

- עריכת שינויים מבניים במסלולי הכשרה למבוגרים - שונו שמותיהם וייעודם של 5 מסלולים, ובשל כך נערך רה-ארגון במגמות הקיימות והן הועברו למסלולים המתאימים מבחינת תעודות הסיום והתקצוב. הוקמו 4 מסלולים חדשים, הן בשל צורך במסלולים ייעודיים לקורסים מקוונים (מתוקצב ועסקי) והן בשל בקשות מתחום מבוגרים לדרכי תקצוב נוספות. כמו כן הוקפאו 13 מסלולים שאינם בשימוש או שאין בהם יותר צורך.
- הקפאת מגמות שאין לבוגריהן דרישה בשוק העבודה או שאין ביקוש מספק ללמוד בהן. בסך הכל הוקפאו 97 מגמות מבוגרים ו-15 מגמות נוער.
- הקמת ענף חדש, "חקלאות ונוי", בשל התרבות מגמות הלימוד שקשורות אליו. מגמות אלה סווגו עד כה תחת ענף "שונות", והן יעודכנו בהתאם לצורך השוק ויועברו בהדרגה לענף החדש. בנוסף, הוקמו בתוך הענף 2 מגמות חדשות - אילנאות למבוגרים ואקו-ים לנוער.

ב-2019 פותחו והופקו 521 פרויקטים, משימות ומסמכים קוריקולאריים:

- הופצו אוגדני מבוגרים ונוער למערכת שעות בכל המסלולים הנלמדים (14 אוגדני מבוגרים עם מכתב הסבר מלווה, ו-16 אוגדני נוער עם מכתב מלווה).
- בוצעו משימות לפי תוכנית עבודה, הכוללות יישום אופרטיבי של תוכניות לימודים בהתאם לפורמט. פורסמו 305 מסמכים קוריקולאריים לגבי פיתוח ועדכון מגמות לימוד: 257 אישורי הפעלה (174 אישורי הפעלה למבוגרים ו-83 לנוער) ו-52 תוכניות לימודים חדשות, בהן 5 מגמות שפותחו לפי מודל חניכות מבוגרים (סטארטר) ו-11 מגמות להכשרה במפעל.

- פילוג נוסף של הנתון: פותחו והופצו ל"שטח" 125 מגמות לימוד חדשות (82 למבוגרים ו-43 לנוער) ו-128 עדכונים של מגמות קיימות (88 למבוגרים ו-40 לנוער).
- 123 פיתוחים היו מתוך יוזמה שלנו (49 לנוער ו-74 למבוגרים) ו-109 כהיענות לבקשות חיצוניות ועל פי דרישות המעסיקים (21 לנוער ו-88 למבוגרים). כמובן שבנוער כל מגמה עונה על דרישות חוק החניכות.
- עודכנו מקצועות ההיסטוריה והמתמטיקה (שבו נבנו 3 אשכולות שונים על פי מגמת הלימוד).
- פותחו והופצו 51 תוכניות לימודים מפורטות למורה: 33 תוכניות למבוגרים ו-18 לנוער.
- פותחו 2 תוכניות לימודים לאוכלוסיות עם צרכים מיוחדים.
- פותחו 7 מודולות קצרות של הכשרה מקצועית בענף העץ, בהתאם לצורכי המשק.
- חודשו 113 תשקיפי מגמות מבוגרים והועלו לאתר המשרד. במקביל שוקדת היחידה על פיתוח תשקיפים מורחבים על פי חוק הנגישות, שחלקם כבר הועלו לאתר בנוסף לתשקיפים הקצרים.
- ועדת מקצועות חדשים התכנסה 3 פעמים בשנת 2019, והיחידה הגישה לה 50 בקשות להקמת מגמות חדשות - ש-15 מתוכן אושרו.
- היחידה השתתפה ב-9 ועדות ופרויקטים מערכתיים, ובהם ועדת אסדרת עיסוקים, ועדת ה-NQF, ועדת מקצועות חדשים, פרויקט מתווה נוער בבניין בשיתוף צה"ל, וחדשנות ויזמות.
- הוגשו 4 הצעות קנייה לניתוח עיסוקים, בניית סרטון ותרגום שפתי.
- חודשה אקרדיטציה למשרד החינוך עבור 2 מגמות שעודכנו.
- כמדי שנה, פורסם מסמך עדכני של המקצועות הנדרשים על פי ביטוח תקנות ביטוח לאומי.
- נמשכה ההנפקה של תעודות אזרחיות לחיילים משוחררים, על פי מסמך האקרדיטציה שגובש עבור צה"ל. המסמך מעודכן באופן שוטף בתיאום עם גורמים שונים בצבא. היחידה לתוכניות לימוד הקימה מטה מיוחד להפקת התעודות למשוחררים, שמועברות דרך צה"ל לחיילים. עד כה הועברו אלפי תעודות.

4. המחלקה לפיתוח פדגוגי-טכנולוגי (מא"ה)

המחלקה עוסקת בייזום, פיתוח ועדכון חומרי לימוד ואמצעי הוראה, וכן בפיתוח והפקת מאגרי שאלות ותשובות לצורך תרגול והכנה לבחינות גמר. היחידה מפתחת ומובילה מודלים ותהליכים פדגוגיים וטכנולוגיים חדשניים, ויוזמת מחקר ופיתוח של טכנולוגיות חינוכיות ומערכות מתוקשבות בהתאם לצורכי הלומדים במאה ה-21.

מרכיב מרכזי בפעילות המחלקה הוא תחום הפיתוח המקצועי לסגלי הוראה והדרכה. התחום כולל פיתוח, ארגון וביצוע של השתלמויות, ימי עיון ומערכי הטמעה עבור סגלי הוראה והדרכה במוסדות להכשרה מקצועית לנוער ולמבוגרים.

כמו כן, המחלקה תומכת בפרויקט לתלמידים בעלי לקויות למידה, בין השאר באמצעות ריכוז תיקי אבחון לאישור התאמות לתלמידים בבחינות בגרות.

ב-2019 פותחו, עודכנו והופקו ספרי לימוד שונים:

- בענף החשמל יצא לאור החלק הראשון מבין שניים של **"מבוא לתורת החשמל"** – אמצעי הוראה מתקדם, המשלב בין ספר מודפס לבין אפליקציה. האפליקציה מוסיפה לספר שכבת מידע דיגיטלית בשיטת המציאות הרבודה (Augmented Reality), המציגה המחשות ויזואליות והתנסויות המשלימות את החומר שבספר. למידה משולבת זו מחדדת את הבנת הלומד, מייצרת חוויית למידה אינטראקטיבית ומחזקת את

מוטיבציית הלמידה של התלמידים ואת הלמידה העצמית. "מבוא לתורת החשמל" פותח בשיתוף החברות פיוצ'ר אדיוקיישן וקומפדיה.

- **"ריתוך בשיטת TIG"** הוא הספר הראשון בישראל שעוסק בשיטת הריתוך החשמלית הידנית (Tungsten Inert Gas), שנחשבת לאיכותית.

- יצאה לאור החוברת השנייה מתוך שלוש בסדרה **"לשון, הבעה והבנת הנקרא לכיתה י"א"**. החוברת המקיפה נכתבה עבור תוכנית לימודים חדשה, שגם היא פותחה ונכתבה במא"ה. החוברת כוללת שלושה חלקים: מערכת הפועל, תחביר והבנה והבעה, והיא בנויה באופן שיטתי ומסודר. משולבים בה טקסטים אותנטיים הרלבנטיים לעולמם של התלמידים ועוסקים בתחומים מגוונים, מתוך כוונה להרחיב את עולם הידע שלהם. הנושאים נלמדים ברמות שונות, צעד אחר צעד, וכל אחד מהם מתורגל בדרכים מגוונות. דגש מיוחד הושם על טיפוח הכשירות הלשונית של התלמידים: הרחבת אוצר המילים, שיפור ההבעה והבנת הטקסטים.

- בלימודי ההיסטוריה יצאו השנה לאור שתי חוברות שנערכו בהתאם לתוכנית הלימודים החדשה בתחום. החוברות פורסמו במהדורה מקוונת בלבד והן מיועדות לחינוך הטכנולוגי מקצועי שבפיקוח המשרד. החוברת הראשונה היא **"הקמת מדינת ישראל"**. היא בנויה באופן שיטתי, בהתאם להתפתחות הכרונולוגית, וכוללת את הנושאים המרכזיים מראשית הציונות ועד הקמת המדינה והעלייה ההמונית שבאה בעקבותיה. החוברת השנייה היא **"השואה והגבורה"**. היא נועדה להנחיל את זיכרון השואה ומתארת את הרקע, הגורמים וההתרחשויות המרכזיות בתקופה הנוראה בתולדות עם ישראל.

- יצא לאור **"מילון אנגלי–עברי למונחי רכב"**. מטרתו היא לסייע לתלמידים בענף הרכב בהבנת הוראות היצרן לטיפול ברכב, שכן אנגלית היא השפה שבה מתפרסם החומר המקצועי בתחום. המילון בנוי לפי סדר אלפא-ביתי לועזי, וכולל מעל לאלף מונחים (מילים וקיצורים) המהווים חלק בלתי נפרד מהשפה המקצועית הנדרשת מבעלי המקצוע.

מא"ה מקדמת עם מטה "ישראל דיגיטלית" והג'וינט (תבת) קורסים דיגיטליים, בדגש על הקניית מיומנויות יסוד לאוכלוסיות יעד להכשרה מקצועית. בין השאר, פתחה מא"ה כיתות וירטואליות ללימודי מכינה **"עברית לדוברי ערבית"**.

אתר האינטרנט הפדגוגי של מא"ה מתעדכן תדיר ומכיל מידע פדגוגי ושיווקי על הפרויקטים השונים, על השתלמויות המורים ועל חומרי ההוראה והלמידה. האתר משמש כלי עזר למנהלים, למורים וללומדים.

האתר שודרג וספרים רבים של מא"ה בענפים השונים הועלו אליו, וכל המעוניין יכול להוריד אותם כעת באופן פשוט.

גם בשנת 2019 הושם דגש על פיתוח ערוצי שיווק נוספים, המותאמים לבקשת בתי הספר לנוער ומכללות המבוגרים שמשתמשים באמצעי ההוראה המפותחים במא"ה. בנוסף לאתר האינטרנט הפדגוגי פועל אתר להפצת חומרי הלמידה באמצעות החברה המשווקת, שאפשר לבדוק בו פרטים שונים לגבי ספרי הלימוד בענפים השונים ולרכוש אותם באופן מקוון.

צוות טכנולוגיות למידה במא"ה הקים אתרים ייעודיים להנגשה והפצה של תוכניות לימודים חדשות במקצועות ליבה ומקצועות ענפיים, וכן אתרים עבור פעילויות הדרכה שונות, פיתוח מקצועי ופרסום הנחיות ונהלים.

ב-2019 החל צוות טכנולוגיות למידה להפיק ניוזלטר חודשי, המציע חומר למידה פדגוגי דיגיטלי לצוותי ההוראה. הניוזלטר מסייע להעברת יחידות לימוד ולפיתוח שיח בנושאים חברתיים, לאומיים וערכיים, ועוסק גם באירועים בלוח השנה העברי ובדמויות בהיסטוריה העברית.

צוות טכנולוגיות למידה הרחיב את פעילות הקידום והשיווק ותמך בבניית קהילה מקצועית באמצעות הקמת ערוץ דיגיטלי ברשת חברתית, שבו מוצגים פעילויות, אמצעי הוראה ופרסומים שונים של המחלקה לפיתוח פדגוגי וטכנולוגי.

פעולות נוספות של המחלקה ב-2019:

- קידום הטמעתם של יומנים דיגיטליים מקוונים.
- שדרוג תוכניות ואמצעי הוראה במקצועות הליבה.
- הטמעת תוכנות לימוד מקוונות במקצוע אוטוטרוניקה.
- הטמעת למידה במציאות רבודה במקצוע החשמל (כפי שפורט למעלה).
- פיתוח מערכות ניהול למידה ותכנים מתוקשבים למקצועות הטכנולוגיים ומערכת ניהול למידה מקוונת.

בשנת 2019 השתתפו כ-780 איש ב-22 השתלמויות וקורסים בפיתוח מקצועי, ובהם השתלמויות פדגוגיות (מרביתן מקוונות), השתלמויות מקצועיות (ענפיות), השתלמויות יועצות והכשרות לבעלי תפקידים במערך החינוכי, מקצועי, ניהולי או תעסוקתי.

כמו כן, התקיימו 16 כנסים, מפגשי חשיפה לתוכניות לימודים, מפגשי הדרכה, כנסי מנהלים וימי עיון לפיתוח ועדכון סגלי ההוראה והניהול במכללות ובבתי הספר לנוער שבפיקוח האגף. בסך הכל השתתפו בהם כ-880 איש.

בשנת 2019 הסתכמו ההכנסות ממכירות הספרים של "ספרות עכשיו" ב-2,120,205 שקל.

בשנת 2019 הועברו למשרד החינוך 1,780 אבחונים של תלמידים לקויי למידה לטובת מבחני בגרות וגמר. 780 מהאבחונים היו למועד חורף ו-1,000 - למועד קיץ.

5. תחום בחינות

תחום בחינות אחראי על פיתוח, ארגון, ביצוע והערכה של בחינות עיוניות, מעשיות ופרויקטים, וכן על הפקת התעודות במגוון המסלולים (נוער ומבוגרים) שבטיפול האגף.

המחלקה מופקדת על הערכת הישגי הלומדים, ומטרת הבחינות היא לעמוד על הידע, המיומנות והרמה המקצועית של הנבחנים.

כמו כן, המחלקה מופקדת על תהליכי המבחן עד למתן תעודת מקצוע לנבחנים אקסטרניים במקצועות שאין בהם חובת הכשרה, וכאשר קיים הסדר על פי חוק/תקנה המאפשר בחינות חיצוניות של בעלי מקצוע בתחומים מסוימים.

מבחינה ארגונית, מחולקת המחלקה ליחידת מטה ולארבע יחידות אזוריות: ירושלים, תל-אביב והמרכז, חיפה והצפון, ובאר-שבע והדרום.

אוכלוסיית היעד:

- תלמידים הלומדים בקורסים למבוגרים שבפיקוח האגף להכשרה.
- נוער הלומד בבתי ספר תעשייתיים שבפיקוח האגף להכשרה.
- נבחנים אקסטרניים

תחום הבחינות נמצא בעיצומו של מהלך לפיתוח תהליכים ושיטות עבודה חדשות, לצורך שיפור וייעול תהליכי העבודה ושיפור השירות לאזרח. המטרה היא ליצור מערך מאוחד ואחיד, שבו כל לקוח, פנימי או חיצוני, יקבל שירות אחיד מכל יחידה שאליה יפנה.

כחלק מחזון האגף לשיפור תהליכי העבודה והשירות לאזרח, בשנת 2016 החל תחום הבחינות להוביל שינוי

במערך ההיבחנות לשמירה על טוהר הבחינות. במסגרת השינוי מתבצע מעבר הדרגתי לבחינות מקוונות במגמות שבהן הבחינות הן רבות ברירה (אמריקאיות).

במסגרת החזון הדיגיטלי, תוקם מערכת לזימון תורים שתאפשר לנבחן לקבוע לעצמו מועד ואתר לבחינה, בהתאם לצרכיו.

ככלל, הבחינות נערכות בבתי הספר ובאתרי בחינה חיצוניים ברחבי הארץ.

בשנת 2019 נוספו כ-420 שאלונים חדשים ומעודכנים.

אלפי שאלות נוספו למאגר הבחינות המקוונות.

בסה"כ נערכו כ-125 אלף מבחנים חיצוניים במסגרות של נוער ומבוגרים, מהם כ-101,250 מבחנים למבוגרים וכ-14,500 מבחנים לנוער.

כמו כן, נערכו כ-17,200 בחינות מותאמות לנבחנים עם לקויות למידה.

פיתוח וכתיבת הבחינות, בדיקת הבחינות העיוניות והמעשיות וההשגחה בבחינות מבוצעים באמצעות נותני שירותים חיצוניים.

הפיקוח המקצועי מתקף וממפה את מאגרי הבחינות והשאלות העומדים לרשות היחידה, בהתאם לצרכים ועל פי קריטריונים שהוגדרו ביחידה.

באתר האינטרנט של תחום הבחינות אפשר למצוא מידע לנבחנים אקסטרנים ולנבחנים הלומדים במסגרות שבפיקוח האגף, שאלוני בחינה לדוגמה, מאגרי שאלות המכילים 500 שאלות ומעלה, נהלים, מידע לנבחן ושירותים שונים לנבחנים ולבתי הספר. כמו כן, מתעדכנים ונוספים מעת לעת נוהלי בחינות, הוראות והנחיות.

בשנת 2015 הופעלה מערכת ציונט לנבחנים ולמוסדות הלימודים. לצורך שיפור השירות, החל בספטמבר 2019 נסרקות לאזור האישי של כל נבחן מחברות בחינות עיוניות רבות מלל (בחינות "פתוחות"), בחינות מעשיות בענף המינהל ובחינות עיוניות עם שאלות רבות ברירה (בחינות אמריקאיות). כל נבחן יכול לצפות במחברת הבחינה הסרוקה ולהדפיס אותה, במקרה שיבקש להגיש ערעור. הצפייה במחברת מתאפשרת כשבוע לאחר פרסום הציונים ורק אם יש ציון סופי. במקביל לסריקה מפורסמים באתר האינטרנט של האגף להכשרה מקצועית שאלוני הבחינות ופתרונותיהם.

פיקוח מקצועי פדגוגי

הפיקוח המקצועי פדגוגי מבצע פעולות הערכה, ייעוץ, הנחיה ובקרה פדגוגית ומקצועית על קורסי ההכשרה לכל האוכלוסיות שבטיפול האגף (נוער, מבוגרים, הסבת אקדמאים וחיילים משוחררים במסלולי הכשרת יום או ערב). הפיקוח אחראי גם על הערכת מוסדות למכרז, אישור מבנה ותשתיות הכשרה, אישור והנחיית סגל ההוראה ופיקוח מקצועי פדגוגי על יישום תוכניות לימודים. כמו כן, הוא ממליץ למחוזות בנושא פתיחת קורסים המוכרים לפיקדון לחיילים משוחררים.

מערך הפיקוח המקצועי פדגוגי הוא גורם מרכזי בעיצוב התוכנית המקצועית והפדגוגית של האגף. הפיקוח הוא אחד מגורמי הבקרה של מערכת ההכשרה הטכנולוגית, והוא בודק כי מתקיימים תנאים ותהליכים המבטיחים ביצוע הכשרה הולמת, בהתאם למדיניות האגף ובהתאם לצורכי המשק.

הפיקוח המקצועי פדגוגי מפקח על כ-587 כיתות נוער ב-62 בתי ספר, שבהן לומדים כ-10,393 תלמידים. בנוסף, הוא מפקח על כ-3,435 פעולות בתחום העסקי והמתוקצב (מבוגרים) בלימודי יום וערב ב-20 ענפים שונים, שבהם כ-51,264 לומדים.

המשימה	פירוט	תפוקה
פיקוח והנחייה מקצועית פדגוגית - מסלולי נוער	פיקוח והנחייה בבתי ספר, כולל צפייה במהלך השיעורים והנחיית מרכזי מגמות ומנהלי בתי הספר. אישור תשתיות וצוותי הוראה	450 דו"חות
פיקוח והנחייה מקצועית פדגוגית - מסלולי מבוגרים: מתוקצב, בוקר, עסקי ופיקדון חיילים משוחררים	בדיקת תשתיות וצוותי הוראה. פיקוח והנחיה שוטפת לצוותי הוראה והדרכה, רכזים מקצועיים ומנהלים (50% + מסלול עסקי)	1,347 דו"חות
השתלמויות מקצועיות פדגוגיות, כולל ימי עיון ומידוע	השתלמויות וימי עיון לצוותי הדרכה, הוראה וניהול בבתי ספר לנוער	20 השתלמויות
המשך מחשוב יחידת הפיקוח	הפקת דו"חות על פלטפורמת האינטרנט בשילוב היחידה למערכות מידע במשרד	לא התקדם משנת 2016
הכשרה במלונאות - תדמור	באחריות רשות החברות	הופרט
בחינת מודל הפיקוח		מתבצע
החלת הפיקוח על המפתנים		בוצע

אגף בכיר להכשרה ולפיתוח כוח אדם – דרכי התקשרות

מחוז	כתובת	טלפון	דואר אלקטרוני
משרד ראשי	בנק ישראל 5, ירושלים	074-7696477	Eti.Yitzhaky@labor.gov.il
מחוז חיפה והצפון	חסן שוקרי 5, חיפה	04-8613734	Shlomo.Getz@labor.gov.il
מחוז תל-אביב והמרכז	סלמה 53, תל אביב	03-7347133	David.Bonali@labor.gov.il
מחוז ירושלים	יפו 30, ירושלים	02-6667914	Gidon.Zaken@economy.gov.il
מחוז באר שבע והנגב	התקווה 4, באר-שבע	08-6264728	Sharona.Bloche@labor.gov.il

אגף בכיר מעונות יום ומשפחתונים לגיל הרך

האגף למעונות יום ומשפחתונים מפקח על שלומם, בטיחותם והתפתחותם התקינה של תינוקות ופעוטות מגיל לידה ועד 3, תוך הבטחת תנאים נאותים וסביבה חינוכית-טיפולית מותאמת. במקביל הוא פועל לשילובן של אימהות לילדים בגיל הרך בשוק העבודה.

עיקרי פעילות האגף

1. **רישוי** מעונות יום ומשפחתונים והפעלת מערכי **פיקוח ואכיפה**.
2. **סבסוד** שהותם של ילדים בגיל הרך במעונות יום ובמשפחתונים.
3. **בינוי**, שיפוץ והסבה של מעונות יום.
4. **יישום** חוק הפיקוח החדש על מעונות יום.

תקציב האגף, במיליוני שקלים

פעילות	תקציב
סבסוד שהות ילדים במעונות יום ובמשפחתונים	1,281
סבסוד שהות ילדים בצהרונים	52
בינוי מעונות יום – 391 (תוספתי)	328 (תוספתי)
תפעול והדרכה	10
תפעול משפחתונים	17
מוקד טלפוני	18
יישום חוק הפיקוח	16
סה"כ	**1,722**

חינוך טיפול

עיקרי הפעילות

1. תוכנית "מסגרות תחילה"

- תוכנית פיילוט בשיתוף פעולה עם הג'וינט אשלים, לקידום איכות הטיפול והחינוך במעונות באמצעות פיתוח והטמעת מודל לפיקוח והדרכה מקצועיים.
- בפיילוט השתתפו 36 מעונות בפריסה ארצית וכן 60 מעונות בעוטף עזה.
- את הפיילוט ליווה מחקר, שמסקנותיו הוגשו כהמלצות להמשך דרכי פעולה.
- הטמעת התוכנית - מפקחי האגף למעונות יום מבצעים בקרת איכות חינוך טיפול לפי מדדי הכלי ITERS-3.

2. קורסי הכשרה מתוקצבים של צוותים מקצועיים העובדים בפועל במעונות

- נפתחו 31 קורסים למחנכות מטפלות - סוג 1, סוג 2, מנהלות מעון והדרכה.
- בסך הכל תוקצבו 67 קורסים למגמות השונות.

3. סבסוד הכשרת מחנכות מטפלות באופן אקסטרני באמצעות הארגונים המפעילים מעונות יום מוכרים

- האגף מציע תמרוץ של 2,000 שקל עבור כל מחנכת מטפלת שעברה בהצלחה קורס מחנכות מטפלות וקיבלה תעודת "מטפלת סוג 1".
- עד כה הוכשרו 246 מחנכות מטפלות, שבגינן הועבר תמריץ לארגונים.

4. הכשרה ארצית ייעודית בנושא עזרה ראשונה לצוותי מעונות מוכרים ולצוותי מסגרות פרטיות מתוקף חוק הפיקוח

- עד כה נערכו 729 קורסים, שבהם הוכשרו 14,983 אנשי צוות.

5. הכשרה ארצית ייעודית בנושא התנהלות בטוחה למנהלות המסגרות לגיל הרך במסגרות מוכרות ופרטיות מתוקף חוק הפיקוח

- עד כה נערכו 138 קורסים, שבהם הוכשרו 3,069 אנשי צוות.

6. פיתוח קורס דיגיטלי להכשרת מחנכות מטפלות

- האגף שוקד על פיתוח קורס דיגיטלי בשיתוף עם "ישראל דיגיטלית" והאגף להכשרה מקצועית, במטרה לתת מענה רחב להכשרת מחנכות מטפלות במסגרות לגיל הרך.

7. השתתפות במחקר בין-לאומי של ארגון ה-OECD לבחינת איכות החינוך והטיפול במעונות

- מחקר החלוץ, שהתבצע בשנת 2017, נועד לבדוק את כלי המחקר ואת היכולת להגיע למדגם מייצג ומהימן. המחקר דייק את הכלים ברמה בינ"ל ולאומית, והוכיח כי אפשר להגיע לכל המגזרים בפריסה ארצית ולקבל תשובות איכותיות (שאלון איכותי הוא כזה שבו התקבל מענה על 75% מהשאלות לפחות). המחקר הראשי בוצע בהצלחה מרובה, ונאספו בו נתונים מ-154 מעונות ו-71 משפחתונים. המדגם כלל יותר מ-1,000 נשות חינוך-טיפול, ועמד בכל הקריטריונים למדגם מייצג ברמה הלאומית והבינ"ל. הארגון פרסם את דו"ח המחקר הראשון באוקטובר 2019. בינואר 2020 פרסם האגף דו"ח שכלל את עיקרי הממצאים, תקציר ומצגת.
- ארגון ה-OECD מבצע כעת, עם האגף והג'וינט, ניתוח עומק (כמותי ואיכותני) של המסגרות מגיל לידה עד 3. דו"ח בינ"ל אמור להתפרסם ב-2020. כמו כן, תפורסם סקירת ספרות עדכנית שנעשתה עד כה ברמה הבינ"ל לאיכות המסגרות.
- דו"ח בעברית המתייחס למעונות יום ולמשפחתונים יפורסם לאחר מכן, בכפוף לחוקי ההתנהלות של המדינות עם ה-OECD.

8. כתיבת אוגדן קוריקולום

- **נבחר צוות אקדמי לכתיבת אוגדן קוריקולום למסגרות הגיל הרך. האוגדן יציג, לראשונה, מתווה וסדר יום לפעילות נשות הצוות עם הילדים במסגרות לגיל הרך.**

9. כתיבת סילבוס קורס מחנכות מטפלות

- נבחרה אשת אקדמיה לכתיבת סילבוס קורס מחנכות מטפלות, אשר יותאם לצרכים העולים מהארגונים המוכרים ומהארגונים הפרטיים.

הרחבת היצע

עיקרי הפעילות

1. האגף הקצה 350 מיליון שקל לרשויות מקומיות לצורך בינוי ותכנון מעונות יום. 55% מהסכום משוריינים עבור רשויות מקומיות ממגזרים ייעודיים - ערבי, חרדי ואשכולות חברתי-כלכלי 1-4.

2. כספים אלה מוקצים לרשויות המקומיות במסגרת נוהל נגיש ומהיר, המאפשר מימון ממשלתי בהיקף של 90%-100% מעלות הבינוי והכרה בעלויות בנייה גבוהות ללא חסמים ביורוקרטיים. שיעור המימון לרשויות מהמגזרים הייעודיים אינו נופל מ-95%, והן יכולות לקבל תוספות עבור תשתיות היקפיות.

3. ניצול מרבי של תקני המשפחתונים באמצעות ניוד תקנים לא מאוישים בין רשויות מקומיות ו/או זכיינים.

תוכנית העבודה

1. גיבוש נוהלי בינוי חדשים.

2. קידום מנגנונים לבנייה והסבה של מעונות יום באזורי תעסוקה ובמקומות עבודה.

סמלים

עיקרי הפעילות

1. תהליך מתן הסמלים עבר בשנים האחרונות שורה של שיפורים ושינויים, כדי לייעל ולהנגיש אותו עבור מקבלי השירות, ולאפשר להם להכין את המסמכים הנדרשים לפני הגשת הבקשה. מטרה נוספת היא לאפשר לאגף לקבל החלטות בדבר מתן הסמלים תוך פרק זמן סביר.
2. סמל מעון הוא ביטוי לעמידת מעון היום בתנאים שקבע המשרד לשם קבלת הכרה. הסמל מתייחס למבנה שנמצא בכתובת מסוימת ולמספר הכיתות שאושרו במעמד הסמל, שלגבי כל אחת מהן נקבעה תפוסה מרבית מאושרת.
3. בשנת 2019 הונפקו 142 סמלי מעון, בחלוקה הבאה:
   - 73 סמלים הונפקו עבור מעונות שנבנו בתקצוב המשרד.
   - 54 סמלים הונפקו עבור מעונות שנבנו ביוזמה פרטית.
   - 15 סמלים הונפקו עבור מעונות שהועברו מארגון לארגון.

עיקרי תוכנית העבודה

המשך ייעול תהליך מתן הסמלים עבור מעונות היום והמשפחתונים.

הנפקת אישור ראשוני לפי חוק הפיקוח

עיקרי הפעילות

1. בהתאם לסעיף 76 לחוק, החל מפתיחת שנת הלימודים התש"פ חויבו כל המסגרות שבהן שוהים לפחות 7 פעוטות להחזיק אישור הפעלה ראשוני.
2. התנאים לקבלת אישור ראשוני:
   - היעדר רישום פלילי לכל הבאים במגע עם הפעוטות, כולל מפעילי המסגרות, צוותי המסגרות, בעלי השליטה בחברות המפעילות ועוד.
   - ביצוע השתלמות בנושא עזרה ראשונה לפעוטות והתנהלות בטוחה.
   - מיקום המסגרת מתאים לשהייתם של הפעוטות.
3. מספר הבקשות לאישור ראשוני שהוגשו בשנת 2019:

סוג מעון	הגישו בקשה	אושרו
מעונות בלי סמל	1,944	725
מעונות עם סמל	1,929	762
סה"כ	**3,873**	**1,487**

עיקרי תוכנית העבודה

ייעול תהליך ומעבר לממשל זמין (שלב ב').

סבסוד

עיקרי הפעילות

בשנת תשע"ח סבסד האגף את שהותם במעונות של יותר מ-110 אלף ילדים (לא כולל פעוטות בסיכון) בגילאי 0-3 בעלות של כ-1.2 מיליארד שקל, כדלקמן:

סוג מסגרת	מספר מסגרות	מספר ילדים	סכום סבסוד שנתי (בשקלים)
מעונות יום	2,226	103,370	1,090,848,032
משפחתונים	3,700	13,108	149,916,360
סה"כ	**5,926**	**116,478**	**1,240,764,392**

תוכנית העבודה

- ביצוע פעולות לשיפור השירות לאזרח.
- הקלה ופישוט של הביורוקרטיה.

מערך המעונות הממשלתיים

מערך המעונות הממשלתיים הוא אגף בכיר חדש במשרד שהוקם לאחרונה, כדי לייעל, לחדש ולהבריא את המעונות הממשלתיים לאנשים עם צרכים מיוחדים. בראש המערך עומדת ד"ר דיצה מורלי שגיב, שתחתיה פועלים 11 מנהלי המעונות:

מעון שקמה, רעננה - ג'קלין גורש; **מעון רוחמה**, כפר סבא - דניאל אידסס; **מעון כפר נחמן**, רעננה - נעמי ארנן; **מעון לבצלר**, הרצליה - צבי וייס; **מעון נווה מנשה**, חדרה - אלי מגד; **מעון נכים נתניה** - נילי בן דור; **מעון עתידות**, עכו - פרידה פירואן; **מעון נופים**, מגדל - רות הררי; **מעון משכנות ירושלים** - שלמה גביזון; **מעון טללים**, דימונה - חנה סרור; **מעון חברת נעורים**, תל מונד - יוסי מור.

11 המעונות הממשלתיים פרוסים מצפון עד דרום, והם משמשים קהילה לחיים לדיירים ולמשפחותיהם. גרים בהם 1,489 דיירים ברמות תפקוד שונות ועם נכויות פיזיות ומוגבלות שכלית התפתחותית, מתוכם 16 אקסטרנים. במעונות 1,200 עובדים, המוציאים לפועל מגוון תוכניות.

חזון המערך

- לקדם ולהבטיח איכות חיים מלאה לדיירי הקהילות במגוון תחומים - בריאות, תעסוקה, פנאי, דיור וחיי קהילה פעילים.
- לקדם שירות מקצועי, איכותי ואדיב באמצעות צוות עובדים מוכשר, מסור ואיכותי.
- לייעל את עבודת המעונות בכל התחומים, כדי לאפשר שימוש מקסימלי במשאבים העומדים לרשותם לטובת איכות החיים של הדיירים.
- לשלב את המעונות והדיירים בקהילה, ואת הקהילה במעונות - באמצעות שיתופי פעולה ומיזמים משותפים.
- למתג את המעונות ולקדם את מעמדם בקרב הציבור הרחב, משפחות הדיירים ומועמדים פוטנציאלים להפוך לדיירים.
- לחזק את יחסי העבודה עם הרשויות המקומיות וגורמים מקצועיים בקהילה.
- ללמוד, לשפר, להתייעל, לקדם את המעונות טכנולוגית ולהיות שם בשביל אלה שזקוקים לנו.
- לקדם את המעונות כמקום עבודה מכבד, מפתח מקצועית וראוי לעובדיו.

יעדים מרכזיים לשנת 2020

- התייעלות כלכלית וניהולית.
- הגדלת מספר הדיירים במעונות.
- הגדלת מספר היוזמות ושיתופי הפעולה בין המעונות לקהילה.
- פיתוח ההון האנושי.
- הקטנת ביורוקרטיה וחסמים ביורוקרטים.
- הגדלת האוטונומיה הניהולית של המעונות.
- סטנדרטיזציה בעבודת המעונות.
- שיווק, מיתוג וחיזוק קשרי עבודה עם הרשויות המקומיות.
- חיזוק קשרי עבודה עם אגפים במשרד ושותפויות חיצוניות.
- יצירת אקלים ארגוני מקצועי, מכבד וראוי.
- אפס מקרי פגיעה בחסרי ישע.
- התמודדות עם תהליכי הזדקנות האוכלוסייה.

מדדים עיקריים לשנת 2020

- הקטנת הוצאות ועלויות והגדלת הכנסות, בהתאם לחשבון הרעיוני.
- הגדלת מספר הדיירים במערך ב-30 לפחות, והוספת 50 אקסטרניים בתעסוקה, נופשונים ומרכזי יום.
- הגדלת מספר הפעולות המשותפות עם הקהילה ב-20% לפחות.
- הוספה של לפחות 5 אירועים כלל-מעוניים ביחס לשנה הקודמת.
- הגדלת מספר המתנדבים במערך ב-25%.
- הטמעת טכנולוגיות תומכות תהליך, וייעול תהליכי עבודה בכל המערך (תיק דייר, סידור עבודה, ייעוץ דיגיטלי).
- טיפול בליקויים של מערך הבריאות במערך, בהתאם לממצאי הבקרה.
- חיזוק קשרי עבודה עם ממשקים בקהילה באמצעות מפגשים מקצועיים וימים פתוחים, שייערכו בכל מעון לפחות פעם בשנה.
- הקטנה משמעותית של 50% לפחות במספר האירועים החריגים ובפגיעה בחסרי ישע.
- התאמת תשתיות הכשרת העובדים להזדקנות האוכלוסייה - הפעלת תוכנית אחת לפחות בכל מעון.

רשימת מאגרי מידע - זרוע הרווחה והשירותים החברתיים נכון ל-31.5.2020

מס' המאגר	שם המאגר	הערות
719335	ייעוץ משפטית ע"ודכנית	מכיל שלושה מאגרים שאוחדו לאחד
95210	קמחא דפסחא	
585879	נתוני מרשם אוכלוסין	
980009493	מת"ס	מערכת תשלומי סעד
384275	הדרכה תחום רווחה	
93247	נוכחות עובדים	המאגר מכיל את כל מאגרי המידע הקשורים בנוכחות עובדים ברחבי המשרד
933603	תקני רכב	
990050908	בעלי תעודות עיוור	
101615	כוח אדם ברשויות אנוש - מחוז חיפה	
187815	כוח אדם ברשויות אנוש - מחוז תל אביב	
212272	כוח אדם ברשויות - ירושלים	
	כוח אדם ברשויות - דרום	
231762	פנקס העובדים הסוציאליים	
396070	מקלטים לנשים מוכות	
448625	יחידת סיוע לבית משפט משפחה	מאגר שמכיל ארבעה מאגרים של מחוזות, שאוחדו למאגר אחד
60293	אימוץ	מאגר שמכיל ארבעה מאגרים של מחוזות, שאוחדו למאגר אחד
560534	אימוץ ארכיון	מאגר המכיל נתוני אימוץ עד שנת 2010
212212	רף מפגרים	
434369	תפוקות חסות הנוער	
421056	אבחון מפגרים	
21326	שירות המבחן לנוער	המאגר מכיל מאגרים מחוזיים ונפתיים רבים, שאוחדו למאגר אחד
81199	טיפול בתרומות אפוטרופוס	
320122	מאגר יועצים	שייך לאגף פיתוח
990043436	קצין ביטחון	

מס' המאגר	שם המאגר	הערות
591796	סיוע לבודדים	
700731	מענקים ליתומים	
980009486	ועדות חריגים	מאגר המכיל שלושה מאגרים מחוזיים שאוחדו
980009600	שירות מבחן מבוגרים	המאגר מכיל את כל המאגרים המחוזיים הקשורים לשירות המבחן למבוגרים
980009562	נתוני יסוד	
	מסגרות רווחה	
	חקירות ילדים	
	מבחני הכנסה	
	נפגעי תקיפה מינית	
	התוכנית הלאומית לילדים בסיכון	
	חרשים	
	פניות הציבור	
	השמה דיגיטלית	מאגר חדש, המנהל את תהליך ההשמה של פונה במסגרת רווחה
	סמך מקצועי	
	ועדות ערר	מערכת המנהלת את תהליכי הבקשות לוועדות ערר ואת הישיבות וההחלטות
	דמי ליווי ותקשורת	מערכת תשלומים לנזקקים
	כלבי נחייה	מאגר חדש המכיל עיוורים שזכאים לתשלום מיוחד עבור כלבי נחייה
	אימוץ בינלאומי	מאגר המכיל את רשימות המאמצים והמאומצים המגיעים מחו"ל
	ערר ליקויי ראייה	נתונים על עיוורים הפונים לוועדות ערר מיוחדות לגבי החלטות הקשורות לאישורים שונים
	עזבונות	טיפול בבקשות לקבלת כספי עזבונות - עבודה מול מרכב"ה
	שכר עידוד	מאגר המכיל נתוני פרמיות של עובדים
	קב"ט נשק	ניהול והנפקת תעודות נשק לעובדים
	מערכת נתיב	מאגר המנהל מעקב ובקרה אחר איכות פעולות הפיקוח על מסגרות שבאחריות המשרד
	ניהול פנימיות - שירות ילד ונוער - תל"מ	מאגר המכיל נתוני פנימיות ומושמים בפנימיות שבפיקוח משרד הרווחה

רשימת מאגרי מידע - זרוע העבודה

נכון ל-31.5.2020

שם המאגר	מספר המאגר	היחידה	תיאור
פיקוח על העבודה	243345	מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית	ניהול פיקוח על מפעלים, תאונות עבודה, מעליות, חומרים מסוכנים ומפעילי עגורנים (משותף גם לאכיפת חוקים והמחלקה המשפטית)
קנס מינהלי	209462	מינהל הסדרה ואכיפה	קנסות מנהלתיים למי שעברו על חוקי עבודה
הכשרה מקצועית ופיתוח כ"א	980018570	אגף להכשרה מקצועית ופיתוח כוח אדם	מעקב אחר הסבות והכשרה מקצועית של עובדים, מתן אישורים ותעודות לבעלי זכות מעבר, הכשרה מקצועית
מעונות יום ומשפחתונים לגיל הרך	980009501	אגף מעונות יום ומשפחתונים לגיל הרך	קביעת זכאות לרישום וקבלה למעונות יום ולמשפחתונים של המשרד
מהנדסים ואדריכלים	980018465	אגף רישום ורישוי עיסוקים	מעקב ומתן אישורים למהנדסים, פיתוח תהליכים למאמנים והתמחויות
חשמלאים	980018471	אגף רישום ורישוי עיסוקים	מעקב ומתן אישורים ותעודות לעיסוק בנושא חשמל לחשמלאים
כ"א בשעת חירום	298115	מינהל נושאי שעת חירום	רישום מפעלים ומוסדות עובדים לצורך הפקת צווי גיוס בשעת חירום
לשכות תעסוקה פרטיות	199472	מינהל הסדרה ואכיפה	רישום מפעלים ומוסדות לצורך מתן רישוי להעסקת כ"א
קבלני כ"א	825548	מינהל הסדרה ואכיפה	רישום קבלני כ"א לצורך מתן רישוי להעסקה
מינהל תכנון מחקר וכלכלה	287995	מינהל מחקר וכלכלה	סקרים בנושאי מעסיקים, עובדים זרים, אימהות עובדות, קורסים להכשרה מקצועית ותעסוקה
עומר בית ספרי	990047920	אגף להכשרה מקצועית ופיתוח כוח אדם	דיווח נוכחות בקורסי הכשרה מקצועית בבתי ספר ומכללות
אכיפת חוקי עבודה ישראליים	1008201	מנהל הסדרה ואכיפה	רישום מעסיקים ישראלים העוברים על חוקי העבודה, כגון שכר מינימום, עבודת נוער, שוויון הזדמנויות, שעות עבודה ומנוחה, עבודת נשים, מניעת הטרדה מינית, זכויות לאנשים עם מוגבלויות, מידע גנטי, הגנת שכר, חופשה שנתית, הודעה לעובד על תנאי עבודה, הודעה מוקדמת לפיטורים או התפטרות, חיילים משוחררים או הסכמים קיבוציים
מה"ט רישום הנדסאים וטכנאים	990047906	אגף רישום ורישוי עיסוקים	רישום כל הטכנאים, ההנדסאים, האדריכלים והשרטטים
תעסוקת אתיופים והורים יחידים		**ממונה תעסוקה**	נתונים על יוצאי אתיופיה, הורים יחידים, צעירים בסיכון ודורשי עבודה בני 45 ומעלה הרוצים להשתלב בשוק העבודה
תעסוקת מיעוטים		**ממונה תעסוקה**	**נתונים על בני מיעוטים ערבים ודרוזים** הרוצים להשתלב בשוק העבודה
תעסוקת אנשים בעלי מוגבלויות		ממונה תעסוקה	נתונים על אנשים עם מוגבלות הרוצים להשתלב בשוק העבודה
תעסוקת חרדים		ממונה תעסוקה	חרדים שקיבלו פטור משירות צבאי הדורשים להשתלב בשוק העבודה

פירוט מוסדות ציבור מקבלי תמיכה

מס"ד	מטרת התמיכה	מספר עמותה של מגיש הבקשה	שם מגיש הבקשה	סכום מבוקש	סכום בקשה מאושר	מס' תקנה	שם מחלקה אחראית/א.מקצועי
1	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580343655	צמח צדיק -ויז'ניץ אלעד	1,300,000.00	703,800.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
2	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580288090	מרכז מוסדות ויזניץ -אשדוד	850,000.00	397,800.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
3	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580037265	מוסדות תורה וחינוך של חסידי גור בית ישראל- אשדוד	700,000.00	177,480.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
4	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580078194	מוסדות התורה והחסד מאור ישראל שע"י חסידי גור-בני ברק	850,000.00	342,720.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
5	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580339398	מרכז תורני חסידי לצעירים בני ברק עליה שערי תורה	1,000,000.00	599,760.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
6	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580137438	זכרון נחום - בני ברק	1,650,000.00	1,034,280.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
7	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580009181	ישיבת שפתי צדיק קריה חסידית חצור	350,000.00	214,200.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
8	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580024131	מוסדות חסידי סדיגורה ירושלים	806,400.00	342,720.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
9	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580160984	מוסדות ירים משה	750,000.00	361,080.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
10	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580365732	מוסדות טשארנאביל (ע"ר)	775,000.00	367,200.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
11	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580252872	מוסדות חסידי דאראג (ע"ר)	1,440,000.00	587,520.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
12	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580084614	ישיבת בית חלקיה	550,000.00	336,600.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
13	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580062164	ישיבת צדקת יוסף אשדוד	400,000.00	201,960.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור

מס"ד	מטרת התמיכה	מספר עמותה של מגיש הבקשה	שם מגיש הבקשה	סכום מבוקש	סכום בקשה מאושר	מס' תקנה	שם מחלקה אחראית/א.מקצועי
14	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580051159	מוסדות סטולין קרלין בני ברק	480,000.00	263,160.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
15	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580065316	ישיבת תפארת התלמוד ירושלים	950,000.00	673,200.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
16	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580027738	ישיבת תורה והוראה	35,000,000.00	110,160.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
17	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580196806	אולפנא ומכללה בהר"ן	990,000.00	189,720.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
18	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580515617	מרכז תורני חינוכי דחסידי באבוב- ירושלים	400,000.00	201,960.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
19	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580024529	ישיבת שעלבים	350,000.00	250,920.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
20	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580548501	מוסדות תפארת חינוך קוידינוב (ע"ר)	700,000.00	428,400.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
21	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580191690	מוסדות חינוך חב"ד ברחובות	384,000.00	165,240.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
22	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580316602	ישיבות לצעירים עטרת שלמה ראשון לציון	1,482,000.00	679,320.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
23	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580316602	ישיבות לצעירים עטרת שלמה ירושלים	1,710,000.00	856,800.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
24	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580316602	ישיבה לצעירים עטרת שלמה בארה"ק	741,000.00	336,600.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
25	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580203313	והודעתם לבניך	818,040.00	520,200.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
26	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580036275	מוסדות ביאלא חלקת יהושוע	1,440,000.00	471,240.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
27	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580480994	ישיבת אחינו לצעירים (ע"ר)	600,000.00	189,720.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
28	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580098895	ישיבת זכרון דוד	600,000.00	318,240.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
29	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580225985	המרכז לישיבות וכוללים שע"י אור-החיים- ירושלים	300,000.00	159,120.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור

מס"ד	מטרת התמיכה	מספר עמותה של מגיש הבקשה	שם מגיש הבקשה	סכום מבוקש	סכום בקשה מאושר	מס' תקנה	שם מחלקה אחראית/א.מקצועי
30	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580000503	מוסדות תורה ושלום בישראל	800,000.00	440,640.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
31	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580150332	ישיבת נחלת-דוד	400,000.00	177,480.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
32	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580227809	ישיבת דרך תקוה	588,000.00	312,120.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
33	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580380228	מוסדות עמלה של תורה בירושלים עיה"ק	816,000.00	410,040.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
34	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580054849	אגודת תומכי ישיבת שער אליעזר קרטשניף	400,000.00	281,520.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
35	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580005288	מוסדות שערי ציון בני ברק	418,000.00	140,760.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
36	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580366789	ישיבת פאר השלום	450,000.00	177,480.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
37	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580392504	מוסדות שער התורה אשדוד (ע"ר)	800,000.00	501,840.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
38	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580303501	מוסדות אוהל יהושע חיפה (ע"ר)	800,000.00	612,000.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
39	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580022051	בית מדרש גבוה לתורה עטרת ישראל	979,200.00	336,600.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
40	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580172666	ישיבת תומכי תמימים חב"ד ליובאוויטש	260,000.00	177,480.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
41	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580063634	ישיבת בית ישראל ע"ש האדמו"ר הקדוש רבי ישראל מרוז'ין זי"ע- בני ברק	600,000.00	263,160.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
42	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580010577	ישיבת בית מרדכי זוועהיל ירושלים	470,000.00	238,680.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
43	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580027472	ישיבת אופקים	400,000.00	330,480.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
44	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580221000	יעד מרדכי - צרפת (ע"ר)	450,000.00	232,560.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור

מס"ד	מטרת התמיכה	מספר עמותה של מגיש הבקשה	שם מגיש הבקשה	סכום מבוקש	סכום בקשה מאושר	מס' תקנה	שם מחלקה אחראית/א.מקצועי
45	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580059756	הישיבה הגדולה שפת אמת	570,000.00	208,080.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
46	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580010270	משכנותיך ישראל ירושלים	200,000.00	67,320.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
47	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580031680	מוסדות חסידי בעלזא בני-ברק	1,150,000.00	881,280.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
48	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580179844	ישיבת מעלות חיים	610,000.00	287,640.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
49	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580566446	ישיבת תורת שלמה ירושלים (ע"ר)	690,000.00	410,040.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
50	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580017937	מכון הברכה מרכז לחינוך בנות יעקב	550,000.00	269,280.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
51	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580209989	אולפנת רעיה	504,000.00	195,840.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
52	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580168615	פאר התלמוד (ע"ר)	400,000.00	134,640.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
53	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580256865	מוסדות קרלין סטולין בקרית ספר בנשיא	1,500,000.00	636,480.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
54	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580050292	ישיבת חכמי לובלין זכרון מאיר	400,000.00	244,800.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
55	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580532455	דורשי ציון - בית"ר עילית (ע"ר)	297,000.00	189,720.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
56	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580088060	שלהבת הדרום בנים	200,000.00	85,680.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
57	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580088060	שלהבת הדרום בנות	300,000.00	91,800.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
58	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580056448	יחל ישראל	900,000.00	624,240.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
59	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580003168	ישיבת אור ישראל הגדולה -פתח תקוה	600,000.00	312,120.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
60	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580039030	מוסדות התורה מקור ברוך, בני ברק	1,100,000.00	575,280.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור

מס"ד	מטרת התמיכה	מספר עמותה של מגיש הבקשה	שם מגיש הבקשה	סכום מבוקש	סכום בקשה מאושר	מס' תקנה	שם מחלקה אחראית/א.מקצועי
61	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580003168	ישיבת אור ישראל -פתח תקוה	1,000,000.00	520,200.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
62	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580144723	מוסדות תוספות יום טוב	333,943.00	244,800.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
63	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580439081	ישיבת תומכי תמימים אור יהודה	700,000.00	250,920.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
64	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580173292	ישיבה למצויינים בית מרדכי אשדוד	850,000.00	379,440.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
65	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580025591	ישיבת קול תורה	2,000,000.00	924,120.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
66	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580130482	מוסדות התורה והחינוך גור ערד	1,000,000.00	367,200.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
67	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580011740	ישיבת הגאון מטשעבין כוכב יעקב י-ם	800,000.00	354,960.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
68	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580070746	מרכז תורה תפרח (ע"ר)	1,100,000.00	624,240.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
69	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580404648	ישיבת באר מים חיים	496,000.00	287,640.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
70	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580479657	אורחות חיים	380,000.00	238,680.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
71	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580048817	ישיבת קול ברמה	576,000.00	232,560.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
72	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580069243	מרכז התורה רחובות	400,000.00	250,920.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
73	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580385284	מוסדות חסידי בעלזא - בית שמש (ע"ר)	500,000.00	306,000.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
74	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580065779	ישיבת משכן שמעון	250,000.00	97,920.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
75	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580007433	הישיבה הגדולה אוהל שמעון	500,000.00	250,920.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
76	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580007433	הישיבה הגדולה אוהל שמעון מערלוי ירושלים	700,000.00	428,400.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור

מס"ד	מטרת התמיכה	מספר עמותה של מגיש הבקשה	שם מגיש הבקשה	סכום מבוקש	סכום בקשה מאושר	מס' תקנה	שם מחלקה אחראית/א.מקצועי
77	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580490084	ישיבת תנא דבי אליהו (ע"ר)	650,000.00	379,440.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
78	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580074581	ישיבת נפש החיים	700,000.00	330,480.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
79	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580026359	אגודת ישיבת מדרש פורת-יוסף ירושלים	300,000.00	140,760.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
80	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580097236	ישיבת עטרת התורה	189,000.00	42,840.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
81	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580599421	תורת אברהם אבא (ע"ר)	1,176,000.00	373,320.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
82	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580026037	ישיבת ישמח משה שבות יהודה (ע"ר)	820,000.00	403,920.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
83	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580595502	ישיבת דגל ירושלים (ע"ר)	84,000.00	30,600.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
84	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580234540	נהורא דאורייתא	300,000.00	165,240.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
85	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580040491	אגודת ישיבת חסידי גור חיפה	800,000.00	312,120.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
86	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580028066	אגודת מוסדות קהילתיים קרית צאנז	1,600,000.00	911,880.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
87	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580008589	מוסדות ישיבת כסא רחמים ספרדית (ע"ר)	500,000.00	373,320.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
88	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580058014	ישיבת אור אלחנן לצעירים (ע"ר)	1,674,000.00	459,000.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
89	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580058014	ישיבת אור אלחנן (ע"ר)	1,674,000.00	556,920.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
90	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580240034	ישיבת כנסת מאיר	571,536.00	208,080.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
91	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580316792	אולפנת לבונה (ע"ר)	558,000.00	110,160.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
92	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580132868	מרכז תורני ברכיה חכמת רחמים	550,000.00	281,520.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור

מס"ד	מטרת התמיכה	מספר עמותה של מגיש הבקשה	שם מגיש הבקשה	סכום מבוקש	סכום בקשה מאושר	מס' תקנה	שם מחלקה אחראית/א.מקצועי
93	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580508539	דרכי משה - אשדוד (ע"ר)	1,250,000.00	697,680.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
94	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580003440	ישיבת נתיבות חיים	600,000.00	244,800.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
95	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580110054	ישיבת תפארת משה בני ברק	305,000.00	85,680.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
96	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580173672	אהבת שלום - רכסים	150,000.00	55,080.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
97	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580579860	דובר טוב (ע"ר)	253,840.00	104,040.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
98	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580032548	ישיבת נדבורנה	1,000,000.00	434,520.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
99	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580106763	ישיבות פאר משה (ע"ר)	200,000.00	36,720.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
100	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580357986	קרן בוני חיי עולם (ע"ר)	470,000.00	269,280.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
101	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580224103	ישיבה לצעירים קניני התורה	300,000.00	153,000.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
102	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580042943	ישיבת מאור התורה ירושלים	678,132.00	434,520.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
103	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580152791	ישיבת נחלת יוסף	400,000.00	220,320.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
104	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580340958	מרכז תורה וחסד עם רם (ע"ר)	500,000.00	140,760.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
105	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580075158	הישיבה הקדושה והת"ת תורת אמת הכללית	210,000.00	195,840.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
106	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580260693	ישיבת נהורא - תלמי אברהם (ע"ר)	250,000.00	122,400.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
107	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580210409	חכמת שלמה רחובות ע"ש הרה"ג ר' שלמה	350,000.00	153,000.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
108	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580274504	מוסדות חינוך וחסד פני מנחם בית שמש	697,000.00	422,280.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור

מס"ד	מטרת התמיכה	מספר עמותה של מגיש הבקשה	שם מגיש הבקשה	סכום מבוקש	סכום בקשה מאושר	מס' תקנה	שם מחלקה אחראית/א.מקצועי
109	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580182301	בית דוד - קרית גת	600,000.00	342,720.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
110	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580041101	ישיבת בית מאיר	900,000.00	452,880.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
111	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580162717	ישיבת חיי משה לצעירים, ירושלים	920,000.00	520,200.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
112	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580025872	ישיבה אור ברוך	280,000.00	165,240.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
113	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580022150	אולפנת צביה	2,000,000.00	104,040.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
114	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580531101	ישיבת פאר מרדכי (ע"ר)	450,000.00	208,080.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
115	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580295426	ישיבת באר יהודה (ע"ר)	500,000.00	183,600.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
116	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580325066	מוסדות משכנות התורה (ע"ר)	550,000.00	208,080.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
117	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580276715	מוסדות התורה והחסד פרדס כץ	600,000.00	159,120.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
118	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580045193	ישיבת אמרי אמת דחסידי גור	500,000.00	269,280.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
119	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580465763	פאר אהרון - רמות אפיקים בנגב (ע"ר)	670,000.00	410,040.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
120	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580313633	מוסדות וישיבת תורת ה' בארה"ק (ע"ר)	600,000.00	306,000.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
121	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580343523	ברכת ישראל מאיר (ע"ר)	350,000.00	67,320.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
122	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580115384	מוסדות אור גאון בישראל	300,000.00	201,960.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
123	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580415149	עטרת אבנר (ע"ר)	300,000.00	159,120.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
124	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580471563	מוסדות תורת אהרן (ע"ר)	1,188,000.00	660,960.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור

מס"ד	מטרת התמיכה	מספר עמותה של מגיש הבקשה	שם מגיש הבקשה	סכום מבוקש	סכום בקשה מאושר	מס' תקנה	שם מחלקה אחראית/א.מקצועי
125	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580060614	ישיבת ארחות משה (ע"ר)	305,000.00	146,880.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
126	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580082139	ישיבה ובית מדרש לתורה תהילה לדוד	400,000.00	232,560.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
127	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580465763	פאר אהרון - רמות ישיבה לצעירים אשדוד (ע"ר)	830,000.00	544,680.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
128	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580010023	מגן לילד המתיבתא למצטיינים בני ברק	150,000.00	42,840.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
129	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580008423	ישיבת תפארת ציון	1,200,000.00	342,720.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
130	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580244705	ישיבת חברון כנסת ישראל- גבעת מרדכי	1,050,000.00	679,320.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
131	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	510121593	כפר- צבי סיטרין (חל"צ)	400,000.00	165,240.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
132	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580185924	ישיבת חכמת התורה ותפארתה	550,000.00	354,960.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
133	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580258663	ישיבת דובר שלום (ע"ר)	600,000.00	501,840.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
134	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580559078	מוסדות תורת הצדיק (ע"ר)	760,000.00	122,400.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
135	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580037208	ישיבת חידושי הרי"מ	800,000.00	354,960.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
136	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580132496	אור משה תל אביב	864,000.00	220,320.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
137	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580162139	נשמת אהרן ויעקב	550,000.00	379,440.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
138	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580046068	תלמוד תורה - עצמונה ישיבה לצעירים	432,000.00	244,800.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
139	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580107613	ישיבת בית מדרש עליון בני ברק	1,200,000.00	532,440.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
140	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580060721	ישיבת אוהל מועד, ירושלים	200,000.00	55,080.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור

מס"ד	מטרת התמיכה	מספר עמותה של מגיש הבקשה	שם מגיש הבקשה	סכום מבוקש	סכום בקשה מאושר	מס' תקנה	שם מחלקה אחראית/א.מקצועי
141	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580414738	מוסדות אמרי חיים ויזניץ - מודיעין עלית	849,600.00	397,800.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
142	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580018935	מוסדות ויזניץ אמרי חיים	650,000.00	299,880.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
143	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580068104	ישיבת ברסלב בני ברק	520,000.00	312,120.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
144	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580058311	ישיבת נזר ישראל	1,104,000.00	801,720.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
145	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580085447	ברכת אפרים	600,000.00	250,920.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
146	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580261881	אהלי תפארת משה בביתר	1,500,000.00	856,800.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
147	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580152585	מוסדות אהבת משה	640,000.00	275,400.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
148	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580012664	ישיבת תומכי תמימים ליובאוויטש חבד	250,000.00	214,200.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
149	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580033249	ישיבת בית לוי-יצחק	2,485,080.00	942,480.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
150	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580504447	בית אליהו - אחיעזר (ע"ר)	320,000.00	201,960.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
151	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580277952	מפעלי תורה וחסד לזכרון שרה זיסל	1,200,000.00	618,120.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
152	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580435923	מוסדות שער התורה רחובות (ע"ר)	583,000.00	330,480.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
153	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580044972	נר שמואל	180,000.00	110,160.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
154	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580085454	אגודת יוצאי בוכרא בני ברק	505,000.00	299,880.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
155	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580031052	בית היתומים ציון בלומנטל ים	1,400,000.00	636,480.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
156	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580210326	נחלת שמואל- נוה יעקב (ע"ר)	276,000.00	177,480.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור

מס"ד	מטרת התמיכה	מספר עמותה של מגיש הבקשה	שם מגיש הבקשה	סכום מבוקש	סכום בקשה מאושר	מס' תקנה	שם מחלקה אחראית/א.מקצועי
157	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580002996	אגודת ישיבת קרלין סטולין בית אהרון	900,000.00	697,680.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
158	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580632008	ופרצת-מוסדות ליובאוויטש (ע"ר)	549,000.00	367,200.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
159	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580019263	ישיבה דחסידי בעלזא ירושלים	518,000.00	348,840.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
160	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580584050	גלעד טלז (ע"ר)	800,000.00	220,320.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
161	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580019263	ישיבה דחסידי בעלזא צור יעקב	482,000.00	336,600.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
162	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580424174	ישיבת קרן בינה (ע"ר)	324,000.00	146,880.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
163	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580319457	מוסדות ומפעל החסד בית שמעיה (ע"ר)	400,000.00	122,400.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
164	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580370146	מאורי צ'רנוביל (ע"ר)	270,000.00	183,600.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
165	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580023729	ישיבת כנסת חזקיהו - כפר חסידים	250,000.00	134,640.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
166	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580228138	ישיבת עוז יונתן	107,520.00	24,480.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
167	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580243319	ישיבת מעלה-חבר (ע"ר)	619,200.00	263,160.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
168	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580225571	מוסדות דרכי אבות חסידי צאנז ירושלים	540,000.00	281,520.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
169	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580013589	אגודת קרן אורה בכרמיאל	100,000.00	55,080.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
170	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580464501	קהל חסידי לעלוב - אור אברהם (ע"ר)	820,000.00	299,880.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
171	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580387538	בדרכי רבותינו (ע"ר)	550,000.00	306,000.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
172	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580042877	ישיבת בית ישראל תפארת מנחם דאלכסנדר	500,000.00	367,200.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור

מס"ד	מטרת התמיכה	מספר עמותה של מגיש הבקשה	שם מגיש הבקשה	סכום מבוקש	סכום בקשה מאושר	מס' תקנה	שם מחלקה אחראית/א.מקצועי
173	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580427789	ישיבת חנוך לנער (ע"ר)	171,600.00	61,200.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
174	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580101277	ישיבת בית אברהם סלונים ירושלים	1,836,000.00	930,240.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
175	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580305548	אמור אל הכהנים - כפה פרשה לעני (ע"ר)	456,000.00	244,800.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
176	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580197937	גאון צבי - טשערנאביל (ע"ר)	1,575,000.00	899,640.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
177	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580018919	מוסדות ויזניץ בארץ הקודש	1,500,000.00	954,720.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
178	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580368926	מרכז רוחני מנחם ציון (ע"ר)	100,000.00	55,080.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
179	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580503159	ישיבת לומדי אברהם בעיר הקודש ירושלים	650,000.00	342,720.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
180	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580029122	ישיבת יקירי ירושלים	1,050,000.00	642,600.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
181	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580386027	קהילת טשכנוב (ע"ר)	895,000.00	434,520.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
182	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580282572	ישיבת בנין אב	450,000.00	318,240.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
183	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580088201	מוסדות בית אשר ובית המדרש בית יעקב	1,000,000.00	471,240.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
184	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580142693	מוסדות תפארת משה בצלאל	500,000.00	189,720.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
185	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580004992	מוסדות באר אברהם דחסידי סלאנים	700,000.00	446,760.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
186	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580243319	ישיבת מעלה-חבר (ע"ר)	180,000.00	61,200.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
187	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580166171	תורת החיים נווה דקלים ישיבה קטנה (ע"ר)	400,000.00	232,560.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
188	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580166171	אולפנת טהר-תורת החיים	400,000.00	153,000.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור

מס"ד	מטרת התמיכה	מספר עמותה של מגיש הבקשה	שם מגיש הבקשה	סכום מבוקש	סכום בקשה מאושר	מס' תקנה	שם מחלקה אחראית/א.מקצועי
189	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580327310	ישיבת ארחות תורה (ע"ר)	570,000.00	410,040.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
190	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580287555	ישיבת נועם מנחם	900,000.00	330,480.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
191	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580327310	ישיבת ארחות תורה- כרמיאל (ע"ר)	520,000.00	306,000.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
192	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580327310	תורה בתפארתה ארחות תורה- אלעד	1,100,000.00	789,480.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
193	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580027605	ישיבת סלבודקה כנסת ישראל	550,000.00	526,320.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור
194	תמיכה באחזקה שוטפת של תלמידים נזקקים בפנימיות	580336675	תורת חסד בגליל (ע"ר)	605,000.00	312,120.00	23-10-38-01	המחלקה למוסדות ציבור

אגף בכיר חירום וביטחון

אגף בכיר חירום וביטחון אחראי על אבטחה פיזית ואבטחת מידע מסווג, מתוקף החלטת ממשלה ומתוקף היותו גוף המונחה על ידי משטרת ישראל ושירות ביטחון כללי. מתפקידו לתכלל, להנחות ולהוביל את כל משימות החירום במשרד העבודה הרווחה.
חלק ממשימות האגף מבוססות על מטלות של משטרת ישראל, שירות ביטחון כללי, רח"ל (רשות חירום לאומית) ופיקוד העורף. משימות אחרות מוכתבות על ידי פעילות משרד הרווחה והשירותים החברתיים, והן כוללות נושאים הנוגעים להתנהלות המשרד בשגרה ובחירום.

1. **הנחיית עבודה לפעילות בשלושה צירים מרכזיים (ביטחון)**

א. פעילות למניעת אירועי פח"ע, על פי דירוג ורמת סבירות.

ב. פעילות ביחידות המשרד בתחום מניעת אלימות, סדר ציבורי ופשיעה.

ג. אבטחת מידע מסווג, תיאום אבטחת המידע הרגיש וסינון ביטחון.

2. **האמצעים לעמידה ביעדי השירות**

א. אבטחה בפועל של מתקנים ומוסדות ממשלתיים: אבטחה פיזית, אבטחת עובדים ואבטחת מידע.

ב. התקנת אמצעי אבטחה במתקנים חדשים ושיפור מערכות קיימות לשם שמירה על מתקני המשרד, ובכלל זה הצבת מאבטחים (ביחידת הסיוע לבתי דין רבניים, מגדלי הבירה, חקירות ילדים, יחידות הסיוע ושירותי המבחן).

ג. אבטחת עובדים סוציאליים בעבודה שוטפת ובמפגשים מיוחדים יום-יומיים, ובכלל זה שמירה על עובדים מאוימים בנוהל משותף עם משטרת ישראל.

ד. טיפול במעונות חסות הנוער: אבטחת המעונות הפתוחים והנעולים, וקביעת הפרמטרים לאבטחה - בדגש על נווה חורש, אחווה, מסילה מגן וקידום ובית הנער ירכא-ג'וליס.

ה. מתן ייעוץ ביטחוני, ביצוע ביקורות והגדרת צרכים והנחיות ביטחון למאות מתקנים פרטיים וציבוריים.

ו. הכנת תיקי אבטחה וביצוע ביקורות יום ולילה לבדיקת מערך האבטחה ומידת יישום ההנחיות.

ז. קביעה ויישום של תוכניות אבטחה לעובדי המשרד העוסקים במשימות מיוחדות. ליווי ומתן שירותי אבטחה ייחודיים לעובדים סוציאליים ולעובדים המקבלים קהל בעייתי (אימוץ, ועדות ערר וכו'), וכן אבטחה בתנועה באזורי סיכון כמו מזרח ירושלים.

ח. אחריות על סינון הביטחון וטיפול באבטחת מידע מסווג במשרד.

ט. מעקב, הכנה וחלוקת תיעוד ביטחוני לאלפי עובדים במשרד ובגופים חיצוניים אחרים.

י. ביצוע תחקירים, גיבוש חוות דעת, ביצוע בדיקות ביטחון וסינון עובדים במשרד:

1. כ-2,500 אבחונים ביטחוניים, כולל בדיקות לרישום פלילי (כולל שירות התעסוקה) וכ-6,000 בדיקות לעובדים במוסדות ציבוריים פרטיים (כנוהל חדש).
2. **כ-150 תדרוכים ביטחוניים** שונים.
3. **טיפול בעובדים ובמשלחות** היוצאים לחו"ל.

3. אגף החירום

האגף אחראי על תיאום ותכלול כל הפעולות הנדרשות להיערכות ומוכנות לחירום. הוא הכתובת המקצועית במשרד בכל הקשור להיערכות ומוכנות להמשכיות ורציפות תפקודית במצבי חירום ומשבר, ומקיים קשרי עבודה שוטפים עם כל גורמי החירום השונים (רח"ל, פקע"ר, מל"ל והמגיבים הראשונים).

הנחות עבודה

א. חיזוק המבנה הארגוני החדש במחוזות והתאמתם למענים בחירום.

ב. מימוש והטמעת תורת ההפעלה המשרדית המשולבת לחירום.

ג. סיוע להגברת המוכנות של המחוזות והמינהלים לטיפול באירועי חירום (בניין הכוח, הכשרות, אימונים ואמצעים).

ד. חיזוק המסגרות החוץ ביתיות בדגש על תרחיש מלחמה ורעידת אדמה.

בעלי התפקידים הבכירים בזרוע הרווחה והשירותים החברתיים

שם משפחה	שם פרטי	טל' בעבודה	טל' נייד	אימייל	תפקיד
קפלן	אביגדור			avigdorka@molsa.gov.il	**מנהל כללי**
קידר	ניר יצחק		052-4323740	nirk@molsa.gov.il	**סמנכ"ל בכיר וראש מינהל (אסטרטגיה ותכנון כלכלי)**
פרנקל	עפרה			ofrafr@molsa.gov.il	**מנהלת אגף בכיר (טכנולוגיות דיגיטליות)**
בר לוי	רוני		050-6223101	roniba@molsa.gov.il	**מנהל אגף בכיר (חירום, ביטחון, מידע וסייבר)**
קמארה	אחיה		050-6216089	ahiyak@justice.gov.il	**מנהל התוכנית הלאומית (טיפול בילדים ונוער בסיכון)**
אילן	ישי		050-6242217	yishayi@molsa.gov.il	**משנה ליועצתת המשפטית**
שביט	רון			rons@molsa.gov.il	**ראש אגף בכיר (ארגון, מינהל ופיתוח ברשו"מ)**
צבע	יקותיאל	02-6752513	050-6224010	yekutielt@molsa.gov.il	**מנהל אגף בכיר (מחקר תכנון והכשרה)**
פריצקי	חנן משה		050-6223149	hananp@molsa.gov.il	**מנהל אגף בכיר (תקצוב וכלכלה)**
זהר אביטל	הילה			hila.zohar@economy.gov.il	**המבקרת הפנימית**
רון	משה			moshesho@molsa.gov.il	**סמנכ"ל בכיר וראש מינהל רכש, תשתיות ותפעול**
בר-טל	לימור		050-6200161	limorba@molsa.gov.il	**מנהלת מחוז תל אביב והמרכז**
קיסוס	אתי			etiki@molsa.gov.il	**מנהלת מחוז חיפה והצפון**
אוסטרמן	אורלי			orlyo@molsa.gov.il	**מנהלת מחוז ירושלים**
בודיק	ישראל		050-6223203	israelb@molsa.gov.il	**מנהל מחוז באר שבע והדרום**
מורלי שגיב	דיצה	02-5085714	050-6202267	ditzam@molsa.gov.il	**מנהלת מערך מעונות ממשלתיים**
וייגלר	רינת רחל	02-6752595		rinatw@molsa.gov.il	**יועצת משפטית**
שלום	גדעון		050-6223827	gideons@molsa.gov.il	**סמנכ"ל בכיר וראש מינהל מוגבלויות**
אלול	אלין			aline@molsa.gov.il	סמנכ"לית בכירה (ראש מינהל תקון וסיוע לביהמ"ש)

שם משפחה	שם פרטי	טל' בעבודה	טל' נייד	אימייל	תפקיד
שטינמץ	סימונה			simonas@molsa.gov.il	**נציבת תלונות ילדים בהשמה חוץ ביתית**
מאיר	אילה			ayalama@molsa.gov.il	**ראש אגף בכיר (משפחה וילד - קהילה)**
בר-לבב רועה	צפורה	02-6752340		zippib@molsa.gov.il	**סגנית בכירה ליועץ המשפטי**
נחשון גליק	צפורה			tzipin@molsa.gov.il	**מנהלת אגף בכיר (אזרחים ותיקים)**
בן-גיא רוזנשטיין	רקפת			rakefetb@molsa.gov.il	**ראש אגף בכיר (חוץ ביתי משפחה, ילד ונוער והשמות מיוחדות)**
אזרן	ויויאן			vivianea@molsa.gov.il	**ראש אגף בכיר (קהילה)**
שמיס	מרק			marksh@molsa.gov.il	**ראש אגף בכיר (הערכה, הכרה ותוכניות)**
פלורנטין	איריס בלהה			irisf@molsa.gov.il	**סמנכ"לית בכירה (שירותים אישיים וחברתיים)**
ארבל אלון	שגית		050-7874994		**רופאה ראשית - מנהלת מערך הבריאות המשרדי**
מעלם	מירב			meravmo@mops.gov.il	**מנהלת אגף בכיר (פיתוח)**
דודי רז	ענת		054-5205561	anatra@molsa.gov.il	**מנהלת אגף בכיר (דוברות, תקשורת והסברה)**

בעלי התפקידים הבכירים בזרוע העבודה

משרה	שם פרטי	שם משפחה	טלפון	אימייל
מנהלת אגף בכיר (אסדרת עיסוקים)	מיכל	אבגנים	0506240400	michal.avganim@economy.gov.il
מנהל אגף בכיר (הכשרה מקצועית ופיתוח כוח אדם)	שולי	אייל	0529217777	-
מנהלת המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית	תאיר סולי	איפרגן	0506240819	tair.ifergan@labor.gov.il
מנהלת מינהל תעסוקת אוכלוסיות מיוחדות	יוליה	איתן	0506205359	yulia.eitan@labor.gov.il
ממונה על זרוע העבודה	מרדכי	אלישע	0506223192	mordechai.elisha@economy.gov.il
מנהל אגף בכיר (אכיפה מנהלית ועיצומים כספיים)	מאיר	דוד	0506290087	meir.david@economy.gov.il
ממונה ראשית על יחסי עבודה	רבקה	ורבנר	0506240510	rivka.werbner@labor.gov.il
נציבה ארצית לשוויון הזדמנויות בעבודה	מרים	כבהא	0506240278	mariam.kabaha@economy.gov.il
מנהל אגף בכיר (מעונות יום ומשפחתונים)	אמיר	מדינה	0506290100	amir.medina@economy.gov.il
מנהלת מינהל (הסדרה ואכיפה)	יפה	סולמני	0506240050	yaffa.sulimani@economy.gov.il
סגנית בכירה ליועץ משפטי	דבורה	ספיר אליעזר	0506240685	debora.eliezer@labor.gov.il
מנהל מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית	יחזקאל	שורצמן	0502028848	hezi.schwartzman@labor.gov.il
הממונה על מחוז תמ"ת (ת"א והמרכז)	צפורה	שינקמן	0507240290	tzipi.shenkman@labor.gov.il
מנהלת אגף בכיר (מחקר ותכנון שוק העבודה ומדיניות)	רוני	שניצר	0506208669	rony.schnitzer@labor.gov.il

תקציב משרד הרווחה והשירותים החברתיים לשנים 2018-2019 (באלפי שקלים)

פריט התחייבות	שם היחידה	תקציב נטו 2017	תקציב ברוטו 2017	תקציב נטו 2018	תקציב ברוטו 2018	תקציב נטו 2019	תקציב ברוטו 2019
230101	מטה המשרד - כ"א	752,701	759,681	778,630	791,686	810,825	817,805
230120	שירותי משרד מרכזיים	337,977	340,242	366,427	368,312	250,258	252,323
2301	סה"כ	1,090,678	1,099,923	1,145,057	1,159,998	1,061,083	1,070,128

תקציב אגף משאבי קהילה

פריט התחייבות	שם היחידה	תקציב נטו 2017	תקציב ברוטו 2017	תקציב נטו 2018	תקציב ברוטו 2018	תקציב נטו 2019	תקציב ברוטו 2019
230501	שירותי קהילה	123,375	124,855	118,492	119,872	97,389	98,889
2305	סה"כ	123,375	124,855	118,492	119,872	97,389	98,889

תקציב אגף השיקום

פריט התחייבות	שם היחידה	תקציב נטו 2017	תקציב ברוטו 2017	תקציב נטו 2018	תקציב ברוטו 2018	תקציב נטו 2019	תקציב ברוטו 2019
230621	נכים במסגרות חוץ	345,218	526,138	376,269	572,097	293,939	487,859
230622	טיפול קהילתי וביתי	662,706	799,691	749,376	907,582	626,084	781,730
2306	סה"כ	1,007,924	1,325,829	1,125,645	1,479,679	920,023	1,269,589

תקציב האגף לטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית

פריט התחייבות	שם היחידה	תקציב נטו 2017	תקציב ברוטו 2017	תקציב נטו 2018	תקציב ברוטו 2018	תקציב נטו 2019	תקציב ברוטו 2019
230855	טיפול קהילתי וביתי	347,312	499,112	384,699	553,299	334,054	507,009
230856	טיפול חוץ ביתי	1,065,130	1,628,130	1,137,435	1,721,321	982,944	1,563,871
230880	טיפול חוץ ביתי	266,025	322,125	329,259	390,109	294,728	350,778
230881	טיפול קהילתי באוטיסטים	54,247	75,247	66,357	91,357	82,995	109,325
2308	סה"כ	1,732,714	2,524,614	1,917,750	2,756,086	1,694,721	2,530,983

תקציב רזרבה להתייקרויות

פריט התחייבות	שם היחידה	תקציב נטו 2017	תקציב ברוטו 2017	תקציב נטו 2018	תקציב ברוטו 2018	תקציב נטו 2019	תקציב ברוטו 2019
2309	סה"כ	-	-	-	-	231,801	231,801
231013	כוח אדם ברשויות מקומיות	718,814	973,169	813,953	1,072,178	764,391	1,051,921
231025	פרט ומשפחה - צרכים	45,561	60,861	52,394	68,724	47,178	63,455
231026	פרט ומשפחה - טיפול	314,539	350,954	344,327	384,287	319,635	358,010
231038	השירות לילד ונוער חוץ	1,055,380	1,339,880	1,100,729	1,399,229	960,388	1,261,358
231039	השירות לילד ונוער טיפול קהילתי	570,771	770,671	582,237	783,557	546,164	750,391
231042	השירות לזקן - טיפול חוץ ביתי	155,583	301,983	164,433	317,033	139,535	284,292
231043	השירות לזקן - טיפול קהילתי	188,322	255,642	200,982	268,812	207,716	275,861
231051	השירות למען הילד - (אימוץ)	24,457	24,457	25,517	25,517	24,238	24,238
231072	עבודה קהילתית	60,404	65,764	55,540	59,400	20,349	23,994
2310	סה"כ	3,133,831	4,143,381	3,340,112	4,378,737	3,029,594	4,093,520

תקציב נוער צעירים ושירותי תקון

פריט התחייבות	שם היחידה	תקציב נטו 2017	תקציב ברוטו 2017	תקציב נטו 2018	תקציב ברוטו 2018	תקציב נטו 2019	תקציב ברוטו 2019
231125	שירותי מבחן, שיקום טיפול - באוכלוסיות בקצה הרף	185,933	206,533	198,575	218,640	191,858	212,581
231165	השירות לטיפול בנוער - צעירים וצעירות	188,362	218,632	234,578	268,178	274,533	297,913
231166	רשות חסות הנוער- טיפול חוץ ביתי	213,950	214,250	231,734	231,849	211,427	211,497
2311	סה"כ	588,245	639,415	664,887	718,667	677,818	721,991

תקציב תמיכה בפיתוח

פריט התחייבות	שם היחידה	תקציב נטו 2017	תקציב ברוטו 2017	תקציב נטו 2018	תקציב ברוטו 2018	תקציב נטו 2019	תקציב ברוטו 2019
231203	מוסדות ולשכות	28,119	28,119	34,678	34,678	32,540	32,540
231204	פיתוח שירותים למפגר	5,628	10,128	11,385	12,385	3,128	7,628
231205	מעונות ומפתנים	34,704	34,704	46,944	46,944	17,662	17,662
231206	התקנות המשרד	2,996	2,996	4,805	4,805	4,725	4,725
231209	שירותים לזקן	1,700	1,700	2,042	2,042	519	519
231210	שירותי שיקום	2,677	2,677	2,519	2,519	1,513	1,513
231212	תמיכה בפיתוח במגזר הדרוזי והצ'רקסי	18,668	18,668	19,634	19,634	-	-
2312	**סה"כ**	**94,492**	**98,992**	**122,007**	**123,007**	**60,087**	**64,587**

תקציב זרוע העבודה לשנים 2018-2019 (באלפי שקל)

תחום	תיאור	תקציב 2018 ברוטו	תקציב 2018 ביצוע בפועל	תקציב 2018 התחייבויות	תקציב 2019 ברוטו	תקציב 2019 ביצוע בפועל	תקציב 2019 התחייבויות
3630	שכר ותפעול	268,983	242,758	25,609	316,508	276,251	26,223
3640	רגולציה, מחקר ואכיפה	61,382	22,146	43,747	67,597	29,921	48,446
3641	עידוד תעסוקת הורים	1,659,939	1,603,990	785,322	1,695,466	1,646,333	895,734
3642	עידוד תעסוקת אוכלוסיות	196,207	145,952	422,243	262,635	215,237	692,235
3644	הכשרה מקצועית ו מה"ט	1,037,709	872,510	1,050,886	1,127,056	1,022,126	1,053,348
3645	רזרבה להתייקרויות						
סה"כ		**3,224,220**	**2,887,356**	**2,327,807**	**3,469,262**	**3,189,868**	**2,715,986**

משרד העבודה הרווחה
והשירותים החברתיים
אגף קשרי חוץ ודוברות

אגף בכיר
קשרי חוץ ודוברות
WWW.MOLSA.GOV.IL

דין וחשבון לשנת 2019

מוגש לפי חוק חופש המידע, תשנ"ח 1998

רונית ספיר, מנהלת תחום העמדת מידע לציבור

סוף חוברת